

Prvo europsko istraživanje jezičnih kompetencija

Završno izvješće

SurveyLang

Zagreb, lipanj 2012.

U ovome izvješću upotrebljavaju se sljedeće kratice.

Kratika	Puni naziv
CCO	Core Curriculum/Entitlement Option (izborni predmet u temeljnom kurikulumu)
CLIL	Content and Language – Integrated Learning (integrirano učenje sadržaja i jezika)
DDR	Njemačka Demokratska Republika (Deutsche Demokratische Republik)
EK	Europska komisija
ESLC	European Survey on Language Competences (Europsko istraživanje jezičnih kompetencija)
IJ	ispitivani jezik
IKT	informacijske i komunikacijske tehnologije
ISCED	International Standard Classification of Education (Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja)
NKI	nacionalni koordinator istraživanja
NP	nije primjenjivo
NU	nacionalni upitnik
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj)
OP	obvezni predmet
PISA	Programme for International Student Assessment (Program za međunarodnu procjenu učenika)
PO	papirnati oblik
RO	računalni oblik
SJ	strani jezik
UČ	upitnik za učenike
UR	upitnik za ravnatelje
USJ	učenje stranog jezika
UU	upitnik za učitelje
ZEROJ	Zajednički europski referentni okvir za jezike

Posebne zahvale

SurveyLang za doprinos u Europskom istraživanju jezičnih kompetencija želi zahvaliti:

- Europskoj komisiji
- nacionalnim koordinatorima¹ istraživanja
- Programskom odboru SurveyLanga.

Stručnjaci Europske komisije i Savjetodavni odbor Europskog indikatora jezičnih kompetencija pružili su neprocjenjive i konstruktivne povratne informacije tijekom istraživanja i pridonijeli ključnim odlukama koje se tiču tehničke problematike.

Nacionalni koordinatori istraživanja imali su temeljnu ulogu u istraživanju ESLC. Ovo istraživanje jednostavno ne bi bilo moguće bez njihove predanosti i truda.

Programski odbor SurveyLanga, kojeg sačinjava po jedan član za svaku partnersku organizaciju, sastajao se redovito tijekom provedbe istraživanja kako bi ocijenio napredak istraživanja i donio ključne odluke o radnim procesima i tehničkoj problematici. Michael Milanovic, izvršni direktor Cambridge ESOL, i Jan Wieggers, član uprave Cito, zajednički su predsjedali ovim odborom.

SurveyLang posebno zahvaljuje Normanu Verhelstu, direktoru istraživanja od 2008. do 2010. godine, na doprinosu i informacijama koje je pružilo tijekom istraživanja ESLC. Njegov je rad bio ključan za oblikovanje istraživanja te za razvoj i obol mnogim tehničkim rješenjima koja su prihvaćena.

¹ Svi izrazi koji se rabe u ovome Izvješću u muškom rodu su neutralni i odnose se na osobe muškoga i ženskoga spola.

Sadržaj

1. Uvod	11
1.1. Ključne značajke istraživanja ESLC	12
1.2. O ovome izvješću	14
1.3. Bibliografski podatci	14
2. OPIS POPULACIJA	16
2.1. Uvod	16
2.2. Razine ISCED-a, međunarodni razredi i dob populacije	16
2.2.1. Nacrt istraživanja	16
2.3. Organizacijska struktura obrazovnih sustava	17
2.3.1. Dob u kojoj počinje obvezno obrazovanje	17
2.3.2. Trajanje razine ISCED 1 i ISCED 2	18
2.4. Organizacija učenja stranih jezika	19
2.4.1. Obvezno učenje stranih jezika	19
2.4.2. Vrijeme za poučavanje stranih jezika	21
2.5. Značajke populacija i rezultati istraživanja ESLC	22
3. JEZIČNI ISPITI	24
3.1. Pregled	24
3.2. Povezanost sa ZEROJ-em	24
3.2.1. ZEROJ i obilježja njegovih razina	24
3.2.2. Izrada ispita i povezanost sa ZEROJ-em	25
3.2.3. Određivanje standarda	25
3.3. Prikaz razina prema ZEROJ-u: pisanje	26
3.4. Prikaz razina prema ZEROJ-u: čitanje i slušanje	28
3.5. Tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti iz upitnika za učenike	29
3.5.1. Tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti	29
3.5.2. Analiza učeničkih odgovora na tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti	31
3.6. Bibliografski podatci	35
4. REZULTATI JEZIČNIH ISPITA	37
4.1. Pregled	37
4.2. Postignute globalne razine ZEROJ-a	37
4.3. Uspjeh za prvi i drugi ispitivani jezik prema administrativnoj jedinici	39
4.3.1.1. Prvi jezik	39
4.3.1.2. Drugi jezik	41
4.3.2. Procjena razlika između administrativnih jedinica	42
4.4. Postignuća za svaki jezik i vještinu prema administrativnim jedinicama	43
4.4.1. Engleski jezik	43
4.4.2. Francuski jezik	44
4.4.3. Njemački jezik	46
4.4.4. Talijanski jezik	47
4.4.5. Španjolski jezik	49
4.5. Bibliografski podatci	50

5. KONTEKST POUČAVANJA STRANIH JEZIKA	52
5.1. Uvod	52
5.2. Temelj za cjeloživotno učenje stranih jezika	53
5.2.1. Rano učenje jezika	53
5.2.1.1. Početak učenja stranih jezika (upitnik za učenike)	53
5.2.1.2. Trenutačna satnica za učenje stranog jezika i ispitivanog jezika (upitnik za učenike)	53
5.2.2. Raznolikost i redoslijed učenja ponuđenih stranih jezika	54
5.2.2.1. Broj jezika koje učenici uče (upitnik za učenike)	54
5.2.2.2. Broj jezika u ponudi (upitnik za ravnatelje)	54
5.3. Životno okruženje koje potiče učenje stranih jezika	54
5.3.1. Mogućnosti za neformalno učenje jezika	54
5.3.1.1. Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika u kućnom i životnom okruženju	54
5.3.1.2. Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika prilikom posjeta inozemstvu (upitnik za učenike)	55
5.3.1.3. Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika (nacionalni upitnik, upitnik za učenike)	55
5.4. Škole koje potiču učenje stranih jezika	56
5.4.1. Specijalizacija škole za strane jezike	56
5.4.1.1. Specijalizacija škole za strane jezike (upitnik za ravnatelje)	56
5.4.1.2. Dodatna i dopunska nastava stranih jezika (upitnik za ravnatelje, upitnik za učenike)	56
5.4.2. Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije u svrhu poboljšanja učenja i poučavanja stranih jezika	56
5.4.2.1. Resursi informacijske i komunikacijske tehnologije u školi (upitnik za ravnatelje)	57
5.4.2.2. Učitelji i upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije u poučavanju (upitnik za učitelje)	57
5.4.2.3. Učenici i upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (upitnik za učenike)	57
5.4.3. Međukulturalne razmjene	57
5.4.3.1. Financiranje razmjena (nacionalni upitnik, upitnik za ravnatelje)	57
5.4.3.2. Mogućnosti za razmjene i školske jezične projekte (upitnik za učenike, upitnik za učitelje)	58
5.4.4. Osoblje iz drugih jezičnih zajednica	58
5.4.4.1. Gostujući učitelji iz inozemstva (upitnik za ravnatelje)	58
5.4.4.2. Osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika (upitnik za učitelje)	58
5.4.5. Učenje jezika dostupno svima	59
5.4.5.1. Mogućnosti za pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom i mogućnost formalnog obrazovanja na materinskom jeziku/jezicima (upitnik za ravnatelje)	59
5.4.6. Pristup poučavanju stranih jezika	60
5.4.6.1. Isticanje jezičnih kompetencija (upitnik za učitelje)	60
5.4.6.2. Upotreba ispitivanog jezika na nastavnim satima (upitnik za učitelje, upitnik za učenike)	60

5.4.6.3. Isticanje sličnosti između jezika (upitnik za učenike)	61
5.4.6.4. Učenička percepcija ispitivanog jezika, učenja ispitivanog jezika i nastave ispitivanog jezika (upitnik za učenike)	61
5.4.6.5. Obvezno učenje stranih jezika (upitnik za učenike)	61
5.5. Osposobljavanje učitelja na studiju i na radnom mjestu	62
5.5.1. Pristup učitelja visokokvalitetnom visokoškolskom obrazovanju i trajnom osposobljavanju	62
5.5.1.1. Razina obrazovanja, certifikat i specijalizacija učitelja (upitnik za učitelje)	62
5.5.1.2. Manjak učitelja (upitnik za ravnatelje)	62
5.5.1.3. Financijski poticaji za osposobljavanje na radnom mjestu (upitnik za ravnatelje, upitnik za učitelje)	62
5.5.1.4. Organizacija osposobljavanja na radnom mjestu (upitnik za učitelje) i status osposobljavanja na radnom mjestu – obveza ili uvjet za promaknuće (upitnik za učitelje)	63
5.5.1.5. Načini i fokus osposobljavanja na radnom mjestu (upitnik za učitelje)	63
5.5.2. Boravak učitelja u inozemstvu koji uključuje rad ili studij	63
5.5.2.1. Vladini financijski poticaji za razmjene i boravak u inozemstvu (nacionalni upitnik)	64
5.5.2.2. Financiranje razmjenskih posjeta (upitnik za ravnatelje)	64
5.5.2.3. Razmjene učitelja (upitnik za ravnatelje) i boravci u ciljnoj kulturi (upitnik za učitelje)	64
5.5.3. Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika	64
5.5.3.1. Nacionalne preporuke za korištenje ZEROJ-a (nacionalni upitnik)	64
5.5.3.2. Učitelji i korištenje ZEROJ-a te osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a (upitnik za učitelje)	65
5.5.3.3. Učitelji i korištenje jezičnog portfelja te osposobljavanje za korištenje jezičnog portfelja (upitnik za učitelje)	65
5.5.4. Praktično iskustvo	65
5.5.4.1. Trajanje pripravničkog staža u školi	65
5.5.4.2. Iskustvo u poučavanju (upitnik za učitelje)	66
5.6. Glavna saznanja	66
5.7. Bibliografski podatci	69
6. ODNOS KONTEKSTUALNIH ČIMBENIKA I ZNANJA STRANIH JEZIKA	71
6.1. Uvod	71
6.2. Učinak temelja za cjeloživotno učenje stranih jezika	72
6.2.1. Rano učenje jezika	72
6.2.2. Raznolikost i redoslijed učenja ponuđenih stranih jezika	73
6.3. Učinak životnog okruženja koje potiče učenje jezika	74
6.3.1. Mogućnosti za neformalno učenje jezika	74
6.4. Učinak škola koje potiču učenje jezika	76
6.4.1. Specijalizacija škole za strane jezike	76
6.4.2. Informacijske i komunikacijske tehnologije koje se upotrebljavaju u svrhu poboljšanja učenja i poučavanja stranih jezika	76
6.4.3. Međukulturalne razmjene	77

6.4.4. Osoblje iz drugih jezičnih zajednica	78
6.4.5. Učenje jezika dostupno svima	78
6.4.6. Pristup poučavanju stranih jezika	79
6.5. Učinak osposobljavanja učitelja na studiju i na radnom mjestu	82
6.5.1. Pristup učitelja visokokvalitetnom visokoškolskom obrazovanju i trajnom osposobljavanju	82
6.5.2. Boravak učitelja u inozemstvu koji uključuje rad ili studij	83
6.5.3. Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika	83
6.5.4. Praktično iskustvo	84
6.6. Glavna saznanja	84
6.7. Bibliografski podatci	85
7. ZAKLJUČCI	87
7.1. Saznanja o poznavanju stranih jezika	87
7.1.1. Opća uspješnost	87
7.1.2. Uspjeh prema administrativnim jedinicama	88
7.1.3. Uspjeh prema jezicima	90
7.1.4. Uspostava europskog indikatora za jezike	90
7.2. Saznanja iz popratnih upitnika	91
7.3. Bibliografski podatci	93
8. DODATCI	95
8.1. Tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti	95
8.2. Jezični ispiti	99
8.2.1. Vrste zadataka korištenih u istraživanju ESLC	99
8.2.2. Prikaz razina ZEROJ-a: pisanje	102
8.2.2.1. Primjeri ostvarenja na engleskom jeziku	106
8.2.2.2. Primjeri ostvarenja na francuskom jeziku	107
8.2.2.3. Primjeri ostvarenja na njemačkom jeziku	108
8.2.2.4. Primjeri ostvarenja na talijanskom jeziku	109
8.2.2.5. Primjeri ostvarenja na španjolskom jeziku	110
8.2.3. Prikaz razina ZEROJ-a: čitanje i slušanje	111
8.2.3.1. Prikaz zadataka čitanja i slušanja	111
8.2.3.1.1. Engleski jezik – vrsta Čitanje 2, ciljana razina A1	111
8.2.3.1.2. Engleski jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2	111
8.2.3.1.3. Engleski jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1	112
8.2.3.1.4. Engleski jezik – vrsta Čitanje 7, ciljana razina B2	113
8.2.3.1.5. Francuski jezik – vrsta Čitanje 2, ciljana razina A1	114
8.2.3.1.6. Francuski jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2	115
8.2.3.1.7. Francuski jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1	115
8.2.3.1.8. Francuski jezik – vrsta Čitanje 7, ciljana razina B2	116
8.2.3.1.9. Njemački jezik – vrsta Čitanje 2, ciljana razina A1	118
8.2.3.1.10. Njemački jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2	118
8.2.3.1.11. Njemački jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1	119
8.2.3.1.12. Njemački jezik – vrsta Čitanje 7, ciljana razina B2	120
8.2.3.1.13. Talijanski jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2	122
8.2.3.1.14. Talijanski jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1	122
8.2.3.1.15. Španjolski jezik – vrsta Čitanje 2, ciljana razina A1	123

8.2.3.1.16. Španjolski jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2	124
8.2.3.1.17. Španjolski jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1	124
8.2.3.1.18. Španjolski jezik – vrsta Čitanje 7, ciljana razina B2	125
8.2.3.1.19. Engleski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1	127
8.2.3.1.20. Engleski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2	129
8.2.3.1.21. Engleski jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1	130
8.2.3.1.22. Engleski jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2	132
8.2.3.1.23. Francuski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1	134
8.2.3.1.24. Francuski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2	134
8.2.3.1.25. Francuski jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1	135
8.2.3.1.26. Francuski jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2	136
8.2.3.1.27. Njemački jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1	137
8.2.3.1.28. Njemački jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2	137
8.2.3.1.29. Njemački jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1	138
8.2.3.1.30. Njemački jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2	139
8.2.3.1.31. Talijanski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2	140
8.2.3.1.32. Talijanski jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1	141
8.2.3.1.33. Talijanski jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2	142
8.2.3.1.34. Španjolski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1	143
8.2.3.1.35. Španjolski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2	144
8.2.3.1.36. Španjolski jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1	144
8.2.3.1.37. Španjolski jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2	146
8.2.3.2. Razine postignuća	147
8.3. Kontekst poučavanja stranih jezika	152
8.3.1. Uvod	152
8.3.2. Temelj za cjeloživotno učenje stranih jezika	152
8.3.2.1. Rano učenje jezika	152
8.3.2.2. Raznolikost i redoslijed ponuđenih stranih jezika	157
8.3.3. Životno okruženje koje potiče učenje stranih jezika	161
8.3.3.1. Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika	161
8.3.4. Škole koje potiču učenje stranih jezika	166
8.3.4.1. Specijalizacija škole za strane jezike	166
8.3.4.2. Informacijske i komunikacijske tehnologije u službi poboljšanja učenja i poučavanja stranih jezika	168
8.3.4.3. Međukulturalne razmjene	174
8.3.4.4. Osoblje iz drugih jezičnih zajednica	178
8.3.4.5. Učenje jezika dostupno svima	180
8.3.4.6. Pristup poučavanju stranih jezika	183
8.3.5. Osposobljavanje učitelja na studiju i na radnom mjestu	193
8.3.5.1. Pristup učitelja visokokvalitetnom visokoškolskom obrazovanju i trajnom osposobljavanju	193
8.3.5.2. Boravak učitelja u inozemstvu koji uključuje rad ili studij	201
8.3.5.3. Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika	205
8.3.5.4. Praktično iskustvo	209
8.4. Vođenje i provedba istraživanja ESLC	212

Vodič kroz kratice i kodove u ovome izvješću

U ovom izvješću korišteni su sljedeći kodovi za administrativne jedinice i jezike.

Administrativna jedinica, sudionik istraživanja	Kôd za administrativnu jedinicu	Jezik upitnika	Kôd za jezik
Belgija (flamansko govorno područje)	BE nz	nizozemski	NZ
Belgija (francusko govorno područje)	BE fr	francuski	FR
Belgija (njemačko govorno područje)	BE nje	njemački/francuski	NJE, FR
Bugarska	BG	bugarski	BG
Engleska	UK-ENG	engleski	EN
Estonija	ES	estonski, ruski	ES, RU
Francuska	FR	francuski	FR
Grčka	GR	grčki	GR
Hrvatska	HR	hrvatski	HR
Malta	MT	engleski	EN
Nizozemska	NZ	nizozemski	NZ
Poljska	PO	poljski	PO
Portugal	PT	portugalski	PT
Slovenija	SI	slovenski	SL
Španjolska	ŠP	španjolski, baskijski, katalonski, galješki, valencijski	ŠP španjolski – baskijski španjolski – katalonski španjolski – galješki španjolski – valencijski
Švedska	ŠV	švedski	ŠV

Prvo poglavlje:

Uvod

1. Uvod

Europsko istraživanje jezičnih kompetencija (ESLC), prvo te vrste, osmišljeno je za prikupljanje informacija o znanju jezika među učenicima koji završavaju posljednju godinu nižeg srednjoškolskog² obrazovanja (ISCED 2) ili drugu godinu višeg srednjoškolskog obrazovanja (ISCED 3) (UNESCO, 1997) u zemljama ili govornim područjima država koje sudjeluju u istraživanju ESLC (u ovom dokumentu: administrativne jedinice). Namjera „nije bila samo provesti istraživanje jezičnih kompetencija, nego i prikupiti podatke o učenju jezika, metodama poučavanja i kurikulumima” (Europska komisija, 2007a). Prema Europskoj komisiji (2005), „važno je da države članice mogu podatke staviti u kontekst” te bi sukladno tomu jezični ispiti trebali „sadržavati upitnike za učitelje i učenike kako bi se prikupili pozadinski podatci”.

ESLC predstavlja zajedničko nastojanje 16 administrativnih jedinica i partnera SurveyLanga da izmjere znanje stranih jezika na uzorku od približno 53.000 učenika diljem Europe kako bi pomogli Europskoj komisiji u uspostavi Europskog indikatora jezičnih kompetencija koji će pratiti napredak prema zaključcima donesenim na sastanku Vijeća Europe u ožujku 2002. godine u Barceloni. Ti su zaključci pozvali na „djelovanje u smjeru poboljšanja osnovnih vještina, posebice poučavanjem najmanje dvaju stranih jezika od vrlo rane dobi” te također na „uspostavu indikatora jezičnih kompetencija” (Europska komisija, 2005). Odluka o pokretanju istraživanja ESLC „proizašla je iz trenutačnog manjka podataka o stvarnim jezičnim vještinama ljudi u Europskoj uniji i potrebe za pouzdanim sustavom koji bi mjerio postignuti napredak” (Europska komisija, 2005). Istraživanje ESLC, dakle, pokrenula je Europska komisija s ciljem da „dobiveni rezultati omoguće uspostavu Europskog indikatora jezičnih kompetencija i pruže pouzdane informacije o učenju jezika i jezičnim kompetencijama mladih ljudi” (Europska komisija, 2007a) te kako bi pružila „strateške informacije autorima smjernica, učiteljima i učenicima u svim administrativnim jedinicama koje su sudjelovale u istraživanju” prikupljanjem kontekstualnih informacija u pozadinskim upitnicima (Europska komisija, 2007b).

Svaka je administrativna jedinica kod učenika ispitala poznavanje dvaju stranih jezika, tj. dvaju od pet najzastupljenijih europskih jezika u poučavanju (engleskog, francuskog, njemačkog, talijanskog i španjolskog jezika). U praksi je to značilo da je svaka administrativna jedinica imala dva odvojena uzorka: jedan uzorak za ispitivanje znanja prvoga stranog jezika i jedan za ispitivanje znanja drugoga stranog jezika. Dakle, svaki je uzorkovani učenik pisao ispit iz samo jednoga stranog jezika.

Istraživanjem ESLC vrjednuju se učeničke sposobnosti svrhovite upotrebe jezika za razumijevanje govorenih ili pisanih tekstova ili pisanog izražavanja. Kako bi se omogućila usporedba administrativnih jedinica koje sudjeluju u istraživanju, izmjereno znanje jezika, koje je uočeno kod učenika, opisano je s obzirom na razine Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (Vijeće Europe, 2001). Podatci koji su se prikupili istraživanjem ESLC omogućit će administrativnim jedinicama uvid u relativne prednosti i nedostatke učenika što se tiče ispitanih jezičnih vještina te razmjenu dobrih praksi s ostalim jedinicama koje sudjeluju u istraživanju.

Kako bi se „provela detaljnija usporedba jezičnih smjernica te metoda poučavanja jezika” (Europska komisija, 2005., str. 5.), ispitani učenici, učitelji stranih jezika i ravnatelji škola popunjavali su pozadinske upitnike. Informacije o cijelom istraživanju ESLC prikupili su nacionalni koordinatori istraživanja. Popratni upitnici pružaju informacije o različitim javnim politikama Europske komisije usmjerenima ka poboljšanju kompetencija u stranim jezicima.

Podatci istraživanja ESLC znatno pridonose bazi znanja ranije dostupnoj na europskoj razini ili u službenim nacionalnim statistikama. Podatci bi trebali služiti kao vrijedan izvor

² U Republici Hrvatskoj ISCED 2 završava s osmim razredom osnovne škole.

istraživačima, autorima smjernica, nastavnicima, roditeljima i učenicima i trebali bi omogućiti pregled napretka u vezi s ispunjenjem zaključaka o učenju dvaju stranih jezika od rane dobi donesenih na sastanku Vijeća Europe u ožujku 2002. godine u Barceloni.

SurveyLang priznaje doprinos svih njegovih partnera i nacionalnih koordinatora istraživanja (NKI) u provedbi istraživanja. Istraživanje ESLC metodološki je zahtjevno te je za implementaciju istraživanja bio potreban popriličan zajednički trud administrativnih jedinica koje sudjeluju u istraživanju u suradnji sa SurveyLangom. Predstavnici svake administrativne jedinice (NKI) bili su odgovorni za provedbu istraživanja u svojim državama. Implementacija istraživanja ESLC nije ovisila samo o toj suradnji, već i o ujedinenosti stručnih mišljenja partnera SurveyLanga za potrebe razvitka i korištenja inovativnih metodologija, ispitnih instrumenata i tehnologija.

1.1. Ključne značajke istraživanja ESLC

U ovoj su cjelini ukratko prikazane ključne značajke istraživanja ESLC.

Veličina uzorka: U glavnom istraživanju ESLC-a provedenom u 16 administrativnih jedinica 2011. godine ispitano je približno 53.000 učenika.

Ispitana razina obrazovanja: Učenici su ispitani u posljednjoj godini nižeg srednjoškolskog³ obrazovanja (ISCED 2) ili u drugoj godini višeg srednjoškolskog obrazovanja (ISCED 3) u administrativnim jedinicama koje sudjeluju u istraživanju.

Ispiti i upitnici: Jezični ispiti pokrili su tri jezične vještine: slušanje, čitanje i pisanje na pet ispitivanih jezika: engleskom, francuskom, njemačkom, talijanskom i španjolskom.

Kod svakog su učenika ispitane dvije od triju vještina u ispitu za jedan jezik te je svaki učenik popunio pozadinski upitnik. Uzorkovani učenici popunjavali su orijentacijski ispit kojim se ispitivala razina znanja. Na temelju rezultata navedenog ispita svakom učeniku dodijeljena je razina ispita koja najbolje odgovara izmjerenom znanju.

Učenici su ispitani na jednoj od triju razina (početna, srednja i napredna) na temelju orijentacijskog ispita. Jezični ispiti ESLC mjere postignuća razina od A1 do B2 Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (ZEROJ) (Vijeće Europe, 2001).

Razina pred-A1, koja je također uočena, indicira nemogućnost učenika da dosegne razinu A1. Učitelji jezika i ravnatelji škola u uzorkovanim školama također su popunili pozadinski upitnik.

Način ispitivanja: Istraživanje ESLC provedeno je u papirnatom i računalnom obliku. Ravnatelji i učitelji popunjavali su upitnik putem internetskog sustava.

Trajanje ispitivanja: Učenici su imali ili 30 ili 45 minuta za rješavanje svakog ispita. Svi ispiti slušanja i čitanja trajali su 30 minuta. Ispit pisanja na početnoj i srednjoj razini trajao je 30 minuta, a na naprednoj razini 45 minuta. Učenici su popunjavali upitnik za učenike (uključujući samovrjednovanje na temelju ZEROJ-a) u trajanju od 45 minuta. Dakle, ukupno trajanje ispitivanja učenika, uključujući upitnik, iznosilo je 105 ili 120 minuta.

Sažetak ispitanih jezika, razina i načina ispitivanja u administrativnim jedinicama koje sudjeluju u istraživanju: Tablica 1. sažima ispitane jezike, razine i način ispitivanja za svaku administrativnu jedinicu. Daljnje pojedinosti o ispitanim jezicima i razinama mogu se naći u četvrtom poglavlju o uzorkovanju u *Tehničkom izvješću ESLC-a*.⁴

³ To u Republici Hrvatskoj odgovara završnom razredu osnovne škole.

⁴ *Tehničko izvješće ESLC-a* nije tiskano, ali je u izvornom obliku dostupno na engleskom jeziku na: http://dokumenti.ncvvo.hr/ESLC/Technical Report_050412.pdf

Tablica 1. Sažetak nacrtu ispitivanja za administrativne jedinice

Administrativna jedinica	Prvi strani jezik koji je najčešće zastupljen ⁵ u poučavanju	Razina na kojoj se ispituje znanje „prvoga” jezika	Drugi strani jezik koji je najčešće zastupljen u poučavanju	Razina na kojoj se ispituje znanje „drugoga” jezika	Način ispitivanja
Belgija (flamansko govorno područje) ⁶	francuski	ISCED 2	engleski	ISCED 3	RO
Belgija (francusko govorno područje)	engleski	ISCED 3	njemački	ISCED 3	RO
Belgija (njemačko govorno područje)	francuski	ISCED 2	engleski	ISCED 3	PO
Bugarska	engleski	ISCED 3	njemački	ISCED 3	PO
Engleska	francuski	ISCED 3	njemački	ISCED 3	PO
Estonija	engleski	ISCED 2	njemački	ISCED 2	RO, PO
Francuska	engleski	ISCED 2	španjolski	ISCED 2	PO
Grčka	engleski	ISCED 2	francuski	ISCED 2	PO
Hrvatska	engleski	ISCED 2	njemački	ISCED 2	RO, PO
Malta	engleski	ISCED 2	talijanski	ISCED 2	PO
Nizozemska	engleski	ISCED 2	njemački	ISCED 2	RO
Poljska	engleski	ISCED 2	njemački	ISCED 2	PO
Portugal	engleski	ISCED 2	francuski	ISCED 2	RO
Slovenija	engleski	ISCED 2	njemački	ISCED 2	PO
Španjolska	engleski	ISCED 2	francuski	ISCED 2	PO
Švedska	engleski	ISCED 2	španjolski	ISCED 2	RO, PO

Rezultati

ESLC donosi sljedeće rezultate:

- profil znanja jezika uzorkovanih učenika (kontekstualni pokazatelji pružaju široki raspon informacija o kontekstu smjernica za poučavanje stranih jezika i učenja stranih jezika na razini učenika, učitelja i škole)
- informacije o odnosu znanja jezika i kontekstualnih pokazatelja
- baze znanja i resursa za analizu smjernica i istraživanje.

⁵ Napomena: ovo se odnosi samo na prvi i drugi najzastupljeniji jezik u poučavanju i to između engleskoga, francuskog, njemačkog, talijanskog i španjolskog jezika. U nekoliko administrativnih jedinica prvi ili drugi najzastupljeniji jezik u poučavanju nije jedan od tih jezika.

⁶ Istraživanje ESLC provedeno je neovisno u trima konstituirajućim regijama Belgije.

1.2. O ovome izvješću

Ovo završno izvješće bavi se rezultatima istraživanja ESLC. Tehnički aspekti istraživanja zasebno su istraženi u *Tehničkom izvješću ESLC-a*.

Ovo izvješće sadrži sedam poglavlja.

- U prvom poglavlju dane su informacije o istraživanju ESLC.
- U drugom poglavlju opisuje se ispitani uzorak: učenici, organizacijska struktura obrazovnih sustava i poučavanja jezika.
- U trećem poglavlju opisan je pristup konstrukciji jezičnih ispita i povezivanju s razinama ZEROJ-a. Prikazani su ispitni zadatci pisanja, čitanja i slušanja i navedeni su primjeri dijela ispita pisanja. Također, prikazani su rezultati samovrjednovanja učenika na temelju 16 tvrdnji o osobnoj sposobnosti za rješavanje zadataka vezanih uz ZEROJ.
- U četvrtom poglavlju prikazani su rezultati općenito za prvi i drugi ispitivani jezik te za ispitivani jezik i za svaku vještinu.
- U petom poglavlju prikazani su opisni rezultati upitnika za učenike i učitelje prikazujući status svake administrativne jedinice za svaki procijenjeni indeks.
- U šestom poglavlju prikazani su rezultati regresijskih analiza koje istražuju odnos između indeksa upitnika i uspjeha u jezičnim ispitima.
- U sedmom poglavlju prikazan je kratak sažetak i rasprava najvažnijih rezultata.

Saznanja relevantna za obrazovne smjernice nalaze se u četvrtom, petom i šestom poglavlju, a sažetak saznanja u sedmome poglavlju. Podatci koji se odnose na grafikone u ovom izvješću, kao i standardne pogreške, nalaze se u dokumentu Excel na mrežnim stranicama Centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja.⁷

1.3. Bibliografski podatci

Council of Europe. (2001): *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.

European Commission. (2005): *Commission Communication of 1 August 2005 – The European Indicator of Language Competence [COM (2005) 356 final – Not published in the Official Journal]*
http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11083_en.htm

European Commission. (2007a): *Communication from the Commission to the Council of 13 April 2007 entitled “Framework for the European survey on language competences” [COM (2007) 184 final – Not published in the Official Journal]*

European Commission. (2007b): *Terms of Reference: Tender no. 21 “European Survey on Language Competences”*. Contracting Authority: European Commission.

UNESCO (1997): *International Standard Classification of Education 1997*, United Nations Educational Scientific and Cultural Organization.

⁷ http://dokumenti.ncvvo.hr/ESLC/Dodatak_Excel.xls

Drugo poglavlje: Opis populacija

2. Opis populacija

2.1. Uvod

U ovom poglavlju opisane su različite populacije u sklopu provedbe ESLC-a tijekom 2010. i 2011. godine. Populacije se razlikuju prema administrativnim jedinicama i ispitivanim jezicima. Istraživana populacija za svaki ispitivani jezik u pojedinoj administrativnoj jedinici sastoji se od učenika koji završavaju posljednju godinu nižeg srednjoškolskog obrazovanja (ISCED 2) ili drugu godinu višeg srednjoškolskog obrazovanja (ISCED 3).⁸ Osim toga, učenici u istraživanoj populaciji pohađaju obrazovne ustanove unutar administrativnih jedinica te su učili ispitivani jezik najmanje jednu školsku godinu prije godine u kojoj se provodi ispitivanje. Poglavlje o uzorkovanju (četvrto poglavlje) *Tehničkog izvješća ESLC-a* sadrži daljnje pojedinosti o razinama na kojima se provodi ispitivanje u svakoj administrativnoj jedinici.

Odluka o ispitivanju jednog ili dva ispitivanih jezika u nekim administrativnim jedinicama na razini ISCED 3 donesena je u slučajevima kada se ispitivani jezik ne poučava na razini ISCED 2 u određenoj administrativnoj jedinici ili se poučava prekratko da bi učenici mogli završiti jednu školsku godinu učenja jezika prije godine u kojoj se provodi ispitivanje.

U svakoj su administrativnoj jedinici ispitana dva strana jezika: dva najzastupljenija jezika u poučavanju u administrativnoj jedinici od pet najzastupljenijih stranih jezika u poučavanju u Europi (engleski, francuski, njemački, talijanski i španjolski).

2.2. Razine ISCED-a, međunarodni razredi i dob populacije

2.2.1. Nacrt istraživanja

Tablica 2. prikazuje ispitivane jezike prema administrativnim jedinicama, razinama ISCED-a i međunarodnim razredima (prvi međunarodni razred prvi je razred obvezne razine ISCED 1) koje su učenici pohađali u vrijeme ispitivanja i tipičnu dob učenika u vrijeme ispitivanja 2010. i 2011. godine.

U trima administrativnim jedinicama učenici nisu ispitani iz prvog i drugog najzastupljenijeg jezika u poučavanju s obzirom da ti jezici ne pripadaju skupini od pet jezika uključenih u ESLC. U tim administrativnim jedinicama ispitivani jezici su prvi i treći najzastupljeniji jezik (u Bugarskoj i Estoniji) ili drugi i treći najzastupljeniji jezik (na francuskom govornom području Belgije).

U većini administrativnih jedinica učenici su ispitani na kraju razine ISCED 2, osim na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije (drugi ispitivani jezik) te na francuskom govornom području Belgije, u Bugarskoj i Engleskoj, gdje su učenici ispitivani na razini ISCED 3.

Općenito je tipična dob ispitanih učenika bila 14 ili 15 godina, ali u Bugarskoj je tipična dob bila 16 godina. Na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije tipična dob populacije za prvi ispitivani jezik bila je 13 godina.

Većina učenika bila je upisana u 9. ili 10. međunarodni razred u vrijeme ispitivanja. U Nizozemskoj se razredi u koje su učenici upisani razlikuju prema vrsti škole koju pohađaju. U objema vrstama škola razred u kojem se provodilo ispitivanje odgovarao je posljednjem razredu razine ISCED 2. Na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije razred u ko-

⁸ Za opis ISCED razina vidi: OECD (1999) *Klasificiranje obrazovnih programa* – Priručnik za ISCED-97. Implementacija u državama OECD-a, izdanje 1999. Pariz: OECD.

jem se provodilo ispitivanje razlikovao se prema različitim populacijama. To je bio 8. razred za prvi ispitivani jezik i 10. razred za drugi ispitivani jezik. U Hrvatskoj su učenici ispitani u 8. razredu za oba ispitivana jezika.

Tablica 2. Nacrt istraživanja

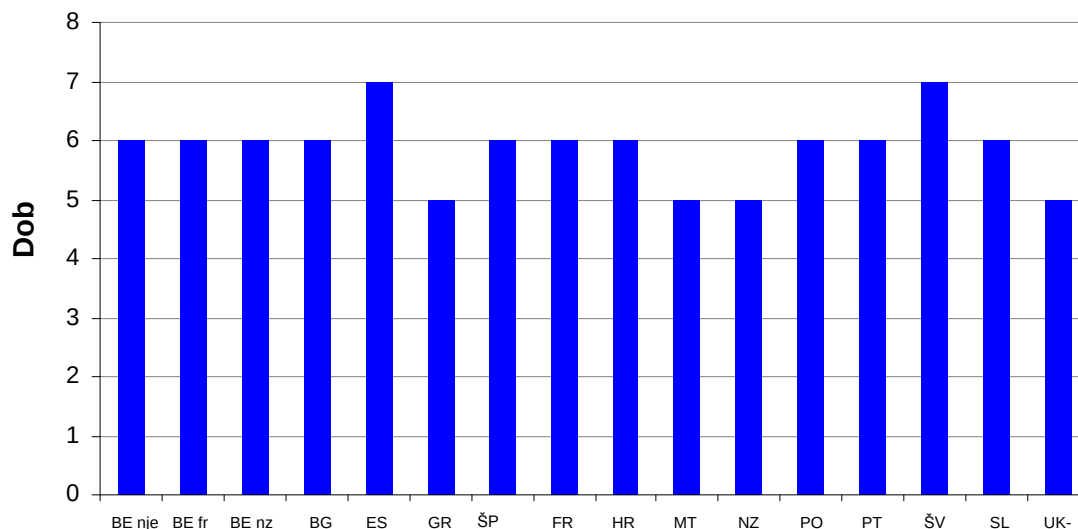
Admini- strativna jedinica	Prvi ispitivani jezik				Drugi ispitivani jezik			
	IJ1	Razina prema ISCED-u	Tipična dob	Među- narodni razred	IJ2	Razina prema ISCED-u	Tipična dob	Međuna- rodni razred
BE fr	EN	3	15	10.	NJE	3	15	10.
BE nz	FR	2	13	8 .	EN	3	15	10.
BE nje	FR	2	13	8.	EN	3	15	10.
BG	EN	3	16	10.	NJE	3	16	10.
ES	EN	2	15	9.	NJE	2	15	9.
FR	EN	2	14	9.	ŠP	2	14	9.
GR	EN	2	14	9.	FR	2	14	9.
HR	EN	2	14	8.	NJE	2	14	8.
MT	EN	2	15	11.	TA	2	15	11.
NZ	EN	2	14 – 15	9. – 10.	NJE	2	14 – 15	9. – 10.
PO	EN	2	15	9.	NJE	2	15	9.
PT	EN	2	14	9.	FR	2	14	9.
SL	EN	2	14	9.	NJE	2	14	9.
ŠP	EN	2	15	10.	FR	2	15	10.
ŠV	EN	2	15	9.	ŠP	2	15	9.
UK-ENG	FR	3	15	11.	NJE	3	15	11.

2.3. Organizacijska struktura obrazovnih sustava

2.3.1. Dob u kojoj počinje obvezno obrazovanje

Slika 1. prikazuje dob u kojoj počinje obvezno obrazovanje u svakoj od administrativnih jedinica prema izvješću iz nacionalnog upitnika. Slika 1. prikazuje da u 10 od 16 administrativnih jedinica obvezno obrazovanje počinje s navršениh šest godina života. U četirima administrativnim jedinicama obvezno obrazovanje počinje s navršениh pet godina života (Engleska, Grčka, Malta i Nizozemska), a u dvjema administrativnim jedinicama obvezno obrazovanje počinje s navršениh sedam godina života (Estonija i Švedska).

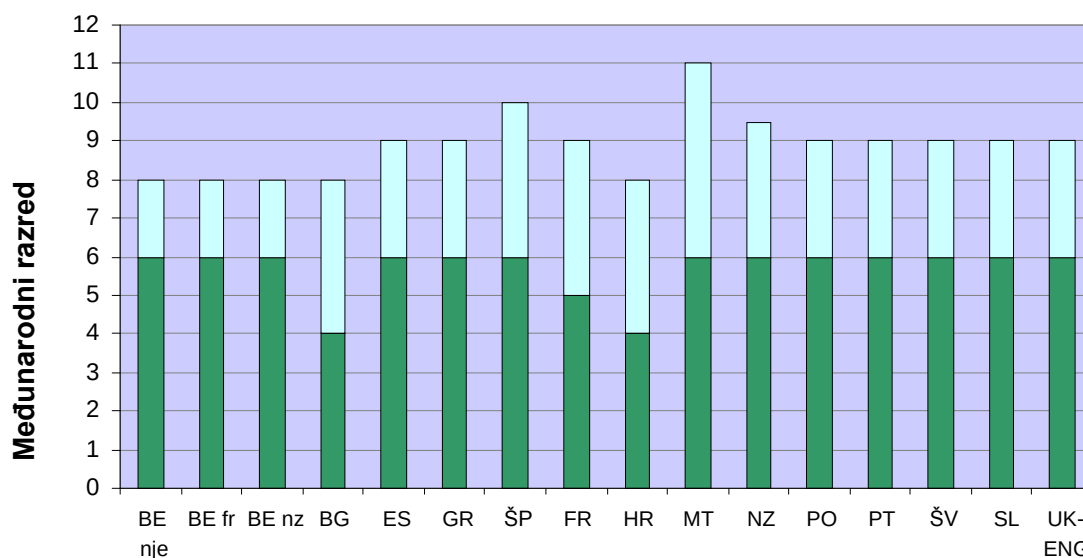
Slika 1. Dob u kojoj počinje obvezno obrazovanje (početak obveznog obrazovanja)

2.3.2. Trajanje razine ISCED 1 i ISCED 2

Slika 2. prikazuje trajanje razine ISCED 1 i ISCED 2 za svaku od administrativnih jedinica. U većini administrativnih jedinica razina ISCED 2 traje kraće od razine ISCED 1. Prosječno trajanje razine ISCED 1 je šest godina, a prosječno trajanje razine ISCED 2 je tri godine. Iznimke su Bugarska i Hrvatska u kojima obje razine ISCED-a traju četiri godine. Razine ISCED 1 i ISCED 2 ukupno najdulje traju na Malti (11 godina), a slijede Španjolska (10 godina) i Nizozemska (9 ili 10 godina, ovisi o vrsti škole).

Slika 2. Trajanje prve i druge razine ISCED-a (broj razreda)

2.4. Organizacija učenja stranih jezika

2.4.1. Obvezno učenje stranih jezika

Tablica 3. prikazuje broj stranih jezika koji su obvezni za (gotovo) sve učenike u pojedinom razredu. Ako su prikazana dva broja, radi se o najmanjem i najvećem broju stranih jezika koji su obvezni za učenike ako se brojevi razlikuju za različite programe učenja u administrativnoj jedinici. Razredi 0, -1, -2 i -3 prethode prvom razredu razine ISCED 1 (međunarodni razred 1).

Tablica 3. Broj jezika koji su obvezni za sve učenike prema međunarodnom razredu

	BE de	BE fr ⁹	BE nl	BG	ES	GR	ŠP	FR	HR	MT	NZ	PO	PT	ŠV	SL	UK- ENG
-3				0	0				0			0		0		
-2	1	0	0	0	0	0	1	0	0		0	0	0	0	0	
-1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0-1*	0	0	0	0	0
0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0-1*	0	0	0	0	0
1	1	0	0	0	1*	0-1	1	0	1	1	0-1*	1	1*	0*	0	0
2	1	0	0	1	1	0-1	1	1	1	1	0-1*	1	1	0*	0	0
3	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0-1*	1	1	0*	0	0
4	1	0	0	1	2*	1	1	1	1	1	0-1*	1	1	1*	1	0
5	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1*	1	1*	1	1	0
6	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1*	1	1	1-2	1	0
7	1	1	0-1	1	2	2	1	1	1	2	1-3	2	2*	1-2	1-2	1*
8	1*-2*	1	0-2	1	2	2	1	2	1	2	1-3	2	2	1-2	1-2	1
9	1*-3*	0-1	0-2	2	2	2	1	1-2	1-3	2	1-3	2	2	1-2	1-2	1
10	1-3	0-1	0-3	2	2	2	1	2	1-3	2	1	1-2	1*	1-3*	1-2	0
11	1-3	0-3	0-3	2	2	1	0-1	1-2	1-3	2	1	1-2	1	1-3	1-2	0
12	1-3	0-3	0-3	2	2	1	0-1	1-2	1-3	0-1	0-1	2	1	1-3	1-2	0
13										0-1					1-2	0

* Varijabla za razred; ■=ISCED1; ■=ISCED2; ■=ISCED3

Kao što je prikazano u tablici 3., postoje varijacije u broju jezika koji su obvezni za sve učenike.

Tablica 4. prikazuje status učenja stranih jezika (USJ), odnosno je li strani jezik obavezan predmet ili izborni predmet u kurikulumu prema odredbi središnje (ili najviše razine) vlasti. Strani jezici imaju status izbornog predmeta onda kada „škole (prema središnje određenom kurikulumu) moraju ponuditi barem jedan strani jezik u skupini izbornih predmeta. Prema istom središnje određenom kurikulumu svaki učenik mora odabrati barem jedan predmet (ne nužno jezik) iz te skupine predmeta”. (Eurydice, „Ključni podatci o poučavanju jezika u europskim školama”, 2008, str. 113.).

⁹ Na francuskom govornom području Belgije više od 20% učenika nije uključeno u analizu (bruxelleska regija i druga dvojezična područja gdje obvezno učenje stranih jezika počinje ranije, u trećem razredu razine ISCED 1).

Tablica 4. Učenje stranoga jezika je obvezan predmet (OP) ili izborni predmet u temeljnom kurikulumu (CCO)*

* Prema uputama središnje (ili najviše razine) vlasti. NP = Nije primjenjivo (nema strukovnog ISCED 2); 0 = Ni za jednog; 1 = Samo za učenike u određenim obrazovnim programima; 2 = Za sve (ili gotovo sve) učenike

	ISCED 1		Opći ISCED 2		Strukovni ISCED 2		Opći ISCED 3		Strukovni ISCED 3	
	OP	CCO	OP	CCO	OP	CCO	OP	CCO	OP	CCO
BE nz	2	0	1	0	NP	NP	2	0	1	0
BE fr	2	0	2	0	NP	NP	2	0	1	0
BE nje	2	0	2	0	NP	NP	2	0	2	0
BG	2	0	2	1	NP	NP	2	1	2	1
UK-ENG	0	2	2	0	NP	NP	0	2	0	2
ŠP	2	0	2	2	NP	NP	2	2	1	1
ES	2	0	2	0	NP	NP	2	0	2	0
FR	2	0	2	0	NP	NP	2	1	2	0
GR	2	0	2	0	NP	NP	2	2	2	0
HR	2	2	2	2	NP	NP	2	2	2	1
MT	2	0	2	2	NP	NP	0	1	2	1
NZ	2	0	2	2	2	2	2	2	1	1
PO	2	0	2	0	NP	NP	2	0	2	0
PT	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0
SL	2	0	2	2	NP	NP	2	2	2	0
ŠV	2	0	2	0	NP	NP	2	0	2	0

Općenito, učenje stranog jezika obvezan je predmet za sve (ili gotovo sve) učenike na 1., 2. i 3. razini ISCED-a. Iznimke su:

- ISCED 1 u Engleskoj, gdje se učenje stranog jezika ubraja u izborne predmete u temeljnom kurikulumu za sve (ili gotovo sve) učenike,
- ISCED 1 u Sloveniji, gdje se učenje stranog jezika ubraja u izborne predmete u temeljnom kurikulumu za neke učenike,
- opći ISCED 2 na flamanskom govornom području Belgije, gdje je učenje stranoga jezika obvezno samo za učenike u određenim obrazovnim programima,
- opći i strukovni ISCED 3 u Engleskoj, gdje se učenje stranih jezika ubraja u izborne predmete u temeljnom kurikulumu za sve (ili gotovo sve) učenike,
- opći ISCED 3 na Malti, gdje se učenje stranih jezika ubraja u izborne predmete u temeljnom kurikulumu za sve (ili gotovo sve) učenike i
- strukovni ISCED 3 na flamanskom i francuskom govornom području Belgije te u Španjolskoj i Nizozemskoj, gdje je učenje stranog jezika obvezno samo za učenike u određenim obrazovnim programima.

Određeni jezici koji su obvezni u kurikulumu za strane jezike za sve (ili gotovo sve) učenike:

- engleski jezik na razini ISCED 1 i ISCED 2 u Grčkoj; ISCED 1, ISCED 2 i ISCED 3 (opći) u Nizozemskoj; ISCED 1, ISCED 2 i ISCED 3 (strukovni) na Malti; ISCED 1, ISCED 2 i ISCED 3 (opći i strukovni) u Švedskoj i ISCED 3 (opći i strukovni) na njemačkom govornom području Belgije,
- francuski na razini ISCED 1, ISCED 2 i ISCED 3 (opći i strukovni) na njemačkom govornom području Belgije te na razini ISCED 1 na flamanskom govornom području Belgije.

Administrativne jedinice u kojima ne postoje određeni jezici koji bi bili obvezni za sve (ili gotovo sve) učenike na prvoj ili drugoj razini ISCED-a su: francusko govorno područje Belgije, Bugarska, Hrvatska, Engleska, Estonija, Francuska, Poljska, Portugal, Španjolska i Slovenija. U šest preostalih administrativnih jedinica koje sudjeluju u istraživanju prvi ispitivani jezik obavezan je najmanje na razini ISCED 1 i na razini ISCED 2. Na njemačkom govornom području Belgije drugi ispitivani jezik (engleski) je obavezan za sve (ili gotovo sve) učenike na razini ISCED 3. Slovenija je jedina administrativna jedinica u kojoj je drugi ispitivani jezik obavezan za sve (ili gotovo sve) učenike na razini ISCED 1. Ovo je relevantan podatak s obzirom na to da je na njemačkom govornom području Belgije populacija drugoga ispitivanog jezika ispitana na razini ISCED 3.

2.4.2. Vrijeme za poučavanje stranih jezika

Tablica 5. prikazuje preporučeni godišnji minimum sati za poučavanje stranih jezika kao obveznih predmeta tijekom razine ISCED 1 i tijekom općeg ISCED 2 (prosjeak za razrede). Kao što se vidi iz tablice 5., većina središnjih (ili najviših) vladajućih struktura u administrativnim jedinicama daje preporuke za godišnji minimum sati za poučavanje stranih jezika kao obveznih predmeta. Za ISCED 1 većina administrativnih jedinica preporučuje između prosječno 30 i 80 sati godišnje. Na općem ISCED 2 razlike između administrativnih jedinica su veće. Za ISCED 1 i ISCED 2 preporučeni minimum sati za poučavanje stranih jezika najmanji je za francusko govorno područje Belgije, a najveći za Maltu.

U četirima administrativnim jedinicama središnje (ili najviše) vladajuće strukture ne daju preporuke za godišnji minimum sati za poučavanje stranih jezika kao obaveznog predmeta: flamansko i njemačko govorno područje Belgije, Engleska i Nizozemska.

Tablica 5. Preporučeni godišnji minimum sati (sat = 60 min) za poučavanje stranih jezika kao obveznih predmeta prema preporuci središnje (ili najviše razine) vlasti (prosjeak za razrede)

	BE nje	BE fr	BE nz	BG	ES	GR	ŠP	FR
ISCED 1	*	<30	*	30 – 80	30 – 80	30 – 80	30 – 80	30 – 80
Opći ISCED 2	*	30 – 80	*	30 – 80	130 – 180	80 – 130	80 – 130	130 – 180
	HR	MT	NZ	PO	PT	ŠV**	SL	UK-ENG
ISCED 1	30 – 80	80 – 130	*	30 – 80	30 – 80	30 – 80	30 – 80	*
Opći ISCED 2	30 – 80	>180	*	80 – 130	130 – 180	30 – 80	130 – 180	*

* Nema preporuka. ** Nema posebnih preporuka za ISCED 1 i opći ISCED 2.

2.5. Značajke populacija i rezultati istraživanja ESLC

Kod usporedbe rezultata administrativnih jedinica za strane jezike moramo imati na umu da se populacije razlikuju u sljedećim aspektima:

- u broju godina obveznog obrazovanja učenika u vrijeme ispitivanja (na temelju dobi u kojoj počinje obvezno obrazovanje i tipične dobi u vrijeme ispitivanja),
- u statusu ispitivanog jezika iz kojeg su učenici ispitani (je li obavezan za sve (ili gotovo sve) učenike na razini ISCED-a),
- u broju stranih jezika koji su obavezni za učenike u razredu u kojem se provodi ispitivanje.

Svi ovi aspekti u kojima se populacije razlikuju mogu utjecati na rezultate ispita i, posljedično, na rezultate ESLC-a. Primjerice, ako strani jezik učenicima nije obavezan predmet, oni učenici koji ga iz različitih razloga nisu odabrali nisu uključeni u istraživanu populaciju.

Treće poglavlje:

Jezični ispiti

3. Jezični ispiti

3.1. Pregled

U priopćenju Europske komisije Vijeću Europe pod nazivom „Okvir za europsko istraživanje jezičnih kompetencija” (13. travnja 2007.), naznačeno je u glavnim crtama da će se interpretacija uspjeha u ispitivanju u sklopu ESLC-a referirati na razine znanja koje su definirane u Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ).

Ovo poglavlje ukratko sažima procese razvoja ispita i određivanja standarda kako bi pokazalo način na koji jezični ispiti ESLC-a nastoje mjeriti jezičnu sposobnost učenika uz valjano referiranje na ZEROJ. Detaljnija obrada ovih radnih sfera ponuđena je u *Tehničkom izvješću ESLC-a* (poglavlje 2. i 11.).

Razmatra se status razina ZEROJ-a. Na čemu se temelje? Na kakvo se stanje stvari odnose? Jesu li jednako shvaćene u različitim državama?

Ulomci 3.3. i 3.4. referiraju se na zadatke iz jezičnih ispita kako bi prikazali napredovanje učenika u znanju prema razinama ZEROJ-a. Za vještinu pisanja možemo izravno prikazati znanje učenika na primjeru njihovih stvarnih pisanih dostignuća. Što se tiče vještina čitanja i pisanja, koje promatramo neizravno, možemo napraviti prikaz na temelju primjera zadataka osmišljenih za ESLC.

Na kraju, ulomak 3.5. prikazuje postignuća u učenju jezika – analizu osobnih tvrdnji o jezičnoj sposobnosti koje se nalaze u upitniku za učenike. Šesnaest tvrdnji povezanih sa ZEROJ-em odražava učeničko samovrjednovanje vlastitih sposobnosti u vještinama čitanja, pisanja, govorenja i slušanja.

Ove tvrdnje nisu služile kao dokaz pri finalizaciji standarda, ali vjerujemo da obogaćuju sliku znanja jezika koju pruža ESLC te da ukazuju na područja u kojima bi daljnje empirijsko istraživanje pridonijelo našem razumijevanju rezultata.

3.2. Povezanost sa ZEROJ-em

3.2.1. ZEROJ i obilježja njegovih razina

ZEROJ se može opisati kao dvovrstan okvir. U konceptualnom smislu ZEROJ opisuje mnoge načine na koje se razlikuju konteksti učenja, kao što su svrhe poučavanja, učenici, metodologija poučavanja itd. te prikazuje zajednički jezik kojim se govori o učenju i poučavanju jezika. To je njegova prva namjena.

S druge strane, ZEROJ pruža niz referentnih razina znanja. Unatoč razlikama između konteksta učenja jezika, smatra se da je moguće i korisno uspoređivati ih prema razinama. Razine predstavljaju neutralnu točku na koju se bilo koji specifični kontekst učenja može referirati. Prikazane su pomoću velikog broja opisnih skala od kojih samo određeni podskup može biti važan za opisivanje bilo kojeg specifičnog konteksta učenja. Dakle, raznolikost skala odgovara na potrebu za opisivanjem različitih konteksta na različite načine.

Na čemu se temelje razine? One formaliziraju konceptualne razine obilježene poznatim oznakama kao što su „intermediate” ili „advanced” i već se neko vrijeme koriste u poučavanju engleskog jezika (škole, učitelji, nakladnici). Brian North, suautor ZEROJ-a, kaže: „Razine ZEROJ-a nisu se iznenada pojavile niotkud” (North, 2006). Na simpoziju u Ludwigshafenu 1977. godine prvi se put raspravljalo o mogućem nizu „razina Vijeća Europe” koji se referirao na Cambridgeove ispite CPE i FCE (sada se povezuju s razinama C2 i B2) i ciljeve učenja

Threshold i Waystage koje je sponzoriralo Vijeće Europe (sad se povezuju s razinama B1 i A2).

Dakle, razine se mogu promatrati kao odraz stvarnosti svojstvene velikim populacijama učenika jezika. Učenici napreduju kroz niz stadija za vrijeme učenja jezika, a svaki je stadij popraćen prikladnim tečajevima, udžbenicima i ispitima koji se pojavljuju po potrebi za svaki jezik. Razine odražavaju napredak u koracima koji su dovoljno dohvatljivi kao ciljevi učenja, ali i dovoljno različiti kao dostignuća u učenju – razvili su se prirodno kao odgovor na postojeće potrebe (Taylor i Jones, 2006), (Jones, 2006).

Međutim, postoji i čimbenik konvencije kod definiranja razina. Moguće je da je svaki obrazovni kontekst, kao i svaki jezik koji se uči na širokom području, razvio dobro ukorijenjeno razumijevanje razina i sustave akreditacije s dobro ukorijenjenim standardima. Dakle, može se očekivati da će određeni konteksti ili određeni jezici povezivati opisivače razina ZEROJ-a s različitim stvarnim stanjima te ih u skladu s tim drukčije interpretirati.

Uzajamno razumijevanje razina očito je cilj kojem vrijedi težiti radi primjene unutar i izvan domene obrazovanja. Trenutačno ne postoje načini da se usvoji takvo razumijevanje, a čak i kad bi to bilo moguće, ne bi bilo poželjno. Vjerojatnije je da će se postupno približavati načini upotrebe u različitim državama i za različite jezike koji će formirati mjerodavne referentne točke proizašle iz izričito višejezično usmjerenih istraživanja. Kao dosad najvažnije i najpomnije osmišljeno istraživanje te vrste, ESLC može pridonijeti tom procesu približavanja.

3.2.2. Izrada ispita i povezanost sa ZEROJ-em

Prvi uvjet za povezivanje ispita na pet jezika sa ZEROJ-em jest mogućnost njihove međusobne usporedbe i točnog referiranja na ZEROJ. Kao što je šire opisano u drugom poglavlju *Tehničkog izvješća ESLC-a*, jezični ispiti, koji su osmišljeni za ESLC, nastoje prikazati ZEROJ kao funkcionalan, akcijski orijentiran model upotrebe jezika i nastoje biti indikativni za petnaestogodišnjake u školskom okružju. Usvojeni društveno-kognitivni model temelji se na ZEROJ-evom modelu upotrebe i učenja jezika te identificira dvije dimenzije: društvenu dimenziju jezika u upotrebi te kognitivnu dimenziju jezika koja objedinjuje niz razvijajućih kompetencija, vještina i znanja. Te su dvije dimenzije služile za definiranje sposobnosti koje se mogu ispitati na svakoj razini znanja. Kako bi se izrađeni ispit implementirao na usporediv način za različite jezike, spomenute sposobnosti povezane su sa specifičnim vrstama zadataka i uglavnom se približavaju vrstama zadataka koji su uspješno korišteni u ispitima koje provode jezični partneri konzorcija.

U procesu pisanja i razvoja zadataka težilo se dosljednosti u pristupu i u ujednačenosti za različite jezike. Jezični partneri slijedili su izričite formalne postupke uključujući detaljnu analizu svih zadataka za sve jezike s ciljem zajedničkog razumijevanja izrade i načina mjerenja zadataka.

Završna inačica skupa zadataka sužena je u tri koraka: pokusna faza, predispitivanje i probno ispitivanje tako da je samo trećina razvijenog materijala iskorištena u glavnom istraživanju.

Navedeni postupci osmišljavanja i implementacije, detaljnije opisani u *Tehničkom izvješću ESLC-a* (drugo poglavlje), pružaju nam određenu sigurnost da se ispiti izrađeni za svaki jezik i vještinu valjano referiraju na ZEROJ, kao i činjenice da je zahtjevnost zadataka široko usporediva za različite jezike. Bio je to jedan od izvora saznanja za određivanje standarda (vidi u jedanaestom poglavlju *Tehničkog izvješća ESLC-a*).

3.2.3. Određivanje standarda

Određivanje standarda za ESLC na temelju ZEROJ-a predstavlja složen pothvat koji iziskuje ljudsku prosudbu temeljenu na činjenicama te usklađivanje samih činjenica jer je nužna potvrda usporedivosti standarda za svih pet jezika.

Određivanje standarda bila je glavna tema velike konferencije s više od 70 sudionika održane u rujnu 2011. godine. Procjenjivači za određivanje standarda bili su raspoređeni u pet odvojenih komisija za pet različitih jezika, a njihov je broj u svakoj komisiji varirao od 21 za engleski jezik do 8 za talijanski jezik. Sudionici su bili nacionalni koordinatori istraživanja ili njihovi opunomoćenici, jezični partneri SurveyLanga i gosti stručnjaci te predstavnici Europske komisije, uključujući i člana stručne komisije za potrebe istraživanja.

Postupci usvojeni na konferenciji uvelike odražavaju pristupe koji su opisani u Priručniku za usklađivanje ispita sa ZEROJ-em (Vijeće Europe, 2008). Za ispitivanje čitanja i slušanja bio je potreban pristup temeljen na rješavanju zadatka. Takav je pristup osmišljen na temelju saznanja o težini zadataka koja je procijenjena na temelju podataka iz glavnog istraživanja. Što se tiče ispitivanja pisanja, prosudbe su bile usmjerene na primjere postignuća, također dobivene u glavnom istraživanju.

Određivanju standarda prethodila je zasebna višejezična studija o usklađivanju za zadatke pisanja koja je provedena elektroničkom poštom. U završnoj analizi tog istraživanja korištene su prosudbe 80 sudionika od kojih je veliki broj također sudjelovao na konferenciji o određivanju standarda.

Nakon konferencije o određivanju standarda, stručnjaci SurveyLanga proveli su detaljan proces usklađivanja kako bi osigurali maksimalno približavanje u jezicima na mjestima gdje je približavanje bilo logično tražiti. Korisni podatci o usklađivanju dobiveni su iz višejezične studije o usklađivanju za zadatke pisanja, kao i iz samih zadataka u jezičnim ispitima te iz cjelokupne izrade ispita i postupka provjere valjanosti čiji je cilj bio osigurati široku usporedivost standarda na različitim jezicima.

Za opsežno objašnjenje određivanja standarda vidi osmo poglavlje *Tehničkog izvješća ESLC-a*.

3.3. Prikaz razine prema ZEROJ-u: Pisanje

U glavnom istraživanju korišteno je osam zadataka pisanja: po dva za svaku od četiriju razina od A1 do B2. Učenici su ispitani na jednoj od triju ispitnih razina koje se preklapaju: A1 – A2, A2 – B1 ili B1 – B2. Učenici koji su ispitivani na najnižoj ispitnoj razini rješavali su tri zadatka: dva na razini A1 te jedan na razini A2 ili obrnuto. Učenici na srednjoj ispitnoj razini rješavali su dva zadatka, na razinama A2 i B1, a učenici na najvišoj razini također su rješavali dva zadatka, na razinama B1 i B2.

Kao što je detaljnije opisano u prvom poglavlju *Tehničkog izvješća ESLC-a*, ostvarenja u pisanju ocjenjivana su na temelju dvaju kriterija: jezika i komunikacije.

- *Komunikacija* se odnosi na sljedeće pitanje: U kolikoj se mjeri odgovor podudara sa zadatkom, tj. koliko je uspješno ispunjen zadatak u smislu prenošenja potrebnog sadržaja ili informacije? Specifična pitanja koja treba postaviti su: Koliko je točaka sadržaja jasno obrađeno? Koliko su dobro te točke proširene? Je li stil primjeren s obzirom na svrhu i primatelja poruke?
- *Jezik* se odnosi na sljedeće pitanje: Koliko su, u odnosu na zadatak, vokabular, jezična organizacija i točnost prikladni? Specifični aspekti jezika koje treba uzeti u obzir su: koherencija, vokabular, kohezija i točnost.

U ovom izvješću prikazan je napredak od razine A1 do B2 na temelju četiriju od osam zadataka pisanja – po jednog za svaku razinu ZEROJ-a. U ovom poglavlju uključen je samo jedan prikaz za zadatak na razini A1 iz engleskog jezika (slika 3.). Dodatak 8.2.2. (str. 102-110) predstavlja sva četiri zadatka za svaki od pet jezika, što omogućuje čitatelju procjenu usporedivosti zadataka za sve jezike.

Slika 3. Primjer zadatka iz pisanja na engleskom jeziku – „fotografija s praznika“

EN – Holiday photo	
	You are on holiday. Send an email to an English friend with this photo of your holiday. Tell your friend about: • the hotel • the weather • what the people are doing Write 20 – 30 words.

Na temelju primjera ostvarenja prikazano je napredovanje po razinama. Dodatak 8.2.2., na stranicama 102-110, prikazuje primjer za svaki zadatak i svaki od pet jezika, tj. postignuće koje predstavlja sposobnost na naznačenoj razini. Prikazana su po dva primjera istog zadatka: jedan primjer koji je dostigao određenu razinu i jedan primjer koji nije dostigao određenu razinu. Slika 4. prikazuje ostvarenja za zadatak (prikazan na slici 3.) iz engleskog jezika na razini A1.

Slika 4. Primjeri ostvarenja za zadatak iz engleskog jezika na razini A1: „fotografija s praznika“

Zadaća	Dostignuta razina A1	Razina Pred-A1
A1 Holiday photo	"Hi! I living in Hotel Bellevue and this is nice, We have swimming pool and a nice resturant. The weather is very good, its sunny and very hot. And the people play vollyball and they are nice. Good bye!"	They play volleyball. The namn of the hotel is Belleevue. Have a greates tree.

Ostvarenja koja su ovdje korištena kao primjeri izabrana su pomoću statističkih informacija o učenikovo sposobnosti te pomoću subjektivne procjene njihove općenite primjerenosti za predstavljanje razina. Prikazuju jasan uspjeh ili neuspjeh, a ne granično ostvarenje. U ovom izvješću se ne daje objašnjenje zašto određeni primjer predstavlja uspjeh ili neuspjeh, već je namjera samo ilustrirati razine. Međutim, objašnjenje kriterija uspjeha bilo je važno u ESLC-u s obzirom da su primjeri korišteni za osposobljavanje i standardizaciju ocjenjivača.

3.4. Prikaz razina prema ZEROJ-u: Čitanje i slušanje

Razine ostvarenja u čitanju i slušanju ne mogu se prikazati tako izravno kao što je učinjeno s pisanjem. Da bi se razine definirale, potrebno je na temelju zahtjevnosti zadatka procijeniti koji rezultat u ispitnom zadatku pokazuje dostignuće određene razine ZEROJ-a.

Slika 5. prikazuje zadatak iz čitanja na engleskom jeziku na razini A1. Svi javno objavljeni zadatci iz glavnog istraživanja predstavljeni su u Dodatku 8.2.3.1.

Slika 5. Primjer zadatka (čitanje na engleskom, vrsta 2 – A1)

You will read a notice about a cat. For the next 4 questions, answer A, B or C.

Leo is lost. He's my little cat. He's white with black paws. He's small and very sweet. He has brown eyes. He wears a grey collar. He didn't come home on Monday and it's Thursday today. That's a long time for a little cat! Leo often sits on top of the houses near here between Smith's baker's shop and King Street. If you find him in your garden or under your car, please telephone me immediately. Please note – Leo doesn't like it when people pick him up, and he doesn't like milk.

Thank you for your help!

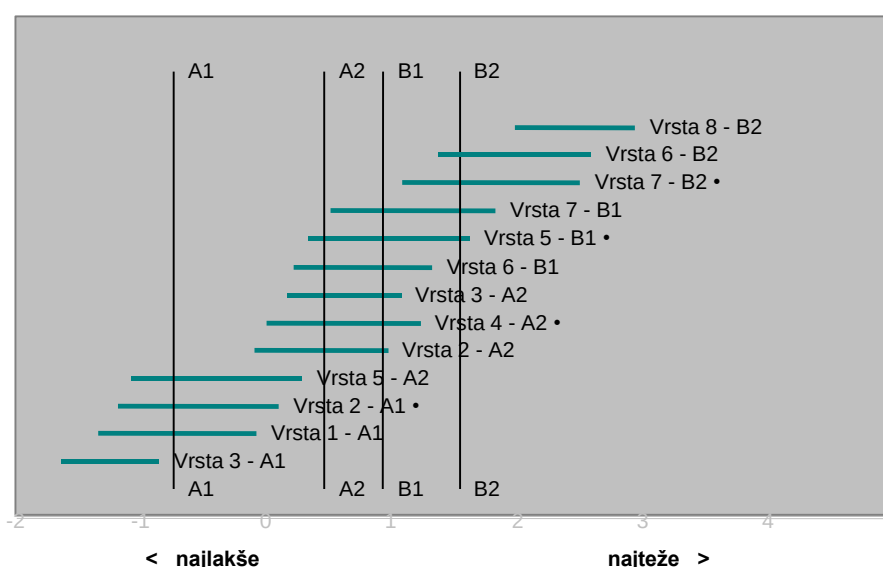
Sophie Martin
tel: 798286

<p>1 What colour is Leo?
A white and grey
B brown and grey
C black and white</p>	<p>3 Where does Leo like to go?
A in gardens
B under cars
C on houses</p>
<p>2 Sophie saw Leo
A yesterday.
B a few days ago.
C a week ago.</p>	<p>4 If you find Leo
A phone Sophie.
B give him some milk.
C tell the baker.</p>

Slika 6. za sve zadatke čitanja na engleskom jeziku grafički prikazuje razinu postignuća (rezultat) koji odgovara jednoj od razini ZEROJ-a. Zadatak prikazan na slici 5. je treći odozdo: vrsta 2 na razini A1. Svi javno objavljeni zadatci označeni su oznakom •. U Dodatku 8.2.3.2. nalaze se slični grafički prikazi za svih pet jezika i za vještine čitanja i slušanja.

Slika 6. Rezultati koji prikazuju razine ZEROJ-a: Primjer čitanja na engleskom jeziku

Čitanje – engleski jezik

Objašnjenje slike 6: Svaki je zadatak prikazan vodoravnim crtom. Lijevi kraj crte predstavlja rezultat od 50% u zadatku – razinu osnovne sposobnosti za rješavanje tog zadatka. Desni kraj predstavlja rezultat od 80% u zadatku – razinu potpune sposobnosti za rješavanje tog zadatka. Okomite crte predstavljaju granice između razina koje su definirane pri određivanju standarda. Dakle, na zadatku prikazanom na slici 5. vrste 2 na razini A1 potrebno je ostvariti oko 60% za razinu A1. Savršen rezultat u ovom zadatku odgovarao bi, primjerice, razini A2. Vodoravna os predstavlja sposobnost koja se povećava slijeva nadesno na logit skali. Izostavljene su jedinice skale.

Ovakav način prikazivanja zapravo je jednostavniji oblik prikaza korištenog kod određivanja standarda za čitanje i slušanje. Kod određivanja standarda, kao što je opisano u ulomku 3.2.3. i detaljnije u osmom poglavlju *Tehničkog izvješća ESLC-a*, procjenjivači za određivanje standarda odredili su granične vrijednosti koje su pokazatelji zahtjevnosti zadataka.

Imajte na umu da na temelju ciljanog pristupa ispitivanja napredni učenici nisu rješavali zadatke na razini A1, a učenici na nižoj razini nisu rješavali zadatke na razini B2. Slika 6. jasno pokazuje koliko je važan ciljani pristup u ispitivanju s obzirom na raspon sposobnosti u populaciji. Svaki zadatak mjeri sposobnost samo u ograničenom rasponu.

Više informacija o drugim vrstama zadataka, koji nisu javno objavljeni, čitatelj može naći u Dodatku 1 u kojem je opisan skup vrsta zadataka s obzirom na fokus ispitivanja, vrstu teksta, vrstu dobivenog odgovora te predviđenu razinu ZEROJ-a. Dodatak 1 u *Tehničkom izvješću ESLC-a* sadrži primjere svih vrsta zadataka za odabrane jezike.

3.5. Tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti iz upitnika za učenike

3.5.1. Tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti

Uzorkovani učenici odgovorili su na 16 tvrdnji o jezičnoj sposobnosti, čime su dobiveni podatci o samovrednovanju znanja ispitivanog jezika. Tvrdnje su prikladno uvrštene u upitnik za učenike, ali su analizirane odvojeno na temelju odgovora iz upitnika.

Tvrdnje o jezičnoj sposobnosti uključene su u istraživanje radi pribavljanja potencijalnih saznanja koja bi služila za empirijsku potvrdu skupa standarda. Određivanje standarda i vanjsko potvrđivanje jest komplementarno i to je naglašeno u Priručniku za usklađivanje ispita sa ZEROJ-em (Vijeće Europe, 2008, 7. poglavlje). Kada se odrede standardi, treba tražiti činjenice koje potvrđuju njihovu valjanost po mogućnosti u širem vremenskom okviru. Unutar vremenskog okvira ESLC-a vanjska je potvrda ograničena, ali dva aspekta ESLC-a mogu se svrstati pod taj nazivnik. To su:

- studija o usklađivanju zadataka pisanja koja omogućuje neovisnu empirijsku verifikaciju usporedivosti standarda između jezika (prema opisu u ulomku 8.5. *Tehničkog izvješća ESLC-a*, ta studija pruža saznanja koja potvrđuju da su ti standardi uistinu usporedivi),
- tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti u upitniku za učenike.

Tvrdnje su preuzete izravno ili prilagođene iz skale za opisivače prema kojima su prikazane razine u ZEROJ-u. Tvrdnje su izabrane prema kriteriju relevantnosti za ciljanu populaciju.

U tablici 6. prikazane su tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti. Unatoč tomu što vještina govora nije ispitana u sklopu ESLC-a, uključene su i tvrdnje o govornoj sposobnosti. Smatra se da vrijedi ispitati percepciju govornih kompetencija učenika u odnosu na ispitane vještine čitanja, slušanja i pisanja. Podatci iz tablice 6. upućuju na priličnu stabilnost u učeničkoj percepciji relativnih kompetencija za različite vještine u ispitanim jezicima.

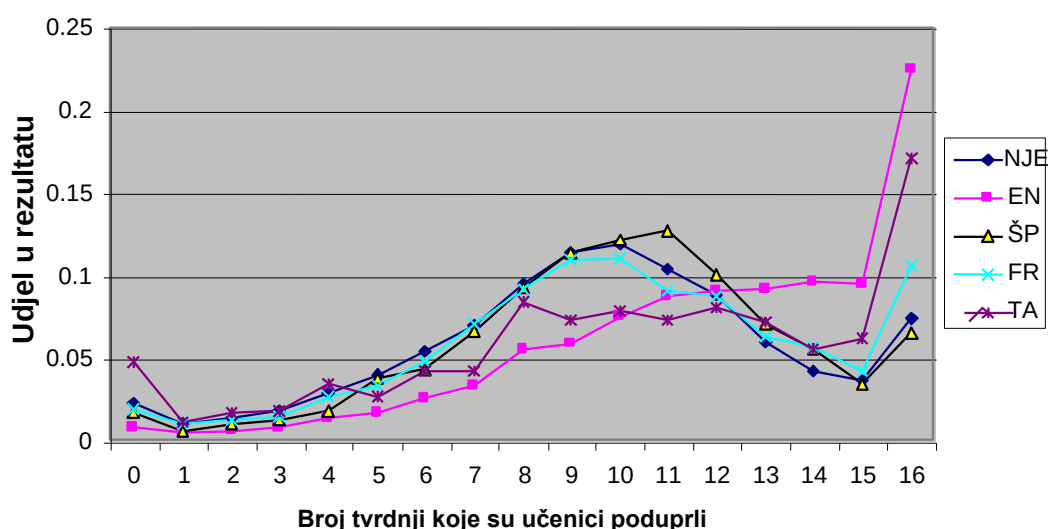
Tablica 6. Tvrdnje o jezičnoj sposobnosti prema razinama ZEROJ-a u upitniku za učenike

	Čitanje	Slušanje	Pisanje	Govorenje
B2	Mogu brzo pregledati dugačke i složene tekstove i u njima pronaći bitne detalje.	Mogu razumjeti većinu televizijskih vijesti i programa s trenutačnim događanjima.	Mogu pisati jasne i detaljne opise, kao što su osvrti na filmove, knjige ili predstave.	Mogu objasniti svoje stajalište o određenoj temi navodeći prednosti i nedostatke raznih mogućnosti.
B1	Mogu prepoznati bitne pojedinosti u jednostavnim novinskim člancima o poznatim temama.	Mogu razumjeti bitne dijelove radijskih vijesti i jednostavnije snimke o poznatim temama ako su izgovorene polagano i jasno.	Mogu donekle detaljno pisati osobna pisma u kojima opisujem iskustva, osjećaje i događaje.	Mogu se nepripremljen uključiti u razgovor i izraziti osobna mišljenja te razmijeniti informacije o poznatim temama.
A2	Mogu razumjeti pismo prijatelja u kojem izražava osobna mišljenja, iskustva i osjećaje.	Ako se govornik potruži govoriti jasno i polagano i izravno meni u jednostavnom svakodnevnom razgovoru, mogu ga razumjeti.	Mogu pisati vrlo kratke, jednostavne opise događaja, prošlih aktivnosti i osobnih iskustava.	Mogu ispričati priču ili opisati nešto navodeći jednostavan popis pojedinosti.
A1	Mogu stvoriti ideju o sadržaju jednostavnih informativnih materijala i opisa, osobito ako postoji popratna slika.	Mogu razumjeti pitanja i upute ako ljudi govore pažljivo i sporo te mogu slijediti kratke i jednostavne smjernice.	Mogu napisati nekoliko riječi i fraza koje se odnose na mene, moju obitelj, mjesto u kojem živim i moju školu.	Mogu postavljati jednostavna pitanja i odgovarati na njih te oblikovati i odgovarati na jednostavne tvrdnje o vrlo poznatim temama.

3.5.2. Analiza učeničkih odgovora na tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti

Slika 7. prikazuje broj tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti koje su učenici poduprli. Rezultati 0 i 16 (tj. savršeni rezultati) pojavljuju se češće nego što bi se očekivalo prema obliku distribucija. Rezultati su prikazani kao udjeli. Za engleski jezik 22% učenika je poduprlo svih 16 tvrdnji. Slični učinci primijećeni su za sve ispitivane jezike. Moguće je da visoki postotak učenika koji podupiru sve tvrdnje odražava vršni učinak, a jednako je moguće da odražava strategiju društveno poželjnog odgovaranja na pitanje.

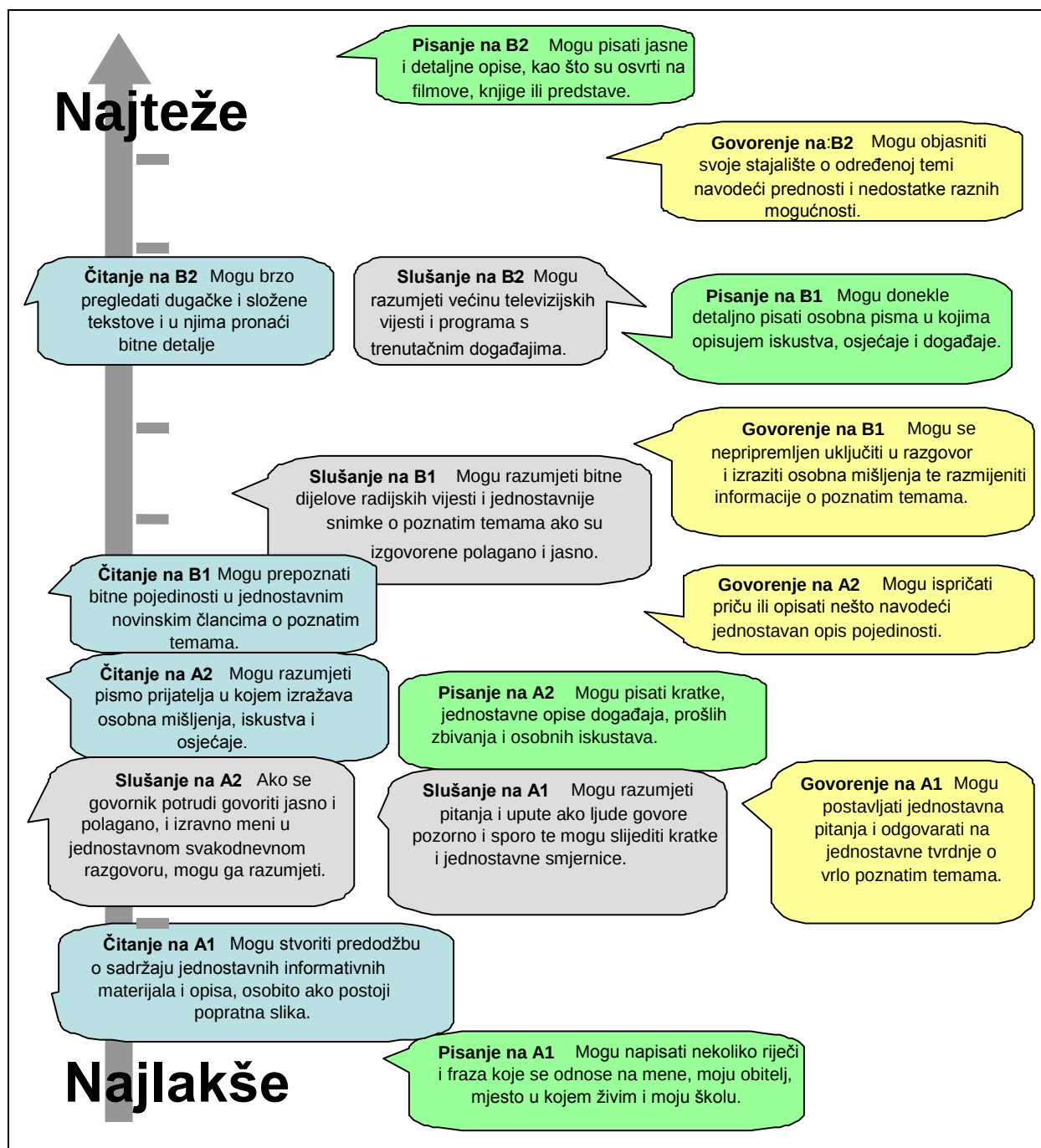
Slika 7. Rezultati tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti

Čini se da je strategija dijela učenika bila jednostavno poduprijeti sve tvrdnje pa su svi koji su imali savršene rezultate isključeni iz analize. Podatci o odgovorima analizirani su s pomoću programa FACETS (Linacre, 2012), Raschovog višestruko uporabljivog softverskog paketa.

Kalibracija 16 tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti (slika 8.) sažima analizu kojom se procjenjuje težina svake tvrdnje te na taj način pruža jednostavnu sliku napredovanja u vještinama prema samovrjednovanju učenika. Slika 8. prikazuje kalibrirane tvrdnje posložene od najzahtjevnije do najlakše razine.

Slika 8. Kalibracija 16 tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti

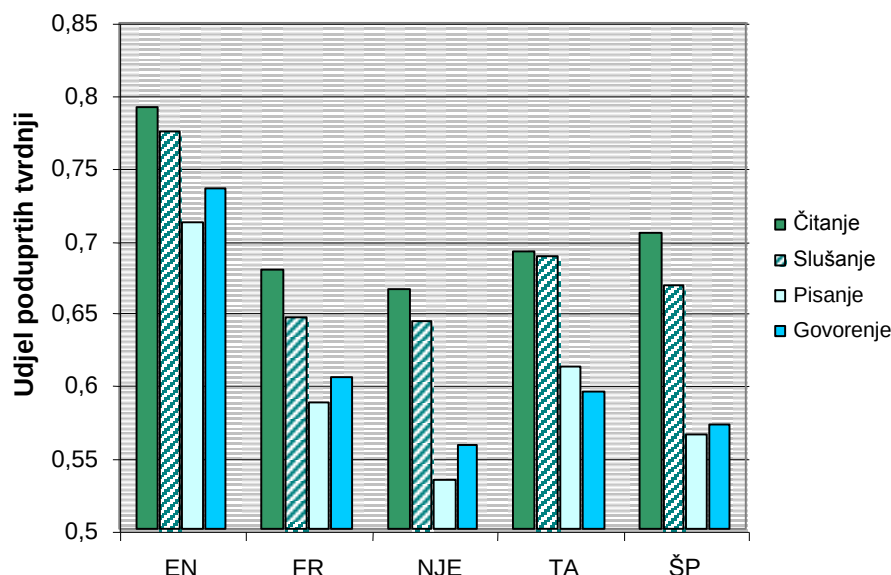

Na višim je razinama jasnija odvojenost prema predviđenoj razini ZEROJ-a. Tvrdnje o slušanju na razinama A1 i A2 smatraju se sličnima po zahtjevnosti te uistinu izgledaju prilično slično. Dok se pisanje jasno smatra najzahtjevnijom vještinom na razinama B1 i B2, to nije slučaj na nižim razinama. Naime, tvrdnja o pisanju na razini A1 odnosi se na najlakšu razinu od svih.

Raščlamba koja slijedi pruža sažeti pogled na to kako su učenici procijenili težinu četiriju vještina.

Slika 9. Tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti, sve administrativne jedinice, prema vještini i ispitanom jeziku

Tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti

S obzirom na relativnu razinu znanja, učenici koji uče engleski jezik procjenjuju da pripadaju višoj razini za razliku od učenika koji uče druge jezike, što nije neočekivano s obzirom da je engleski prvi ispitivani jezik u većini administrativnih jedinica. Relativne razine navedene za druge jezike nisu potvrđene rezultatima jezičnih ispita.

Prema slici 9., percipirana relativna težina četiriju vještina slična je za svih pet ispitanih jezika. Općenito, čitanje se smatra najlakšim, a zatim slijedi slušanje pa govor te na kraju pisanje. Što se tiče talijanskog jezika, poredak je drukčiji – čitanje i slušanje smatraju se gotovo jednakima po težini, a pisanje je nešto lakše od govora. Budući da je talijanski jezik ispitan samo u jednoj administrativnoj jedinici (Malta), to bi mogao biti odraz karakterističnih značajki malteškog konteksta.

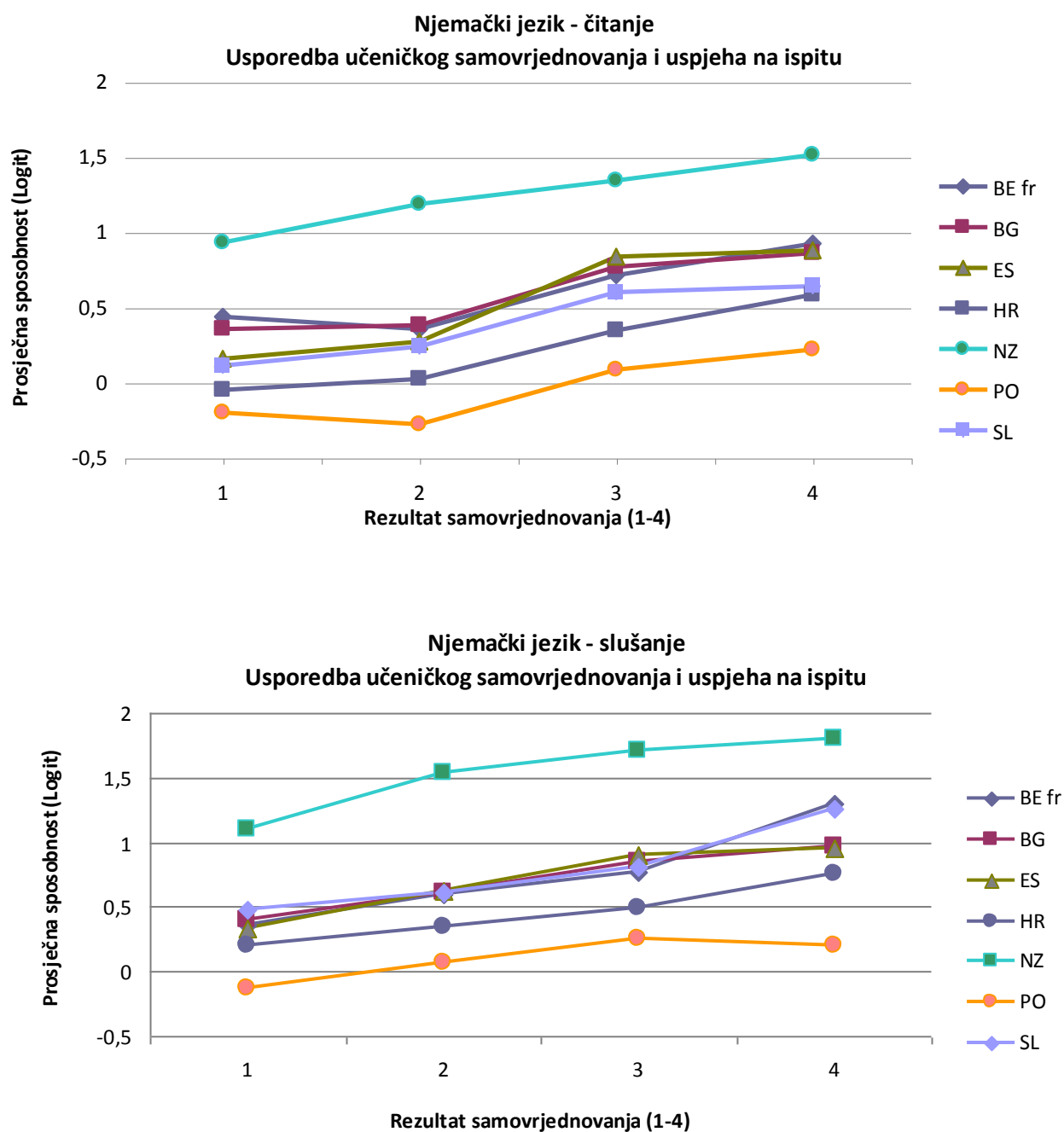
Sličnost u percepciji relativne sposobnosti učenika za različite vještine u različitim jezicima mogla je motivirati, primjerice, prilagodbu standardima za slušanje i čitanje kako bi čitanje učinila relativno malo lakšim. Unutar granica istraživanja ESLC bez mogućnosti daljnje validacije, odlučeno je da se saznanja proizašla iz tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti ne će koristiti na taj način. Međutim, bilo bi važno da se u budućnosti istraže moguće valjane primjene takvih saznanja u budućim ciklusima ESLC-a.

Iz usporedbe samovrjednovanja učenika i stvarne razine njihova uspjeha u jezičnim ispitima proizlazi zanimljiv fenomen: njihovo razumijevanje tvrdnji ZEROJ-a o osobnoj jezičnoj sposobnosti prilično dobro odražava standarde u njihovoj administrativnoj jedinici. Samovrjednovanje je normativno i nije vezano uz fiksni kriterij.

Slika 10. prikazuje čitanje i slušanje na njemačkom jeziku. Vodoravna os prikazuje rezultate od 1 do 4 za tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti, tj. broj tvrdnji za svaku vještinu koju su učenici poduprli. Rezultat 4 znači da su poduprli sve tvrdnje do B2. Zbog jednostavnosti nisu prikazani rezultati koji iznose 0.

Okomita os pokazuje prosječnu sposobnost grupe koja je poduprla određeni broj tvrdnji na temelju odgovora u jezičnim ispitima. Crte koje se protežu od okomite osi prikazuju rezultate prema administrativnim jedinicama.

Slika 10. Rezultati tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti prema administrativnoj jedinici: čitanje i slušanje na njemačkom jeziku

Za svaku administrativnu jedinicu vrijedi općeniti pozitivni odnos između tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti i njihove procijenjene sposobnosti. Međutim, stvarni rezultati administrativnih jedinica prilično se razlikuju. Učenici u administrativnoj jedinici s najlošijim rezultatima, koji očitito sami sebe svrstavaju na razinu B2, zapravo ostvaruju niže rezultate nego učenici u administrativnoj jedinici s najboljim rezultatima koji se svrstavaju na razinu A1. Ovaj općeniti obrazac primijećen je kod svih ispitanih jezika, što je prikazano u Dodatku 8.1. Grafikon čitanja i slušanja na slici 10. također pokazuje da su za tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti razlike mnogo manje nego za jezične ispite.

Pisanje je postiglo neočekivan učinak. Skupina učenika koja je poduprla četiri tvrdnje naginje lošijim rezultatima nego skupina učenika koja je poduprla tri ili manje tvrdnji. Taj je učinak

primijećen kod svih jezika. Primijetite da se tvrdnja najveće težine na slici 8. odnosi na pisanje: „Mogu pisati jasne, detaljne opise, kao što su osvrti na film, knjigu ili predstavu”. Moguće je da postoji problem valjanosti odgovora onih učenika koji su poduprli navedenu tvrdnju. Pisanje je uključeno u regresijsku analizu.

Što se tiče čitanja i slušanja, slika 10. pokazuje da se samo na temelju samovrjednovanja učenika ne mogu dobro predvidjeti njihove apsolutne razine ZEROJ-a, ali predviđanje je moguće unutar pojedinih administrativnih jedinica.

Tablica 7. prikazuje višestruku regresijsku analizu koja istražuje razinu predviđanja uspjeha na jezičnom ispitu na temelju čimbenika administrativne jedinice i samovrjednovanja. Čimbenik administrativne jedinice odnosi se na prosječnu sposobnost unutar jedinice koja je specifična za ispitanu vještinu. Čimbenik samovrjednovanja odnosi se na podupiranje jedne do četiri tvrdnji. Treća varijabla, tj. vještina koristi se u analizi različitog podrijetla skala za svaku vještinu. Moć predviđanja na temelju čimbenika administrativne jedinice općenito je umjerena do dobra, ali povećava se ako se uključi i samovrjednovanje.

Tablica 7. Predviđanje uspjeha u jezičnim ispitima na temelju samovrjednovanja

Jezik	Neovisne varijable:	Administrativna jedinica	Samovrjednovanje + Admin. jedinica
Engleski	Prilagođeni R-kvadrat	0,563	0,857
	<i>Standardna pogreška</i>	0,776	0,445
Francuski	Prilagođeni R-kvadrat	0,693	0,798
	<i>Standardna pogreška</i>	0,769	0,623
Njemački	Prilagođeni R-kvadrat	0,703	0,837
	<i>Standardna pogreška</i>	0,580	0,430
Talijanski	Prilagođeni R-kvadrat	0,472	0,746
	<i>Standardna pogreška</i>	1,285	0,778
Španjolski	Prilagođeni R-kvadrat	0,783	0,868
	<i>Standardna pogreška</i>	0,761	0,593

Točnost samovrjednovanja u najboljem je slučaju ovisna o kontekstu i promjenjiva te odgovori iz samovrjednovanja ne mogu pružiti mnogo podataka za određivanje standarda ZEROJ-a koji se referiraju na mjerila. Zato nisu korišteni prilikom određivanja standarda.

3.6. Bibliografski podatci

Council of Europe. (2008): *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR) A Manual*. Strasbourg, France: Council of Europe. http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/manual1_en.asp

Ek, J. A. v. and Trim, J. L. M. (1998): *Waystage 1990*. UK: Cambridge University Press.

Jones, N. (2005): Raising the Languages Ladder: constructing a new framework for accrediting foreign language skills. *Research Notes*, 19, 15-19.

Linacre, M. (2011): FACETS: <http://www.winsteps.com/facets.htm>

North, B. (2006): The Common European Framework of Reference: Development, Theoretical and Practical Issues. 'A New Direction in Foreign Language Education: The Potential of the Common European Framework of Reference for Languages' Symposium. Japan: Osaka University of Foreign Studies.

Taylor, L. – Jones, N. (2006): Cambridge ESOL exams and the Common European Framework of Reference. *Research Notes*, 24, 2-5.

Četvrto poglavlje:

Rezultati

jezičnih ispita

4. Rezultati jezičnih ispita

4.1. Pregled

Ulomak 4.2. prikazuje globalne rezultate, kao što je udjel učenika koji su dostigli pojedinu razinu ZEROJ-a u vještinama čitanja, slušanja i pisanja. Ovo je jednostavan prosjek administrativnih jedinica koje sudjeluju u istraživanju.

Ulomak 4.3. prikazuje rezultate jezičnih ispita prema administrativnoj jedinici i prema vještini. Uspoređeni su rezultati za prvi i drugi ispitivani jezik.

U ulomku 4.4. uspoređena su postignuća za pet ispitanih jezika.

Tablice koje su prikazane u ovom poglavlju mogu poslužiti za široke usporedbe administrativnih jedinica. Međutim, važno je prisjetiti se da postoje bitne razlike između administrativnih jedinica i ispitivanih stranih jezika, ne samo u strukturi programa poučavanja, već i u širokom rasponu čimbenika koji prerastaju okvire formalnog obrazovanja. Osim jednostavne usporedbe ovih općenitih rezultata, čitatelju se preporučuje da obrati pozornost na drugo poglavlje koje sadrži opis ispitanih populacija te na nulto i šesto poglavlje koje sadrži opis rezultata upitnika te istražuje odnos rezultata učenja jezika i pitanja javne politike koja su obrađena u upitnicima.

4.2. Postignute globalne razine ZEROJ-a

Tablica 8. prikazuje postotke učenika koji su postigli jednu od razina ZEROJ-a (uključujući pred-A1) za prvi i drugi ispitivani jezik te za svaku ispitanu vještinu. Rezultati su jednako ponderirani širom administrativnih jedinica koje sudjeluju u istraživanju. Postotci za drugi ispitivani jezik prikazani su u kurzivu.

Opisivači su preuzeti iz Zajedničkog europskog referentnog okvira, *Tablica 1. Zajedničke referentne razine: globalna skala*. (Vijeće Europe, 2001: 24).

Ondje gdje su u tablici 1. identificirane „dodatne razine”, opisivač se odnosi na nižu razinu, odnosno opisuje osnovno postignuće na toj razini. Za izvješća o svakoj administrativnoj jedinici vidi četvrto poglavlje.

Kako bi se mogla opisati razina A1, potreban je opis razine pred-A1 kojoj pripadaju učenici koji nisu postigli razinu kompetencija potrebnu za razinu A1. Za razinu pred-A1, koja je primijećena u ovom istraživanju, nema opisa u ZEROJ-u, tj. definiran je negativno. Međutim, to ne predstavlja problem kod mjerenja ili interpretacije u ovom istraživanju jer su ispiti na niskoj razini osmišljeni za mjerenje graničnih vrijednosti razine A1. Dakle, pružaju dovoljno informacija za razlikovanje učenika na razini pred-A1. U tom smislu granica za razinu A1 ne razlikuje se od granica za razine A2, B1 ili B2. Postavljena je kako bi se identificiralo pozitivno dostignuće razine.

Tablica 8. Globalne razine ZEROJ-a za prvi i drugi ispitivani jezik (sve administrativne jedinice jednako su ponderirane)

ZEROJ	Čitanje		Slušanje		Pisanje	
B2	1. 28%	Posjeduje visoku samostalnost u čitanju, prilagođuje stil i brzinu čitanja različitim tekstovima i svrhama te selektivno koristi prikladne izvore. Ima širok i aktivan čitalački vokabular, ali moguće su neke teškoće u razumijevanju frazema koji se rjeđe pojavljuju.	1. 32%	Može pratiti dugačak govor i složenu argumentaciju ako je tema donekle poznata i ako postoje jasne oznake za slijed govora.	1. 14%	Može pisati jasne, detaljne tekstove o raznim temama povezanim s njegovim interesima te sažimati i procjenjivati informacije i argumente iz brojnih izvora. U pisanju može učinkovito izraziti novosti i stajališta te ih povezati s tuđima.
	2. 16%		2. 15%		2. 6%	
B1	14%	Može čitati jasne činjenične tekstove o temama vezanim uz njegovo područje i interese sa zadovoljavajućom razinom razumijevanja.	16%	Može razumjeti glavne točke jasnog govora na standardnom jeziku o poznatim temama koje redovito susreće na poslu, u školi, u slobodno vrijeme itd., uključujući kratko pripovijedanje.	29%	Može pisati jasne povezane tekstove o nekoliko poznatih tema koje pripadaju njegovu području interesa povezujući slijed odvojenih elemenata u linearnu sekvencu. Može pisati osobna pisma i poruke u kojima uspijeva prenijeti poruku koju smatra važnom.
	12%		14%		17%	
A2	12%	Može razumjeti kratke, jednostavne tekstove koji sadrže najučestalije riječi, uključujući određeni broj zajedničkih međunarodnih termina.	13%	Može razumjeti fraze i izraze iz sfere neposredne osobne važnosti (primjerice, osnovni osobni podatci i podatci o obitelji, kupo-vini, lokalnoj geografiji, poslu) pod uvjetom da je govor jasno i polako artikuliran.	24%	Može pisati jednostavne nizove fraza i rečenica povezujući ih jednostavnim veznicima kao što su: „i“, „ali“ i „jer“. Može pisati kratke, jednostavne tekstove koji se odnose na područja od neposredne potrebe slijedeći određeni obrazac
	14%		16%		22%	
A1	32%	Može razumjeti vrlo kratke, jednostavne tekstove jednu po jednu frazu i prepoznati poznata imena, riječi i osnovne fraze te ponovno čitati prema potrebi.	23%	Može pratiti vrlo spor i pažljivo artikuliran govor s dugim stankama kako bi mogao razumjeti značenje.	24%	Može pisati jednostavne izdvojene fraze i rečenice. Može tražiti ili dati osobne detalje u pisanom obliku.
	40%		35%		36%	
Pred-A1	14% 18%	Nema opisa u ZEROJ-ul.	16% 20%	Nema opisa u ZEROJ-u.	9% 20%	Nema opisa u ZEROJ-u.

4.3. Uspjeh za prvi i drugi ispitivani prema administ. jedinici

U svakoj administrativnoj jedinici ispitano je znanje dvaju jezika, nazvanih „prvi” i „drugi”. Taj se naziv odnosi na nacionalnu ili regionalnu razinu, a ne na iskustvo učenja jezika bilo kojeg pojedinog učenika. Neke administrativne jedinice ne uvode učenje drugoga jezika do razine ISCED 3. Također, prema uvjetu u opisu istraživanja, uzorkovani učenici trebali su učiti jezik najmanje punu godinu dana. Za više informacija v. drugo poglavlje o uzorkovanoj populaciji.

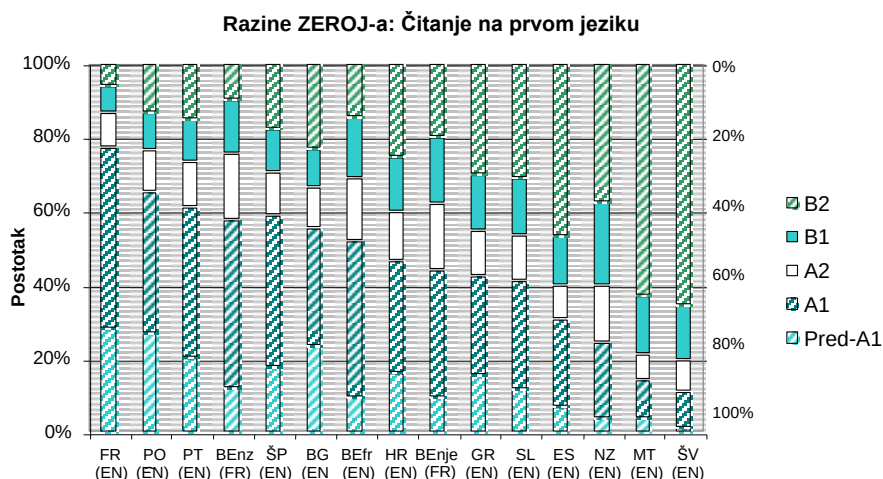
Na dijagramima su prvi i drugi jezik prikazani ispod oznake za svaku administrativnu jedinicu. Dijagrami u ovom i sljedećim ulomcima prikazuju rezultate s obzirom na postotak učenika koji su postigli svaku od razina ZEROJ-a. Identificirano je pet razina: od pred-A1 do B2. Važno je shvatiti razinu A1 kao pozitivno postignuće u učenju, a ne kao sinonim za „početnika”. Kategorija pred-A1 odnosi se na učenike koji nisu postigli razinu A1.

Administrativne jedinice poredane su kako bi bilo lakše razumjeti dijagrame. Načelo prema kojem su poredane definira veće postignuće kao relativni veći broj učenika na razinama B1 i B2 te relativni manji broj učenika na razinama pred-A1 i A1. Točnije, postignuće je sažeto kao $(1 - \text{udjel na pred-A1} + 1 - \text{udjel na A1} + \text{udjel na B1} + \text{udjel na B2})/4$. Administrativne jedinice poredane su prema vještini tako da se poredak zemalja može razlikovati prema različitim vještinama.

Drukčija načela prikazala bi različite prioritete te bi postigla nešto drukčije rezultate. Načelo koje je korišteno kod rangiranja nastoji odraziti postignuća u mogućem rasponu. Podatci koji se odnose na grafikone u ovom ulomku, kao i standardne pogreške, nalaze se u dokumentu Excel na mrežnim stranicama Centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja.¹⁰

4.3.1.1. Prvi jezik

Slika 11. Čitanje na prvom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 11. prikazuje postotak učenika koji su dostigli jednu od razina u zadacima čitanja iz prvog ispitivanog jezika prema administrativnoj jedinici. U sljedećem ulomku nalazi se objašnjenje slike 11. i ostalih slika koje slijede.

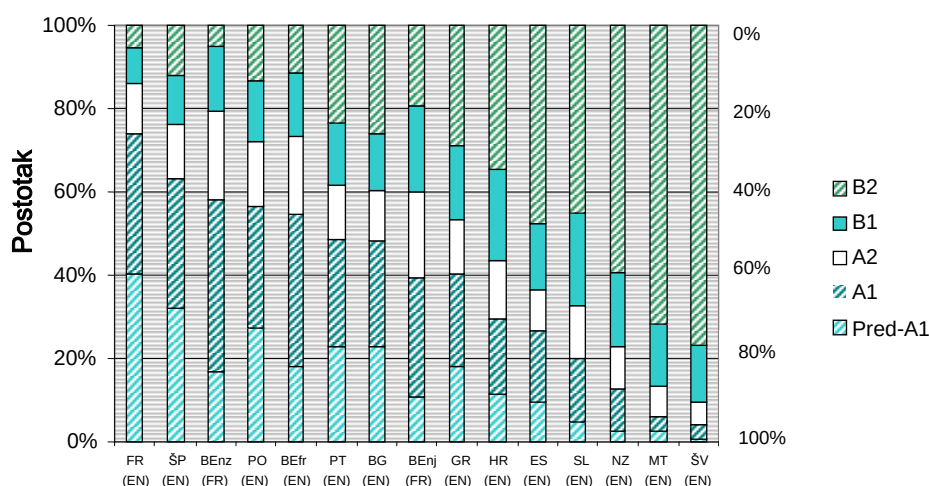
- Administrativne jedinice poredane su s lijeva nadesno. Na lijevoj strani nalaze se jedinice s lošijim postignućima, a na desnoj jedinice s boljim postignućima.

¹⁰ http://dokumenti.ncvvo.hr/ESLC/Dodatak_Excel.xls

- Svaki stupac odnosi se na jednu administrativnu jedinicu. U tablici 1. u Uvodu nalazi se objašnjenje kodova za države koji su korišteni u slikama.
- Skala od 100% do 0% na desnoj strani može se čitati i prema dolje. Dvadeset posto učenika na njemačkom govornom području Belgije dostiglo je razinu B2, a neznatno manje od 40% dostiglo je razinu B1 ili višu razinu. Više od 60% učenika dostiglo je razinu A2 ili višu razinu, a oko 90% učenika dostiglo je razinu A1 ili višu razinu.

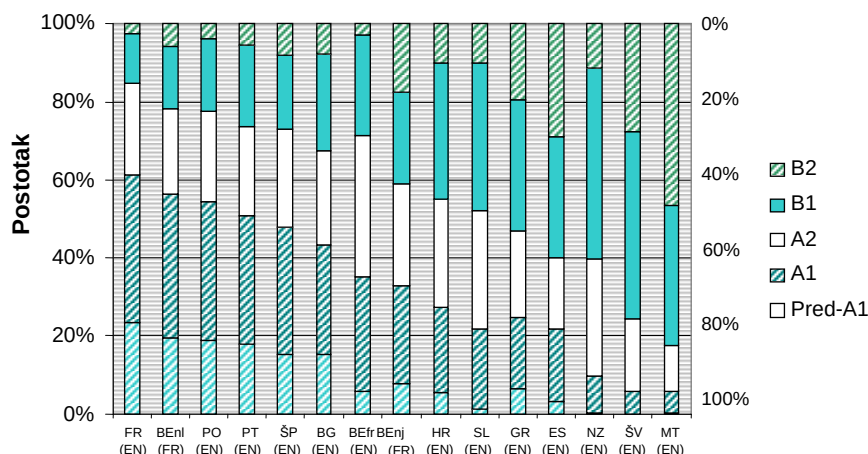
Slika 11. pokazuje da je više od 50% učenika u dvjema administrativnim jedinicama (na Malti i u Švedskoj) dostiglo razinu B2 u čitanju. U još dvjema administrativnim jedinicama 50% učenika dostiglo je razinu B1 ili višu razinu. Također, u pet administrativnih jedinica više od 50% učenika dostiglo je razinu A2 ili višu razinu. U gotovo svim administrativnim jedinicama najmanje 80% učenika dostiglo je razinu A1 ili višu razinu.

Slika 12. Slušanje na prvom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 12. pokazuje da su rezultati iz slušanja ekstremniji nego rezultati iz čitanja. Relativno više učenika dostiže razinu B2 u administrativnim jedinicama koje imaju bolje rezultate.

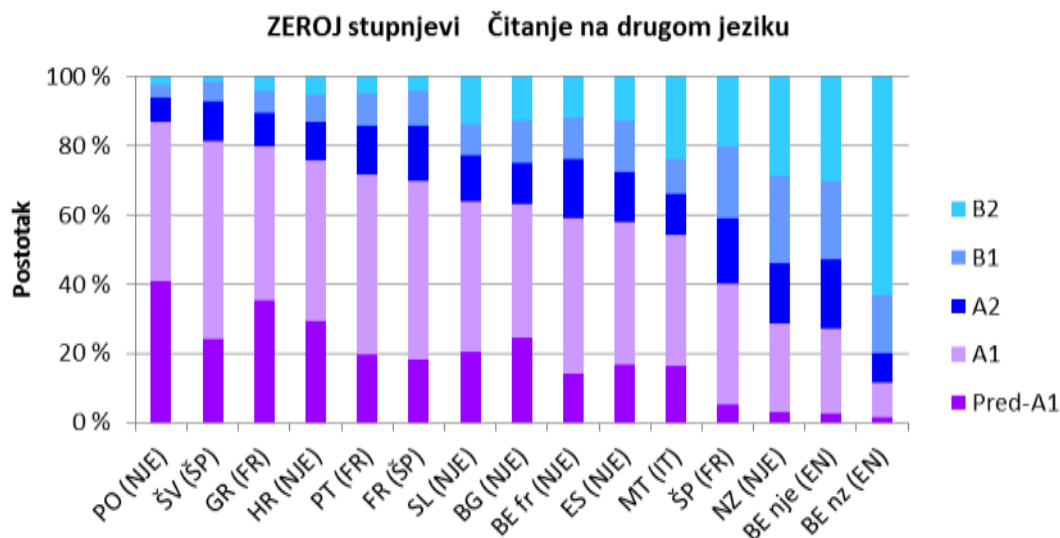
Slika 13. Pisanje na prvom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 13. za pisanje prikazuje profil koji se znatno razlikuje u odnosu na čitanje i slušanje. Razlog za to mogli bi biti različiti postupci određivanja standarda za produktivnu vještinu pisanja u odnosu na objektivno procijenjene vještine čitanja i slušanja. Raspodjela učenika po razinama je ravnomjernija jer manje učenika dostiže razinu B2, ali ima i manje učenika koji ne dostižu razinu A2.

4.3.1.2. Drugi jezik

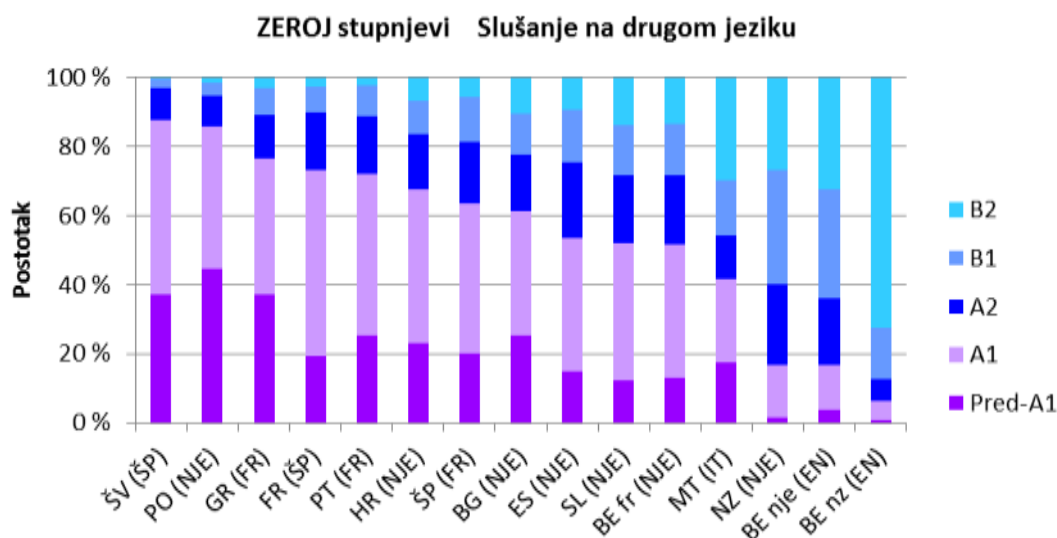
Slika 14. Čitanje na drugom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 14. pokazuje da u većini administrativnih jedinica većina učenika dostiže razinu A1 u čitanju na drugom ispitivanom jeziku. U otprilike polovini administrativnih jedinica 20% ili više učenika ne dostiže razinu A1, ali zato u više od polovine administrativnih jedinica 20% ili više učenika dostiže razinu B1.

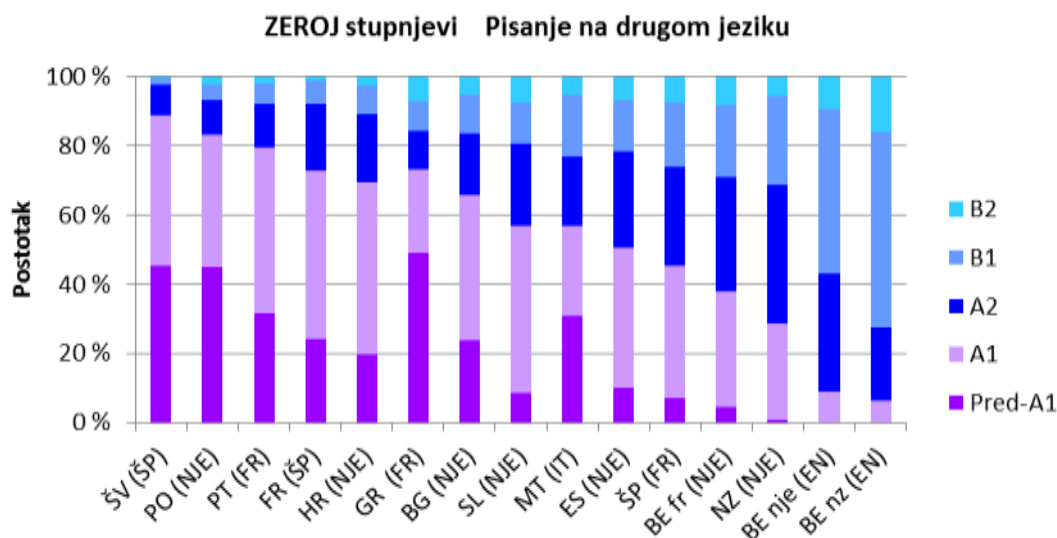
Dvije administrativne jedinice s najvećom uspješnošću su one u kojima je naznačeni drugi jezik engleski.

Slika 15. Slušanje na drugom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 15. pokazuje slične rezultate kao i čitanje na drugom ispitivanom jeziku.

Slika 16. Pisanje na drugom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 16. pokazuje slične rezultate kao i pisanje na prvom jeziku. Naime, manje je vrlo visokih postignuća na razini B2, a prilično veliki broj učenika ne dostiže razinu A1.

Postignuća su niža za drugi ispitivani jezik, što nije neočekivano s obzirom na to da ga učenici općenito počinju učiti kasnije nego prvi ispitivani jezik. Moguće je i da uče drugi ispitivani jezik mnogo kraće nego prvi.

Ako se gledaju sve vještine, u nekoliko administrativnih jedinica visoki su postotci učenika koji nisu postigli razinu A1. Istodobno, u više od polovine administrativnih jedinica 20% ili više učenika dostiže razinu B1.

4.3.2. Procjena razlika između administrativnih jedinica

Za prvi, kao i za drugi ispitivani jezik, primjetna je velika razlika u razinama postignuća između administrativnih jedinica. Primjerice, raspon za slušanje je od manje od 10% učenika koji su postigli razinu B2 za prvi ispitivani jezik do gotovo 80% učenika koji su postigli razinu B2 za prvi ispitivani jezik. Ovakav rezultat ne vrijedi samo na razini administrativne jedinice. Primjerice, Švedska koja ima najbolji rezultat u slušanju na prvom jeziku (engleski), ima drugi najlošiji rezultat na drugom jeziku (španjolski). Ipak, postoje administrativne jedinice koje općenito imaju bolje ili lošije rezultate u jezicima. Prema slikama u ulomku 4.2., tri administrativne jedinice nalaze se u donjoj polovici skale za prvi i drugi ispitivani jezik (Francuska, Poljska i Portugal). Tri administrativne jedinice nalaze se u gornjoj polovici skale za oba jezika (Nizozemska, Malta i Estonija).

Značaj ovih razlika treba pažljivo ocijeniti uzimajući u obzir raspon čimbenika koji otežavaju jednostavnu usporedbu postignuća (vidi drugo poglavlje). Međutim, zna se da za niže razine ZEROJ-a treba manje vremena i truda kod učenja nego za više razine te da bi u Europi razina A1 trebala biti prvi lako dostižni cilj. Udruga jezičnih ispitnih centara Europe (Association of Language Testers of Europe – ALTE) je na temelju iskustva članova u provedbi njihovih vlastitih ispita vezanih uz ZEROJ predložila da broj nastavnih sati potreban za ispunjavanje ciljeva razine A1 prema ZEROJ-u treba iznositi približno od 90 do 100, a za A2 približno od 180 do 200. Naravno, takve procjene pružaju samo najšire smjernice, a svaki je učenik različit. Ipak, indiciraju moguća dostignuća.

4.4. Postignuća za svaki jezik i vještinu prema admin. jedinicama

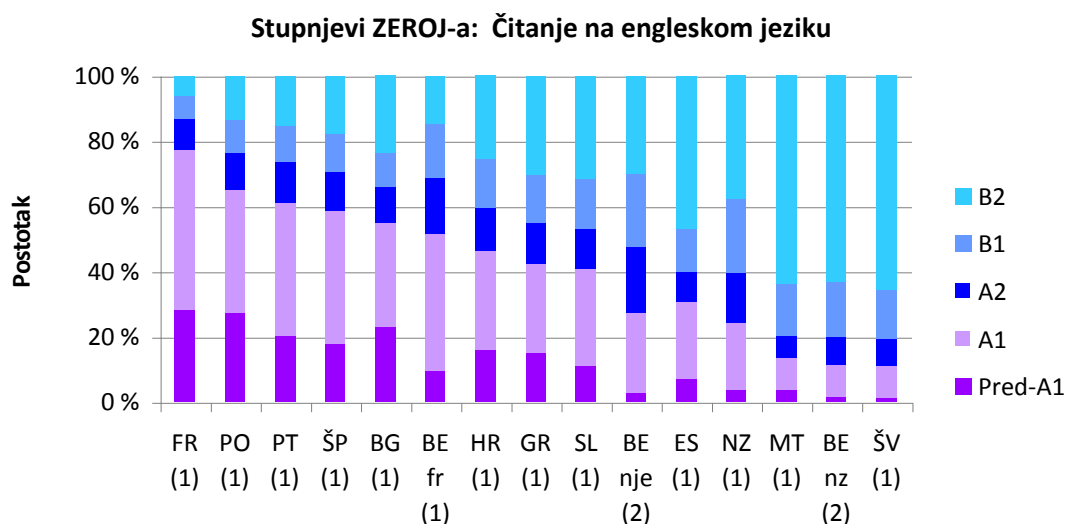
Dijagrami u ovom ulomku prikazuju rezultate za svaki ispitani jezik i vještinu, što omogućuje izravnu usporedbu postignuća prema administrativnim jedinicama/regijama za određeni jezik.

Prema opisu istraživanja ESLC, dva jezika koja se ispituju u određenoj administrativnoj jedinici ujedno su i dva strana jezika koja se najviše uče od ukupno pet ispitanih jezika. Prema ovom pravilu, pet jezika ispituje se u vrlo različitom broju administrativnih jedinica, od 15 za engleski jezik do 1 za talijanski jezik. Dakle, usporedbe koje se mogu izvršiti na ovoj razini ponešto su ograničene. Sigurno je da podatci ESLC-a ne daju reprezentativnu sliku zastupljenosti pet jezika u poučavanju u Europi, kao ni postignutih razina.

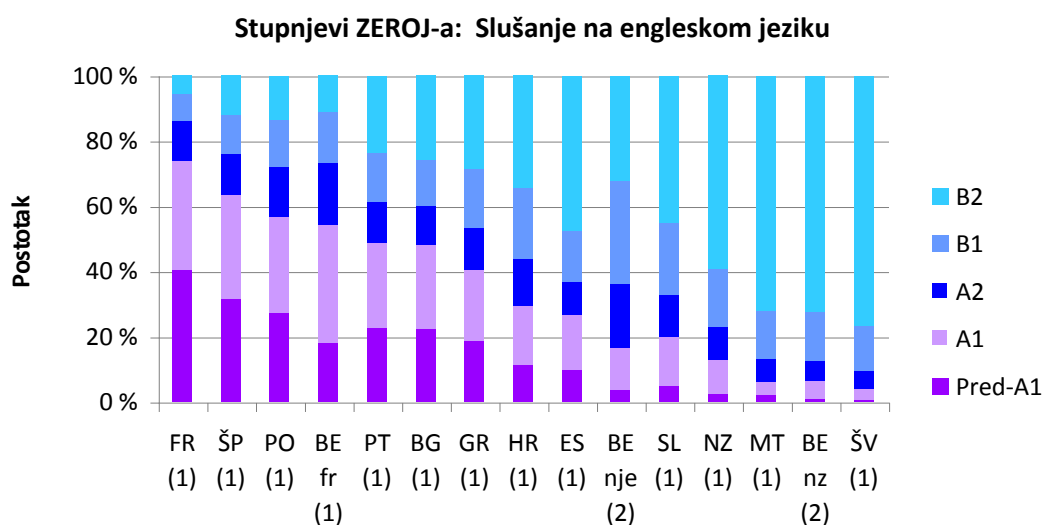
Broj (1) ili (2) za svaku zemlju označava prvi ili drugi jezik.

4.4.1. Engleski jezik

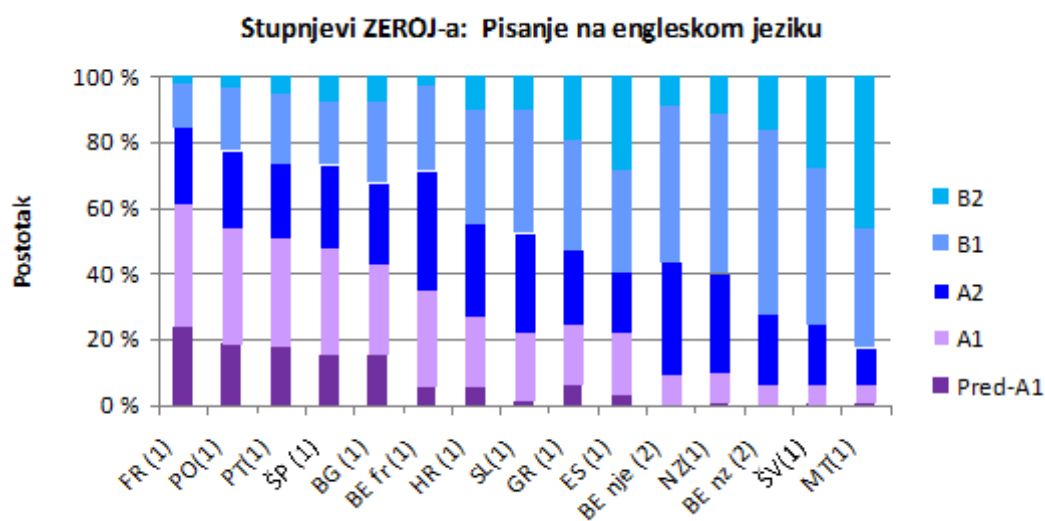
Slika 17. Čitanje na engleskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 18. Slušanje na engleskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

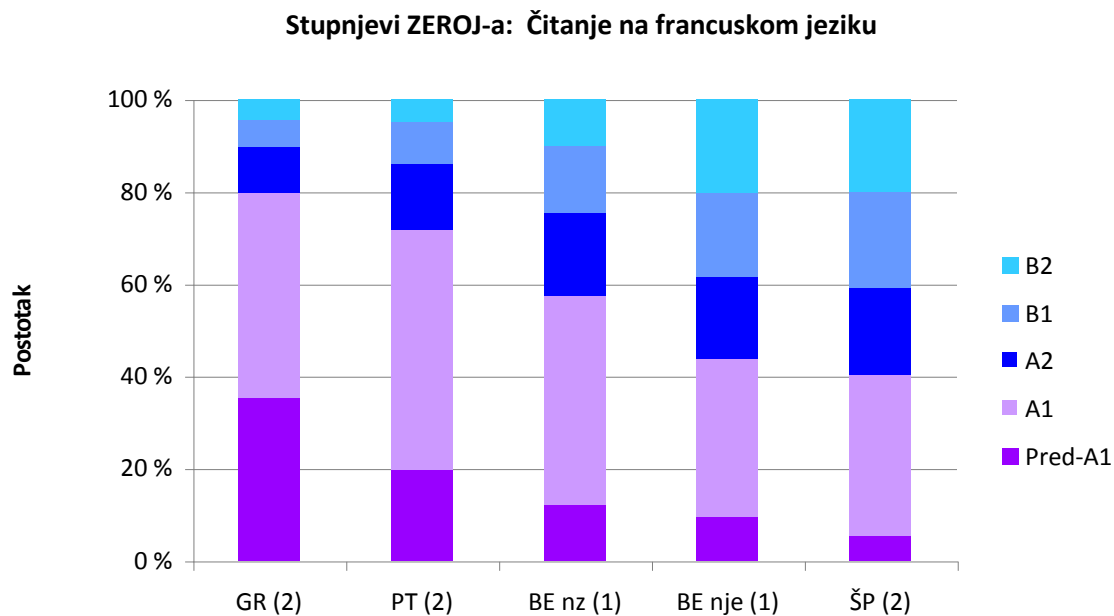

Slika 19. Pisanje na engleskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

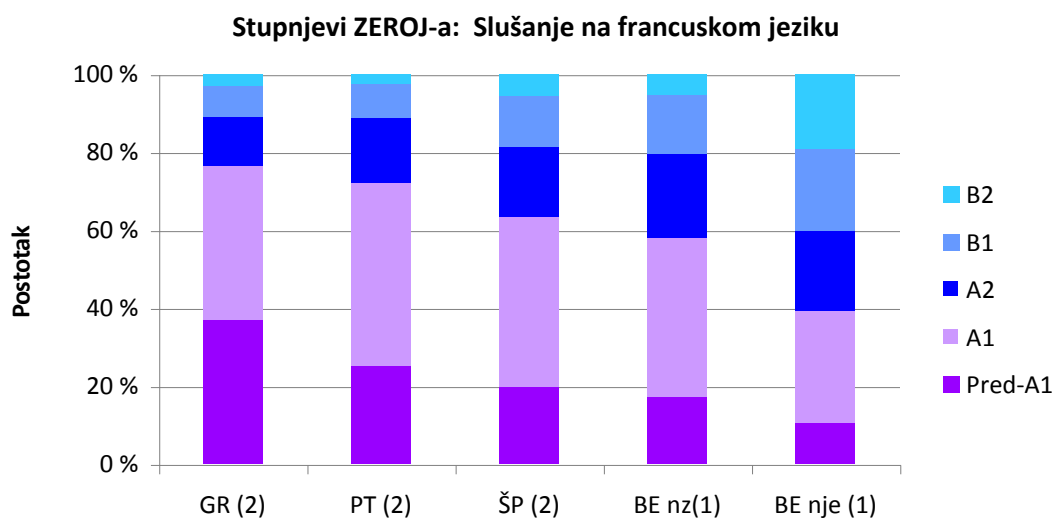

4.4.2. Francuski jezik

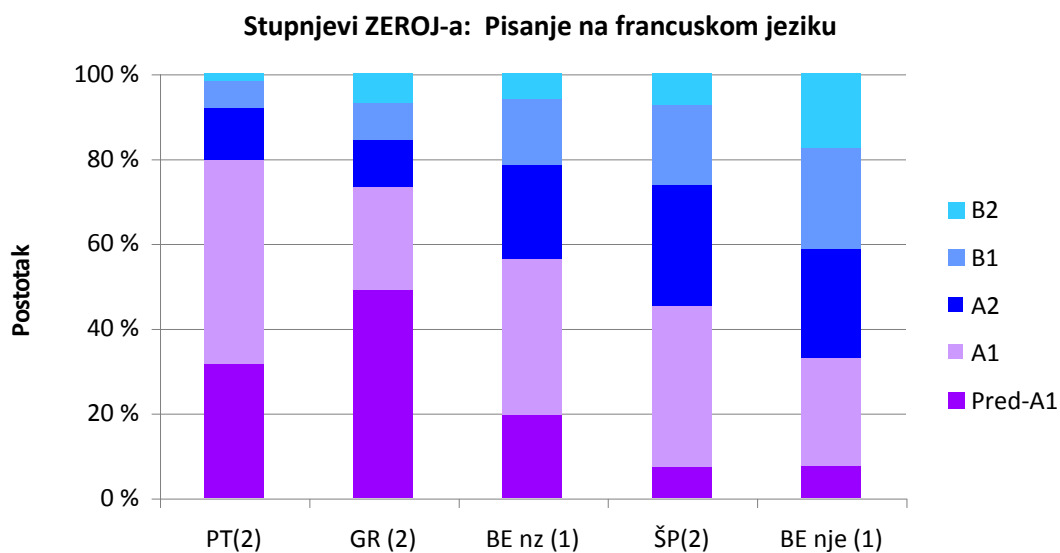
Slika 20. Čitanje na francuskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 21. Slušanje na francuskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

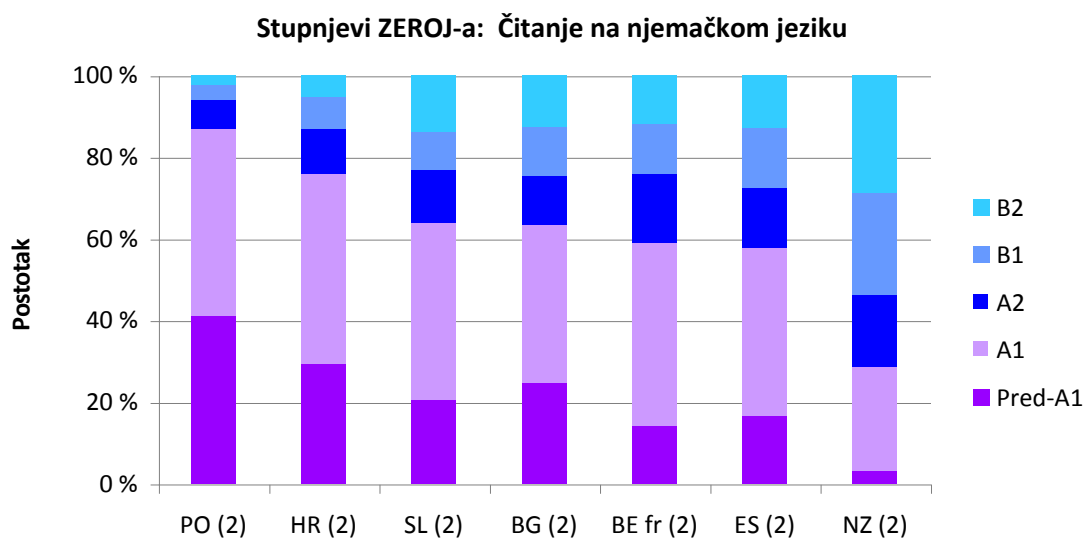

Slika 22. Pisanje na francuskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

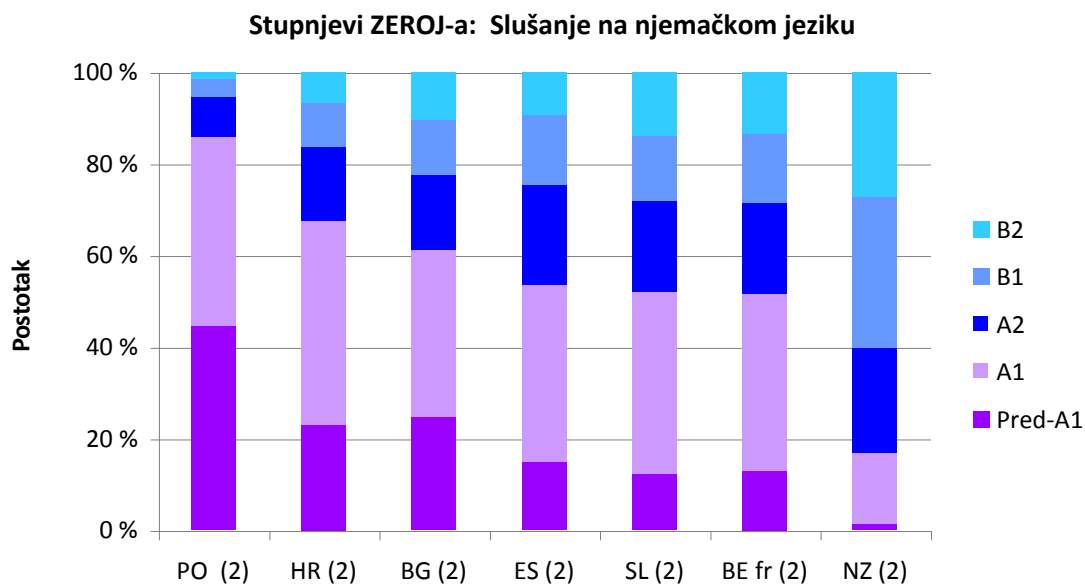

4.4.3. Njemački jezik

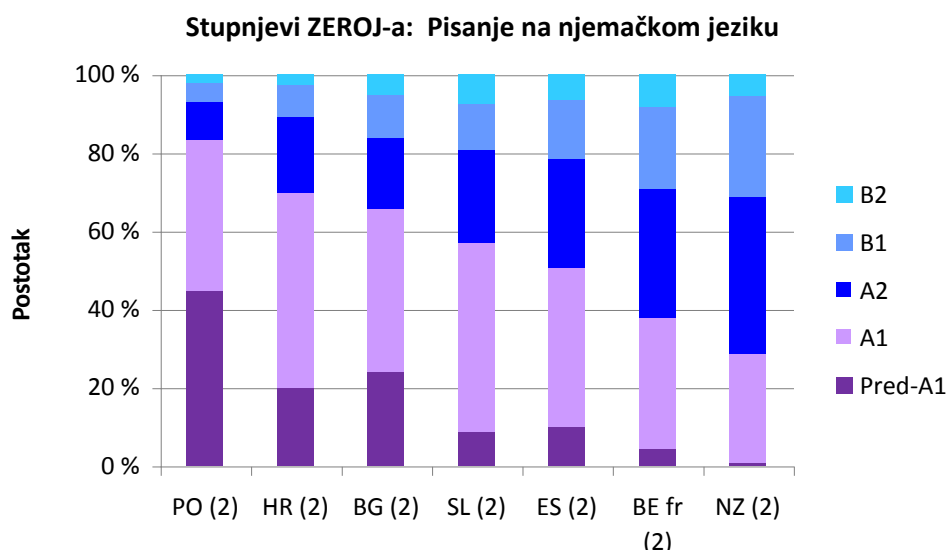
Slika 23. Čitanje na njemačkom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 24. Slušanje na njemačkom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

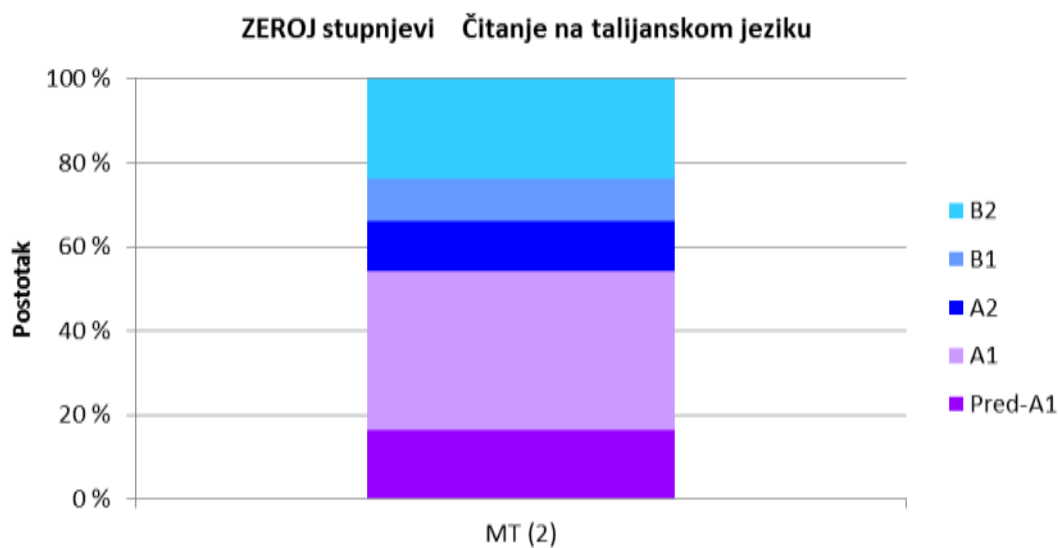

Slika 25. Pisanje na njemačkom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

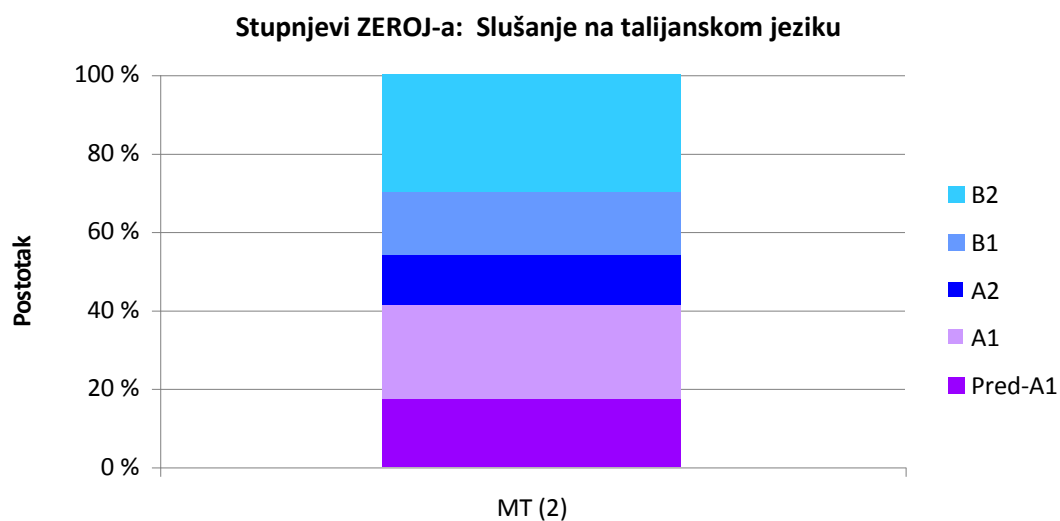

4.4.4. Talijanski jezik

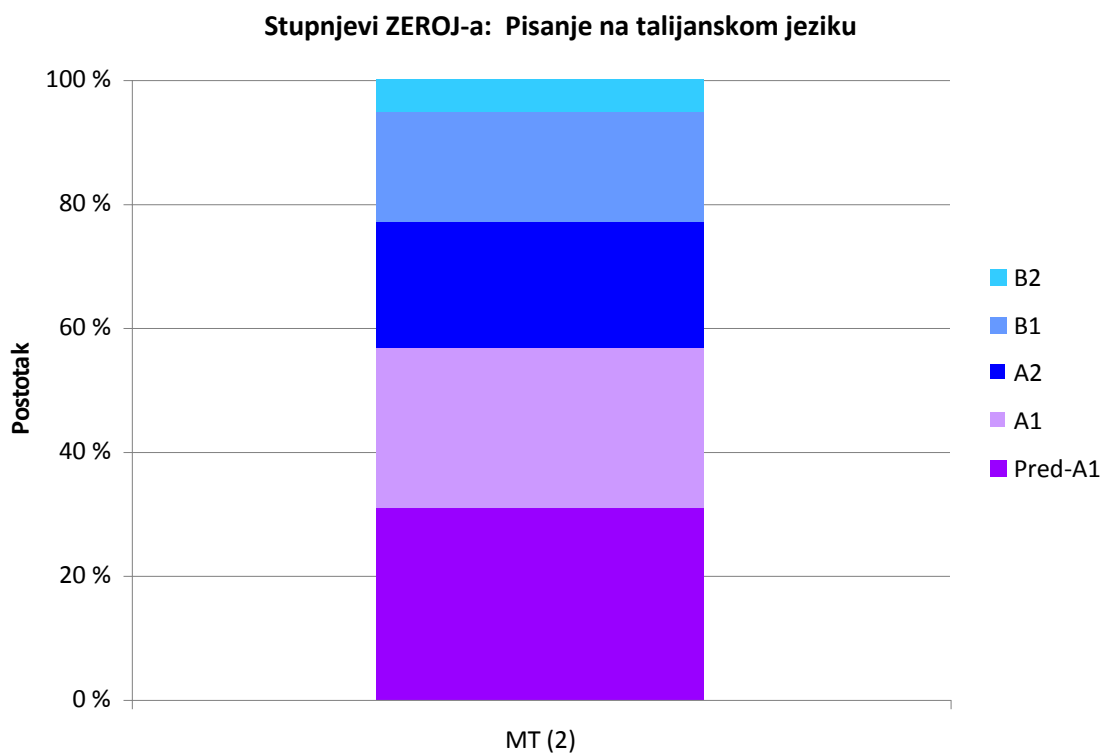
Slika 26. Čitanje na talijanskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 27. Slušanje na talijanskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

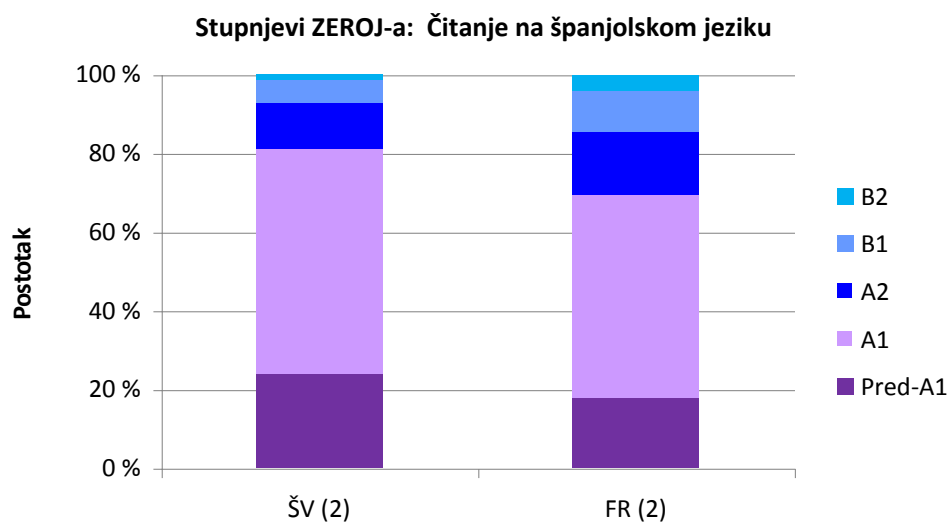

Slika 28. Pisanje na talijanskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

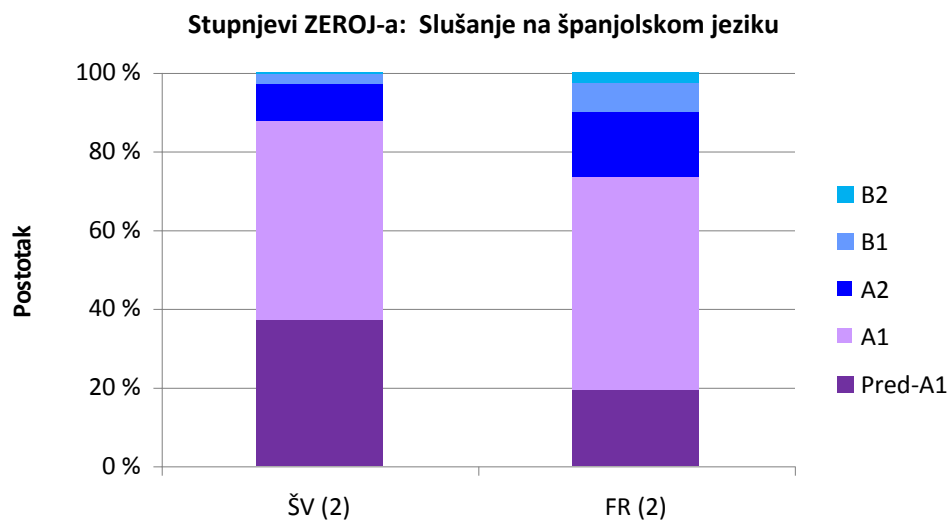

4.4.5. Španjolski jezik

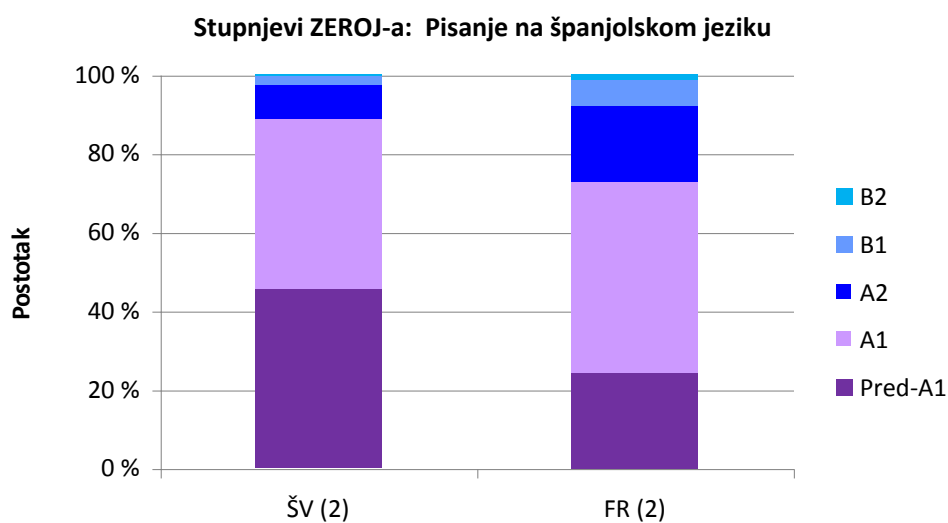
Slika 29. Čitanje na španjolskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 30. Slušanje na španjolskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

Slika 31. Pisanje na španjolskom jeziku: Razine ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici

4.5. Bibliografski podatci

Council of Europe. (2001): *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.

Peto poglavlje:
Kontekst poučavanja
stranih jezika

5. Kontekst poučavanja stranih jezika

5.1. Uvod

Istraživanje ESLC nastoji pružiti informacije o kompetencijama učenika iz stranih jezika koje su relevantne za razvoj smjernica. Glavna uloga kontekstualnih informacija je „olakšati produktivniju usporedbu jezičnih smjernica i metoda poučavanja jezika između zemalja članica, uz identificiranje i dijeljenje dobrih praksi” (Priopćenje Komisije Europskom parlamentu i Vijeću, 2005:5). Mnogi čimbenici koji pridonose jezičnim kompetencijama, primjerice, demografski, društveni, ekonomski i lingvistički konteksti, nalaze se izvan kontrole administrativnih jedinica. Drugi kontekstualni čimbenici su podložniji intervencijama preko ciljanih obrazovnih smjernica, kao što su dob u kojoj počinje obrazovanje na stranim jezicima, intenzitet nastave stranih jezika te osposobljavanje učitelja na studiju i na radnom mjestu.

Za potrebe istraživanja ESLC identificirano je 13 općenitih pitanja javne politike.

Ta pitanja¹¹ uključuju:

1. rano učenje jezika,
2. raznolikost i redoslijed učenja ponuđenih stranih jezika,
3. mogućnosti za neformalno učenje jezika,
4. specijalizaciju škole za strane jezike,
5. informacijske i komunikacijske tehnologije koje se koriste u svrhu poboljšanja učenja i poučavanja stranih jezika,
6. međukulturalne razmjene,
7. osoblje iz drugih jezičnih zajednica,
8. učenje jezika dostupno svima,
9. pristup poučavanju stranih jezika,
10. pristup učitelja visokokvalitetnom visokoškolskom obrazovanju i trajnom osposobljavanju,
11. boravak učitelja u inozemstvu koji uključuje rad ili studij,
12. korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika,
13. praktično iskustvo.

Detaljni opis rezultata analiza pozadinskih upitnika, koji uključuje grafička izvješća za svaku zemlju, možete naći u Dodatku (odjeljak 8.3). Ovo poglavlje daje pregled najvažnijih saznanja iz analiza upitnika u odnosu na pitanja javne politike. Četiri pozadinska upitnika popunjavali su učenici, učitelji i ravnatelji, a nacionalni upitnik popunio je nacionalni koordinator istraživanja (NKI). U daljnjem tekstu za upitnike koristit će se skraćenice UČ, UU, UR i NR. Za svaki će se indeks istaknuti veće razlike između administrativnih jedinica ili ispitivanih jezika. Ako nema razlika i ako sve administrativne jedinice imaju visoke vrijednosti za određeni indeks, to bi u većini slučajeva moglo značiti da sve administrativne jedinice trenutačno koriste dobre obrazovne politike i prakse u području koje indeks pokriva. Ako sve administrativne jedinice imaju niske vrijednosti, to bi moglo značiti da su potrebna poboljšanja. Ako postoje prilične razlike u vrijednostima između ispitivanih jezika u administrativnim jedinicama i/ili između administrativnih jedinica, to bi moglo ukazati na područja kojima bi promjene obrazovnih politika mogle koristiti. U ovom poglavlju skraćenica LJ znači „ispitivani jezik” i indicira jezik koji je ispitan za istraživanje ESLC.

¹¹ Vidi treće poglavlje *Tehničkoga izvješća ESLC-a* za daljnje detalje u vezi ovih pitanja.

5.2. Temelj za cjeloživotno učenje stranih jezika

5.2.1. Rano učenje jezika

5.2.1.1. Početak učenja stranih jezika (upitnik za učenike)

Rano učenje jezika jedno je od pitanja koja su naglašena u nedavnim dokumentima o smjernicama, a na kojima Europska unija planira raditi u neposrednoj budućnosti (Europska komisija, 2008). Učenici su općenito izjavljivali da rano počinju učiti strane jezike, ali i dalje postoje prilične razlike između administrativnih jedinica: između prvog razreda na razini ISCED 1 ili ranije (Hrvatska, Španjolska, Poljska, njemačko govorno područje Belgije i Malta)¹² i petog razreda (flamansko i francusko govorno područje Belgije i Nizozemska).

Unutar nekih administrativnih jedinica postoji zamjetna razlika između početka učenja prvog i drugog ispitivanog jezika. U mnogim administrativnim jedinicama početak učenja prvoga ispitivanog jezika podudara se s početkom učenja stranih jezika, a drugi ispitivani jezik počinje se učiti u prosjeku tri godine kasnije.

Između administrativnih jedinica postoje znatne razlike između početne dobi učenja ispitivanog jezika i između razreda u kojem se provodi ispitivanje. Utvrđena je razlika u godinama između početka učenja stranih jezika i razreda u kojem se provodi ispitivanje od tri godine (za učenike koji uče prvi ispitivani jezik na flamanskom govornom području Belgije) do deset godina (na Malti).

U osam administrativnih jedinica, tj. u većini jedinica razlika između prijavljenog početka učenja ispitivanog jezika i trenutnog razreda u kojem se provodi ispitivanje za prvi ispitivani jezik iznosi pet do šest godina, što pokazuje da je većina učenika učila prvi ispitivani jezik pet do šest godina. U dvjema administrativnim jedinicama razlika je manja od pet godina: francusko govorno područje Belgije (jedna godina) i flamansko govorno područje Belgije (tri godine). U obama slučajevima prvi ispitivani jezik je drugi najzastupljeniji strani jezik u poučavanju. U pet administrativnih jedinica razlika iznosi sedam do deset godina (njemačko govorno područje Belgije, Hrvatska, Španjolska, Poljska i Malta).

Za drugi ispitivani jezik u osam administrativnih jedinica broj godina učenja, tj. razlika između prijavljenog početka učenja i razreda u kojem se provodi ispitivanje iznosi jednu do dvije godine, a u šest administrativnih jedinica (Španjolska, Estonija, Švedska, Grčka, Hrvatska i Malta) iznosi između tri i četiri godine. U Poljskoj se drugi ispitivani jezik uči pet godina.

5.2.1.2. Trenutačna satnica za učenje stranog jezika i ispitivanog jezika (upitnik za učenike)

Trenutačna tjedna satnica za učenje stranih jezika i ispitivanog jezika prilično se razlikuje između administrativnih jedinica. Učenici izjavljuju da imaju između tri i osam sati stranog jezika tjedno, od čega broj sati posvećenih ispitivanom jeziku varira od dva sata (Poljska, Slovenija, Bugarska, Hrvatska, Estonija, Grčka i Bugarska za drugi IJ i flamansko govorno područje Belgije za prvi IJ) do četiri sata stranoga jezika tjedno (njemačko govorno područje Belgije i Malta, prvi IJ).

Dva povezana indeksa, navedeno vrijeme utrošeno na pisanje domaćih zadaća iz IJ i priprema za ispite iz IJ pokazuju male razlike između administrativnih jedinica.

¹² Malta: znatan broj učenika izjavljuje da počinje učiti strani jezik u trećem razredu, ali i da počinje učiti engleski jezik (prvi IJ) prije prvog razreda.

5.2.2. Raznolikost i redoslijed učenja ponuđenih stranih jezika

5.2.2.1. Broj jezika koje učenici uče (upitnik za učenike)

Važno pitanje u svim dokumentima, koji se tiču smjernica, odnosi se na broj stranih jezika kojima bi učenici trebali ovladati. Cilj je da „učenici ovladaju najmanje dvama jezicima”. U svim administrativnim jedinicama učenici najčešće uče dva strana jezika, osim u Nizozemskoj, gdje je propisano učenje triju stranih jezika.

Međutim, u prosjeku smo utvrdili jasne razlike između administrativnih jedinica. U sedam administrativnih jedinica učenici koji uče i prvi i drugi ispitivani jezik u prosjeku uče više od dvaju jezika (francusko govorno područje Belgije, Bugarska, Estonija, Grčka, Malta, Nizozemska i Švedska). U šest administrativnih jedinica samo učenici drugog ispitivanog jezika u prosjeku uče više od dvaju jezika. Samo u dvjema administrativnim jedinicama učenici i prvog i drugog ispitivanog jezika uče u prosjeku manje od dvaju stranih jezika (Hrvatska i Poljska).

Što se tiče klasičnih jezika, u osam administrativnih jedinica ne uči se nijedan ili gotovo nijedan jezik: Bugarska, Hrvatska,¹³ Portugal, Slovenija, Švedska, Estonija, Malta i Poljska. Međutim, na njemačkom i francuskom govornom području Belgije i u Grčkoj više od četvrtine učenika izjavljuje da uči najmanje jedan klasični jezik.

Pronađene su neke razlike između administrativnih jedinica što se tiče redoslijeda učenja jezika. U većini administrativnih jedinica većini je učenika prvi ispitivani jezik ujedno i prvi strani jezik. Većina učenika uzorkovanih za drugi ispitivani jezik izjavljuje da su ranije učili jedan strani jezik.

5.2.2.2. Broj jezika u ponudi (upitnik za ravnatelje)

Broj modernih stranih jezika i klasičnih jezika koje škole u prosjeku nude također se prilično razlikuje između administrativnih jedinica. U četirima administrativnim jedinicama škole u prosjeku nude četiri jezika: njemačko govorno područje Belgije, Grčka, Malta i Nizozemska (drugi IJ). Za usporedbu, u Hrvatskoj i Poljskoj škole u prosjeku nude neznatno više od dvaju stranih jezika (prosjeak niži od 2,5).

5.3. Životno okruženje koje potiče učenje stranih jezika

5.3.1. Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika

Još jedno istaknuto pitanje kojim se Europska unija planira baviti u neposrednoj budućnosti odnosi se na životno, obrazovno i radno okruženje koje potiče učenje stranih jezika. U okruženju koje potiče učenje stranih jezika mogu se čuti različiti jezici, govornici svih jezika osjećaju se dobrodošlo i ohrabruje se učenje stranih jezika (Europska komisija, 2008). Takvo okruženje stvara mogućnost za neformalno učenje jezika.

5.3.1.1. Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika u kućnom i životnom okruženju

Općenito, mali udjel učenika naznačio je da redovito govori ispitivani jezik kod kuće, a iznimke su njemačko govorno područje Belgije, Malta i Estonija (prvi IJ) i Grčka (oba IJ). Također, općenito je malo prilika za govorenje ispitivanog jezika u životnom okruženju, primjerice, s prijateljima, rođacima i turistima. Najniži prosjeci pronađeni su za drugi IJ u Španjolskoj, Estoniji, Francuskoj, Nizozemskoj, Poljskoj i Švedskoj. Prosjeci od 3.0 ili više (na skali od 0 do 7) pronađeni su za prvi IJ u Bugarskoj, Estoniji, Grčkoj, Hrvatskoj, Malti i Sloveniji.

¹³ Ovo se odnosi samo na uzorkovane škole u istraživanju ESLC.

Što se tiče broja materinskih jezika, za koje učenici izjavljuju da ih govore, pronađene su samo male razlike između administrativnih jedinica jer velika većina učenika ima samo jedan materinski jezik. Iznimke su Malta i francusko te njemačko govorno područje Belgije, gdje priličan postotak učenika ima više od jednog materinskog jezika.

Pronađene su relativno velike razlike između administrativnih jedinica u percepciji roditeljskog znanja IJ, a u nešto manjoj mjeri i između IJ unutar administrativnih jedinica (prosječna vrijednost kreće se između 0,4 i 2,2 na skali od 0 do 4). Na Malti i flamanskom govornom području Belgije učenici obaju ispitivanih jezika izjavljuju da njihovi roditelji prilično dobro znaju ispitivani jezik (prosječna vrijednost viša je od 1,5). Prema odgovorima, za njemačko govorno područje Belgije te Švedsku i Nizozemsku roditelji prilično dobro znaju prvi IJ, ali drugi IJ ne znaju tako dobro. Relativno slabo znanje ispitivanog jezika imaju roditelji u Bugarskoj, Španjolskoj, Estoniji (drugi IJ koji je inače treći najzastupljeniji jezik u poučavanju u administrativnoj jedinici), Švedskoj (drugi IJ) i Poljskoj.

5.3.1.2. Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika prilikom posjeta inozemstvu (upitnik za učenike)

Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika prilikom posjeta inozemstvu prilično se razlikuju između administrativnih jedinica. Najviši prosjeci za izloženost učenika ispitivanom jeziku i upotreba ispitivanog jezika prilikom posjeta inozemstvu pronađeni su na trima govornim područjima Belgije, u Nizozemskoj, Švedskoj i Sloveniji, gdje su u prosjeku učenici izjavljivali da su posjetili druge države više od 1,5 puta tijekom posljednjih triju godina. U Bugarskoj, Grčkoj, Španjolskoj i Poljskoj prosjeci su prilično niži (manje od jedan).

5.3.1.3. Mogućnosti za neformalno učenje stranih jezika (nacionalni upitnik, upitnik za učenike)

Budući da je teško utjecati na neformalno učenje jezika u kućnom i životnom okruženju, smjernice se posebno fokusiraju na ulogu medija. U Akcijskom planu 2004. – 2006. (2003) i u Priopćenju Komisije o višejezičnosti (2008) naglasak se stavlja na korištenje titlova u filmovima i na televiziji.

Prema NU, u pola administrativnih jedinica titlaju se televizijski programi i filmovi u kinima na ispitivanim jezicima. U trima administrativnim jedinicama sinkronizirani su i filmovi i televizijski programi (francusko govorno područje Belgije, Španjolska i Francuska). U ostalim četirima administrativnim jedinicama situacija je drukčija. U Bugarskoj se filmovi u kinima titlaju, a televizijski se programi sinkroniziraju. U Poljskoj se filmovi titlaju, a televizijski programi imaju popratni verbalni komentar. Na Malti se televizijski programi i filmovi u kinima obično prikazuju na izvornom jeziku bez titlova. Na njemačkom govornom području Belgije televizijski programi i filmovi na prvom ispitivanom jeziku (francuski jezik) također se ne titlaju niti sinkroniziraju, a programi i filmovi na drugom ispitivanom jeziku obično se sinkroniziraju.

Znatne razlike pronađene su u izloženosti učenika ispitivanom jeziku posredstvom tradicionalnih i novih medija (prosjeci između 0,4 i 2,9 na skali od 0 do 4). U svim administrativnim jedinicama pronađene su velike razlike među ispitivanim jezicima. Općenito, izloženost posredstvom tradicionalnih i novih medija viša je za prvi ispitivani jezik, s iznimkom flamanškoga i njemačkog govornog područja Belgije. Na tim dvama belgijskim govornim područjima engleski jezik je drugi ispitivani jezik. Najviša izloženost ispitivanom jeziku posredstvom tradicionalnih i novih medija pronađena je na Malti, u Estoniji, Sloveniji i Švedskoj za prvi ispitivani jezik (prosječni viši od 2,5).

5.4. Škole koje potiču učenje stranih jezika

5.4.1. Specijalizacija škole za strane jezike

Dokumenti sa smjernicama Europske komisije ukazuju na nekoliko važnih radnji za stvaranje škole koja potiče učenje stranih jezika. U takvoj školi u upotrebi su različiti strani jezici, govornici svih jezika osjećaju se dobrodošlo, a učenje stranih jezika se ohrabruje.

5.4.1.1. Specijalizacija škole za strane jezike (upitnik za ravnatelje)

Integrirano učenje sadržaja i jezika (CLIL), u sklopu kojeg učenici uče predmet na stranom jeziku, smatra se učinkovitim sredstvom za poboljšanje učenja jezika (Vijeće Europe, 2008). Udjel ravnatelja koji su prijavili da njihova škola nudi CLIL najveći je na njemačkom govornom području Belgije, u Estoniji i na Malti (više od 30%). Administrativne jedinice u kojima najmanje škola nudi CLIL (manje od 10%) su Francuska, Grčka i Hrvatska.

CLIL ne predstavlja jedini način na koji se škole mogu profilirati kao specijalizirane za strane jezike. Škole mogu nuditi više stranih jezika nego što kurikulum zahtijeva, omogućiti učenicima da uče više stranih jezika od norme, nuditi izvankurikularne aktivnosti vezane uz jezike, početi ranije učiti strane jezike, posvetiti više nastavnih sati jezicima i imati manje jezične razrede. Prema ravnateljima, škole na njemačkom govornom području Belgije, u Estoniji i Sloveniji imaju najjači specijalistički jezični profil (prosjeak iznad 3 na skali od 0 do 7). Škole u Grčkoj i Hrvatskoj u prosjeku pokazuju slabiji specijalistički jezični profil (prosjeak niži od 1,5).

5.4.1.2. Dodatna i dopunska nastava stranih jezika (upitnik za ravnatelje, upitnik za učenike)

Administrativne jedinice znatno se razlikuju što se tiče odgovora ravnatelja na pitanje o ponudi dodatne i dopunske nastave u njihovim školama, tj. dodatne ili dopunske nastave iz ispitivanog jezika. Svi ravnatelji na njemačkom govornom području Belgije i u Poljskoj izjavljuju da njihove škole nude dodatnu ili dopunsku nastavu iz prvog ispitivanog jezika. Također, na flamanskom govornom području Belgije, u Hrvatskoj, Portugalu i Sloveniji 90% ili više škola nudi dodatnu ili dopunsku nastavu iz prvog ispitivanog jezika. U Bugarskoj i Grčkoj te na Malti manje od 60% škola nudi dodatnu ili dopunsku nastavu iz prvog ispitivanog jezika. U svim administrativnim jedinicama mnogo manje škola nudi dodatnu ili dopunsku nastavu iz drugog ispitivanog jezika, osim u Estoniji.

Prema podacima dobivenim od škola, postoje znatne razlike u ponudi dodatne ili dopunske nastave, a prema odgovorima učenika, takvih razlika između administrativnih jedinica ima znatno manje. Više od 40% učenika koji uče prvi ispitivani jezik u Grčkoj, Španjolskoj i Poljskoj izjavljuje da su polazili dodatnu ili dopunsku nastavu iz ispitivanog jezika. Idući udjel za drugi ispitivani jezik prijavljen je samo u Grčkoj. Na francuskom govornom području Belgije, u Francuskoj i Nizozemskoj manje od 20% učenika, koji uče oba ispitivana jezika, izjavljuje da su polazili dodatnu ili dopunsku nastavu.

5.4.2. Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije u svrhu poboljšanja učenja i poučavanja stranih jezika

Jedno od naglašenih područja u učenju stranih jezika u Europskoj uniji jesu informacijske i komunikacijske tehnologije (Priopćenje Komisije o višejezičnosti, 2008). „Informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) učenicima i učiteljima nude više mogućnosti nego ikad prije za izravni doticaj s ispitivanim jezicima i zajednicama u kojima se govori ispitivani jezik” (Europska komisija, 2008).

5.4.2.1. Resursi informacijske i komunikacijske tehnologije u školi (UR)

Ravnatelji škola prijavili su znatne razlike u indeksu „Dostupnost multimedijskog (jezičnog) laboratorija u njihovim školama”. Škole na Malti, u Bugarskoj i Sloveniji najčešće posjeduju multimedijски laboratorij (više od 45% škola za oba ispitivana jezika), bilo sa ili bez jedinstvenog softvera za učenje jezika. Škole na njemačkom i francuskom govornom području Belgije, u Estoniji, Grčkoj, Poljskoj i Švedskoj najrjeđe posjeduju taj resurs (manje od 30% škola za oba ispitivana jezika).

Također su pronađene znatne razlike između administrativnih jedinica što se tiče indeksa „Prisutnosti virtualnog okruženja za učenje”, kao što su Moodle, WebCT i Blackboard. Virtualna okruženja za učenje najčešće su pronađena u školama u Portugalu, a slijedi flamansko govorno područje Belgije, Nizozemska i Slovenija za prvi ispitivani jezik (sve više od 45%). Manje od 10% škola na njemačkom i francuskom govornom području Belgije, u Bugarskoj, Hrvatskoj i Poljskoj prijavljuje posjedovanje virtualnog okruženja za učenje.

Pronađene su manje razlike između administrativnih jedinica što se tiče dostupnosti softvera za procjenu znanja jezika i poučavanje jezika. U četirima administrativnim jedinicama škole prijavljuju neznatno veću dostupnost softvera za procjenu znanja jezika ili poučavanje jezika (prosjeci viši od 0,7 na skali od 0 do 2) na flamanskom govornom području Belgije, u Španjolskoj i Nizozemskoj za prvi ispitivani jezik i u Švedskoj za drugi ispitivani jezik. Na njemačkom govornom području Belgije te u Grčkoj (drugi ispitivani jezik) i Hrvatskoj dostupnost softvera za procjenu ili poučavanje jezika je vrlo mala (prosjeci niži od 0,3).

5.4.2.2. Učitelji i upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije u poučavanju (upitnik za učitelje)

Manje razlike između administrativnih jedinica također su primijećene kod odgovora učitelja na pitanje o upotrebi IKT-a. Općenito, učitelji širom administrativnih jedinica u prosjeku prilično često koriste računalo u poučavanju, primjerice, za provjeravanje učeničkih domaćih zadaća te pripremanje za sat i administrativne zadatke vezane uz njihove razrede (prosjeci između 1,7 i 2,9 na skali od 0 do 4). Na nastavi često ne upotrebljavaju uređaje IKT-a (prosjeci između 0,3 i 2,1). Učitelji izjavljuju da u nastavi vrlo malo koriste sljedeće internetske sadržaje: softver ili internetske stranice posebno osmišljene za učenje jezika, internetske rječnike, internetske stranice koje prenose vijesti itd. (prosjeci od 0,6 do 1,2).

5.4.2.3. Učenici i upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (UČ)

Nisu pronađene gotovo nikakve razlike između administrativnih jedinica u odgovorima učenika na pitanje o upotrebi IKT-a izvan škole i upotrebi IKT-a za pisanje domaćih zadaća. U prosjeku učenici često koriste računalo u više svrha, primjerice, domaća zadaća, igre, zabava i kontakt s drugima (prosjeci između 2,3 i 3,0 na skali od 0 do 4). Rjeđe koriste računalo za domaću zadaću iz ispitivanoga jezika (prosjeci između 0,7 i 1,9).

5.4.3. Međukulturalne razmjene

Europska unija vrlo aktivno promiče međukulturalne razmjene preko planova za mobilnost nekoliko obrazovnih programa (Comenius, Leonardo i Erasmus). Prema Akcijskom planu 2004. – 2006. (iz 2003.) svi bi učenici trebali imati iskustvo sudjelovanja u Comeniusovim školskim jezičnim projektima u kojima dva razreda iz različitih zemalja zajednički rade na projektu te u međusobnoj jezičnoj razmjeni.

5.4.3.1. Financiranje razmjena (nacionalni upitnik, upitnik za ravnatelje)

Prema NU, vlade u devet administrativnih jedinica financiraju međukulturalne razmjene učenika na razini ISCED 1, općoj razini ISCED 2 i razini ISCED 3. U Bugarskoj se financira opća

razina ISCED 3, a na francuskom govornom području Belgije razina ISCED 1 i ISCED 2. Administrativne jedinice u kojima vlada ne financira međukulturalne razmjene učenika uključuju njemačko govorno područje Belgije, Estoniju, Hrvatsku, Portugal i Švedsku.

Postoje znatne razlike u financiranju učeničkih razmjena (prema podacima od ravnatelja) između administrativnih jedinica i između ispitivanih jezika. Prosjeci za „Financiranje učeničkih razmjena” za sve administrativne jedinice prilično su niski (između 0,2 i 1,0 na skali od 0 do 3). Ravnatelji škola na flamanskom i francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj, Francuskoj i na Malti prijavljuju najvišu razinu financiranja (prosjeci viši ili jednaki 0,6 za oba ispitivana jezika). Najniža razina financiranja prijavljena je u Grčkoj, Hrvatskoj i Švedskoj (prosjeci niži ili jednaki 0,3 za oba ispitivana jezika).

5.4.3.2. Mogućnosti za razmjene i školske jezične projekte (upitnik za učenike, upitnik za učitelje)

Usprkos razlikama u financiranju, prema odgovorima učenika, postoje vrlo male razlike između administrativnih jedinica što se tiče broja dobivenih mogućnosti za razmjene, tj. posjete školama u inozemstvu ili primanje posjeta razrednih odjela iz inozemstva. Općenito, u posljednjim trima godinama broj razmjenskih posjeta je nizak (prosjeci između 0,3 i 1,3 na skali od 0 do 3). Također, učitelji u svim administrativnim jedinicama izjavljuju da se rijetko uključuju u organiziranje razmjena (prosjeci između 0,1 i 1,3).

Prema odgovorima učenika, također, postoje samo male razlike što se tiče dobivenih mogućnosti za školske jezične projekte. Općenito, učenici rijetko sudjeluju u takvim projektima (prosjeci između 0,2 i 0,7 na skali od 0 do 3). Međutim, prema odgovorima učitelja postoje znatne razlike u broju školskih jezičnih projekata koje oni organiziraju, kao što su jezični klubovi, natjecanja u znanju jezika, Europski dan jezika, jezični projekti, dopisivanje ili izleti. Učitelji u Estoniji, Poljskoj i Sloveniji prijavljuju najveću uključenost u školske jezične projekte (prosjeck iznad 1,0 na skali od 0 do 4), a učitelji u Nizozemskoj i Švedskoj najmanju uključenost (prosjeck manji od 0,5).

5.4.4. Osoblje iz drugih jezičnih zajednica

Prema Akcijskom planu 2004. – 2006. (iz 2003.) trebalo bi sve srednje škole poticati da primaju osoblje iz drugih jezičnih zajednica.

5.4.4.1. Gostujući učitelji iz inozemstva (upitnik za ravnatelje)

Primijećene su prilično velike razlike između administrativnih jedinica što se tiče udjela škola koje primaju gostujuće učitelje iz inozemstva (ili drugih jezičnih zajednica). Na njemačkom govornom području Belgije, na francuskom govornom području Belgije (za drugi ispitivani jezik), u Bugarskoj (za drugi ispitivani jezik), u Španjolskoj i na Malti najviši udjel ravnatelja škola izjavljuju da je primilo gostujućeg učitelja u prošloj školskoj godini (20% ili više za jedan ili oba ispitivana jezika). Na flamanskom govornom području Belgije, u Grčkoj, Hrvatskoj, Poljskoj i Portugalu manje od 5% ravnatelja izjavljuju da su primilo gostujućeg učitelja iz inozemstva za oba ispitivana jezika.

5.4.4.2. Osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika (upitnik za učitelje)

Također procijenjeno je jesu li učitelji prošli osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika.

Razlike između administrativnih jedinica primijećene su u udjelima učitelja stranih jezika kojima je ispitivani jezik materinski jezik (definiran kao jezik koji su govorili kod kuće prije pete godine života). Ispitivani jezik je materinski jezik 92% učitelja prvog ispitivanog jezika (fran-

cuski jezik) na njemačkom govornom području Belgije te 54% učitelja prvog ispitivanog jezika (engleski jezik) na Malti. Ispitivani jezik je materinski jezik više od 20% učitelja drugoga ispitivanog jezika na francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj, Francuskoj, Nizozemskoj i Švedskoj. Međutim, ispitivani jezik je materinski jezik samo 10% učitelja obaju ispitivanih jezika u Bugarskoj, Estoniji i Poljskoj.

U svim administrativnim jedinicama najmanje 75% učitelja prošlo je osposobljavanje za poučavanje na studiju ili na radnom mjestu. Dvije zemlje u kojima je najmanje učitelja osposobljeno za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika su Francuska i Švedska.

5.4.5. Učenje jezika dostupno svima

U školi koja potiče učenje stranih jezika govornici svih jezika osjećaju se dobrodošlo. Vijeće Europe je 2008. godine utvrdilo da „kao pomoć u uspješnoj integraciji imigrantima treba pružiti dostatnu potporu u omogućavanju učenja jezika koji se govori u administrativnoj jedinici u koju imigranti dolaze, a članove zajednice treba poticati na zanimanje za kulture pridošlica”. (Vijeće Europe, 2008)

U devet administrativnih jedinica više od 10% učenika koji uče prvi i/ili drugi ispitivani jezik je useljeničkog podrijetla, što znači da su im roditelji/roditelj rođeni/rođen u drugoj zemlji: tri govorna područja Belgije, Francuska, Grčka, Hrvatska, Nizozemska i Švedska. Indeksi čestice „Učenje jezika dostupno svima” bit će opisani samo za administrativne jedinice u kojima je više od 10% učenika useljeničkog podrijetla.

5.4.5.1. Mogućnosti za pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom i mogućnost formalnog obrazovanja na materinskom jeziku/jezicima (upitnik za ravnatelje)

Prema odgovorima ravnatelja, postoje znatne razlike između devet administrativnih jedinica što se tiče mogućnosti za pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom i mogućnosti formalnog obrazovanja na materinskom jeziku/jezicima. U trima od devet administrativnih jedinica više od 60% škola nudi pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom: flamansko i njemačko govorno područje Belgije i Švedska. U dvjema administrativnim jedinicama manje od 30% škola nudi takvu pomoć: Grčka i Nizozemska (prvi ispitivani jezik).

U Švedskoj više od 80% škola nudi formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima. U svim ostalim administrativnim jedinicama škole rjeđe nude takvu mogućnost. Na njemačkom govornom području Belgije i u Hrvatskoj između 20% i 40% škola nudi formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima, a na flamanskom govornom području Belgije od 10% do 20% škola. U pet drugih administrativnih jedinica manje od 10% škola nudi takvu mogućnost.

Na temelju odgovora ravnatelja postoje znatne razlike u pruženim mogućnostima za pomoć u nastavi između administrativnih jedinica. Na temelju odgovora učenika te razlike su manje.

Udjel učenika useljenika, koji izjavljuju da su primili dodatnu pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom, relativno je nizak (manje od 25%), osim u Grčkoj, gdje više od 25% učenika useljenika izjavljuje da su primili dodatnu pomoć unatoč činjenici da je udjel škola koje pružaju dodatnu pomoć relativno nizak.

Udjel učenika useljenika, koji izjavljuju da su dobili formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima, također je nizak (manje od 20%) u sedam od devet administrativnih jedinica. U Grčkoj i Švedskoj više od 20% učenika izjavljuje da su primili formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima. Što se tiče Švedske, to je u skladu s izvješćem ravnatelja, ali što se tiče Grčke, nije.

5.4.6. Pristup poučavanju stranih jezika

Europska unija ne promiče nijednu određenu metodu poučavanja s jasno definiranim popisom aktivnosti, nego širok holistički pristup poučavanju u kojem se ističe komunikacijska sposobnost i višejezično razumijevanje. Prema Akcijskom planu 2004. – 2006. (2003: 8) tijekom srednjoškolskog obrazovanja „trebali bi staviti naglasak na produktivnu komunikacijsku sposobnost: aktivne vještine umjesto pasivnog znanja”.

5.4.6.1. Isticanje jezičnih kompetencija (upitnik za učitelje)

Između administrativnih jedinica pronađene su samo male razlike u relativnom naglasku koji učitelji stavljaju na četiri komunikacijske vještine (pisanje, govorenje, slušanje i čitanje), tri jezične kompetencije (vokabular, gramatika, izgovor) i aspekt kulture i književnosti.

U svim administrativnim jedinicama najmanji naglasak stavljen je na kulturu i književnost u usporedbi s ostalim aspektima učenja jezika (pisanje, govorenje, slušanje, čitanje, vokabular, gramatika i izgovor).

U svim administrativnim jedinicama razlike u naglasku na četirima komunikacijskim kompetencijama (govorenje, slušanje, čitanje i pisanje) uglavnom su prilično male. U većini administrativnih jedinica najmanji naglasak stavlja se na pisanje, osobito u Poljskoj, a najveći naglasak na govorenje, osobito u Sloveniji. Ako se odmaknemo od ovog općenitog tumačenja, u Francuskoj je na čitanje stavljen najmanji naglasak, a u Nizozemskoj je na čitanje stavljen najveći naglasak.

Od triju jezičnih kompetencija (vokabular, gramatika, izgovor) najveći prijavljeni naglasak je na vokabularu, i to u svim administrativnim jedinicama, a osobito u Poljskoj i Sloveniji. Razlika između naglaska između gramatike i izgovora je vrlo mala.

5.4.6.2. Upotreba ispitivanog jezika na nastavnim satima (upitnik za učitelje, upitnik za učenike)

Prema odgovorima učenika i učitelja pronađene su jasne razlike između administrativnih jedinica koje se odnose na upotrebu ispitivanoga jezika na satima stranih jezika.

U prosjeku su učitelji izjavljivali da „obično” upotrebljavaju ispitivani jezik na satu (prosjeci između 2,0 i 3,6 na skali od 0 do 4). Prema odgovorima učenika prosječne vrijednosti kod učitelja nešto su niže (između 1,7 i 3,3). Učitelji obaju ispitivanih jezika na njemačkom govornom području Belgije, u Bugarskoj, Francuskoj i Hrvatskoj tvrde da češće upotrebljavaju ispitivani jezik. Učitelji na Malti skloniji su takvim tvrdnjama za prvi ispitivani jezik (engleski jezik). U Nizozemskoj učitelji obaju ispitivanih jezika najrijeđe izjavljuju da govore ispitivani jezik na satu.

Također, postoje znatne razlike između administrativnih jedinica što se tiče učenika i upotrebe ispitivanog jezika na satu prema odgovorima učitelja i učenika. U prosjeku učitelji izjavljuju da učenici na satu govore ispitivani jezik „s vremena na vrijeme” (prosjeci se kreću od 1,6 do 2,7 na skali od 0 do 4). Odgovori učenika koji se odnose na njihovu upotrebu ispitivanoga jezika ukazuju na nešto niže vrijednosti (prosjeci između 1,2 i 2,5).

Prema odgovorima i učitelja i učenika učenici koji uče prvi ispitivani jezik skloniji su češćem govorenju ispitivanog jezika na satu nego učenici koji uče drugi ispitivani jezik. Iznimka je flamansko govorno područje Belgije, gdje je prijavljeno da učenici koji uče drugi ispitivani jezik (engleski jezik) češće govore taj jezik na satu nego učenici koji uče prvi ispitivani jezik (francuski).

Učitelji koji uče drugi ispitivani jezik na Malti, u Grčkoj, Nizozemskoj i Portugalu prijavljuju da učenici na satu najmanje upotrebljavaju jezik. Učenici u Nizozemskoj i Poljskoj najmanje upotrebljavaju ispitivani jezik, što je utvrđeno prema njihovim odgovorima.

5.4.6.3. Isticanje sličnosti između jezika (upitnik za učenike)

Europska komisija ističe potencijalnu vrijednost pristupa višjejezičnog razumijevanja (Europska komisija, 2008), „Važno je da škole i institucije za osposobljavanje usvoje holistički pristup poučavanju jezika koji uspostavlja prikladne poveznice između poučavanja „materinskog jezika“, „stranih“ jezika, jezika poučavanja i jezika useljeničkih zajednica. Takve će smjernice pomoći djeci u razvijanju potpunog ostvarenja komunikacijskih sposobnosti. U ovom kontekstu pristupi višjejezičnog razumijevanja mogu biti osobito vrijedni jer potiču učenike da postanu svjesni sličnosti između jezika, što predstavlja temelj za razvoj otvorene višjejezičnosti” (Akcijski plan 2004. – 2006., 2003., str. 9.).

Učenici izjavljuju da učitelji katkad prilično često ukazuju na sličnosti između ispitivanoga jezika i drugih jezika tijekom poučavanja (prosjeci između 1,2 i 2,1 na skali od 0 do 3). Razlike između administrativnih jedinica prilično su male. U Bugarskoj učenici obaju jezika najčešće izjavljuju da im učitelji ukazuju na sličnosti između ispitivanog jezika i jezika koji su im znani.

5.4.6.4. Učenička percepcija ispitivanog jezika, učenja ispitivanog jezika i nastave ispitivanog jezika (upitnik za učenike)

Procijenjena je i učenička percepcija učenja stranih jezika i nastave stranih jezika jer te percepcije mogu pružiti važne spoznaje. Europsko istraživanje učeničkih vještina iz engleskog jezika (Bonnet, 2002) pokazalo je da između učenika iz različitih zemalja postoje primjetne razlike u percepciji važnosti i cijenjenju engleskog jezika.

Primijećene su samo male razlike između administrativnih jedinica u učeničkoj percepciji važnosti ispitivanog jezika i učenja ispitivanog jezika. Učenici engleskog jezika (prvoga ispitivanog jezika u svim administrativnim jedinicama osim flamanskog i njemačkog govornog područja Belgije) smatraju da je engleski jezik korisniji nego učenici koji uče drugi jezik. Učenici s Malte smatraju engleski jezik najkorisnijim (prosjek 2 na skali od 0 do 3), a učenici u Francuskoj smatraju engleski jezik najmanje korisnim (prosjek 1,4). Ako promotrimo percepciju drugih jezika, osim engleskog, samo u Švedskoj učenici ispitani iz drugog ispitivanog jezika (španjolskog jezika) izjavljuju da taj jezik gotovo da i nije koristan (prosjek 0,2). U ostalim administrativnim jedinicama učenici smatraju da je drugi ispitivani jezik umjereno koristan (prosjek se kreće između 0,6 i 1,4).

Slične razlike primijećene su između administrativnih jedinica u učeničkoj percepciji zahtjevnosti učenja ispitivanog jezika. Na Malti i u Švedskoj učenici ispitani iz prvoga ispitivanog jezika (engleski jezik) izjavljuju da smatraju učenje ispitivanog jezika u prosjeku prilično laganim (prosjek 1,0 na skali od 0 do 3). U svim ostalim administrativnim jedinicama učenici izjavljuju da smatraju učenje ispitivanog jezika zahtjevnim (prosjeci između 1,3 i 2,1). U većini administrativnih jedinica učenici koji uče drugi ispitivani jezik smatraju učenje ispitivanoga jezika neznatno zahtjevnijim nego učenici koji uče prvi ispitivani jezik, osim na flamanskome govornom području Belgije i u Francuskoj.

S obzirom na stav učenika prema njihovim nastavnim satima, učiteljima i udžbeniku, pronađene su vrlo male razlike između administrativnih jedinica (prosjeci od 2,7 do 3,4). Općenito, učenici imaju pozitivan stav o svojim nastavnim satima, učiteljima i udžbeniku/udžbenicima.

5.4.6.5. Obvezno učenje stranih jezika (upitnik za učenike)

U svim zemljama, osim jedne, većina učenika koji uče prvi ispitivani jezik naznačila je da uči taj jezik jer je obavezan. Samo na francuskome govornom području Belgije veliki udjel učenika (40%) naznačuje da su izabrali ispitivani jezik između dostupnih obveznih stranih jezika.

Što se tiče drugoga ispitivanog jezika, u samo pet administrativnih jedinica (na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije, u Nizozemskoj, Poljskoj i Portugalu) većina učenika izjavljuje da uči taj jezik jer je obavezan. U Španjolskoj, Hrvatskoj i Sloveniji većina učenika koji uče drugi ispitivani jezik naznačuju da su ga izabrali kao izborni predmet. U sedam

drugih administrativnih jedinica većina učenika koji uče drugi ispitivani jezik naznačuju da su izabrali ispitivani jezik između dostupnih obveznih stranih jezika.

5.5. Osposobljavanje učitelja na studiju i na radnom mjestu

5.5.1. Pristup učitelja visokokvalitetnom visokoškolskom obrazovanju i trajnom osposobljavanju

Poboljšanje kvalitete visokoškolskog obrazovanja učitelja i osiguranje sudjelovanja svih zaposlenih učitelja u trajnom profesionalnom razvoju identificirani su kao ključni čimbenici u osiguranju kvalitete školskog obrazovanja (Komisija europskih zajednica, 2007b). Europske smjernice i akcije u velikoj su mjeri usmjerene na učitelje jezika. Vijeće je 2008. godine potvrdilo da je „kvalitetno poučavanje bitno za uspješno učenje u bilo kojoj dobi te bi stoga trebali nastojati da učitelji jezika solidno vladaju jezikom koji poučavaju, da imaju pristup visokokvalitetnom osposobljavanju na studiju i daljnjem trajnom osposobljavanju te da posjeduju potrebne međukulturalne vještine. Trebali bismo aktivno poticati i podupirati programe razmjena između zemalja članica kao dio osposobljavanja učitelja jezika” (Vijeće Europe, 2008).

5.5.1.1. Razina obrazovanja, certifikat i specijalizacija učitelja (upitnik za učitelje)

Većina učitelja ispitivanog jezika naznačuje da ima ISCED 5A ili višu razinu obrazovanja. U Nizozemskoj većina učitelja naznačuje da ima ISCED 5B, kao i većina učitelja prvoga ispitivanog jezika na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije.

U svim administrativnim jedinicama većina učitelja obaju ispitivanih jezika ima potpunu ovjeru. Na francuskom govornom području Belgije, na njemačkom govornom području Belgije (prvi ispitivani jezik) i u Estoniji postoji primjetan udjel učitelja koji izjavljuju da imaju privremenu ili uvjetnu ovjeru (20% ili više). U Nizozemskoj, Sloveniji i Švedskoj 5% ili više učitelja obaju ispitivanih jezika izjavljuje da nemaju certifikat.

U pet administrativnih jedinica (Francuska, Grčka, Malta, Nizozemska i Poljska između 28% i 87%) većina učitelja obaju ispitivanih jezika potpuno je specijalizirana za poučavanje samo jednog ispitivanog jezika: Francuska ima relativno najveći broj učitelja koji su se potpuno specijalizirali za prvi ispitivani jezik (87%). Za drugi ispitivani jezik potpuno se specijaliziralo 72% učitelja u Nizozemskoj i 69% učitelja u Francuskoj. Za usporedbu, na trima govornim područjima Belgije i u Portugalu jedva da ima učitelja koji poučavaju samo ispitivani jezik (manje od 5%) i nijedan drugi nastavni predmet.

5.5.1.2. Manjak učitelja (upitnik za ravnatelje)

Među administrativnim jedinicama postoje velike razlike u udjelima škola koje prijavljuju manjak učitelja ispitivanoga jezika. Na francuskom i njemačkom govornom području Belgije za oba ispitivana jezika pronađeni su najviši udjeli ravnatelja škola (50% ili više) koji prijavljuju manjak učitelja tijekom posljednjih pet godina. U Švedskoj i Nizozemskoj mnogi ravnatelji prijavljuju manjak učitelja drugog ispitivanog jezika, a na flamanskom govornom području Belgije i u Bugarskoj manjak učitelja prvog ispitivanog jezika. Najniži udjeli (manje od 5%) ravnatelja, koji prijavljuju manjak učitelja, pronađeni su na Malti, u Španjolskoj, Grčkoj i Portugalu.

5.5.1.3. Financijski poticaji za osposobljavanje na radnom mjestu (upitnik za ravnatelje, upitnik za učitelje)

Među administrativnim jedinicama primijećene su znatne razlike u broju financijskih poticaja za osposobljavanje na radnom mjestu koji su dostupni učiteljima u školama. Ravnatelji u

Sloveniji, Estoniji i Hrvatskoj (za prvi ispitivani jezik) u prosjeku izjavljuju da njihovi učitelji od škole mogu dobiti više od 2,5 različitih financijskih poticaja za osposobljavanje na radnom mjestu (na skali od 0 do 4). Na Malti, u Francuskoj i Portugalu broj financijskih poticaja je u prosjeku nešto niži (prosjeci manji od 0,8).

Međutim, među administrativnim jedinicama postoje manje razlike u broju financijskih poticaja za koje učitelji izjavljuju da su im dostupni. Učitelji obaju ispitivanih jezika na flamanskom govornom području Belgije i u Sloveniji izjavljuju da su im u prosjeku dostupna dva ili više financijskih poticaja (na skali od 0 do 4). Učitelji na Malti, u Grčkoj (drugi ispitivani jezik) i u Portugalu u prosjeku izjavljuju da im je dostupno manje od jednog financijskog poticaja.

5.5.1.4. Organizacija osposobljavanja na radnom mjestu (upitnik za učitelje) i status osposobljavanja na radnom mjestu – obveza ili uvjet za promaknuće (upitnik za učitelje)

Na trima belgijskim govornim područjima, u Bugarskoj (drugi ispitivani jezik), Estoniji, Francuskoj (prvi ispitivani jezik), Hrvatskoj, Nizozemskoj (prvi ispitivani jezik), Sloveniji i Švedskoj (prvi ispitivani jezik) više od 50% učitelja izjavljuje da tijekom radnog vremena može sudjelovati u osposobljavanju, a zamjenski učitelj preuzima njihove razredne odjele. Za usporedbu, na Malti te u Španjolskoj i Portugalu više od 50% učitelja izjavljuje da samo izvan radnog vremena može sudjelovati u osposobljavanju na radnom mjestu.

Prema izjavama učitelja postoje znatne razlike između administrativnih jedinica što se tiče statusa osposobljavanja na radnom mjestu, odnosno je li osposobljavanje obvezno ili je uvjet za promaknuće. U Hrvatskoj i na Malti više od 80% učitelja izjavljuje da je sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu obveza. Na francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj, Estoniji i Grčkoj više od polovine učitelja izjavljuje da je osposobljavanje na radnom mjestu obvezno.

U Bugarskoj, Poljskoj, Portugalu i Sloveniji više od 40% učitelja izjavljuje da je osposobljavanje na radnom mjestu uvjet za promaknuće. Broj je manji u Estoniji i Hrvatskoj (20% – 40%), a još manji u ostalim administrativnim jedinicama (manje od 20%).

5.5.1.5. Načini i fokus osposobljavanja na radnom mjestu (upitnik za učitelje)

Iako su gotovo svi učitelji sudjelovali u osposobljavanju na radnom mjestu najmanje jednom tijekom posljednjih pet godina, pronađene su znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče načina na koji su učitelji sudjelovali u osposobljavanju: u vlastitoj školi, u drugom institutu u njihovoj administrativnoj jedinici, u inozemnom institutu (u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik ili u drugoj zemlji) ili putem interneta. Na francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj, Estoniji, Hrvatskoj, Poljskoj i Sloveniji učitelji su u prosjeku na više od dvaju načina sudjelovali u osposobljavanju na radnom mjestu. U svim ostalim administrativnim jedinicama učitelji su u prosjeku sudjelovali na 1,5 do dvaju različitih načina.

Utvrđene su male razlike između administrativnih jedinica što se tiče općeg fokusa osposobljavanja na kojem su učitelji sudjelovali na radnom mjestu. U gotovo svim administrativnim jedinicama učitelji obaju ispitivanih jezika češće su sudjelovali u osposobljavanju o temama vezanim uz jezike nego o temama vezanim uz poučavanje. Samo u Nizozemskoj i Švedskoj učitelji prvog ispitivanog jezika prijavili su obrnutu situaciju. Najjači fokus na teme vezane uz jezike pronađen je na njemačkom govornom području Belgije (prvi ispitivani jezik), u Estoniji (oba ispitivana jezika) i Francuskoj (drugi ispitivani jezik).

5.5.2. Boravak učitelja u inozemstvu koji uključuje rad ili studij

U Akcijskom planu 2004. – 2006. (2003., str. 34. – 35.) preporučuje se dulji boravak učitelja u zemlji u kojoj se govori jezik koji će poučavati.

5.5.2.1. Vladini financijski poticaji za razmjene i boravak u inozemstvu (nacionalni upitnik)

Nacionalnim koordinatorima istraživanja postavljeno je pitanje pruža li vlada u njihovoj zemlji (uključujući lokalnu, regionalnu, saveznu i nacionalnu vlast) financijske poticaje učiteljima (stranih jezika) za razmjene ili boravak u inozemstvu. U sedam administrativnih jedinica vlada nudi financijske poticaje za razmjenske posjete ili boravak u inozemstvu učiteljima (stranih jezika) na svim razinama ISCED-a i za vrijeme studija i na radnom mjestu (na flamanskom govornom području Belgije, na Malti, u Bugarskoj, Španjolskoj, Nizozemskoj, Poljskoj i Sloveniji). U sedam ostalih administrativnih jedinica vlada ne nudi financijske poticaje učiteljima ni na jednoj razini ISCED-a. U Grčkoj vlada nudi financijske poticaje za razmjenske posjete ili boravak u inozemstvu učiteljima na svim razinama ISCED-a, ali samo za vrijeme radnog odnosa, ali ne i tijekom studija. U Engleskoj vlada nudi financijske poticaje za razmjenske posjete ili boravak u inozemstvu samo učiteljima na razini ISCED 1 i za vrijeme studija i na radnom mjestu.

5.5.2.2. Financiranje razmjenskih posjeta (upitnik za ravnatelje)

Gotovo u svih 14 administrativnih jedinica manje od 40% ravnatelja škola izjavljuje da je netko od učitelja ili gostujućih učitelja primio financijsku pomoć od Europske unije, vlade ili donatora za razmjene u prošloj školskoj godini. Jedino je na njemačkom govornom području Belgije više od polovine škola prijavilo da su gostujući učitelji primili takvu pomoć. U Grčkoj, Hrvatskoj, Poljskoj i Švedskoj postotak škola u kojima su gostujući učitelji primili pomoć manji je od 10%.

5.5.2.3. Razmjene učitelja (upitnik za ravnatelje) i boravci u ciljnoj kulturi (upitnik za učitelje)

Prema izjavama ravnatelja u svim administrativnim jedinicama vrlo malo škola ima učitelje ispitivanog jezika koji su sudjelovali u razmjenama. Administrativne jedinice u kojima više od 10% škola ima takve učitelje su francusko govorno područje Belgije (drugi ispitivani jezik), Bugarska, Španjolska i Poljska (prvi ispitivani jezik).

Međutim, među administrativnim jedinicama pronađene su znatne razlike u broju posjeta učitelja zemljama u kojima se govori ispitivani jezik, a koji su trajali dulje od mjesec dana. Učitelji su posjećivali te zemlje iz različitih razloga, primjerice, zbog godišnjeg odmora, studija ili tečaja, poučavanja te poslova koji nisu vezani uz poučavanje ili posjet obitelji. Učitelji drugog ispitivanog jezika u Grčkoj, Poljskoj i Švedskoj te učitelji obaju ispitivanih jezika u Španjolskoj i Francuskoj prijavili su najveći broj razloga za produljeni boravak u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik (prosjeak viši od 1,5 na skali od 0 do 5). U Bugarskoj, Estoniji i Portugalu učitelji prvog ispitivanog jezika (engleskog jezika) najrjeđe su prijavljivali boravak dulji od mjesec dana u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik (prosjeak manji od 0,5).

5.5.3. Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika

Korištenje Europskog jezičnog portfelja (Vijeće Europe, 2008a), koji se temelji na ZEROJ-u (Vijeće Europe, 2008b), predstavlja još jedno nastojanje da se kod učitelja i njihovih učenika poboljšaju kompetencije stranih jezika i poveća motivacija za učenjem stranih jezika. Vijeće je 2008. godine pozvalo zemlje članice na „korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja jezika, kao što su Europski jezični portfelj i Jezični portfelj Europassa”. (Vijeće Europe, 2008)

5.5.3.1. Nacionalne preporuke za korištenje ZEROJ-a (nacionalni upitnik)

Središnja vlast (ili vlast najviše razine) u trinaest administrativnih jedinica preporučuje korištenje Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (ZEROJ) ili ga je proglasila obveznim. U devet od tih trinaest administrativnih jedinica korištenje ZEROJ-a preporučuje

se za svih pet svrha navedenih u NU (razvoj kurikulumu ili silabusa, osposobljavanje učitelja, ispitivanje ili vrjednovanje, razvoj ili izbor nastavnih materijala i komunikacija s interesnim skupinama). U Španjolskoj i Hrvatskoj ZEROJ se ne preporučuje za komunikaciju s interesnim skupinama. U Nizozemskoj i Poljskoj ZEROJ je obavezan ili se preporučuje samo za razvoj kurikulumu ili silabusa. Na francuskom govornom području Belgije, u Engleskoj i Švedskoj ZEROJ se ne preporučuje niti je obavezan ni za jednu svrhu.

5.5.3.2. Učitelji i korištenje ZEROJ-a te osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a (upitnik za učitelje)

Pronađene su znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče razmjera u kojem učitelji koriste ZEROJ i u kojem su prošli osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a. Osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a prošlo je od 22% do 84% učenika. Više od 60% učitelja obaju ispitivanih jezika u Estoniji, Francuskoj i Nizozemskoj prošlo je osposobljavanje. Više od 60% učitelja prvog ispitivanog jezika (francuskog jezika) prošlo je osposobljavanje na njemačkom govornom području Belgije, a više od 60% učitelja drugog ispitivanog jezika (talijanskog jezika) prošlo je osposobljavanje na Malti. Manje od 25% učitelja engleskog jezika u Švedskoj (prvi ispitivani jezik), na francuskom govornom području Belgije (prvi ispitivani jezik) te na flamanskom govornom području Belgije (drugi ispitivani jezik) prošlo je osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a.

Općenito, učitelji ne koriste ZEROJ vrlo često. U Bugarskoj, Estoniji i Francuskoj učitelji obaju ispitivanih jezika izjavljuju da „katkad” ili malo češće koriste ZEROJ (prosjeci se kreću između 1,0 i 1,5). Isto izjavljuju i učitelji prvog ispitivanog jezika na njemačkom govornom području Belgije te učitelji drugog ispitivanog jezika na Malti, u Španjolskoj, Grčkoj i Sloveniji. Drugi učitelji izjavljuju da u prosjeku manje koriste ZEROJ.

5.5.3.3. Učitelji i korištenje jezičnog portfelja te osposobljavanje za korištenje jezičnog portfelja (upitnik za učitelje)

Razlike među administrativnim jedinicama što se tiče korištenja i osposobljavanja za korištenje jezičnog portfelja manje su nego razlike u korištenju ZEROJ-a. Između 17% i 73% učitelja izjavljuje da su prošli određenu razinu osposobljavanja za korištenje jezičnog portfelja. U Estoniji, Francuskoj i Grčkoj više od polovine učitelja obaju ispitivanih jezika prošlo je određenu razinu osposobljavanja. Jedino na francuskom govornom području Belgije je manje od 25% učitelja prvog ispitivanog jezika prošlo osposobljavanje, a u Portugalu je manje od 25% učitelja drugog ispitivanog jezika prošlo osposobljavanje.

Međutim, u stvarnosti se portfelj koristi mnogo manje. U svim administrativnim jedinicama manje od 25% učitelja izjavljuje da koristi jezični portfelj.

5.5.4. Praktično iskustvo

Poučavanje stranih jezika iziskuje znatne praktične vještine. Prema Akcijskom planu 2004. – 2006. (2003) „osposobljavanje na studiju trebalo bi uključiti rad u učionici te tako opremiti učitelje jezika osnovnom 'kutijom za alat' koja se sastoji od praktičnih vještina i tehnika”.

5.5.4.1. Trajanje pripravnčkog staža u školi

Uočene su samo male razlike između administrativnih jedinica što se tiče odgovora učitelja na pitanje o trajanju pripravnčkog staža ili poučavanja u školi. Prosječno trajanje razdoblja pripravnčkog staža u školi najkraće je u Grčkoj i Sloveniji (približno mjesec dana), a u Hrvatskoj i Portugalu to razdoblje traje oko tri mjeseca. Ostale administrativne jedinice nalaze se negdje u sredini. Na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije te u Francuskoj i Grčkoj postoji primjetna razlika između učitelja prvog i drugog ispitivanog jezika. U tim administrativnim jedinicama učitelji prvog ispitivanog jezika imali su dulje razdoblje pripravnčkog staža na radnom mjestu u školi u odnosu na učitelje drugog ispitivanog jezika.

5.5.4.2. Iskustvo u poučavanju (upitnik za učitelje)

Pronašli smo samo male razlike među administrativnim jedinicama što se tiče broja godina tijekom kojih su učitelji poučavali ispitivani jezik. U većini administrativnih jedinica učitelji poučavaju ispitivani jezik između 10 i 20 godina. U Estoniji (drugi ispitivani jezik) učitelji u prosjeku imaju više od 20 godina iskustva, a u Poljskoj (prvi ispitivani jezik) i Švedskoj (drugi ispitivani jezik) učitelji imaju nešto manje od 10 godina iskustva.

Postoje znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče odgovora učitelja na pitanje o broju jezika koje su poučavali tijekom posljednjih pet godina i na pitanje o broju godina tijekom kojih su poučavali druge jezike koji nisu ispitivani.

U Bugarskoj, Francuskoj, Hrvatskoj (drugi ispitivani jezik), Grčkoj, na Malti, u Nizozemskoj (drugi ispitivani jezik) i Poljskoj učitelji imaju nešto manje iskustva u poučavanju drugih jezika nego učitelji u ostalim administrativnim jedinicama. Učitelji su poučavali u prosjeku manje od 1,3 drugih jezika. Poučavanje drugih jezika trajalo je u prosjeku manje od dvije godine.

Na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije (drugi ispitivani jezik), na francuskom govornom području Belgije (oba ispitivana jezika), u Portugalu (drugi ispitivani jezik) i Švedskoj (prvi ispitivani jezik) učitelji u prosjeku imaju više iskustva u poučavanju. U prosjeku su poučavali druge jezike više od 10 godina i to u prosjeku 1,75 drugih jezika. Ostale administrativne jedinice nalaze se negdje u sredini.

5.6. Glavna saznanja

Rano učenje jezika. Učenici općenito prijavljuju rani *početak učenja stranih jezika (UČ)*, ali razlike među administrativnim jedinicama su i dalje znatne: strani jezici počinju se učiti u razdoblju od 1. do 5. razreda na razini ISCED 1. Zbog razlika u početku učenja i u razredima u kojima su učenici ispitani, postoje i razlike u trajanju učenja ispitivanoga jezika. Učenici uče prvi ispitivani jezik od jedne do deset godina, a drugi ispitivani jezik od jedne do pet godina. Također, *trenutačna satnica za učenje stranih jezika i ispitivanog jezika (UČ)* (vidi poglavlje 5.2.1.2.) znatno se razlikuje u administrativnim jedinicama. Iznosi između tri i osam sati od kojih su dva do četiri sata posvećena nastavi ispitivanog jezika.

Raznolikost i redoslijed ponuđenih stranih jezika. U svim administrativnim jedinicama učenici najčešće uče dva ili čak tri strana jezika, ali smo u prosjeku našli razlike među administrativnim jedinicama što se tiče broja jezika koje učenici uče (UČ) – u prosjeku od 1,5 do 2,8. Također, postoje jasne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče *broja modernih stranih jezika i klasičnih jezika koje škole nude (UR)*. U prosjeku je to malo više od dva jezika pa sve do četiriju stranih jezika.

Mogućnosti za neformalno učenje jezika. Općenito, vrijednosti su niske za *upotrebu ispitivanog jezika kod kuće (UČ)*, *broj materinskih jezika (UČ)* i *izloženost ispitivanog jezika u životnom okruženju (UČ)*. Međutim, među administrativnim jedinicama pronađene su znatne razlike u *percepciji roditeljskog znanja ispitivanog jezika (UČ)*. Prema odgovorima učenika znanje roditelja varira od vrlo slabog do prilično dobrog. Također, *mogućnosti za neformalno učenje jezika posjetom inozemstvu* znatno se razlikuju među administrativnim jedinicama. U prosjeku broj posjeta inozemstvu kreće se od manje od jednom u posljednjim trima godinama pa sve do više od 1,5 puta. Najjasnije razlike među administrativnim jedinicama pronađene su u *mogućnostima za neformalno učenje jezika preko medija*. U pet administrativnih jedinica koristi se sinkroniziranje (ili popratni verbalni komentar), a u polovini administrativnih jedinica *koriste se samo titlovi (NU)* na televiziji i u filmovima. Također, postoje znatne razlike u *izloženosti učenika ispitivanom jeziku posredstvom tradicionalnih i novih medija*. Općenito, učenici su posredstvom tradicionalnih i novih medija više izloženi prvom nego drugom ispitivanom jeziku.

Specijalizacija škole za strane jezike. Postotak škola koje prijavljuju da nude *integrirano učenje jezika i sadržaja (UR)* kreće se od manje od 10% do iznad 30%. Tri administrativne jedinice imaju prilično jake specijalističke jezične profile (UR), a samo u dvjema administrativnim jedinicama škole u prosjeku pokazuju vrlo slabe specijalističke jezične profile. Postoje znatne razlike među administrativnim jedinicama u udjelu škola koje prijavljuju da nude *dodatnu ili dopunsku nastavu iz stranih jezika (UR)*, a taj se udjel kreće od 60% do 100%. Međutim, pronađene su manje razlike među administrativnim jedinicama što se tiče pohađanja dodatne ili dopunske nastave (UČ). Od 20% do više od 40% učenika pohađalo je dodatnu ili dopunsku nastavu.

Upotreba IKT-a kako bi se unaprijedilo učenje i poučavanje stranih jezika. Pronađene su znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče postojanja *multimedijskog laboratorija (UR)* u školama (od manje od 25% do više od 45%) i postojanja *virtualnog okruženja za učenje (UR)* (od manje od 10% do više od 45% škola). Međutim, *dostupnost softvera za procjenu znanja jezika i poučavanje jezika (UR)* općenito je vrlo niska. Također su pronađene male razlike među administrativnim jedinicama što se tiče upotrebe IKT-a. Općenito, učitelji su skloni često *upotrebi IKT-a izvan nastave u svrhu poučavanja (UU)*. Rjeđe upotrebljavaju uređaje IKT-a tijekom nastave (UU), a ni *internetske sadržaje (UU)* u nastavi ne upotrebljavaju često. Općenito, učenici često i u različite svrhe *koriste računalo izvan škole (UČ)*. Rjeđe *koriste računalo za domaću zadaću iz ispitivanog jezika (UČ)*.

Međukulturne razmjene. Prema podacima za pojedinu državu vlast u većini (devet) administrativnih jedinica *financira međukulturne razmjene (NU)* učenika na svim obrazovnim razinama. Samo u pet administrativnih jedinica vlast ne financira međukulturne razmjene učenika. Također, ravnatelji prijavljuju znatne razlike u *financiranju učeničkih razmjena (UR)* među administrativnim jedinicama. Unatoč razlikama u financiranju, *dobivene mogućnosti za razmjene (UČ)* općenito su prilično male, kao i *sudjelovanje učenika u školskim jezičnim projektima (UČ)*. Također, učitelji u svim administrativnim jedinicama izjavljuju da su samo povremeno bili uključeni u *organiziranje razmjena (UU)*. Međutim, pronađene su znatne razlike u *broju školskih jezičnih projekata* koje su učitelji organizirali (UU).

Osoblje iz drugih jezičnih zajednica. Pronađene su znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče udjela škola koje su primile *gostujuće učitelje iz inozemstva (UR)*. Udjeli se kreću od manje od 5% škola do 20% ili više. Unatoč razlikama među administrativnim jedinicama što se tiče udjela *učitelja kojima je ispitivani jezik materinski jezik (UU)* (između manje od 10% do više od 20%), u svim administrativnim jedinicama više od 75% učitelja prošlo je *osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika (UU)*, bilo na studiju, bilo na radnom mjestu.

Učenje jezika dostupno svima. U devet administrativnih jedinica je više od 10% učenika koji uče prvi i/ili drugi ispitivani jezik useljeničkog podrijetla. U usporedbi sa znatnim razlikama koje su pronađene u *mogućnostima za pomoć u ovladavanju domicilnog jezika (UR)* (manje od 30% i više od 60% škola) i u *mogućnostima formalnog obrazovanja na materinskom jeziku/jezicima (UR)* (između manje od 40% i više od 80% škola), između devet administrativnih jedinica postoji malo razlika u broju učenika useljeničkog podrijetla koji su *primili pomoć u ovladavanju domicilnog jezika (UČ)* i u mogućnostima *formalnog obrazovanja na materinskom jeziku/jezicima (UČ)*.

Pristup poučavanju stranih jezika. Pronađene su samo male razlike među administrativnim jedinicama što se tiče relativnog naglaska koji učitelji stavljaju na četiri komunikacijske vještine (pisanje, govorenje, slušanje i čitanje), na tri jezične kompetencije (vokabular, gramatika, izgovor) te na kulturu i književnost. U svim administrativnim jedinicama najmanji se naglasak stavlja na „kulturu i književnost”. Pronađene su jasne razlike u upotrebi ispitivanog jezika na satu. Učitelji „povremeno” ili „obično” *koriste ispitivani jezik (UU) na nastavnim satima*. Prema njihovim odgovorima *učenici koriste ispitivani jezik (UU) „s vremena na vrijeme”*.

Učenici koji uče prvi ispitivani jezik koriste ispitivani jezik češće nego učenici koji uče drugi ispitivani jezik. Općenito, učenici izjavljuju da učitelji na satu „katkad” do „prilično često” ukazuju na *sličnosti između ispitivanog jezika i drugih jezika (UČ)*.

Većina učenika koji uče prvi ispitivani jezik naznačila je da ga uči jer je *obvezan (UČ)*. Za usporedbu, u deset administrativnih jedinica većina učenika izjavljuje da drugi ispitivani jezik do određene mjere ima status izbornog predmeta. Općenito, učenici imaju pozitivan *stav prema satima ispitivanog jezika, učiteljima i udžbeniku/udžbenicima (UČ)*. *Percepcija važnosti ispitivanog jezika i učenja ispitivanog jezika (UČ)* općenito je viša za engleski jezik nego za druge jezike. U većini administrativnih jedinica *percepcija zahtjevnosti učenja ispitivanog jezika (UČ)* nešto je viša za drugi ispitivani jezik nego za prvi ispitivani jezik.

Pristup učitelja visokokvalitetnom osposobljavanju na studiju. U nekim administrativnim jedinicama znatan postotak škola prijavljuje *manjak učitelja ispitivanog jezika (UR)* (od manje od 10% do 50% ili više škola). Većina učitelja ispitivanog jezika naznačila je da ima *visoku razinu obrazovanja (UU)* (ISCED 5A ili više). U svim administrativnim jedinicama većina učitelja obaju ispitivanih jezika potpuno je *specijalizirana za poučavanje jezika (UU)* ili je specijalizirana za poučavanje samo ispitivanog jezika.

Pristup učitelja visokokvalitetnom osposobljavanju na radnom mjestu. Pronađene su znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče *broja financijskih poticaja za osposobljavanje na radnom mjestu (UR)* koje učitelji mogu dobiti od škole (u prosjeku od manje od 1 do gotovo 3). Međutim, pronađene su manje razlike među administrativnim jedinicama u prijavljenom *broju financijskih poticaja za osposobljavanje na radnom mjestu (UU)* koji su im dostupni u školi ili drugdje (u prosjeku od manje od 1 do 2).

Prema odgovorima učitelja postoje znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče postotka učitelja koji su izjavili da je *osposobljavanje na radnom mjestu obvezno (UU)* (postotci se kreću od manje od 20% do 90%) i da je *uvjet za promaknuće (UU)* (postotci se kreću od manje od 10% do više od 40%). Također, među administrativnim jedinicama postoje razlike u *organizaciji osposobljavanja na radnom mjestu (UU)* iako u većini administrativnih jedinica većina učitelja izjavljuje da može sudjelovati na osposobljavanju na radnom mjestu tijekom radnog vremena, a zamjenski učitelj preuzima njihove razrede. Većina učitelja sudjelovala je u osposobljavanju na radnom mjestu najmanje jedanput tijekom posljednjih pet godina. Općenito, *fokus osposobljavanja na radnom mjestu (UU)* najčešće je na osposobljavanju o temama vezanim uz jezike umjesto na osposobljavanju o temama vezanim uz poučavanje. Doduše, pronađene su razlike među administrativnim jedinicama što se tiče *načina osposobljavanja na radnom mjestu* tijekom posljednjih pet godina (primjerice, u vlastitoj školi ili preko interneta).

Razdoblje rada ili studija u drugoj zemlji za učitelje. U sedam administrativnih jedinica vlada ne nudi *financijske poticaje za razmjene i boravak u inozemstvu (NU)* učiteljima ni na jednoj razini ISCED-a. U svim administrativnim jedinicama, osim jedne, manje od 40% ravnatelja škola izjavljuje da je u prošloj školskoj godini netko od učitelja ili gostujućih učitelja *primio financijsku potporu za razmjene (UR)*. U vrlo malo škola (manje od 20%) rade učitelji ispitivanog jezika koji su *sudjelovali u razmjenama (UR)*. Međutim, pronađene su razlike među administrativnim jedinicama što se tiče broja različitih razloga iz kojih su učitelji više od mjesec dana boravili u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik (u prosjeku od manje od jednog razloga do više od dvaju razloga).

Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika. U trinaest administrativnih jedinica središnja vlast (ili najviša razina vlasti) *preporučuje korištenje Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (NU)*. Pronađene su znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče razmjera u kojem su učitelji prošli osposobljavanje za ZEROJ i korištenje ZEROJ-a (od 22% do 84% učitelja prošlo je osposobljavanje). Općenito, čini se da učitelji ne koriste ZEROJ vrlo često (UU). Razlike među administrativnim jedinicama što se

tiče korištenja i osposobljavanja za korištenje jezičnog portfelja (UU) manje su nego za ZEROJ. Između 17% i 73% učitelja izjavljuje da su prošli određenu razinu osposobljavanja za korištenje jezičnog portfelja. Međutim, u stvarnosti se portfelj koristi manje. U svim administrativnim jedinicama manje od 25% učitelja izjavljuje da koristi jezični portfelj.

Praktično iskustvo. Pronađene su male razlike među administrativnim jedinicama što se tiče odgovora učitelja na pitanje o trajanju pripravnčkog staža ili *poučavanja na radnom mjestu u školi (UU)* koje traje od približno jednog mjeseca do prosječno tri mjeseca. Također, nema velikih razlika u radnom iskustvu učitelja. U većini administrativnih jedinica učitelji imaju od 10 do 20 godina *iskustva u poučavanju ispitivanog jezika (UU)*. Pronađene su znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče *broja jezika koje su učitelji poučavali (UU)* tijekom posljednjih pet godina i u *broju godina iskustva u poučavanju drugih jezika koji nisu ispitivani (UU)*.

5.7. Bibliografski podatci

- Bonnet, G. (Ed.). (2002): *The assessment of pupil's skills in English in eight European countries: An European project*. Paris: Ministère de l'éducation nationale.
- Commission of the European Communities. (2003): *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Promoting Language Learning and Linguistic Diversity: an Action Plan 2004. – 2006*. COM (2003) 449 final. Brussels.
- Commission of the European Communities. (2007b): *Communication from the Commission – A coherent framework of indicators and benchmarks for monitoring progress towards the Lisbon objectives in education and training*. COM (2007) 61 final. Brussels.
- Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. (2005): *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council: The European Indicator of Language Competence*. COM (2005) 356 final. 5. Brussels.
- Council of Europe. (2008a): *European Language Portfolio*.
http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/introduction.html
- Council of Europe. (2008b): *Common European Framework of Reference for Languages*.
http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf
- Council of the Europe. (2008): Council conclusions of 22 May 2008 on Multilingualism. *Official Journal of the European Union*, C 140, 06/06/2008, 14-15.
- Commission of the European Communities. (2008): *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Multilingualism: an asset for Europe and a shared commitment*. COM (2008) 566 final. Brussels.
- European Commission. (2008): *Language Teaching: In the spotlight*.
http://ec.europa.eu/education/languages/language-teaching/doc24_en.htm

Šesto poglavlje:
Odnos
kontekstualnih
čimbenika i znanja
stranih jezika

6. Odnos kontekstualnih čimbenika i znanja stranih jezika

6.1. Uvod

Mjerenje i uspoređivanje razina znanja stranih jezika u školama širom Europe predstavljaju svojevrsan izazov. Strani jezici uvode se u različitoj dobi, poučavanje različito traje i ima različiti intenzitet te mogu biti obvezni ili izborni predmeti. Primjetne su razlike u izloženosti jezicima izvan škole, kao i u utjecaju kulture koju jezik predstavlja. Podatci iz upitnika dopuštaju nam interpretaciju rezultata jezičnih ispita i prepoznavanje kontekstualnih čimbenika koji su povezani s postignućima u stranim jezicima. Indeksi triju upitnika uključeni su u regresijske analize: upitnik za učenike, upitnik za učitelje i upitnik za ravnatelje (u daljnjem tekstu: UČ, UU i UR.)

U ovom poglavlju opisuje se suodnos između kontekstualnih čimbenika i postignuća u stranim jezicima kao i rezultata iz jezičnih ispita. Svako od 13 pitanja javne politike, koje se nalazi u pregledu na početku četvrtog poglavlja, kratko je predstavljeno prije opisa rezultata. Za vještine slušanja i čitanja postoji jedan rezultat za svakog učenika, a za pisanje su učenici dobili rezultat u dvama aspektima – komunikaciji i jeziku.

Regresijske analize izrađene su zasebno za svaku administrativnu jedinicu, jezik i vještinu. Indeksi za koje nema standardnih devijacija unutar administrativnih jedinica zato nisu uključeni u regresijske analize jer se učinak konstantne varijable ne može prikazati. Detaljan opis regresijskih analiza možete pronaći u 12. poglavlju *Tehničkog izvješća ESLC-a*.

Tehničke napomene

Dolje se nalaze neke tehničke napomene koje služe kao pomoć čitateljima u interpretaciji rezultata predstavljenih u ovom poglavlju.

1. Učinci indeksa na razini učenika koji su opisani u ovom poglavlju temelje se na Bayesovim T-testovima za očekivane školske prosjeke prema regresijskom modelu koji uključuje sve indekse na razini učenika. Razlike koje su veće od dviju standardnih devijacija smatraju se statistički važnima. Učinci su uvjetni i korigirani za učinke svih drugih indeksa na razini učenika.
2. U ovom poglavlju primijenjeno je pravilo za određivanje učinaka, postoji li sveobuhvatni učinak ili ne. To pravilo glasi: ako se dvije trećine učinaka kreću u istom smjeru (pozitivnom ili negativnom), a jedna trećina učinaka ima statističku važnost, možemo reći da postoji sveobuhvatni učinak.
3. Kako bi se osigurala anonimnost i sudjelovanje učitelja, istraživanje je osmišljeno tako da se ne može uspostaviti izravna poveznica između učitelja i učenika. Posljedica toga je nepostojanje izravne poveznice između informacija iz UU i znanja jezika. Zato su informacije iz upitnika za učitelje svrstane na razinu škole. Dakle, značajke učitelja koriste se za objašnjavanje razlika između škola.
4. Indeksi na razini škola (na temelju UU i UR) korelirani su s očekivanim školskim prosjecima iz regresijskih analiza na razini učenika. To su sporedni učinci. Izračun uvjetnih učinaka nije bio moguć iz dvaju razloga. Prvi je razlog premali broj škola u administrativnim jedinicama premali (maksimum je približno 70 škola za administrativnu jedinicu i ispitivani jezik). Drugi je razlog nedostatak velikog broja odgovora za pojedine čestice u upitnicima. Ako je kod izračuna uvjetnih učinaka nedostajao odgovor škole za jedan ili više indeksa UU ili UR, školu bi se isključilo iz analize te je ostalo premalo škola u analizi da bi se dobili pouzdani rezultati.

5. U trećem poglavlju *Tehničkog izvješća ESLC-a* opisani su razlozi za uključenje indeksa u konceptualni okvir. U ovom poglavlju ukratko je predstavljeno svako pitanje javne politike prije opisa učinaka. „Očekivani” ili „neočekivani” učinci odražavaju izvornu pretpostavku pojedinog pitanja javne politike te uključanja indeksa u konceptualni okvir.
6. Veliki broj čestica iz upitnika za učenike visoko korelira pa stoga nisu sve čestice uključene u regresijske analize. Uključenje visoko koreliranih indeksa u regresijsku analizu značilo bi da će se učinci međusobno poništiti i nestati. Prema tome, uključen je samo najinformativniji indeks parova ili grupa koreliranih indeksa za svaku temu. Isto je primijenjeno za indekse na razini škola (na temelju UU i UR) iako za njih nisu izračunati uvjetni učinci.
7. Razlike u značajkama populacija između administrativnih jedinica i ispitivanih jezika manje su važne za interpretiranje rezultata regresijskih analiza nego za interpretiranje rezultata analiza koje su opisane u indeksima upitnika u trećem i petom poglavlju. Razlog tomu je što se općenito opisuju regresijske analize i ne uspoređuju se administrativne jedinice ni ispitivani jezici.

6.2. Učinak temelja za cjeloživotno učenje stranih jezika

6.2.1. Rano učenje jezika

Rano učenje jezika jedno je od pitanja javne politike koje je istaknuto u nedavnim dokumentima o smjernicama na kojima Europska unija planira raditi u neposrednoj budućnosti (Europska komisija, 2008). Početak učenja stranih jezika u ranijoj dobi obično se podudara s produženim trajanjem učenja stranih jezika te većom ukupnom satnicom. Izborni status stranog jezika, promjena škole i/ili programa i promjene u nacionalnom kurikulumu tijekom učenikova obrazovanja uzroci su razlika između učenika koje se odnose na satnicu za strane jezike i početak učenja stranih jezika. Na razini učenika mjereni su učinci početka učenja stranih jezika i tjednog vremena posvećena učenju ispitivanog jezika (nastavni sati i domaća zadaća).

Indeks „Početak učenja stranih jezika” predstavlja najniži međunarodni razred za koji učenici izjavljuju da su tada učili jedan ili više stranih jezika.

Za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina učinak indeksa „Početak učenja stranih jezika” je negativan, što znači da raniji početak učenja stranih jezika podrazumijeva viši rezultat na jezičnim ispitima. Isti učinak vrijedi i za pisanje za koje većina negativnih učinaka ima statističku važnost, nego što je za čitanje i slušanje. Razlog zašto neki učinci nisu statistički važni mogla bi biti činjenica da je u nekim administrativnim jedinicama varijanca ovoga indeksa mala, što znači da su gotovo svi učenici u određenoj administrativnoj jedinici počeli učiti strani jezik u istoj dobi.

U pet administrativnih jedinica većina ispitivanih učenika učila je strane jezike od prvog razreda ili prije: njemačko govorno područje Belgije, Hrvatska, Malta, Poljska i Španjolska. Administrativne jedinice u kojima se relativno kasno počinje učiti strani jezik (5. međunarodni razred) su francusko i flamansko govorno područje Belgije, Bugarska i Nizozemska.

Indeks „Tjedna satnica ispitivanog jezika” predstavlja tjednu satnicu za koju učenici kažu da je posvećena ispitivanom jeziku. Ovaj je indeks izračunat na temelju prijavljene tjedne satnice i prosječnog trajanja sata ispitivanog jezika.

Za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina pozitivan je učinak indeksa „Tjedna satnica ispitivanog jezika”, a manje od polovine pozitivnih učinaka ima statističku značajnost. Međutim, općenito veća tjedna satnica ispitivanog jezika znači bolji rezultat u jezičnim ispitima, barem za čitanje i slušanje. Kod pisanja je nekoliko učinaka negativno i ima statističku važ-

nost, a to znači da više nastavnog vremena podrazumijeva niže rezultate iz pisanja. Međutim, za pisanje je također pronađeno više pozitivnih nego negativnih učinaka koji imaju statističku važnost.

U šest administrativnih jedinica u prosjeku više od tri sata tjedno posvećena su ispitivanom jeziku na francuskom govornom području Belgije (drugi ispitivani jezik), na njemačkom govornom području Belgije (prvi ispitivani jezik), u Španjolskoj (prvi ispitivani jezik), u Francuskoj (oba ispitivana jezika), na Malti (prvi ispitivani jezik) i u Portugalu (prvi ispitivani jezik).

Indeks „Tjedni broj sati za učenje ispita iz ispitivanog jezika” predstavlja potrebno vrijeme koje učenici izjavljuju da tjedno utroše na učenje ispita i zadataka. Također, indeks „Tjedni broj sati za pisanje domaćih zadaća iz ispitivanog jezika” predstavlja potrebno vrijeme koje učenici izjavljuju da tjedno utroše za pisanje domaćih zadaća.

Indeks „Tjedni broj sati za učenje za ispite iz ispitivanog jezika” pokazuje i pozitivne i negativne učinke. Većina učinaka je negativna, a nešto manje od polovine je i statistički značajno. Čestice koje se odnose na vještinu pisanja pokazuju pozitivni učinak koji ima statističku važnost, iz čega se može zaključiti da je vrijeme utrošeno za pripremanje ispita povezano s boljim rezultatom. Međutim, općenito više vremena utrošeno na pripremanje za ispite iz ispitivanoga jezika povezano je s nižim rezultatom u jezičnim ispitima.

Indeks „Tjedni broj sati za pisanje domaćih zadaća na ispitivanom jeziku” pokazuje jednako različite učinke kao i indeks „Tjedno vrijeme za učenje za ispite iz ispitivanog jezika”. Općenito, kod čitanja i slušanja više vremena utrošenog na domaću zadaću znači lošiji rezultat u jezičnim ispitima. Učinci kod pisanja su otprilike jednako često pozitivni i negativni.

Indeksi „Tjedni broj sati za učenje za ispite iz ispitivanog jezika” i „Tjedni broj sati za pisanje domaćih zadaća na ispitivanom jeziku” pokazuju pozitivne i negativne učinke. Učenici koji smatraju da je učenje jezika lagano, utroše manje vremena u pripremama za ispite i obično imaju podjednake rezultate s učenicima koji imaju poteškoće u učenju jezika, a koji utroše više vremena u učenju za ispite. Istodobno, ako učenik treba bolju pripremu i troši više vremena na učenje za ispite, to mu pomaže da ostvari bolje rezultate.

6.2.2. Raznolikost i redoslijed učenja ponuđenih stranih jezika

U Akcijskom planu 2004. – 2006. (2003:8) navedeno je da „su države članice suglasne da bi učenici trebali ovladati najmanje dvama stranim jezicima”. Prema istraživanjima, postojeće znanje drugih jezika može pozitivno utjecati na učenje novog jezika. U učenju novog jezika učenici će koristiti znanja i vještine ranije poznatih jezika, tako što će povezivati sličnosti između poznatog jezika i jezika kojeg će početi učiti (Cenoz, Hufeisen i Jessner, 2001). Raznolikost ponude stranih jezika u različitoj mjeri ovisi o nacionalnom kurikulumu, školskom kurikulumu i odabiru pojedinog učenika.

Dvije trećine učinaka prosječnih školskih rezultata, koji se odnose na broj stranih i klasičnih jezika u ponudi škole, pokazuju pozitivan trend. Drugim riječima, što je veći izbor stranih i klasičnih jezika u školi, bolji su prosječni rezultati u jezičnim ispitima. Međutim, manje od jedne trećine učinaka je pozitivno i ima statističku značajnost. Pozitivni učinci najviše su izraženi za vještinu pisanja.

Administrativne jedinice u kojima škole u prosjeku nude četiri ili više jezika su njemačko govorno područje Belgije, Grčka, Malta i Nizozemska (drugi ispitivani jezik). Hrvatska i Poljska imaju prosjek niži od 2,5 stranih i klasičnih jezika u ponudi škola.

Indeks „Broj klasičnih jezika koje učenici uče” predstavlja broj klasičnih jezika za koje su učenici izjavili da su ih učili tijekom osnovnog i/ili srednjoškolskog obrazovanja.

Indeks za pet administrativnih jedinica nema varijancu (klasični jezici ne poučavaju se u Bugarskoj, Hrvatskoj, Portugalu, Sloveniji i Švedskoj). To znači da je ovaj indeks uključen u regresijske analize za samo deset administrativnih jedinica.

Za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina učinak indeksa „Broj klasičnih jezika koji učenici uče” pozitivan je iako su pronađeni i neki negativni učinci. U cjelini, ako učenici uče više klasičnih jezika, ostvaruju bolji rezultat u jezičnim ispitima.

Administrativne jedinice u kojima je znatan udjel učenika učio najmanje jedan klasični jezik su Grčka, tri govorna područja Belgije, Francuska, Španjolska i Nizozemska.

Indeks „Broj modernih stranih jezika koje učenici uče” predstavlja prosječan broj stranih jezika koje učenici uče ili su učili tijekom osnovnog i/ili srednjoškolskog obrazovanja, uključujući ispitivani jezik.

Za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina učinak indeksa „Broj modernih stranih jezika koje učenici uče” je pozitivan, što znači da učenje više modernih jezika ukazuje na bolje rezultate u jezičnim ispitima. Ovo više vrijedi za pisanje i čitanje koji imaju pozitivne učinke, a statistički su značajniji nego učinci za slušanje.

U četirima administrativnim jedinicama (Estonija, Grčka, Malta i Nizozemska) prosječan broj modernih stranih jezika iznosi 2,2 ili više za obje populacije ispitivanih jezika. Usto, u pet administrativnih jedinica (flamansko i njemačko govorno područje Belgije, Bugarska, Francuska i Švedska) prosječan broj modernih stranih jezika koje učenici uče iznosi 2,2 ili više za ispitivane učenike iz drugog stranog jezika. Učenici ispitivani iz prvog stranog jezika na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije i u Portugalu imaju relativno niske prosjeke (približno 1,5).

6.3. Učinak životnog okruženja koje potiče učenje jezika

6.3.1. Mogućnosti za neformalno učenje jezika

U Akcijskom planu 2004. – 2006. (2003) navedeno je da „svaka zajednica u Europi može poticati učenje stranih jezika na način da omogući doticaj s drugim jezicima i kulturama”. Skupina visoke razine za višejezičnost (Završno izvješće, 2007) smatra da je od posebnog interesa istraživanje dugoročnih učinaka dvojezičnog odgoja i izvanškolskih kontakata s govornicima drugih jezika u međusobnoj povezanosti s obrazovnim mjerama. Učenici također mogu biti neformalno izloženi stranim jezicima izravnim kontaktom s izvornim govornicima u svojem životnom okruženju (rođaci, prijatelji, susjedi, turisti) i posjetom administrativnim jedinicama u kojima se govori strani jezik. Budući da je na tu vrstu izloženosti stranim jezicima teško utjecati, smjernice Europske komisije posebno stavljaju naglasak na ulogu medija.

Indeks „Broj materinskih jezika” predstavlja prosječni broj materinskih jezika učenika, odnosno jezika koje su govorili prije pete godine života.

Za sve ispitivane jezike nema statistički značajnih učinaka broja materinskih jezika na rezultate iz slušanja i čitanja. Negativni učinci, koji imaju statističku značajnost, uglavnom su pronađeni za rezultate iz pisanja, što znači da više materinskih jezika podrazumijeva lošiji rezultat u jezičnim ispitima.

Indeks „Roditelji i znanje ispitivanog jezika” temelji se na česticama o znanju ispitivanoga jezika koje posjeduju ispitanikov otac i majka.

Općenito, učinak indeksa „Roditelji i znanje ispitivanog jezika” pozitivan je za sve administrativne jedinice i jezike, što znači da bolje poznavanje ispitivanog jezika u roditelja ukazuje na bolje rezultate u jezičnim ispitima. Ovaj je učinak najizraženiji za pisanje, a slijede slušanje i čitanje. Osim mnogih pozitivnih učinaka, primijećeni su i neki negativni učinci.

Utvrđene su znatne razlike između i unutar administrativnih jedinica koje se odnose na znanje ispitivanog jezika kod roditelja. Znanje ispitivanog jezika kod roditelja iz Bugarske, Španjolske, Estonije (drugi ispitivani jezik: njemački) i Poljske je ispodprosječno, a roditelji na Malti i na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije znaju iznadprosječno ispitivani jezik. U Švedskoj su roditelji učenika jedni od najboljih u znanju prvog ispitivanog jezika (engleski jezik), dok su najslabiji u znanju drugoga ispitivanog jezika (španjolski jezik).

Indeks „Upotreba ispitivanog jezika kod kuće” predstavlja pozitivne i negativne odgovore učenika na česticu govore li redovito ispitivani jezik kod kuće.

Upotreba ispitivanog jezika kod kuće općenito ima pozitivan učinak na rezultate učenika iz slušanja i čitanja, što znači da je redovita upotreba ispitivanog jezika kod kuće povezana s boljim rezultatima iz slušanja i čitanja. Međutim, u većini administrativnih jedinica učinak upotrebe ispitivanog jezika kod kuće nema statističku značajnost na rezultate iz slušanja i čitanja. Situacija je složenija što se tiče pisanja. U većini administrativnih jedinica pronađeni su pozitivni učinci, ali i neki negativni učinci.

Razina upotrebe ispitivanog jezika kod kuće najviša je među učenicima na njemačkom govornom području Belgije, na Malti i u Estoniji. Razina upotrebe obaju ispitivanih jezika kod kuće također je relativno visoka među ispitanicima u Grčkoj.

Indeks „Izloženost učenika ispitivanom jeziku u životnom okruženju” predstavlja odgovore učenika na česticu dolaze li u doticaj s ispitivanim jezikom izvan škole na različite načine, primjerice, preko prijatelja koji žive u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik.

Općenito, nisu pronađeni učinci izloženosti ispitivanom jeziku u kućnom okruženju na rezultate ispita iz slušanja i čitanja. Za pisanje je većina učinaka negativna, što znači da je veća izloženost povezana sa slabijim rezultatima iz pisanja. S druge strane, također su pronađeni neki pozitivni učinci na rezultate iz pisanja.

Indeks „Izloženost ispitivanom jeziku te upotreba tog jezika prilikom posjeta inozemstvu” predstavlja odgovore učenika na česticu koliko su često putovali u inozemstvo ili primali posjetitelje iz inozemstva u posljednjim trima godinama.

Za većinu administrativnih jedinica i jezika učinak indeksa „Izloženost ispitivanom jeziku te upotreba tog jezika prilikom posjeta inozemstvu” na rezultate jezičnih ispita je pozitivan iako je manje od polovice učinaka koji imaju statističku značajnost. Međutim, općenito, veća izloženost i upotreba ispitivanog jezika znači viši rezultat u jezičnim ispitima, barem za čitanje i slušanje. Za pisanje je nekoliko učinaka koji imaju statističku značajnost čak negativno, što znači da više nastavnog vremena ukazuje na slabije rezultate iz pisanja. Međutim, za pisanje je također pronađeno više pozitivnih nego negativnih učinaka koji imaju statističku značajnost.

Najviši prosjeci za indeks „Izloženost učenika ispitivanom jeziku te upotrebe tog jezika prilikom posjeta inozemstvu” utvrđeni su kod učenika na trima govornim područjima Belgije, u Nizozemskoj i Sloveniji (posebice za drugi ispitivani jezik: njemački jezik) i u Švedskoj. Znatno niži prosjeci utvrđeni su u Bugarskoj, Grčkoj i Poljskoj.

Indeks „Izloženost ispitivanom jeziku te upotreba tog jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija” predstavlja odgovore učenika na česticu koliko često dolaze u doticaj s ispitivanim jezikom na različite načine, primjerice, igrajući računalne igre na ispitivanom jeziku.

Općenito, učinak izloženosti učenika ispitivanom jeziku i upotrebe tog jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija na rezultate jezičnih ispita vrlo je velik i pozitivan, što znači da veća izloženost i korištenje podrazumijeva bolje rezultate u ispitima. Ovo vrijedi za sve vještine i gotovo svaku administrativnu jedinicu i jezik.

U svim administrativnim jedinicama primijećene su velike razlike između ispitivanih jezika u odnosu izloženosti učenika ispitivanom jeziku i upotrebe tog jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija. Općenito, izloženost učenika ispitivanom jeziku i upotreba tog jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija veća je za engleski jezik nego za drugi ispitivani jezik u pojedinoj administrativnoj jedinici.

6.4. Učinak škola koje potiču učenje jezika

6.4.1. Specijalizacija škole za strane jezike

Neke škole nude mogućnost nastave tijekom koje se predmeti poučavaju na više od jednog jezika. Ta se mogućnost zove CLIL (*Content and Language Integrated Learning*, Integrirano učenje sadržaja i jezika). CLIL, u sklopu kojeg učenici uče predmet na stranom jeziku, smatra se učinkovitim sredstvom za poboljšanje mogućnosti učenja jezika (Vijeće Europe, 2008).

Škole koje ne nude CLIL također se mogu profilirati kao specijalizirane za strane jezike. Budući da u mnogim administrativnim jedinicama škole imaju određenu kurikularnu autonomiju, one mogu uvesti neke predmete po vlastitom izboru kao dio minimalne razine obrazovne ponude ili posvetiti više nastavnih sati stranim jezicima u odnosu na druge škole.

Postojanje ponude CLIL u školama ne pokazuje jasan učinak na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Učinci specijalističkog jezičnog profila škole na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima su pozitivni u više od dviju trećina slučajeva, što znači da je viša razina specijalizacije za jezike povezana s višim prosječnim rezultatima u ispitima. Međutim, manje od jedne trećine učinaka je pozitivno i ima statističku značajnost. Pozitivni učinci imaju jednaku statističku značajnost za sve vještine.

Specijalistički jezični profili škola su najčešće utvrđeni na njemačkom govornom području Belgije, u Estoniji i Sloveniji. Škole u Grčkoj, Hrvatskoj te u manjoj mjeri u Nizozemskoj pokazuju u prosjeku slabije specijalističke jezične profile.

Sudjelovanje učenika u dopunskoj ili dodatnoj nastavi iz ispitivanog jezika moglo bi utjecati na njihovo znanje ispitivanog jezika, ali taj se utjecaj može mjeriti jedino kroz određeno vrijeme. Budući da se učenici uključuju u dopunsku ili dodatnu nastavu, očekuje se na temelju njihova lošijeg ili boljeg znanja da će se na razini učenika pronaći negativna korelacija za sudjelovanje u dopunskoj nastavi, a pozitivna za sudjelovanje u dodatnoj nastavi. Međutim, na razini škole očekuje se da će učinci pružanja dodatne i dopunske nastave biti pozitivni na prosječne rezultate škole, što naglašava organizaciju poučavanja koja je bolje usmjerena na potrebe pojedinca.

Doduše, ustanovljeno je da su u više od dviju trećina slučajeva učinci pružanja dodatne i dopunske nastave na školske prosjeke rezultata u jezičnim ispitima pozitivni iako među tim učincima gotovo da i nema onih koji imaju statističku značajnost.

6.4.2. Informacijske i komunikacijske tehnologije koje se upotrebljavaju u svrhu poboljšanja učenja i poučavanja stranih jezika

„Informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) učenicima i učiteljima nude više mogućnosti nego ikad prije za izravni doticaj s ispitivanim jezicima i zajednicama u kojima se govori ispitivani jezik” (Europska komisija, 2008). Za potrebe obrade ove teme vrjednovana je učestalost upotrebe IKT-a od strane učenika i učitelja u kontekstu poučavanja stranih jezika i svrha upotrebe (primjerice, izravni doticaj s ispitivanim jezikom, priprema za nastavu, kontakti s drugim učiteljima stranih jezika, povezivanje škola, domaće zadaće i izvršavanje zadataka).

Postojanje dostupnog multimedijskog (jezičnog) laboratorija u školama ne pokazuje jasne učinke na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima. Spomenuta tvrdnja vrijedi za sve navedene vještine.

Postojanje virtualnog okruženja za učenje u svrhu potpore poučavanju i učenju (primjerice, Moodle, WebCT, Blackboard, Fronter, Sakai) pokazuje pozitivne učinke u dvjema trećinama slučajeva, osim za slušanje. Međutim, među tim učincima gotovo da i nema onih koji imaju statističku značajnost.

Razina dostupnosti softvera za procjenu znanja jezika ili poučavanje jezika ima pozitivan učinak na prosječne rezultate škola iz slušanja i jezičnog aspekta pisanja u dvjema trećinama slučajeva, ali ne i iz čitanja i komunikacijskog aspekta pisanja. Nijedan od navedenih učinaka, uz jednu iznimku, nema statističku značajnost.

Tri indeksa, koja se temelje na UU, „Upotreba IKT-a izvan nastave u svrhu poučavanja”, „Upotreba uređaja za IKT tijekom poučavanja” i „Upotreba internetskih sadržaja za poučavanje” ne pokazuju jasne učinke na prosječne rezultate u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Indeks „Upotreba IKT-a kod kuće za učenje stranih jezika” ukazuje koliko često učenici koriste računalo u različite svrhe dok uče i pišu domaću zadaću iz stranih jezika. Indeks predstavlja prosjek odgovora za devet svrha, primjerice, za pronalaženje informacija za domaću zadaću ili zadatke te za učenje čitanja tekstova na stranim jezicima.

Postoji znatan negativan učinak upotreba IKT-a kod kuće za učenje stranih jezika na rezultate koje su učenici ostvarili u jezičnim ispitima. To znači da je češće korištenje računala u učenju stranih jezika povezano s lošijim rezultatima u jezičnim ispitima. Učinak je jednak za sve tri vještine. Budući da je ovaj učinak u suprotnosti s očekivanjem, potrebno je daljnje istraživanje kako bi se utvrdili uvjeti za upotrebu IKT-a koji će unaprijediti učenje jezika.

6.4.3. Međukulturalne razmjene

Europska unija vrlo aktivno potiče međukulturalne razmjene u sklopu plana za mobilnost nekoliko obrazovnih programa (Comenius, Leonardo i Erasmus). Prema Akcijskom planu 2004. – 2006. (2003) svi bi učenici trebali imati iskustvo sudjelovanja u Comeniusovim školskim jezičnim projektima u kojima dva razreda iz različitih zemalja zajednički rade na projektu kao i u jezičnoj razmjeni u sklopu projekta. Mogućnosti za razmjene ili školske jezične projekte ne nude se nužno za sve strane jezike, a učenici mogu izabrati hoće li sudjelovati u ponuđenim mogućnostima. Procijenjena je mogućnost učenika iz ispitivanoga jezika za međukulturalnu razmjenu učenika.

Indeks „Školska putovanja u inozemstvo i posjeti škola iz inozemstva” ukazuje koliko su često učenici putovali u inozemstvo ili primali posjetitelje iz inozemstva u posljednjim trima godinama. Indeks predstavlja prosjek četiriju čestica na temu školska putovanja u inozemstvo te posjete školskih razreda iz stranih zemalja. Raspon mogućih odgovora bio je od „nikada” do „tri ili više puta”.

Školska putovanja u inozemstvo i primanje posjeta iz inozemstva imaju neznatno negativan učinak na rezultate koje su učenici ostvarili iz ispita pisanja. Učinci čitanja i slušanja također imaju negativan predznak, ali su manje izraženi nego učinci pisanja. Dakle, što češće škola nudi mogućnosti za školska putovanja u inozemstvo ili prima posjete iz inozemstva, učenici ostvaruju lošije rezultate u jezičnim ispitima.

Prosječni rezultati za školska putovanja u inozemstvo i posjete škola iz inozemstva nalaze se na donjoj polovici skale za većinu administrativnih jedinica. To bi značilo da škole rijetko organiziraju školska putovanja ili primaju posjetitelje iz inozemstva, a varijanca između i unutar administrativnih jedinica je mala. Tako bi se mogli objasniti dvojaki rezultati za ovaj indeks.

Indeks „Stvorene mogućnosti za razmjene”, temeljen na UU, nema jasan učinak na prosječne rezultate u jezičnim ispitima, osim za rezultate iz pisanja. Učinak stvorenih mogućnosti za razmjene na rezultate iz čitanja pozitivan je u dvjema trećinama slučajeva. Međutim, među tim učincima gotovo da i nema statističke značajnosti.

Indeks „Stvorene mogućnosti za školske jezične projekte”, temeljen na upitniku za učitelje, nema jasan učinak na prosječne rezultate u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Indeks „Dobivene mogućnosti za školske jezične projekte” pokazuje koliko su često učenici u školi imali priliku sudjelovati u aktivnostima vezanim uz strane jezike. Indeks predstavlja prosjek odgovora za sedam aktivnosti. Primjeri aktivnosti su projekt suradnje sa školama u inozemstvu, natjecanje u znanju jezika, ekskurzije i izleti povezani s učenjem stranih jezika.

Vidljiv je dvojak učinak za dobivene mogućnosti za školske jezične projekte. Za sve vještine postoje pozitivni i negativni učinci koji imaju statističku značajnost za neke administrativne jedinice, a za druge administrativne jedinice učinci nemaju statističku značajnost. Za slušanje ima više pozitivnih nego negativnih učinaka, ali većinom nemaju statističku značajnost. Količina pozitivnih učinaka, koji imaju statističku značajnost za čitanje, nešto je veća nego za slušanje. Međutim, za pisanje je većina učinaka pozitivna, ali također ima nekoliko negativnih učinaka koji imaju statističku značajnost. Četvrto poglavlje govori o tome da se prosječni broj dobivenih mogućnosti za školske jezične projekte nalazi na donjoj polovici skale za gotovo sve administrativne jedinice. Dvojaki učinak mogao bi se objasniti činjenicom da u većini administrativnih jedinica ovaj indeks ne pokazuje mnogo varijanci.

Izvešće škola o razmjeru u kojem financiraju razmjene svojih učenika (0 = nimalo, 1 = u maloj mjeri, 2 = u velikoj mjeri, 3 = potpuno) pokazuje pozitivne učinke na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima u dvjema trećinama slučajeva. Međutim, među tim učincima gotovo da i nema onih koji imaju statističku značajnost.

6.4.4. Osoblje iz drugih jezičnih zajednica

Prema Akcijskom planu 2004. – 2006. (2003) sve bi srednje škole trebalo poticati da primaju osoblje iz drugih jezičnih zajednica, primjerice, jezične asistente ili gostujuće učitelje jer takve razmjene „mogu poboljšati vještine mladih učitelja jezika, a istodobno pomažu u revitalizaciji nastave jezika i utječu na cijelu školu”. Također, procijenjen je broj učitelja stranih jezika koji su izvorni govornici ispitivanog jezika.

Rad jednog ili više gostujućih učitelja iz inozemstva u školi tijekom posljednje školske godine ne pokazuje jasan učinak na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima, osim za komunikacijski aspekt pisanja za koji su dvije trećine učinaka pozitivne. Međutim, manje od jedne trećine učinaka gostujućih učitelja iz inozemstva ima statističku značajnost na prosječne rezultate iz komunikacijskog aspekta pisanja.

Indeksi „Ispitivani jezik kao materinski jezik učitelja” i „Osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika”, temeljeni na UU, ne pokazuju jasne učinke na prosječne rezultate u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

6.4.5. Učenje jezika dostupno svima

Vijeće Europe je 2008. godine utvrdilo da „u svrhu uspješne integracije imigrantima treba pružiti dostatnu potporu kako bi im se omogućilo učenje jezika koji se govori u administrativnoj jedinici u koju useljenici dolaze, a članove zajednice u koju useljenici dolaze treba poticati na zanimanje za kulture pridošlica” (Vijeće Europe, 2008). Kod obrade ove teme procijenjen je useljenički status učenika, pružene i primljene pomoći kod ovladavanja domicilnim jezikom te poučavanja useljeničke djece na materinskom jeziku/jezicima.

Indeksi „Mogućnosti za pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom” te „Mogućnost formalnog obrazovanja na materinskom jeziku/jezicima”, temeljeni na UR, ne pokazuju jasne učinke na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Indeksi „Primljena pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom” i „Primljeno formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima” predstavljaju odgovore učenika useljenika na pitanje jesu li primili pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom i/ili primili formalno obrazovanje na svojem materinskom jeziku/jezicima. Ta dva indeksa uključena su u zasebne regresijske analize samo za učenike useljenike prema jeziku i vještini.

Primanje pomoći u ovladavanju domicilnim jezikom ili primljeno formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima ne pokazuju jasne učinke na rezultate učenika useljenika u jezičnim ispitima.

6.4.6. Pristup poučavanju stranih jezika

Europska unija ne promiče određenu metodu poučavanja s jasno definiranim popisom aktivnosti, već široki holistički pristup poučavanja u kojem se naglašava komunikacijska sposobnost i višejezično razumijevanje. Velika većina administrativnih jedinica daje preporuke za jednako naglašavanje svih četiriju komunikacijskih vještina (Eurydice, 2008). Naglasak nije uočen na drugim aspektima, kao što su gramatika, vokabular i izgovor. Unutar pristupa višejezičnog razumijevanja koriste se jezične sličnosti između jezika iz iste jezične grupe kako bi se olakšali prvi koraci u učenju stranih jezika. Procijenjen je naglasak na četirima komunikacijskim vještinama u usporedbi s naglaskom na jezičnom sadržaju (gramatika, rječnik i izgovor) unutar nacionalnog kurikulumu i aktivnosti poučavanja te korištenih resursa. Također, procijenjen je naglasak na sličnostima između poznatih jezika i uporabe ispitivanog jezika tijekom nastave stranih jezika.

Učinak isticanja četiriju komunikacijskih vještina (pisanje, govorenje, slušanje i čitanje) unutar korištenih aktivnosti i resursa za poučavanje pozitivan je za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina. Budući da učitelji više naglašavaju te vještine, bolji su rezultati u jezičnim ispitima. Manje od jedne trećine učinaka ima pozitivnu statističku značajnost. Učinci su približno jednaki za sve vještine.

Učitelji općenito više naglašavaju govorenje, slušanje i čitanje nego pisanje. Najmanji naglasak na pisanje stavlja se u Poljskoj, na flamanskom govornom području Belgije i u Hrvatskoj. Međutim, na Malti i u Portugalu učitelji stavljaju veći naglasak na pisanje.

Također, pozitivne su dvije trećine učinaka učiteljskog naglašavanja jezične kompetencije „gramatika” i učiteljskog naglašavanja aspekta „kultura i književnost”. Dakle, veći naglasak na te aspekte ukazuje na bolje rezultate u jezičnim ispitima. Međutim, manje od jedne trećine učinaka je pozitivno i ima statističku značajnost. Učinci su približno jednaki za sve vještine.

U većini administrativnih jedinica najmanje se naglašava gramatika, osobito u Francuskoj i Švedskoj. Iznimke su flamansko govorno područje Belgije (prvi ispitivani jezik: francuski), Španjolska i Grčka (prvi ispitivani jezik: engleski), gdje su prosjeci neznatno pozitivni. Prosjeci svih administrativnih jedinica i jezika negativni su za naglasak na „kulturu i književnost”, što znači da učitelji u svim administrativnim jedinicama stavljaju relativno mali naglasak na taj aspekt.

Učiteljsko naglašavanje jezičnih kompetencija „izgovor” i „vokabular” ne pokazuje jasan učinak na prosječne rezultate škola, kao niti u jezičnim ispitima za bilo koju vještinu.

Indeks „Percepcija naglaska na sličnosti između poznatih jezika” predstavlja učeničko poimanje razmjera u kojem njihovi učitelji ukazuju na sličnosti između jezika koje učenici poznaju i ispitivanog jezika koji učitelj poučava.

Učinak indeksa „Percepcija naglasaka na sličnosti između poznatih jezika” negativan je za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina. Ako učitelji ukazuju učenicima na sličnosti, rezultati u jezičnim ispitima su niži. Ovaj je učinak jednak za sve tri vještine, a budući da je suprotan od onoga što je očekivano, potrebno je daljnje istraživanje kako bi se ustanovilo na koji se način trebaju naglašavati sličnosti u svrhu unaprjeđenja učenja jezika.

Učenička percepcija isticanja sličnosti između jezika pokazuje negativan učinak. Ne vidi se jasan učinak isticanja sličnosti između jezika na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Indeksi „Učitelji i upotreba ispitivanog jezika tijekom nastave stranog jezika” i „Učenici i upotreba ispitivanog jezika tijekom nastave stranog jezika”, na temelju odgovora učenika, objedinjeni su u regresijskoj analizi i predstavljaju učestalost upotrebe ispitivanog jezika tijekom nastave stranog jezika na temelju odgovora učenika.

Prema odgovorima učenika učinak učiteljske i učeničke upotrebe ispitivanog jezika tijekom nastavnih sati pozitivan je za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina. Dakle, što više učenici i učitelji govore ispitivani jezik tijekom nastave, bolji je rezultat u jezičnim ispitima. Za pisanje je učinak manje izražen nego za slušanje i čitanje. Negativni učinci za pisanje često imaju statističku značajnost.

U Nizozemskoj učenici najrjeđe izjavljuju da i oni i njihovi učitelji govore ispitivani jezik u nastavi stranog jezika. Prema učenicima, učitelji najčešće govore prvi ispitivani jezik na Malti (engleski jezik). Među administrativnim jedinicama nisu utvrđene velike razlike za upotrebu ispitivanog jezika kod učitelja. Prema učenicima, upotreba ispitivanog jezika više se razlikuje među administrativnim jedinicama. Također, razlike između ispitivanih jezika su veće. Na Malti, ali i u Švedskoj učenici, koji su ispitani za prvi ispitivani jezik, vrlo često izjavljuju da govore ispitivani jezik (u oba slučaja engleski jezik) nego učenici koji su ispitani za drugi ispitivani jezik (talijanski jezik na Malti i španjolski jezik u Švedskoj).

Indeks „Učitelji i upotreba ispitivanog jezika tijekom nastave stranog jezika” predstavlja učestalost učiteljskog korištenja ispitivanog jezika na satu prema odgovorima učitelja.

Učinak indeksa „Učitelji i upotreba ispitivanog jezika tijekom nastave stranog jezika”, prema odgovorima učitelja, pozitivan je za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina. Dakle, što češće učitelji govore ispitivani jezik na satu, učenici ostvaruju bolji rezultat u jezičnim ispitima. Manje od jedne trećine učinaka je pozitivno i ima statističku značajnost. Učinci su jednako izraženi za sve vještine.

U Nizozemskoj učitelji obaju ispitivanih jezika u prosjeku najrjeđe izjavljuju da govore ispitivani jezik tijekom nastave. Na flamanskom govornom području Belgije (drugi ispitivani jezik – engleski jezik), na njemačkom govornom području Belgije, u Bugarskoj, Francuskoj, Hrvatskoj i na Malti (prvi ispitivani jezik – engleski jezik) učitelji u prosjeku najčešće izjavljuju da govore ispitivani jezik tijekom nastave.

Indeks „Učenici i upotreba ispitivanog jezika tijekom nastave stranog jezika” predstavlja učestalost učeničke upotrebe ispitivanog jezika na satu prema odgovorima učitelja.

Učinak upotrebe ispitivanog jezika kod učenika tijekom nastave stranog jezika prema odgovorima učitelja pozitivan je za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina. Dakle, što više učenici govore ispitivani jezik na satu, bolji je rezultat u jezičnim ispitima. Manje od jedne trećine učinaka slušanja i čitanja je pozitivno i ima statističku značajnost, a pisanje je pozitivno za više od jedne trećine.

Učitelji u populacijama u kojima se ispitivao drugi strani jezik u prosjeku rjeđe izjavljuju da učenici govore taj jezik na satu ispitivanog jezika, nego učitelji u populacijama u kojima se ispitivao prvi strani jezik. Iznimke su flamansko i njemačko govorno područje Belgije. Učitelji

drugog ispitivanog jezika u Grčkoj, na Malti, u Nizozemskoj i Portugalu izjavljuju da učenici najrjeđe govore ispitivani jezik tijekom nastave.

Gore prikazani učinci učiteljske i učeničke upotrebe ispitivanog jezika tijekom nastave stranog jezika pozitivni su na razini učenika kao i na razini škola.

Indeks „Percepcija upotrebe ispitivanog jezika i učenja stranog jezika” predstavlja stav učenika o upotrebi ispitivanog jezika za svrhe kao što su: putovanja, njihov privatni život, mogućnost dobivanja dobrog posla i korištenje računala.

Učinak „Percepcija upotrebe ispitivanog jezika i učenja stranog jezika” pozitivan je za sve administrativne jedinice, jezike i vještine. Dakle, što učenici smatraju učenje ispitivanog jezika korisnijim za različite svrhe, primjerice, za njihove privatne živote i rad, to ostvaruju bolje rezultate u jezičnim ispitima.

U svim administrativnim jedinicama učenici općenito najvažnijim smatraju učenje engleskoga jezika. U Grčkoj učenici koji su ispitani iz obaju stranih jezika izjavljuju da smatraju učenje ispitivanog jezika vrlo korisnim iako se prema izvješću engleski jezik (prvi ispitivani jezik) tamo smatra neznatno korisnijim nego francuski jezik (drugi ispitivani jezik). Prilično je upečatljiv podatak da u Švedskoj učenici ispitani iz drugog stranog jezika (španjolskog) za taj jezik kažu da gotovo i nije koristan.

Indeks „Percepcija zahtjevnosti učenja ispitivanog jezika” predstavlja očitovanje učenika o zahtjevnosti učenja različitih jezičnih vještina i kompetencija (pisanje, govorenje, slušanje s razumijevanjem, gramatika, čitanje, izgovor, vokabular).

Učinak indeksa „Percepcija zahtjevnosti učenja ispitivanog jezika” izrazito je negativan za sve administrativne jedinice, jezike i vještine. Dakle, što učenici smatraju učenje jezika zahtjevnijim, to ostvaruju lošije rezultate u jezičnim ispitima. Na Malti i u Švedskoj samo učenici koji su ispitani iz prvoga ispitivanog jezika (u oba slučaja iz engleskog jezika) u prosjeku kažu da smatraju učenje ispitivanog stranog jezika laganim. U većini administrativnih jedinica više učenika ispitanih iz drugog stranog jezika izjavili su da smatraju učenje ispitivanog jezika zahtjevnijim nego učenici koji su ispitani iz prvog stranog jezika.

Indeks „Percepcija nastave, učitelja i udžbenika ispitivanog jezika” predstavlja stav učenika prema nastavi ispitivanog jezika, učitelju i udžbeniku/udžbenicima za učenje različitih jezičnih vještina i kompetencija (pisanje, govorenje, slušanje, gramatika, čitanje, izgovor i vokabular).

Učinak indeksa „Percepcija nastave, učitelja i udžbenika ispitivanog jezika” neutralan je za sve administrativne jedinice i jezike koji se odnosi na slušanje i čitanje, što znači da pozitivan ili negativan stav učenika prema nastavi, učitelju i udžbenicima ne utječe na njihove rezultate u ispitima za slušanje i čitanje. Situacija je drukčija kod čitanja, osobito što se tiče jezičnoga aspekta. Što su učenici imali pozitivniji stav prema nastavi, učitelju i udžbeniku/udžbenicima, to ostvaruju bolje rezultate iz jezičnog aspekta ispita pisanja. U većini administrativnih jedinica učenici koji su ispitani iz prvog stranog jezika neznatno su pozitivniji prema nastavi, učitelju i udžbeniku/udžbenicima ispitivanog jezika nego učenici ispitani iz drugog stranog jezika. Razlike između administrativnih jedinica vrlo su male.

Indeks „Obvezno učenje ispitivanog jezika” predstavlja moguće razloge zašto učenici uče ispitivani jezik. Prvi je razlog što je ispitivani jezik obavezan. Drugi je razlog što je učenje stranog jezika obvezno. Treći je razlog što ispitivani jezik ima status izbornog predmeta.

Za većinu administrativnih jedinica, jezika i vještina učinak indeksa „Obvezno učenje ispitivanog jezika” jest negativan, što znači da učenici kojima je ispitivani jezik obavezan ostvaruju neznatno bolje rezultate u ispitima nego učenici kojima ispitivani jezik ili općenito strani jezik nije obavezan predmet. Međutim, manje od dviju trećina učinaka je negativno, a manje od jedne trećine učinaka je statistički značajno.

6.5. Učinak osposobljavanja učitelja na studiju i na radnom mjestu

6.5.1. Pristup učitelja visokokvalitetnom visokoškolskom obrazovanju i trajnom osposobljavanju

Prema izvješću „Ključni podatci o poučavanju jezika u europskim školama” (2008) mreže Eurydice osposobljavanje učitelja na studiju najčešće odgovara razini ISCED 5, ali trajanje osposobljavanja može biti različito. Osim toga, učitelji stranih jezika u srednjoškolskom obrazovanju općenito moraju biti specijalizirani, ali ne u svakoj administrativnoj jedinici. Dakle, i na nacionalnoj razini i na razini učitelja procijenjeni su trajanje, razina i specijalizacija osposobljavanja učitelja na studiju te kvalifikacije učitelja. Kod učenika u srednjoškolskom obrazovanju aktivno se promiče cjeloživotno učenje za učitelje stranih jezika.

Najviša razina obrazovanja učitelja ne pokazuje jasan učinak na prosječne rezultate u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu, vjerojatno zato što nema dovoljno varijance za ovaj indeks unutar administrativnih jedinica. U većini administrativnih jedinica većina učitelja ima jednaku razinu obrazovanja.

Manjak učitelja ispitivanoga jezika (prema izvješću škola) ne pokazuje jasan učinak na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima.

Posjedovanje potpunog certifikata za poučavanje ispitivanog jezika pokazuje pozitivne učinke na prosječne rezultate u jezičnim ispitima za sve vještine u dvjema trećinama slučajeva. Međutim, samo jedan od ovih pozitivnih učinaka ima statističku značajnost po vještini, možda zbog manjka varijance unutar administrativnih jedinica.

Specijalizacija učitelja za jezike ne pokazuje jasan učinak na prosječne rezultate u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu, vjerojatno zato što je varijanca jezične specijalizacije unutar administrativnih jedinica ograničena.

Broj različitih financijskih poticaja škole za osposobljavanje na radnom mjestu pokazuje pozitivan učinak na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima u dvjema trećinama slučajeva slušanja i u jezičnom aspektu pisanja, ali ne i u slučaju čitanja i komunikacijskog aspekta pisanja. Međutim, manje od jedne trećine učinaka ima statističku značajnost.

Najveći prosječni broj različitih financijskih poticaja za osposobljavanje na radnom mjestu po školi (plaćanje troškova upisa, plaćanje drugih troškova vezanih za osposobljavanje, plaćeni slobodni dani tijekom osposobljavanja bez smanjenja plaće te povećanje plaće nakon osposobljavanja) pronađen je u Sloveniji. Nakon Slovenije slijede flamansko govorno područje Belgije, Bugarska, Estonija i Hrvatska (prvi ispitivani jezik). U Francuskoj, na Malti i u Portugalu broj financijskih poticaja za osposobljavanje na radnom mjestu u prosjeku je manji.

Broj različitih financijskih poticaja za osposobljavanje i organizaciju osposobljavanja na radnom mjestu (tijekom radnog vremena uključujući zamjenskog učitelja, tijekom radnog vremena, ali ne tijekom nastave ili samo izvan radnog vremena), na temelju odgovora učitelja, ne pokazuje jasne učinke na prosječne rezultate u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Obvezno sudjelovanje učitelja u osposobljavanju na radnom mjestu ili osposobljavanje kao uvjet za promaknuće također ne pokazuju jasne učinke na prosječne rezultate u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Broj sudjelovanja učitelja u osposobljavanju na radnom mjestu kroz različite oblike u posljednjih pet godina u dvjema trećinama slučajeva ima pozitivan učinak na prosječne rezultate slušanja i na jezični aspekt pisanja, ali ne i na čitanje i komunikacijski aspekt pisanja. Ni za jednu vještinu gotovo nijedan pozitivan učinak nema statističku značajnost.

Naglasak na jezike, umjesto na predmete vezane uz poučavanje tijekom osposobljavanja učitelja na radnom mjestu, u dvjema trećinama slučajeva ima pozitivan učinak na prosječne rezultate slušanja i na komunikacijski aspekt pisanja, ali ne i na čitanje i jezični aspekt pisanja. Ni za jednu vještinu gotovo nijedan pozitivan učinak nema statističku značajnost. U gotovo svim administrativnim jedinicama osposobljavanje učitelja jezika na radnom mjestu više je usmjereno na teme vezane uz jezik nego na poučavanje općenito. Navedeno bi moglo biti razlog za manjak učinaka koji imaju statističku značajnost kod ovog indeksa.

6.5.2. Boravak učitelja u inozemstvu koji uključuje rad ili studij

Očekuju se međukulturalne razmjene koje su korisne učiteljima na isti način kao i učenicima u srednjoškolskom obrazovanju. Nadalje, razmjena učitelja olakšava kontakte i umrežavanje među učiteljima i obrazovnim ustanovama. Razmjer u kojem učitelji stranih jezika borave u inozemstvu duže vrijeme ovisi do određene mjere o financijskim mogućnostima. Financijska potpora za boravke može se dobiti u sklopu shema za mobilnost koje nude europski obrazovni programi (Erasmus, Comenius, Leonardo), nacionalnih shema ili unutar mogućnosti koje su učitelji sami pronašli ili osmislili.

Sudjelovanje jednog ili više učitelja u razmjenama tijekom prethodne školske godine, prema podacima dobivenim od škola, ne pokazuje jasan učinak na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Broj boravaka učitelja u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik iz različitih razloga duže od mjesec dana u dvjema trećinama slučajeva pokazuje jasne učinke na prosječne rezultate slušanja i pisanja, ali ne i čitanja i komunikacijskog aspekta. Gotovo da i nema pozitivnih učinaka koji imaju statističku značajnost ni za jednu vještinu.

Razmjer u kojem škole izvještavaju da su njihovi učitelji ili gostujući učitelji primili financijsku potporu za razmjene u prošloj školskoj godini ne pokazuje jasan učinak na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

6.5.3. Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika

Smisao Europskog jezičnog portfelja (Vijeće Europe, 2008a), koji se temelji na Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ) (Vijeće Europe, 2008b) je nastojanje da se povećaju kompetencije u stranim jezicima i motivacija za učenjem stranih jezika kod učitelja i njihovih učenika. Ocijenjena je svrha i kontekst u kojem učitelji stranih jezika koriste ZEROJ. Nadalje, ocijenjeno je koriste li učitelji Europski jezični portfelj i jesu li osposobljeni za korištenje portfelja.

Pozitivne su dvije trećine učinaka osposobljenosti učitelja za ZEROJ na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima. To vrijedi za sve vještine. Međutim, gotovo da i nema pozitivnih učinaka koji imaju statističku značajnost.

Učestalost korištenja ZEROJ-a iz različitih razloga u dvjema trećinama slučajeva pokazuje pozitivne učinke na prosječne rezultate slušanja i pisanja, ali ne i čitanja. Za slušanje i pisanje samo jedan pozitivan učinak ima statističku značajnost. Učitelji koriste ZEROJ u ograničenoj mjeri pa bi se time moglo objasniti odsustvo učinaka koji imaju statističku značajnost za ovaj indeks.

Ni osposobljenost učitelja za korištenje portfelja, primjerice, Europskog jezičnog portfelja ni učestalost njihova korištenja internetskog portfelja ne pokazuju jasne učinke na prosječne rezultate u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu. Odsustvo učinka za korištenje internetskog portfelja moglo bi biti posljedica činjenice da učitelji u svim administrativnim jedinicama izjavljuju da gotovo nikada ne koriste internetske portfelje.

6.5.4. Praktično iskustvo

Prema Europskom profilu za obrazovanje učitelja stranog jezika osposobljavanje bi trebalo imati određeni okvir praktičnog poučavanja (osposobljavanje na radnom mjestu, pripravnički staž) te kurikulum koji objedinjuje akademsko obrazovanje i praktično iskustvo poučavanja. Moguće su značajne razlike između zemalja članica koje se odnose na praktično iskustvo dobiveno tijekom početnog osposobljavanja i iskustva u poučavanju koje imaju kvalificirani učitelji. Neki učitelji imaju iskustva samo u poučavanju ispitivanog jezika, a drugi, također, mogu imati iskustvo u poučavanju drugih stranih jezika ili drugih predmeta.

Trajanje razdoblja poučavanja na radnom mjestu u školi (u mjesecima), kao i broj jezika koje su učitelji poučavali u posljednjih pet godina, ne pokazuju jasne učinke na prosječne rezultate škola u jezičnim ispitima ni za jednu vještinu.

Iskustvo učitelja u poučavanju ispitivanog jezika u dvjema trećinama regresijskih analiza pokazuje pozitivne učinke na prosječne rezultate u jezičnim ispitima, ali gotovo nijedan od tih učinaka nema statističku značajnost. Iskustvo učitelja u poučavanju drugih jezika ne pokazuje jasan pozitivan ili negativan učinak.

6.6. Glavna saznanja

Sljedeće ključna saznanja iz regresijskih analiza.

1. Očekivani negativni učinci na rezultate ispita prikazani su za indekse „Početak učenja stranih jezika” i „Percepcija zahtjevnosti učenja ispitivanog jezika”. To znači da su raniji početak i niža percepcija zahtjevnosti povezani s višom razinom znanja stranog jezika.
2. Neočekivani negativni učinci prikazani su za „Korištenje IKT-a kod kuće za učenje stranog jezika” i „Percepcija naglasak na sličnosti između poznatih jezika”. Očekivalo se da će ti indeksi pozitivno pridonijeti znanju stranog jezika. Dakle, potrebno je daljnje istraživanje kako bi se utvrdili uvjeti za upotrebu IKT-a i naglasak na sličnostima između jezika koji bi rezultirali pozitivan učinak na učenje stranih jezika.
3. Očekivani pozitivni učinci na rezultate ispita prikazani su za sljedeće indekse: „Broj klasičnih i stranih jezika koje učenici uče”, „Roditeljsko znanje ispitivanog jezika”, „Izloženost ispitivanom jeziku i upotreba tog jezika preko tradicionalnih i novih medija”, „Učitelji, učenici i upotreba ispitivanog jezika tijekom nastave stranog jezika” i „Percepcija upotrebe ispitivanog jezika i učenja stranog jezika”. To znači da su sljedeći čimbenici povezani s višom razinom znanja stranih jezika: učenje većeg broja klasičnih i stranih jezika, viša razina roditeljskog znanja ispitivanog jezika, veća izloženost ispitivanom jeziku i uporaba tog jezika preko tradicionalnih i novih medija te češća uporaba ispitivanog jezika tijekom nastave.
4. Učinak indeksa „Obvezno učenje jezika” češće je negativan nego pozitivan, što znači da učenici koji uče ispitivani jezik jer je obavezan ostvaruju bolje rezultate u ispitima nego učenici koji uče ispitivani jezik jer su ga izabrali. Međutim, potrebno je uzeti u obzir da učenici kojima je ispitivani jezik bio izborni i koji ga nisu izabrali (zbog visoke percepcije zahtjevnosti i niske percepcije važnosti ili iz drugih razloga) nisu uključeni u populacije za potrebe istraživanja ESLC.
5. Nekoliko očekivanih učinaka na znanje stranog jezika nije moguće prikazati zbog niske varijance indeksa unutar administrativnih jedinica (primjerice, korištenje internetskog portfelja). Osim toga, neki indeksi nisu uključeni u regresijske analize jer su bili konstantni unutar administrativnih jedinica (tj. svi indeksi na nacionalnoj razini te katkad i na razini škola ili učenika). Naravno, to ne znači da ti indeksi nemaju učinak na znanje stranog jezika. Međutim, problematično je uspoređivati prosječne ispitne rezultate administrativnih

jedinica u kojima, primjerice, obvezno obrazovanje počinje rano ili kasno jer se te administrativne jedinice vjerojatno razlikuju i u mnogim drugim aspektima.

6.7. Bibliografski podatci

- Cenoz, J., Hufeisen, B. i Jessner, U. (2001): *Cross-linguistic Influence in Third Language Acquisition*. Multilingual Matters Ltd.
- Commission of the European Communities. (2003): *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Promoting Language Learning and Linguistic Diversity: an Action Plan 2004 –2006*. COM (2003) 449 final. Brussels.
- Council of Europe. (2008a): *European Language Portfolio*.
http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/introduction.html
- Council of Europe. (2008b): *Common European Framework of Reference for Languages*.
http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf
- Council of the Europe. (2008): Council conclusions of 22 May 2008 on multilingualism. *Official Journal of the European Union*, C 140, 06/06/2008, 14-15.
- European Commission. (2008): *Language Teaching: In the spotlight*.
http://ec.europa.eu/education/languages/language-teaching/doc24_en.htm
- Eurydice. (2008): *Key Data on Teaching Languages at School in Europe – 2008 Edition*. High Level Group on Multilingualism (2007). *Final report*, Luxembourg: Commission of the European Communities: Office for Official Publications of the European Communities.
- Kelly, M., Grenfell, M., Allan, R., Kriza, C. i McEvoy, W. (2004): *European Profile for Language Teacher Education – A Frame of Reference: Final Report*. A Report to the European Commission Directorate General for Education and Culture.

Sedmo poglavlje: Zaključci

7. Zaključci

7.1. Saznanja o poznavanju stranih jezika

7.1.1. Opća uspješnost

U tablici 9. nalazi se sažetak rezultata iz čitanja, slušanja i pisanja koji su prosječni rezultati za sve administrativne jedinice. Na primjer, tablica 9. pokazuje da je iz zadataka čitanja u prvom ispitivanom jeziku 28% učenika dostiglo razinu B2, 14% učenika dostiglo je razinu B1, 12% učenika dostiglo je razinu A2, a 32% učenika dostiglo je razinu A1.

Tablica 9. Postotak učenika koji dostižu pojedinu razinu ZEROJ-a iz prvoga i drugog ispitivanog jezika (prosjeak administrativnih jedinica)

Razina	Prvi ispitivani jezik			Drugi ispitivani jezik		
	Čitanje	Slušanje	Pisanje	Čitanje	Slušanje	Pisanje
B2	28	32	14	16	15	6
B1	14	16	29	12	14	17
A2	12	13	24	14	16	22
A1	32	23	24	40	35	35
Pred-A1	14	16	9	18	20	20

Rezultati iz drugog ispitivanog jezika općenito su lošiji.

Viša postignuća iz prvog ispitivanog jezika nisu neočekivana s obzirom na općeniti raniji početak i višu razinu učenja. U većini administrativnih jedinica prvi ispitivani jezik je engleski, a čak i u administrativnim jedinicama gdje je engleski drugi ispitivani jezik učenici postižu bolje rezultate iz engleskog nego iz drugih jezika. Dodatni dokazi koji upućuju na poseban status engleskog jezika proizlaze iz odgovora učenika na čestice u upitniku koje se odnose na percepciju važnosti engleskog jezika, izloženosti učenika engleskom jeziku te upotrebe engleskog jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija.

7.1.2. Uspjeh prema administrativnim jedinicama

Udjel učenika koji dostižu pojedinu razinu ZEROJ-a uvelike se razlikuje između administrativnih jedinica za sve jezike (prvi i drugi ispitivani jezik) i vještine (4.3). Primjerice, udjel učenika koji dostižu glavnu razinu B iz slušanja na prvom ispitivanom jeziku kreće se od 14% do 91% širom administrativnih jedinica. Završno izvješće sadrži detaljne rezultate za svaku administrativnu jedinicu, prvi i drugi ispitivani jezik te za svaku vještinu.

Tablice 10. i 11. prikazuju rezultate administrativnih jedinica iz prvoga i drugog ispitivanog jezika s obzirom na glavne razine ZEROJ-a (A i B).

Tablica 10. Postotak učenika koji dostižu glavne razine ZEROJ-a prema vještini i administrativnoj jedinici (prvi ispitivani jezik)

Administrativna jedinica	Jezik	Čitanje			Slušanje			Pisanje		
		Pred -A1	A	B	Pred -A1	A	B	Pred -A1	A	B
Bugarska	Engleski	23	43	34	23	37	40	15	52	32
Estonija	Engleski	7	33	60	10	27	63	3	37	60
flamansko govorno područje Belgije	Francuski	12	63	24	17	62	20	19	59	22
Francuska	Engleski	28	59	13	41	46	14	24	61	16
francusko govorno područje Belgije	Engleski	10	59	31	18	55	27	6	65	29
Grčka	Engleski	15	40	45	19	35	46	7	41	53
Hrvatska	Engleski	16	44	40	12	32	56	5	49	45
Malta	Engleski	4	17	79	3	11	86	0	17	83
Nizozemska	Engleski	4	36	60	3	21	77	0	39	60
njemačko govorno područje Belgije	Francuski	10	52	38	11	49	40	8	51	41
Poljska	Engleski	27	49	24	27	45	28	19	59	23
Portugal	Engleski	20	53	26	23	39	38	18	55	27
Slovenija	Engleski	12	42	47	5	28	67	1	51	48
Španjolska	Engleski	18	53	29	32	44	24	15	58	27
Švedska	Engleski	1	18	81	1	9	91	0	24	75

Tablica 11. Postotak učenika koji dostižu glavne razine ZEROJ-a prema vještini i administrativnoj jedinici (drugi ispitivani jezik)

Administrativna jedinica	Jezik	Čitanje			Slušanje			Pisanje		
		Pred -A1	A	B	Pred -A1	A	B	Pred -A1	A	B
flamansko govorno područje Belgije	Engleski	2	18	80	1	12	87	0	27	72
francusko govorno područje Belgije	Njemački	14	62	24	13	59	28	4	66	29
njemačko govorno područje Belgije	Engleski	3	44	53	4	32	64	0	43	57
Bugarska	Njemački	24	51	25	25	52	22	24	60	16
Estonija	Njemački	17	56	27	15	60	24	10	68	22
Francuska	Španjolski	18	68	14	19	71	10	24	68	8
Grčka	Francuski	35	54	10	37	52	11	49	35	16
Hrvatska	Njemački	29	57	13	23	61	16	20	69	11
Malta	Talijanski	16	50	34	17	37	46	31	46	23
Nizozemska	Njemački	3	43	54	1	39	60	1	68	31
Poljska	Njemački	41	53	6	45	50	5	45	48	7
Portugal	Francuski	20	66	14	25	64	11	32	60	8
Slovenija	Njemački	21	57	23	12	60	28	9	72	19
Španjolska	Francuski	5	54	41	20	61	19	7	67	26
Švedska	Španjolski	24	69	7	37	60	3	45	52	2

Široki raspon postignuća nije uočen samo na razini administrativnih jedinica. Primjerice, Švedska ima dobre rezultate iz prvog ispitivanog jezika (engleskog), ali mnogo lošije iz drugog ispitivanog jezika (španjolskog). Razlike bi se trebale pažljivo vrjednovati, uzimajući u obzir više čimbenika koji otežavaju jednostavnu usporedbu postignuća.

Mnoge administrativne jedinice pokazuju visoke razine postignuća. Međutim, u šest administrativnih jedinica manje od 20% učenika nije dostiglo razinu A1 u jednoj ili više vještina iz prvog ispitivanog jezika. Isto tako, u devet administrativnih jedinica 20% učenika nije dostiglo razinu A1 u jednoj ili više vještina iz drugog ispitivanog jezika. Međutim, potrebno je naglasiti da učenici mnogo kraće uče drugi ispitivani jezik nego prvi ispitivani jezik pa bi to mogao biti razlog niske razine postignuća.

7.1.3. Uspjeh prema jezicima

S obzirom na postignuća prema jeziku, oko 50% ispitanih učenika dostiglo je razinu B1 u svim vještinama iz engleskog jezika. Oko 40% ispitanih učenika dostiglo je razinu B1 iz talijanskog jezika, nešto više od 20% dostiglo je razinu B1 iz njemačkog i francuskog jezika, a oko 10% dostiglo je razinu B1 iz španjolskog jezika (4.4.). Treba imati na umu da su jezici ispitivani u različitim skupinama administrativnih jedinica, a neke od njih su male (talijanski jezik ispitivan je u jednoj jedinici, a španjolski u dvjema).

7.1.4. Uspostava europskog indikatora za jezike

Jedna od važnih namjena istraživanja ESLC je oblikovanje europskog indikatora (ili europskih indikatora) za jezike. Europska komisija naglasila je da indikatori moraju biti jednostavni kako bi bili iskoristivi u praksi te je stoga predložila uspostavu „kompozitnog” indikatora koji će se izvoditi iz prosječnih rezultata jezičnih vještina.

Tako se, primjerice, rezultati istraživanja ESLC mogu kombinirati koristeći prosjek udjela učenika koji dostižu pojedinu razinu ZEROJ-a iz čitanja, slušanja i pisanja. Tablice 12. i 13. prikazuju navedeni indikator koji uspoređuje opći uspjeh administrativnih jedinica u istraživanju ESLC iz prvog i drugog ispitivanog jezika.

Administrativne jedinice prikazane su u približnom redoslijedu od najnižeg postignuća do najvišeg postignuća. Visoki rang administrativne jedinice znači da veći udjel učenika dostiže razine B1 ili B2 i manji udjel učenika dostiže razine A1 ili pred-A1. Drukčije načelo redanja u tablicama 12. i 13. odrazilo bi drukčiji izbor prioriteta te bi polučilo nešto drukčije rezultate.

Tablica 12. Postotak učenika na pojedinoj razini ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici. Korišten je kompozitni indeks (prvi ispitivani jezik).

Administrativna jedinica	Pred-A1	A1	A2	B1	B2
Francuska (EN)	31	40	15	9	5
flamansko govorno područje Belgije (FR)	16	41	20	15	7
Poljska (EN)	24	34	17	15	10
Španjolska (EN)	22	35	17	14	13
Portugal (EN)	20	33	16	16	15
francusko govorno područje Belgije (EN)	11	36	24	19	10
Bugarska (EN)	20	28	16	16	19
njemačko govorno područje Belgije (FR)	9	29	21	21	19
Grčka (EN)	13	22	16	22	26
Hrvatska (EN)	11	23	18	24	23
Slovenija (EN)	6	22	19	25	29
Estonija (EN)	7	20	12	20	41
Nizozemska (EN)	2	14	18	30	36
Malta (EN)	2	7	9	22	60
Švedska (EN)	1	6	11	25	57

Tablica 13. Postotak učenika na pojedinoj razini ZEROJ-a prema administrativnoj jedinici. Korišten je kompozitni indeks (drugi ispitivani jezik).

Administrativna jedinica	Pred-A1	A1	A2	B1	B2
Švedska (ŠP)	36	50	10	3	1
Poljska (NJE)	44	42	9	4	2
Grčka (FR)	40	36	11	7	5
Portugal (FR)	25	49	14	8	3
Francuska (ŠP)	21	51	17	8	3
Hrvatska (NJE)	24	47	16	8	5
Bugarska (NJE)	24	39	15	12	9
Slovenija (NJE)	14	44	19	12	12
Estonija (NJE)	14	40	21	15	10
francusko govorno područje Belgije (NJE)	10	39	23	16	11
Španjolska (FR)	11	39	22	18	11
Malta (TA)	22	29	15	15	20
Nizozemska (DE)	2	23	27	28	20
njemačko govorno područje Belgije (EN)	2	15	25	34	24
flamansko govorno područje Belgije (EN)	1	7	12	29	51

Tablica 12. i tablica 13. prikazuju uporabu kompozitnog indikatora, ali nisu predviđene za sažimanje rezultata istraživanja ESLC.

Istraživanje ESLC je osmišljeno kako bi se dobile informacije o trima vještinama. Treba naglasiti da ova razina omogućuje najpotpuniji uvid u uspjeh administrativnih jedinica.

Europska komisija naznačila je da će biti moguće detaljnije definirati referentne točke nakon drugog ciklusa istraživanja koji će uključiti i ispitivanje vještine govorenja.

7.2. Saznanja iz popratnih upitnika

Popratni podatci koji su prikupljeni upitnikom „omogućit će bolju usporedbu jezičnih smjernica i metoda poučavanja jezika između zemalja članica u svrhu identificiranja i razmjene dobrih praksi” (Priopćenje Komisije Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije, 2005).

Dakle, popratni se podatci usmjeravaju na kontekstualne čimbenike koji se mogu mijenjati u sklopu ciljanih obrazovnih politika, a odnose se, primjerice, na dob u kojoj počinje učenje stranih jezika ili na osposobljavanje učitelja.

Istraživanje ESLC prikazuje razlike unutar i između administrativnih jedinica s obzirom na tri široka područja obrazovne politike te procjenjuje koje od navedenih politika utječu na razlike u znanju stranih jezika. Ostali čimbenici koji su izvan kontrole smjernica obrazovne politike, kao što su opći demografski, društveni, ekonomski i jezični konteksti, nisu izravno analizirani u završnom izvješću iako su podatci o društveno-ekonomskom statusu prikupljeni i dostupni za analizu prema administrativnim jedinicama.

Na sastanku Europskog Vijeća održanom 15. i 16. ožujka 2002. u Barceloni donesen je plan o daljnjim aktivnostima kojima bi se unaprijedilo vladanje osnovnim vještinama, osobito poučavanjem dvaju stranih jezika od vrlo rane dobi (Vijeće Europske unije, 2002). Općenito, učenici izjavljuju da rano počinju učiti strane jezike (prije ili tijekom osnovnog obrazovanja) te

najčešće uče dva strana jezika. Međutim, i dalje postoje znatne razlike između administrativnih jedinica što se tiče točnog početka učenja stranih jezika, trenutačne satnice i broja jezika koji su ponuđeni ili koje učenici uče (5.2.)

- *Prema rezultatima istraživanja ESLC raniji početak učenja stranih jezika i učenje većeg broja stranih i klasičnih jezika utječe na bolje znanje ispitanog stranog jezika. (6.2.)*

Obrazovna politika također nastoji kreirati životno i školsko okruženje koje potiče učenje jezika i u kojem se mogu čuti različiti jezici, u kojem se govornici svih jezika osjećaju dobrodošlo i u kojem se ohrabruje učenje jezika (Europska komisija, 2008). Jasne razlike između administrativnih jedinica uočene su u mogućnostima za neformalno učenje stranih jezika koje su dostupne učenicima. Neke od spomenutih mogućnosti su: učenička percepcija roditeljskog znanja ispitanog stranog jezika, samostalna putovanja u inozemstvo, sinkroniziranje ili titlovanje u medijima te izloženost učenika jeziku preko tradicionalnih ili novih medija. (5.3.)

- *Primijećen je pozitivan odnos između znanja ispitanog jezika i učeničke percepcije roditeljskog znanja tog jezika te između znanja ispitanog jezika i izloženosti ispitanom jeziku posredstvom tradicionalnih i novih medija, kao i upotrebe ispitanog jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija (6.3).*

Čimbenik školskoga okruženja ne ukazuje na jasne razlike između administrativnih jedinica (6.4.).

Utvrđene su razlike u razini specijalizacije škole za jezike, dostupnosti resursa IKT-a, broju gostujućih učitelja iz inozemstva i pružanju pomoći učenicima useljeničkog podrijetla. Međutim, učenici rijetko sudjeluju u razmjenama i školskim jezičnim projektima, a u mnogim aspektima nastave ima relativno malo razlika između administrativnih jedinica. Neki od spomenutih aspekata su: upotreba IKT-a u učenju i poučavanju stranih jezika, relativni naglasak koji učitelji stavljaju na određene vještine ili kompetencije, naglasak na sličnostima između jezika te stav učenika prema važnosti i zahtjevnosti učenja stranih jezika. Jasne razlike među administrativnim jedinicama postoje samo u mjeri u kojoj se strani jezik govori tijekom nastave.

- *Učenici koji smatraju da je učenje jezika važno, obično ostvaruju bolje rezultate u poznavanju stranih jezika, dok učenici koji smatraju da je učenje stranih jezika zahtjevno, obično ostvaruju lošije rezultate u poznavanju stranih jezika. Također, što više učenici i učitelji govore strani jezik tijekom nastave, to je bolji rezultat učenika u znanju stranih jezika. Općenito, ne postoji jasna poveznica između znanja stranih jezika i razlika u jezičnoj specijalizaciji, primanja gostujućih učitelja iz inozemstva i pružanja pomoći učenicima useljeničkog podrijetla. (6.4.)*

Poboljšanje kvalitete visokoškolskog obrazovanja učitelja i osiguranje sudjelovanja svih učitelja u trajnom profesionalnom usavršavanju ključni su čimbenici u osiguranju kvalitete obrazovanja (Europska komisija, 2007). (5.5.)

Općenito, učitelji su visokokvalificirani, imaju visoku razinu obrazovanja, posjeduju potpuni certifikat za poučavanje te su specijalizirani za poučavanje jezika. Također, utvrđene su male razlike između administrativnih jedinica s obzirom na trajanje pripravnčkog staža i iskustvo u poučavanju, iako postoje razlike u broju različitih jezika koje su učitelji poučavali. U administrativnim jedinicama uglavnom je mali udjel učitelja sudjelovao u razmjenama, iako je financiranje razmjena široko dostupno. Doduše, utvrđene su znatne razlike među administrativnim jedinicama što se tiče manjka učitelja i završenog osposobljavanja za korištenje ZEROJ-a, a u manjoj mjeri što se tiče korištenja jezičnog portfelja. Portfelj se vrlo malo koristi u nastavi. S obzirom na trajno profesionalno usavršavanje, utvrđene su jasne razlike u organizaciji osposobljavanja na radnom mjestu (primjerice, financijski poticaji, vrijeme u kojem učitelji mogu

sudjelovati u osposobljavanju i vid osposobljavanja). Međutim, sudjelovanje u osposobljavanju i njegov fokus pokazuju male razlike između administrativnim jedinicama.

- *Različiti indeksi vezani uz osposobljavanje učitelja na studiju i u daljnjem radu nisu povezani sa znanjem jezika kod učenika. Slab utjecaj na znanje jezika kod mnogih indeksa može se pripisati malim razlikama između administrativnim jedinicama. Međutim, kod nekih indeksa, kao što je korištenje ZEROJ-a i završeno osposobljavanje za ZEROJ, utvrđene su znatne razlike u smjernicama, ali one ne utječu na razlike u znanju jezika. (6.5.)*

7.3. Bibliografski podatci

Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. (2005): *The European Indicator of Language Competence*. COM (2005) 356 final. 5. Brussels.

Council of the European Union. (2002, March 15-16): *Barcelona European Council 15 and 16 March 2002: Presidency conclusions*. Barcelona.

European Commission. (2007): *Terms of Reference: Tender no. 21 "European Survey on Language Competences"*, Contracting Authority: European Commission.

European Commission. (2008): *Language Teaching: In the spotlight*.

http://ec.europa.eu/education/languages/language-teaching/doc24_en.htm

Osmo poglavlje:

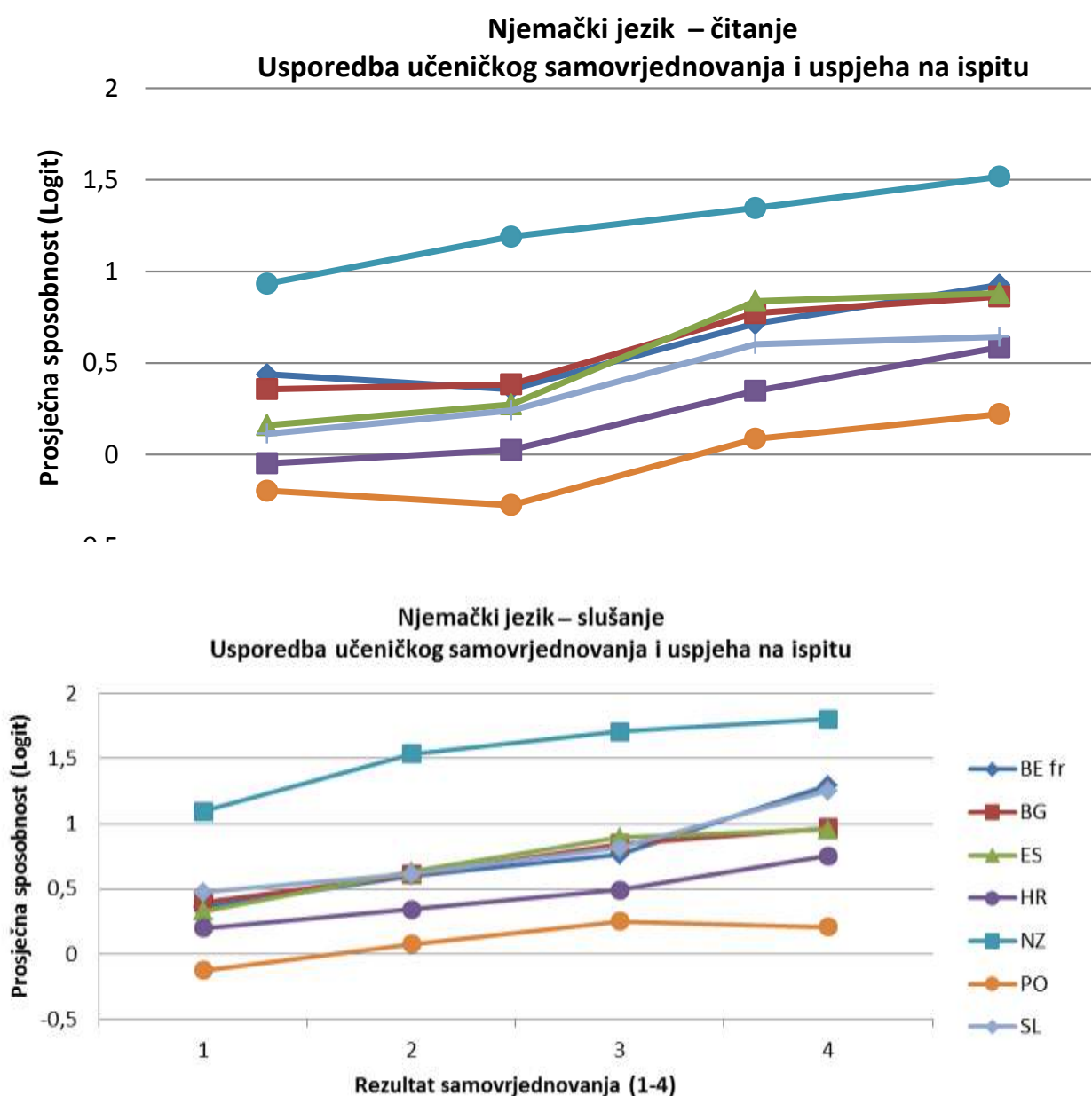
Dodatci

8. Dodatci

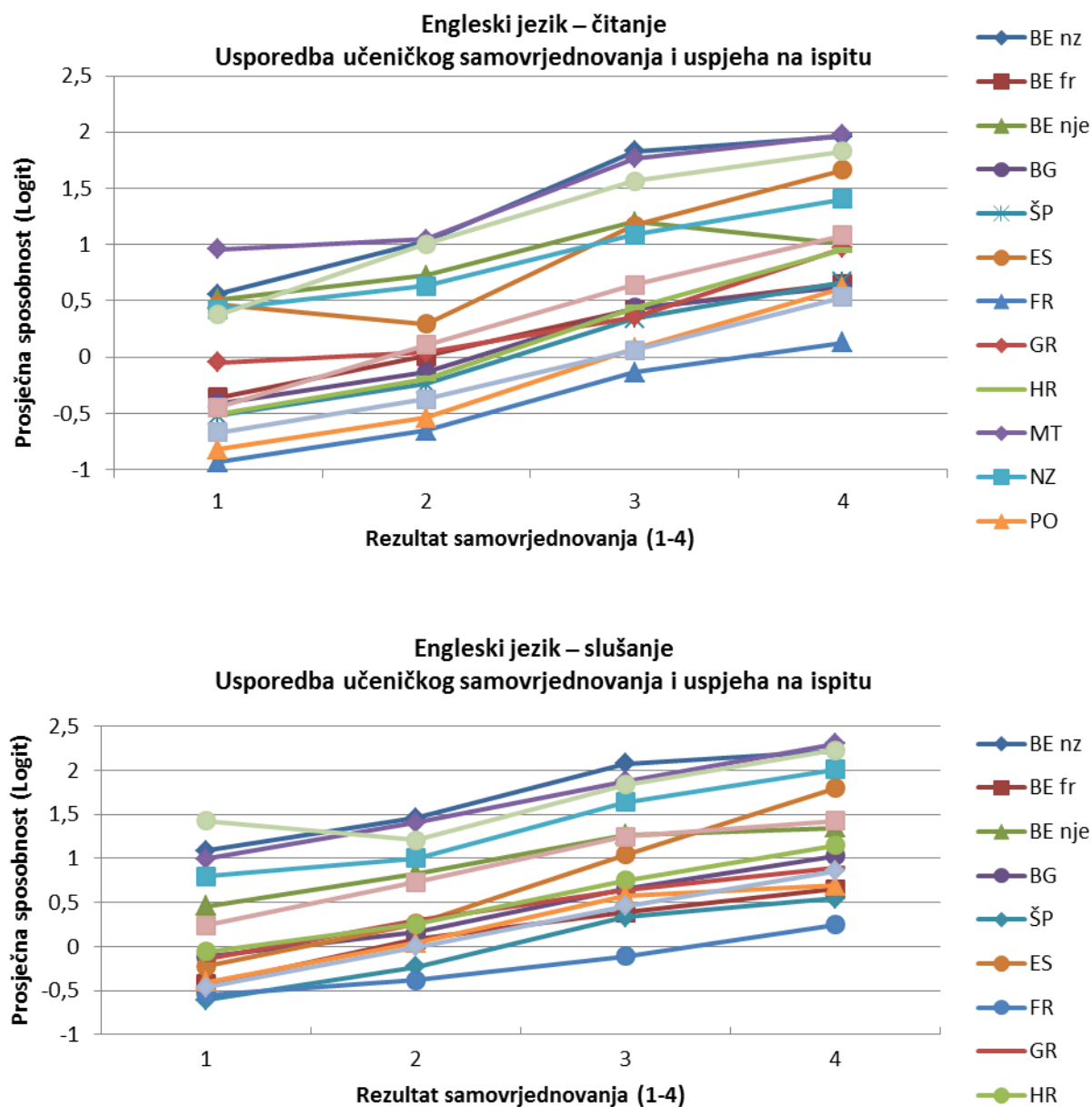
8.1. Tvrdnje o osobnoj jezičnoj sposobnosti

Grafikoni u ovom poglavlju prikazuju raspodjele zbroja učeničkih odgovora iz samovrjednovanja. Odgovori su predstavljeni u ulomku 3.5.2.

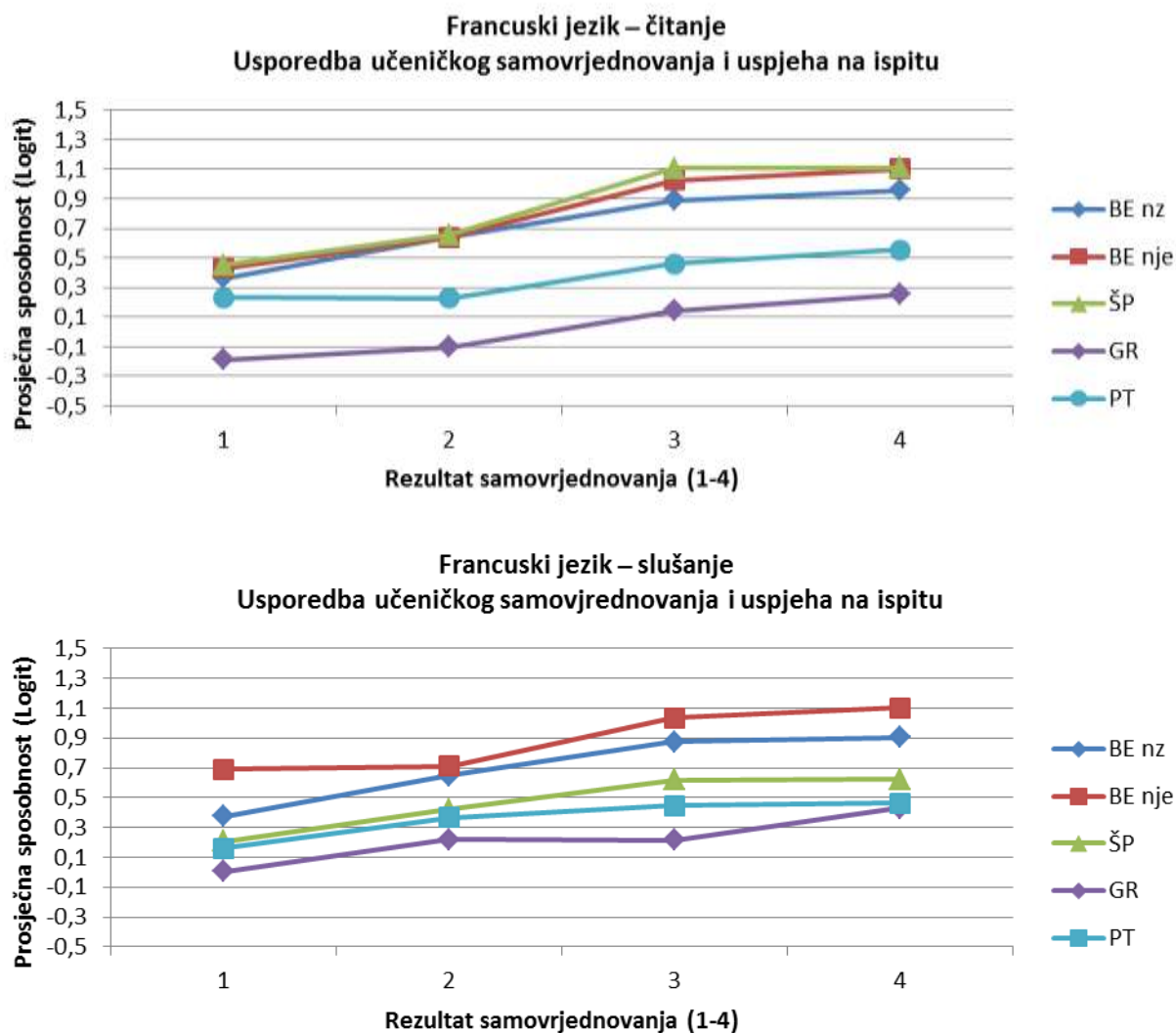
Slika 32. Rezultati tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti i rezultati ispita prema administrativnoj jedinici: njemački jezik

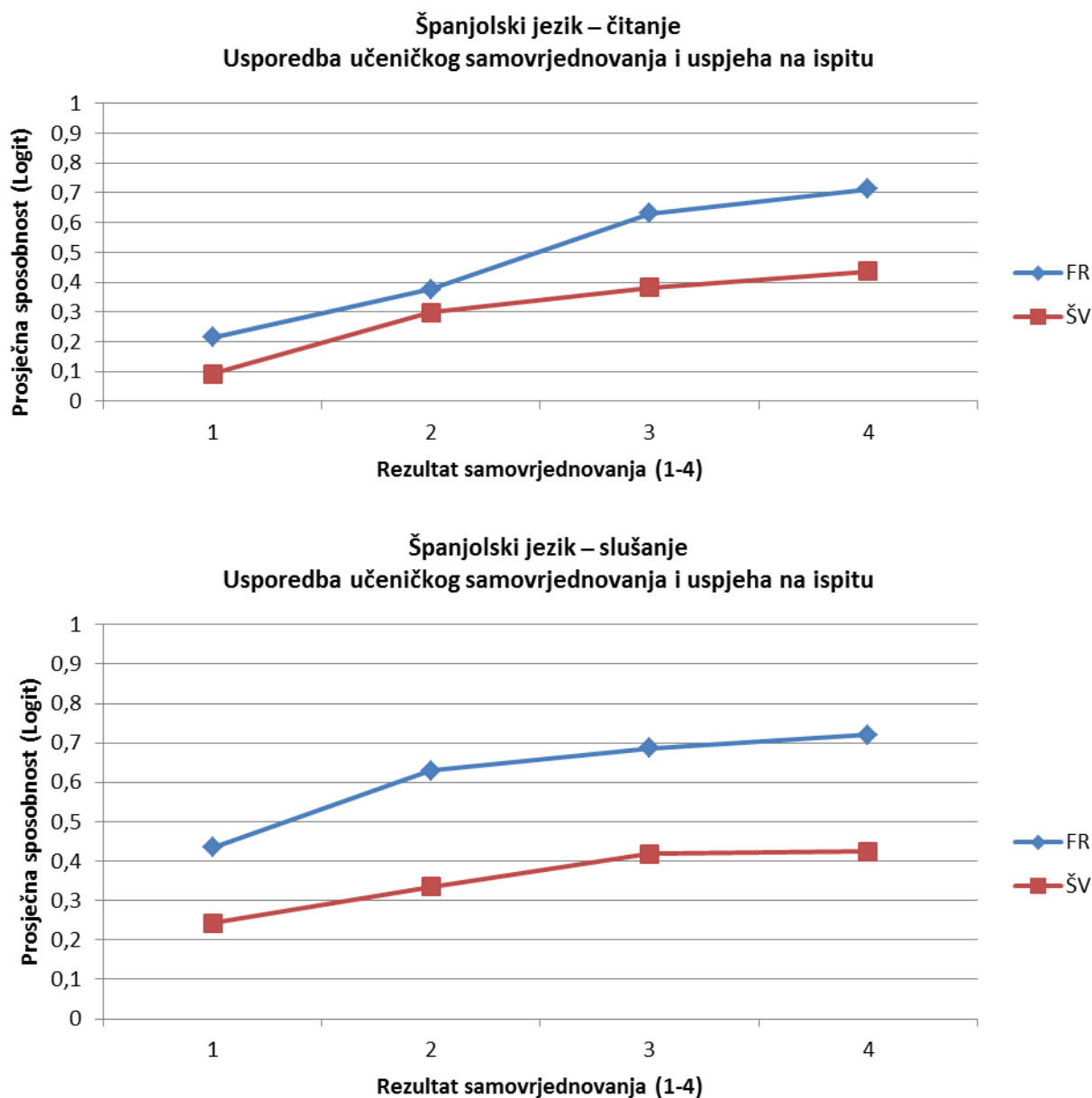
Slika 33. Rezultati tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti i rezultati ispita prema administrativnoj jedinici: engleski jezik

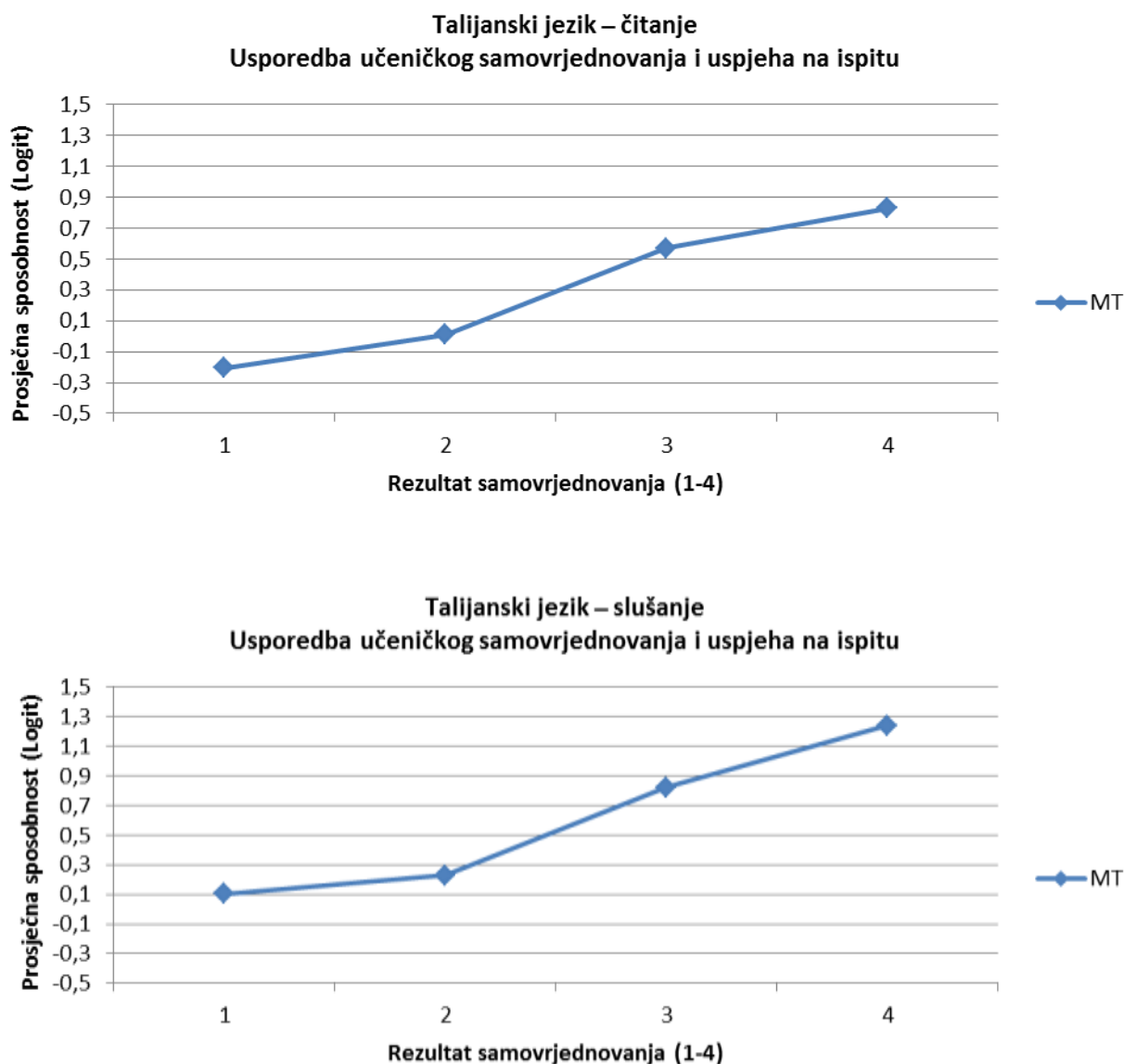
Slika 34. Rezultati tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti i rezultati ispita prema administrativnoj jedinici: francuski jezik

Slika 35. Rezultati tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti i rezultati ispita prema administrativnoj jedinici: španjolski jezik

Slika 36. Rezultati tvrdnji o osobnoj jezičnoj sposobnosti i rezultati ispita prema administrativnoj jedinici: talijanski jezik

8.2. Jezični ispiti

8.2.1. Vrste zadataka korištenih u istraživanju ESLC

U tablici 14. Opisane su vrste zadataka slušanja i čitanja s obzirom na fokus ispitivanja, vrstu teksta, vrstu dobivenog odgovora te ciljanu razinu ZEROJ-a. Dodatak 1. u *Tehničkom izvješću ESLC-a* sadržava primjere svih vrsta zadataka za odabrane jezike.

Primjeri vrsta zadataka, koji su korišteni u glavnom ispitivanju i objavljeni, nalaze se u Dodatku 8.2.3.

Slušanje

Tablica 14. Zadatci slušanja iz glavnog ispitivanja

Kôd za vrstu zadatka	Fokus ispitivanja	Vrsta teksta	Vrsta zadatka	Razine
S1	Utvrđivanje ključnog vokabulara/informacija (primjerice: vremena, cijena, dana u tjednu, brojeva, lokacija, aktivnosti)	Jednostavan dijalog	Kandidati povezuju ime osobe s odgovarajućom grafičkom ilustracijom.	A1 A2
S2	Utvrđivanje situacije i/ili glavne ideje na razini A1/A2 ili komunikacijske funkcije na razini B1/B2	Niz od pet kratkih, neovisnih monologa ili dijaloga, primjerice, oglasa, poruka, kratkih razgovora itd.	Kandidati odabiru točnu grafičku (A1/A2) ili tekstualnu (B1/B2) mogućnost između triju mogućnosti.	A1 A2 B1 B2
S3	Razumijevanje i interpretacija detaljnog značenja	Razgovor ili intervju	Točno/Netočno	A2
S4	Razumijevanje i interpretacija glavnih točaka, stavova i mišljenja glavnog govornika ili glavnih govornika	Dijalog	Višestruki izbor s trima mogućnostima	B1 B2
S5	Razumijevanje i interpretacija suštine teksta, glavnih točaka i detalja te govornikovih stavova i mišljenja	Dulji monolog (prezentacija, izvješće)	Višestruki izbor s trima mogućnostima	B1 B2

Čitanje

Tablica 15. Zadatci čitanja iz glavnog ispitivanja

Kôd za vrstu zadatka	Fokus ispitivanja	Vrsta teksta	Vrsta zadatka	Ra- zina
Č1	Utvrđivanje činjenica vezanih za osobne i poznate teme.	Kratak osobni tekst (e-pošta, razglednica, poruka)	Višestruki izbor s trima mogućnostima grafičkih prikaza, kandidati odabiru točnu mogućnost.	A1
Č2	Utvrđivanje predvidljivih činjenica uz određenu vizualnu potporu u tekstovima kao što su: obavijesti, oglasi, rasporedi, jelovnici itd.	Obavijest, oglas itd. o svakodnevnoj temi uz grafičku potporu	Višestruki izbor s trima kratkim mogućnostima koje se temelje na tekstu i fokusiraju na informacije; kandidati odabiru točnu mogućnost.	A1 A2
Č3	Razumijevanje natpisa, obavijesti, oglasa i/ili oznaka	Skup obavijesti ili natpisa itd. i skup tvrdnji ili grafičkih prikaza koji preporučavaju poruku.	Kandidati povezuju tvrdnje ili grafičke prikaze s odgovarajućim obavijestima/oglasima.	A1 A2
Č4	Razumijevanje glavnih ideja i nekih detalja teksta	Članak iz novina/časopisa o poznatoj svakodnevnoj temi	Kandidati odgovaraju na pitanja višestrukog izbora s trima mogućnostima.	A2
Č5	Razumijevanje informacija, osjećaja i želja u tekstovima osobne prirode	Osobni tekst (e-pošta, pismo, poruka)	Kandidati odgovaraju na pitanja višestrukog izbora s trima mogućnostima.	A2 B1
Č6	Na razini B1 čitanje triju, a na razini B2 čitanje četiriju kratkih tekstova u svrhu pronalaženja specifičnih informacija, detaljnog razumijevanja i (kod razine B2) mišljenja i stava	Na razini B1 skup od triju, a na razini B2 skup od četiriju kratkih tekstova (primjerice, reklame za odmor, filmovi, knjige) i popis informacija/stavova koji se mogu naći u tekstovima	Kandidati povezuju informacije s tekstem u kojem se one nalaze.	B1 B2
Č7	Čitanje u svrhu detaljnog razumijevanja i općenitog značenja te razumijevanja stava, mišljenja i autorove namjere Na razini B2: deduciranje značenja iz konteksta i značajke organizacije teksta	Tekst o svakodnevnoj i poznatoj temi	Kandidati odgovaraju na pitanja višestrukog izbora s trima mogućnostima.	B1 B2
Č8	Razumijevanje strukture teksta, kohezije i koherencije	Tekst iz kojeg su uklonjene neke rečenice i ispremiješane ispod teksta	Kandidati povezuju rečenice s prazninama	B2

8.2.2. Prikaz razina ZEROJ-a: pisanje

Ovaj je ulomak povezan s ulomkom 3.3. u trećem poglavlju. Zadatci iz pisanja su u tom ulomku detaljnije opisani.

Četiri od osam zadataka, jedan za svaku razinu ZEROJ-a, prikazani su u tablicama 16., 17., 18. i 19. kako bi se dobila ilustracija napredovanja. Zadatci su prikazani u pet jezičnih inačica, što čitatelju omogućuje da ocijeni usporedivost zadataka na svim jezicima.

Predstavljena su ostvarenja koja prikazuju napredovanje po razinama. Za svaki zadatak prikazan je primjer koji predstavlja dostignuće ciljane razine, uz primjer koji nije dostigao određenu razinu.

Tablica 16. Zadatak na razini A1: Fotografija s praznika

	EN - Holiday photo
	You are on holiday. Send an email to an English friend with this photo of your holiday. Tell your friend about: • the hotel • the weather • what the people are doing Write 20–30 words.
FR - Photo de vacances	NJE - Urlaubsfoto
Tu es en vacances. Tu envoies un email à un ami avec cette photo de tes vacances. Tu utilises la photo pour parler de : • l'hôtel • le temps • les activités Tu écris 20–30 mots.	Du hast Ferien. Schreib deiner deutschen Freundin eine E-Mail mit diesem Urlaubsfoto. Schreib deinem Freund über: • das Hotel • das Wetter • was die Leute machen Schreib 20–30 Wörter.
ŠP - Foto de vacaciones	TA – Učenici nisu testirani na razini A1
Estás de vacaciones. Envía un e-mail a un amigo español con esta foto de tus vacaciones. Escribe sobre: • el hotel • el tiempo • qué hace la gente Escribe 20–30 palabras.	

Tablica 17. Zadatak na razini A2: Novi hobi

EN – New hobby	
You have a new hobby. Write an email to an English friend about your hobby. Say: • what your new hobby is • when you started it • why you like it so much Write 25–35 words.	
FR - Nouveau passe-temps préféré	NJE - Neues Hobby
Tu as commencé une nouvelle activité. Tu écris un email à un ami français et tu lui dis : • quelle est ta nouvelle activité • quand tu as commencé cette activité • pourquoi tu aimes cette activité Tu écris 25–35 mots.	Du hast ein neues Hobby. Schreib einer deutschen Freundin eine E-Mail. Schreib: • Was ist dein neues Hobby? • Wann hast du damit angefangen? • Was gefällt dir an dem Hobby? Schreib 25–35 Wörter.
ŠP - Nuevo hobby	TA – Nuovo hobby
Tienes un nuevo hobby. Escribe un e-mail a un amigo español sobre tu nuevo hobby. En este e-mail debes decir: • cuál es tu nuevo hobby • cuándo empezaste a tenerlo • por qué te gusta tanto Escribe 25–35 palabras.	Tu hai un nuovo hobby. Scrivi un'email a un tuo amico italiano e dici: • qual è il tuo nuovo hobby • quando hai incominciato • perché ti piace tanto Scrivi 25–35 parole.

Tablica 18. Zadatak na razini B1: Najdraži član obitelji

EN - Favourite family member	
This is part of an email you receive from an English pen friend: <i>In your next email, tell me about someone in your family that you like a lot. What sorts of things do you do together? Why do you get on well with each other?</i> Write an email to your friend, answering your friend's questions. Write 80–100 words.	
FR - Membre de la famille	NJE - Familienmitglied
Voici un extrait d'un message que tu as reçu de ta correspondante française. <i>Dans ton prochain mail, parle-moi d'un membre de ta famille que tu aimes vraiment beaucoup. Qu'est-ce que vous faites ensemble ? Pourquoi est-ce que vous vous entendez bien tous les deux ?</i> Tu écris un email à ta correspondante française et tu réponds à ses questions. Tu écris 80–100 mots.	Von einem deutschen Brieffreund bekommst du eine E-Mail. Darin schreibt er: <i>... Bitte schreibe mir in deiner nächsten E-Mail, wen du in deiner Familie besonders gern magst. Was macht ihr gemeinsam? Warum versteht ihr euch gut? ...</i> Schreib eine E-Mail an deinen Freund und antworte auf seine Fragen. Schreib 80–100 Wörter
ŠP - Miembro de la familia	TA – Familiare preferito
Aquí tienes parte de un e-mail que has recibido de un amigo español. <i>En tu próximo e-mail, háblame de alguien de tu familia que te guste mucho. ¿Qué tipo de cosas hacéis juntos? ¿Por qué os lleváis bien?</i> Escribe un e-mail a tu amigo en el que contestes las preguntas que te hace. Escribe 80–100 palabras.	Questa è una parte di un'email che hai ricevuto da un amico italiano. <i>Quando mi scriverai la prossima email, parlami di una persona della tua famiglia che ti piace molto. Che tipo di cose fate insieme? Perché andate così d'accordo?</i> Scrivi un'email al tuo amico e rispondi alle sue domande. Scrivi 80–100 parole.

Tablica 19. Zadatak na razini B2: Učenik na razmjeni

EN - Exchange Student	
You see this newspaper advertisement: <i>Experience England!</i> <i>Exchange trips organised by the StudentWorld agency</i> <i>Would you like to be an exchange student in an English school and live with an English family?</i> <i>Apply now for one of only 20 free places!</i> <i>Tell us:</i> • <i>what you would like to learn about life in an English family</i> • <i>what you would like to do with your English classmates</i> • <i>why you think you should be given this opportunity</i> Write your letter of application. Write 120–180 words.	
FR - Échanges scolaires	NJE - Austauschschülerin
Tu vois cette annonce dans un magazine. <i>Découvrez la France !</i> <i>Échanges scolaires organisés par l'agence "Le monde des études"</i> <i>Aimerais-tu participer à un échange pour découvrir un collège français et vivre dans une famille française ?</i> <i>Dépose ta candidature maintenant. Il n'y a que 20 places !</i> <i>Dis-nous :</i> • <i>ce que tu aimerais apprendre en vivant dans une famille française</i> • <i>ce que tu aimerais faire avec tes partenaires du collège français</i> • <i>pourquoi tu penses que cette expérience serait une bonne opportunité pour toi</i> Tu écris une lettre de candidature. Tu écris 120–180 mots.	In einer Zeitschrift findest du diese Anzeige: <i>Erlebe Deutschland!</i> <i>Austauschreisen mit der Organisation „Wechselspiel“</i> <i>Möchtest Du gern als Austauschschülerin eine deutsche Schule besuchen und in einer deutschen Familie leben?</i> <i>Bewirb dich jetzt auf einen der 20 Plätze!</i> <i>Schreib uns:</i> • <i>Was möchtest du in einer deutschen Familie erleben?</i> • <i>Was möchtest du mit deinen Partnerschülern unternehmen?</i> • <i>Warum bist du der/die Richtige für den Austausch?</i> Schreib einen Bewerbungsbrief. Schreib 120–180 Wörter.
ŠP - Intercambio de estudiantes	TA – Studiare in Italia
Has visto este anuncio en un periódico. <i>¡Estudiar en España!</i> <i>Viajes de intercambio de estudiantes organizados por la agencia "Cosmoeducación".</i> <i>¿Te gustaría formar parte de un intercambio con un colegio español y vivir con una familia española?</i> <i>Solicita una de las 20 plazas que quedan libres.</i> <i>Escribe una carta en la que cuentes:</i> • <i>qué te gustaría aprender de una familia española</i> • <i>qué te gustaría hacer con tus compañeros de clase</i> • <i>por qué crees que puedes ser la persona indicada</i> Escribe una carta de solicitud. Escribe 120–180 palabras.	Hai letto in un giornale il seguente annuncio: <i>Vivi l'Italia!</i> <i>Programma di scambio studenti organizzato dall'agenzia "Studenti del mondo"</i> <i>Vorresti partecipare ad un programma di scambio studenti presso scuole e famiglie italiane?</i> <i>Iscriviti ora: ci sono solo 20 posti disponibili!</i> <i>Scrivici per dirci:</i> • <i>che cosa vorresti imparare vivendo in una famiglia italiana</i> • <i>che cosa ti piacerebbe fare con i tuoi nuovi compagni italiani</i> • <i>perché sei tu la persona giusta</i> Scrivi una lettera in risposta all'annuncio. Scrivi 120–180 parole.

8.2.2.1. Primjeri ostvarenja na engleskom jeziku

Zadaća	Dostignuta razina A1	Razina pred-A1
A1 Holiday photo	"Hi! I living in Hotel Bellevue and this is nice, We have swimming pool and a nice resturant. The weather is very good, its sunny and very hot. And the people play vollyball and they are nice. Good bye!"	They play voleyball. The namn of the hotel is Belleevue. Have a greates tree.
	Dostignuta razina A2	Još uvijek na razini A1
A2 New hobby	Dear Lynda, How are you? I want to tell you something. I have a new hobby, my new hobby is playing playstation. I started a month ago. I like it because you have different games for it and, it is just so much fun. You have to come and play with me sometime Lots of love, Maria	Halo!! have new hobby and this is listen to the music. For this hobby I started when I will 13 years old. This hobby I like so much, because I like music and I like sing.
	Dostignuta razina B1	Još uvijek na razini A2
B1 Favourite family member	Hallo, My family is great and I love it, but I love my mother the most. We always going shopping together, or do some funny different stuff. I love when we watching a scary movie. We making so much popcoen and laughing all the time. My mother is always with me, that is why I love her so much. She is the strongest person in the world. It is so funny with her. We love singing and my father goes crazy. In the winter we always go skiing and that is one of the best things in the year. I love my family, but my mother is at the top, she is the best.	Dear John, Thanks for your email. In my family I like a lot Marie. It's my sister. I have 3 sisters but I'm going to talk you about Sophie. Sometimes we go shopping together and we kocht a lot of clothes. Marie is very friendly. We talk a lot together about our personnal life: about boys friends, school.. It's funny. Last week I wend in her flat in Brussel. She's a student in chemistery, The day we went shopping for find a dress for her. We findet it and she's very beautiful. See you soon Isabelle
	Dostignuta razina B2	Još uvijek na razini B1
B2 Student exchange	19th March To StudentWorld agency My name is Nicola Marinova, I'm sixteen years old and I live in Varna, Bulgaria. I saw an advertisement in the newspaper about exchange trips organised by your agency and I want to live with an English family and to be a student in an English school. It's very interesting for me to learn about the life in an ordinary English family. I want to drink English tea with milk and to feel England at all. It will be a pleasure to me when I meet my English classmatess, too. I really want to learn how the students in your country spend their free time and their holidays. I think that England is great country with a variety of enteertements for young peoples like me. And at the end I think this opportunity should be given to me because I'm really interest about England at all and I think that will be a great chance for me to give a start in my life as an adult."	My name is Anna Kowalska and I will like to be an exchange student in an Englisch school. I will love to live with an Englisch family and share my life with them. I really want to learn all about Englisch cultur, the food and the language. People say that there is the place of work and money and I really want to know is this throe. I'll always wanted to be an exchange student and meet new people, make friendz, and have one different life with adventures and who knows what else. I think I'm gut for this and everybody needs to have one chance. I diserve this opportunity

8.2.2.2. Primjeri ostvarenja na francuskom jeziku

Zadaća	Dostignuta razina A1	Razina pred-A1
A1 Photo de vacances	"Bounjour Anna. Ça va ? Je suis en vacances avec ma famille. C'est très bien ici ! L'hôtel est supèr, le mange est bon, ... ! Le temps ici est genial. Tous les jours, il fait du soleil. Je trouve des amis, est nous nageons dans la mer où nous jouons au foot, volleyball, ... ! À prochaine samedi. Jeanne"	"Ça-va Mathilde ? J'aime la Hotel Bellevue parceque est très belle, les activités sont joer football et voleibol, est très bonne. Salut Mathilde !"
A2 Nouveau passe-temps	Salut ! J'ai commencé une nouvelle activité ! J'ai réalisée une activité de la lecture en semaine passé et j'ai aimé parce que je peux étudier les langues. Bisous !	Salut me ami. Je as commencé une nouvelle activité, est football. Je commencé cette activité en septembre. Je adore fait cette activité pourque je adore sport. Adeus mi ami.
B1 Membre de la famille	Le membre de ma famille qui j'aime beaucoup c'est mon père. Il est sociable, un vraiment ami, amusant et sympathique. Ensemble, nous jouons au football, volleyball... Nous allons au théâtre, au cinéma et nous allons vu le SLBenfica, au stadium. Il est du FCPorto et je suis du SLBenfica, et quand existe un Porto-Benfica, nous allons au stadium. Psicologiquement, nous sommes passives, amustants et intelligent. Nous nous entendons très bien parce que, simplement, nous sommes père et fills."	Je suis Beata Schmidt, j'ai 16 ans, le membre de ma famille que j'aime très beacoup est ma cousine Magda. Je l'aime beacoup parce-que je et elle nos entendons très bien, parce-que elle m'aime et je l'aime. Nous aime étudié groupé et nous sortons a promener. En fin nous aime beacoup entre nous. Il y a 19 ans et elle etude anesthesie en ovida, en la université. Fin, j'aime ma cousine"
B2 Échanges scolaires	Bonjour, Je voudrais me presenter à la candidature de votre places en France. Je pense que je suis très bonne studiante et que je pouvait apprendre beaucoup avec notre course. Si je suis avec une famille française je pense que je apprendrais beaucoup de choses et nouveaux mots et expressions. Je seulement apprendre français dans l'école donc votre course est un chose très bonne pour moi. Je voudrait aller à la plage, connaitre nouvelles personnes, aller au cinéma et faire beaucoup de sport. Je voudrait parler avec mes partenaires et apprendre pour ils aussi. Je pourrais decouvrir un nouveaux culture et je pense que ce course m'aiderais à madurer et à vivre pendant quelques jours sans ma famille et mes amis. Ce course pourrait être une bonne opportunité pour moi parce que j'aime beaucoup la culture français et la France. Je pense que tu va choisir moi, j'espere votre reponse. Marie	"Bonjour, je suis Andrzej Belinski et je veux être un candidat. J'aimerais aller en France parce que je ne suis pas vraiment bon en français et la langue de français me semble très chouette. Je aimerais aller à France aussi parce que je veux apprendre de vivre quand un français vivre. J'aimerais que mes partenaires m'aider de parler très bien français. Je voudrais aussi de jouer au football avec eux parce que j'aime très bien le sport football. C'est ma vie. Je pense que cette expérience serait une bonne opportunité pour moi parce que je veux devenir un docteur et si je parle très bien français et l'anglais ça sera un peu plus facile. P.S. Je suis une bonne personne !"

8.2.2.3. Primjeri ostvarenja na njemačkom jeziku

Zadaća	Dostignuta razina A1	Razina pred-A1
A1 Urlaub- sfoto	Hallo Sonja, Wie gehst-du? Was machst-du in dein Urlaub? Ich bin in Hawai. Ich schlafe in dem „Hotel Bellevue“. Das Wetter ist super. Der Son ist immer das! Ich habe viele Freunde und wir spielen oft Volley. Ich bin glücklich. Bye bye Jan Kowalski	Das Hotel heißt Bellevue. Hotel ist in Adria. Hotel hab viel Windov, and das Auto. Weter ist a wunderschön. Sommer ist, and wunderschön tag. Leute trage t-shirt and Hand. Leute spilen Vollyball in Adria.
	Dostignuta razina A2	Još uvijek na razini A1
A2 Neues Hobby	Liebe Rose, Ich liebe Kino! Das ist mein neue Hobby! Ich gehe ins Kino wenn gibt es Gute Film zu sehen. Mein Lieblings-Film ist „Harry Potter“ oder „Some like it hot“ mit Marilyn Monroe! Meine Lieblingsschauspielerin sind Marilyn Monroe, Rose McGowen und Shannen Doherty. Ich mage Kino, weil du kannst Film sehen. Angela	An: Andrzej Von: Maria Ich habe ein neues Hobby. Meine neues Hobby ist spielen Volleyball. Ich spielen Volleyball seit drei Jahre. Ich mag spielen Volleyball. Lieben Grußer
	Dostignuta razina B1	Još uvijek na razini A2
B1 Familien- mitglied	Hallo, wie geht es? Ich schreibe über meinen kleinen Bruder Tadek. Er ist 6 Jahre alt. Er ist sehr komisch und magt Spongebot Swammkopf. Er sieht ihn auf Deutsch. So hat er Deutsch gelernt. Er geht in den Kindergarten und hat Freunde. Wir haben nicht sehr viel gemeinsames weil wir nicht die selbe Generation sind, aber wir verstehen uns sehr gut. Er erinnert mich (an) auf mich wan ich klein war. Nicht mit dem aussehen, aber mit gedanken. Ich mag meinen kleinen Bruder und mag es Zeit mit ihnen zu verbringen.	'Liebe Darin! Ich ferbringe viele Zeit mit meiner Familie. Meine Mutter und ich spielen viele spiele und sie erzelt mir geshiste über seine kindertage. Meine Oma ist immer auf der vardets und ich helfe sie. Mit meine Tante ferbringe ich nicht viele zeit aber unser Zeit zuzamen ist lustisch. Mit meinen Onkel ferbringe ich die ganze vochenende. Wir turnen und spielen fußball. Unsere Zeit zuzamen ist lustich aber argern aber der streight ist nicht groß. Wir versteht uns gut weil wir volen z u verstanden uns. Wir sind eine lustige Familie. Liebe gruse, Filip
	Dostignuta razina B2	Još uvijek na razini B1
B2 Austausch- schülerin	Sehr geehrte Damen und Herren, in der Zeitschrift habe ich diese Anzeige gelesen und möchte mich um einen Platz bewerben. Ich habe den Wunsch, als Austauschschüler eine deutsche Schule zu besuchen. Sehr wichtig für mich ist das leben in einer deutschen Familie. Ich interessiere mich für die deutschen Traditionen. Mich interessiert auch, was die Deutschen gerne essen. Mit meinem Partnerschüler möchte ich in die Schule gehen und einen Unterricht in einer deutschen Schule beobachten. Ich möchte wissen, wie der Schulalltag in einer deutschen Schule aussieht. Ich möchte Mathe und Sport Stunden besuchen. Ich bin der Richtige für den Austausch, weil ich sehr gut Deutsch spreche. Ich möchte die deutschen Kultur und Tradition lernen. Milka Elzinga	Hallo, Ich bin Katarina, ich bin 15 Jahre alt und Ich wohne in Stockholm. Ich möchte als Austauschschüler eine deutsche Schule besuchen und in einer deutschen Familie leben, weil ich deutsch in Deutschland sprechen möchte und ich möchte mehr Deutsch lernen. Ich bin die Richtige für den Austausch, weil ich mag Deutsch und Deutschland. Katarina

8.2.2.4. Primjeri ostvarenja na talijanskom jeziku

Zadaća	Dostignuta razina A1	Razina pred-A1
A1	Učenci nisu ispitani na razini A1.	Učenci nisu ispitani na razini pred-A1.
	Dostignuta razina A2	Još uvijek na razini A1
A2 Nuovo hobby	Caro Bobby, Come stai? Io sono molto bene perché ho un nuovo hobby. Volevo questo hobby da bambino ma non potevo, perché di darmi avere sedici anni per praticare questo hobby. Il hobby è guidando un "gokart". Mi piace tanto perché quando guido è vincere mi piace tanto vedere tutti i persone gridano mio nome! Per favore parliami del tuo hobby.	Caro Glenn, Io ho un nuovo hobby. Il nuovo hobby è il calcio. Sono cominciato due anni e sono contento. Mi piace tanto perché è un hobby di fisica. Tuo amico Matthew
	Dostignuta razina B1	Još uvijek na razini A2
B1 Familiare preferito	Caro Cristoph, Mi hai fatto una domanda nell'ultima email: mi hai detto che vuoi che ti parlo di una persona della mia famiglia che mi piace. Ho pensato un po', e ho deciso che la persona che mi piace di più è mia mamma. Mia mamma mi aiuta quando ho bisogno dell'aiuto. Guardiamo la TV insieme e facciamo molte altre cose. Andiamo molto d'accordo. Penso che questo è perché noi amiamo fare le stesse cose, e allora le facciamo insieme. A presto, Macek	Caro Claudio, io sono scrivere quest'email per parlare di una persona della mia famiglia che mi piace molto. Questa persona è il mio padre perché noi facciamo tante cose insieme. Noi andiamo a giocare calcio o guardare calcio allo stadio. Noi anche andare a pescare insieme e anche cucinare insieme. Noi andiamo così d'accordo perché noi abbiamo molte cose in comune e allora faccio queste cose insieme. Io sono molto contento di avere un padre che ama listessi cose che io ama. Tuo amico Marco
	Dostignuta razina B2	Još uvijek na razini B1
B2 Studiare in Italia	Caro Signore/a, ho letto nel giornale l'annuncio per lo scambio studenti organizzato da voi, "Studenti del mondo". Dato che è una cosa che m'interessa davvero desidero partecipare in questo programma. Voglio vivere con delle famiglie italiane per seguire la loro vita italiana. Così, posso comparare la loro vita con la nostra, particolarmente il loro modo di fare, tra famiglia e anche con delle persone per loro sconosciute. Voglio esserci anche perché ascoltando l'italiano parlato tutto il giorno mi aiuterà veramente tanto. Con i miei nuovi compagni, desidererei visitare dei posti più meravigliosi d'Italia come la Fontana di Trevi e il Colosseo. Credo che sono la persona giusta per questo programma perché sono una persona molto avventurosa e non ho paura di conoscere gente nuova o di essere lontana da casa perché sono indipendente. Grazie per il vostro tempo! Tanti saluti, ..	Studenti del mondo, scrivo quella lettera perché io vorrei partecipare al programma di scambio studenti presso scuole e famiglie italiane. Voglio cominciare con che cosa vorrei imparare vivendo in una famiglia italiana. Io vorrei imparare la cultura italiana, come cosa si mangiano gli italiani, come si vestono gli italiani e la storia italiana. Con i miei amici io piacerei imparare, giocare sport e vivere con loro come i miei figli. Penso che io sono la persona giusta perché sono sincero, responsabile e ho una grande idea di simpatia e generosità. Henryk

8.2.2.5. Primjeri ostvarenja na španjolskom jeziku

Zadaća	Dostignuta razina A1	Razina pred-A1
A1 Foto de vacaciones	Hola, estoy en Hotel Bellevue en Español. Es un Hotel muy grande y bien. Tienes un piscina, un plan de voleybol y más guapo chicas. Hace sol y calor, tengo 30 grados. Español es un país muy impresionante. ¡Ciao! Alejandro	Holla amigo, estoy en vacaciones, estoy en el hotel bellevue y el tiempo es bueno y estoy con sus amigos.
	Dostignuta razina A2	Još uvijek na razini A1
A2 Nuevo hobby	Hola! Tengo un muy interesante nuevo hobby. Me gusta montar a caballo. Porque es siempre una aventura muy divertido. Por la mañana montar a caballo con mi amiga. Saludos! Angela	Hola tengo un nuevo hobby, mi nuevo hobby es bandy de sala, es muy divertido.
	Dostignuta razina B1	Još uvijek na razini A2
B1 Miembro de la familia	¡Hola! La persona de mí familia que me gusta mucho es mi hermana. Se llama Agata y tiene veinte años. Me gusta ella porque es muy amable y puedo hablar de todo con ella. No vive en mí casa, pero encontramos más ó menos cinco veces a mes. La próxima fin de semana hemos ido a un café y un museo de photas. ¡Ha hecho muy divertido! Durante los veranos estamos en una isla juntos. Nos bañamos y tomamos el sol. ¿Y tú tienes alguien en tu familia que te gusta mucho? ¡Escríbeme! Bianca	Yo y mi hermano queremos ir a un luego donde podemos bañar. Hacemos esto aproximadamente una vez cada dos semanas. Está muy divertido. En el verano queremos ir a bici en el pueblo de nosotros, y hacia el mal o unas tiendas. Tambien queremos que sólo estamos en el casa y hablar con nosotros o ver una película. Estamos muy tan mi hermano y yo. Pensamos que cada cosas está divertido. me guste mucho.
	Dostignuta razina B2	Još uvijek na razini B1
B2 Intercambio de estudiantes	Muy señor mío, Me dirijo a usted en respuesta al anuncio que he visto ayer en la revista de mi instituto, en el que proponen un intercambio con un colegio español. Tengo 16 años y yo soy muy interesada en este anuncio y creo que puedo ser la persona indicada para la beca porque me gusta mucho España. En efecto me gustaría mucho aprender las costumbres de los españoles y por eso quiero vivir en una familia española de manera que vea como es la vida y como pasan sus días los españoles. Me gustaría también ir en el colegio y aprender lo que estudian los chicos de mi edad. Si voy a clases de español me ayudará mejorar mi español y aprender de su manera de hablar. Atentamente, .. Claudia Schmidt	Me llamo Clément y pienso que soy la persona indicada porque me gusta aprender y soy muy interesado para España. Me gustaría aprender cómo vive una familia española, la cocina española, y perfeccionar mi (maîtrise) de la lengua española. Con mis compañeros de clase, me gustaría visitar los monumentos los más conoces de españa, las más grandes (villes) y los paysages. Con ellos, quiero ver films y hacer varias actividades.

8.2.3. Prikaz razina ZEROJ-a: čitanje i slušanje

Ovaj je ulomak povezan s ulomkom 3.4. u ovom izvješću. Zadatci iz čitanja i slušanja te pristup prikazivanju razina postignuća su detaljnije opisani u navedenom ulomku. Ovaj se ulomak dijeli na dva dijela. Ulomak 8.2.3.1. prikazuje zadatke korištene u glavnom istraživanju. Ulomak 8.2.3.2. grafički prikazuje razine postignuća (rezultate) koje su bile uvjet za dostignuće određene razine ZEROJ-a.

8.2.3.1. Prikaz zadataka čitanja i slušanja

Svi objavljeni zadatci iz glavnog istraživanja prikazani su u sljedećim ulomcima i to prema vještini, jeziku i ciljanoj razini ZEROJ-a. Važno je napomenuti da su za razine A1 i A2 zadatci iz čitanja i slušanja prilagođeni na temelju zajedničkog modela. Za opis postupka prilagodbe vidite drugo poglavlje *Tehničkog izvješća ESLC-a*.

Zadatci su prikazani u sažetom obliku kako bi se uštedjelo na prostoru; dakle, nisu prikazani na isti način kao u papirnatom ili računalnom obliku ispita.

8.2.3.1.1. Engleski jezik – vrsta Čitanje 2, ciljana razina A1

You will read a notice about a cat. For the next 4 questions, answer A, B or C.

Leo is lost. He's my little cat. He's white with black paws. He's small and very sweet. He has brown eyes. He wears a grey collar. He didn't come home on Monday and it's Thursday today. That's a long time for a little cat!

Leo often sits on top of the houses near here between Smith's baker's shop and King Street. If you find him in your garden or under your car, please telephone me immediately. Please note – Leo doesn't like it when people pick him up, and he doesn't like milk.

Thank you for your help!

Sophie Martin

tel: 798286

1 What colour is Leo? A white and grey B brown and grey C black and white	3 Where does Leo like to go? A in gardens B under cars C on houses
2 Sophie saw Leo A yesterday. B a few days ago. C a week ago.	4 If you find Leo A phone Sophie. B give him some milk. C tell the baker.

8.2.3.1.2. Engleski jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2

You will read an article about the German Language Olympics.

For the next 5 questions, answer A, B or C.

German Language Olympics

This summer, more than 130 students from all over the world will get together in the city of Dresden. They were all chosen to be in the German Language Olympics in Dresden because they are so good at German.

Eighteen-year-old Ai Nakishima studies at Kyoto University. She has learnt German for four years and has come to the Language Olympics together with two other students from Japan.

'There are 132 young people here,' she says. 'We're sleeping at a school in a village not far from Dresden. Every morning we take the bus to the language school near the city centre. Before lunch we work together on projects for the competition. There are five of us in my team, all from different countries. We're writing a play and we'll perform it in front of an audience of German teachers. I'd love to win the first prize. It's a two-week holiday in Berlin next year.'

'In the afternoons we go on trips or visit the old town. So far we've been to the opera and three museums. I liked the boat trip on the River Elbe best. We went as far as the mountains. It was really great!'

1 What is Ai doing in Dresden?
A studying German at university
B visiting some Japanese friends
C taking part in a competition	4 What does Ai hope to win?
A a theatre course
B a trip to Berlin
C language lessons
2 Where are Ai and the other young people staying?
A in a school in the country
B at a language school in the city
C in a hotel outside the city	5 Which afternoon activity did Ai enjoy most?
A climbing a mountain
B going along the river
C visiting a museum
3 During the morning Ai
A acts in plays.
B learns different languages.
C works with her group.	

8.2.3.1.3. Engleski jezik – vrsta Čitanje 5, ciljane razina B1

You will read an email about a school exchange visit. For the next 5 questions, answer A, B or C.

Hi Chloe

There was a talk at school yesterday about the exchange visit and everyone taking part was there. The teachers gave us a programme and, of course, lots of instructions! It won't be long until you're here and I can't wait to finally meet you.

When you're here, we'll go into school together each day. Most days you'll come to my lessons but there are a few organised trips like a city tour and a river trip. Anyway, I expect your teachers have told you all about those.

I live some way from school and usually get a train about eight in the morning. I cycle to the station because it's about twenty minutes' walk. Do you mind cycling? We have a spare bike you can borrow if you want. If not, we can both walk to the station.

Most evenings I have to do homework but on Friday we can meet up with some of my friends and their exchange partners. It'll be fun – my friend Tash has asked everyone round to a party!

If you're tired at the weekend, you can have a rest or we can do something with my family. Or if you prefer, we can go into town and do some shopping. Anyway, you don't have to decide now.

See you soon.

Sara

- 1 In the first paragraph, Sara says she wishes that Chloe was visiting for longer.
A longer.
B is surprised at how many students are taking part.
C is looking forward to seeing Chloe.
- 2 What does Sara say about the trips that will be available?
A They will be more enjoyable than the lessons.
B Chloe may already have some information about them.
C A different trip is planned for each day.
- 3 In the third paragraph, Sara offers to
A lend Chloe a bike.
B get Chloe's train ticket.
C walk with Chloe to school.
- 4 What is Sara doing in the fourth paragraph?
A telling Chloe about an invitation
B asking for Chloe's opinion
C comparing possible activities she and Chloe can do
- 5 What does Sara say about the weekend?
A It is the best time to go shopping.
B Chloe can choose later what to do.
C Her family have organised a day out.

8.2.3.1.4. Engleski jezik – vrsta Čitanje 7, ciljana razina B2

You will read a magazine article about a woman called Sally who recorded her own CD.
For the next 6 questions, answer A, B or C.

Pop star for a day

I've sung in front of the bathroom mirror, a hairbrush for a microphone, but never in public – unless you count the school choir. Even then, I only sang if standing next to someone with a voice loud enough to drown out my own. So I felt slightly anxious meeting Leon – a singing teacher who was going to make my lifelong fantasy come true. For around £75, he was going to get me to sing a song, record it and send me home with my very own CD.

As we drove to his studio, Leon reassured me that all sorts of people record their own CDs: 'Grandparents, teens, five-year-olds.' I noticed he hadn't included the musically ungifted, which was worrying. You see, I was avoiding mentioning something that, sooner or later, we were all going to have to confront – could I actually pull it off? My biggest fear was that, even with Leon's expert help, I'd squawk like a parrot.

I'd chosen to sing something by the Beatles as I've always been a great fan, but it was hard to narrow down my choice to a particular song. I love the fast tempo ones but was honest enough to realise they'd be beyond me. I might cope better with the slow pace and repetitive lyrics of Yesterday. Also it seemed more dignified than something out of the current top twenty.

We arrived at a pretty hillside house. Gareth, the sound engineer, was waiting for us with a smile and a cup of coffee. I took to the place immediately. Before long, I was standing in a warm studio with a microphone, a music stand and big earphones strapped across my head. Gareth suggested deep breathing to help me relax. I didn't think I was nervous so this surprised me a little. Rather than take offence though, I told myself that he probably said these words to all his clients, some of whom doubtlessly did have difficulties at this point. Suddenly I heard Leon's cheery voice coming through my earphones, 'Here we go, when you're ready.'

After several attempts at the song, I went into Leon's office to recover and watch him twiddling knobs. When I heard myself, I screamed. 'I sound like a little girl!' Gareth explained that singing often took people back to their childhood, and you could often hear that in the voice. 'Can't you do

something?' I said. He laughed and twiddled some knobs until my performance sounded more mature. Finally I left, clutching my CD in triumph.

<p>1 In the first paragraph, we learn that Sally</p> <p>A was being paid to sing on her own.
had always dreamt of being a singer.</p> <p>B enjoyed singing with a group of other people.</p>	4 How did Sally feel when she first arrived at the studio? A eager to disguise how nervous she was feeling B pleased that she was made to feel so welcome C impressed by the range of equipment available
2 What does Sally suggest in the second paragraph? A She was unsure whether her voice would be good enough. B She felt that Leon had doubts about her ability. C She lacked the confidence to ask Leon for advice.	5 In the fourth paragraph, Sally says: "... this surprised me ...". What does "this" refer to? A Gareth's suggestion B Sally's breathing C Sally's feelings
3 Why did Sally choose to sing the song called Yesterday? A It was the only Beatles song she knew well. B It had always been a favourite of hers. C It suited her level of musical ability.	6 How did Sally feel about her performance when it was first played back to her? A happy that she sounded like a younger person B upset because she had made some mistakes C keen for Leon to make some changes to it

8.2.3.1.5. Francuski jezik – vrsta Čitanje 2, ciljana razina A1

Tu lis ce message dans la rue. Pour les 4 questions suivantes, réponds A, B ou C.

Léon a disparu. C'est mon petit chat. Il est blanc avec des pattes noires. Il est petit et très mignon. Il a des yeux marron. Il porte un collier gris. Il va souvent sur les toits des maisons de notre quartier entre la boulangerie St Vincent et la rue de la victoire. Il est parti lundi et nous sommes déjà jeudi. C'est long pour un petit chat !

Si vous le trouvez dans votre jardin ou sous votre voiture, merci de me téléphoner rapidement. Attention, Léon n'aime pas quand on le porte et il ne boit pas de lait. Merci de votre aide !

Sophie Martel 06 45 89 75 45

1 De quelle couleur est Léon ? A Blanc et gris B Marron et gris C Noir et blanc	3 Léon a disparu depuis A un jour. B quelques jours. C une semaine.
2 Où Léon aime se promener ? A Dans les jardins. B Sous les voitures. C Sur les maisons.	4 J'ai trouvé Léon. Je dois A aller à la boulangerie. B donner du lait à Léon. C téléphoner à Sophie.

8.2.3.1.6. Francuski jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2

Tu es en France et tu lis cet article dans un magazine. Pour les 5 questions suivantes, réponds A, B ou C.

Olympiades de français à Lyon

Cet été, environ 130 jeunes venant du monde entier vont se retrouver à Lyon. Ils ont tous un point commun : ils ont une bonne connaissance du français. Leur pays respectif les a choisis pour participer aux Olympiades de la langue.

Ai Nakishima, 17 ans, va au lycée à Tokyo. Elle étudie le français depuis quatre ans. Elle va représenter son pays aux Olympiades avec deux autres élèves du Japon.

Ai raconte : « Nous sommes en tout 132 jeunes, chaque pays a envoyé trois jeunes. Nous dormons dans une école internationale près de Lyon. Le matin, nous allons en bus à l'Alliance française et nous nous préparons aux Olympiades. Dans mon groupe, il y a quatre jeunes de pays différents. Nous préparons ensemble une pièce de théâtre que nous allons présenter devant un jury à la fin de la semaine. Dans le jury, il y a seulement des professeurs français. Les meilleures équipes gagneront des prix. Le premier prix est un stage de langue française, l'année prochaine à Paris. L'après-midi, on fait des excursions ou on visite les quartiers anciens de Lyon. Nous avons même fait une croisière sur le Rhône. Nous avons visité beaucoup de beaux endroits en France mais, il est bientôt temps de rentrer à la maison. Je suis contente de revoir ma famille mais je ne me suis jamais sentie seule ici. Nous sommes tous devenus amis, c'est dommage mais nous pourrions seulement communiquer grâce à Internet. »

1 Que fait Ai à Lyon ? Elle étudie le français à A l'université. B Elle rend visite à ses amis. Elle participe à une compétition C internationale.	4 Quel prix peut-on gagner ? A Un voyage à Lyon B Des cours de français C Une croisière en bateau
2 Où dorment les jeunes ? A À côté de Lyon B À l'Alliance française de Lyon C Au centre ville de Lyon	5 Pourquoi Ai est-elle triste ? A Elle n'a pas assez visité la France. B Sa famille lui a manqué. C Elle ne verra plus ses nouveaux amis.
3 Que font les jeunes le matin ? Ils rencontrent des jeunes A Français. B Ils visitent différents théâtres. C Ils travaillent en groupes.	

8.2.3.1.7. Francuski jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1

Tu vas lire une lettre envoyée par Tom à Nino. Pour les 5 questions suivantes, réponds A, B ou C.

Salut Nino,

Alors tu ne donnes pas beaucoup de nouvelles depuis ton départ ... Tu es content d'être à Bordeaux ? La vie dans cette région te plaît ? Et ton école ? Tu as de nouveaux amis ? Ici, au lycée, nous avons beaucoup pensé à toi, surtout pour la fête de la musique ! Mme Mazarin, la prof de musique, a organisé une grande fête. J'ai dormi chez Lucas, la veille au soir pour pouvoir

partir au lycée avec tout notre matériel. Tu nous as manqué ! On n'avait personne pour jouer de la guitare comme tu sais si bien le faire !

Le lycée avait monté une scène. On a eu quelques problèmes avec les lumières, comme d'habitude, rien de grave. Puis, le Directeur est venu faire un discours. Tous les élèves étaient réunis dans la cour. Je ne te dis pas comme j'étais stressé. On a mis une ambiance incroyable! Tu aurais dû voir ça! Tous les élèves étaient debout et reprenaient nos refrains. Même Mme Tamis ne tenait pas en place sur sa chaise !

C'était une bonne journée qui nous a permis de voir le lycée sous un autre jour.

Bon, j'espère que comme promis tu viendras voir ta grand-mère quelques jours pour les vacances de printemps et qu'on pourra sortir ensemble.

A plus. Tom

1 Nino est parti pour A participer à une fête. B vivre à Bordeaux. C voir sa grand-mère.	4 Pendant le concert, les musiciens ont eu de graves problèmes. A problèmes. B le directeur a chanté toute la soirée. C tous les spectateurs participaient.
2 Tom a dormi chez Lucas pour transporter les instruments avec lui. A avec lui. être moins stressé pour le concert. B concert. répéter les morceaux de musique. C musique.	5 Cette fête a favorisé les échanges entre les élèves. A élèves. a permis d'avoir un autre regard sur le lycée. B lycée. a marqué la fin de l'année avant les vacances. C vacances.
3 Tom pense que Nino a bien fait de ne pas venir. A ne pas venir. regrette que Nino n'ait pas été là. B là. espère que Nino viendra la prochaine fois. C prochaine fois.	

8.2.3.1.8. Francuski jezik – vrsta Čitanje 7, ciljana razina B2

Tu vas lire un texte sur les jeunes Français qui vont étudier aux Etats-Unis.

Pour les 6 questions suivantes, réponds A, B ou C.

Partir un an aux Etats-Unis, c'est possible !

Un an aux Etats-Unis ? Une expérience qui commence à séduire les jeunes Français attirés par ce pays si proche et si différent à la fois. Pour partir, il faut être âgé de 15 à 18 ans, être autonome, motivé et prêt à partager la vie d'une famille américaine qui est bénévole et qui n'a pas forcément d'enfants du même âge. Ce type de séjour ne s'adresse pas aux élèves en difficulté : quel que soit l'organisme, pour être admis, il faut montrer un bon dossier scolaire (avec 12 de moyenne environ) et un niveau suffisant en anglais. Sinon, le lycée américain n'acceptera pas votre candidature.

Un enseignement différent, mais accessible

Attention, une année aux Etats-Unis n'équivaut pas à une année de vacances. « Une fois au lycée, le jeune est tenu d'avoir des résultats corrects, car s'il ne vient pas en cours ou s'il a des

résultats trop insuffisants, il risque tout simplement l'exclusion », prévient ce responsable des séjours de longue durée à Terre des langues. Pas d'inquiétude toutefois, le niveau est très accessible. « Franchement, ce n'est pas la mer à boire, avoue Elsa, partie après sa classe de première dans une petite ville de Géorgie. Malgré mon niveau en anglais qui n'était pas élevé au début, j'ai terminé deuxième de ma promo ! » et de préciser : « En fait, le système d'enseignement est très différent. Les lycéens doivent valider un certain niveau minimal, mais s'ils sont forts, le système des classes de niveau leur permet d'aller plus loin. Ensuite, c'est un enseignement basé sur des situations tirées de la vie quotidienne. C'est plus intéressant et surtout moins théorique qu'en France. On fait des expériences et on observe les résultats. »

Gare au choc au retour !

Des difficultés d'adaptation peuvent venir du déracinement. Mais on prend vite goût au style de vie. « Une fois que je me suis fait des amis, c'était vraiment génial ! On allait faire du shopping, jouer au bowling, au cinéma », se souvient Elsa, qui ajoute avec émotion : « On nous prépare au départ, mais pas assez au choc du retour. Moi, j'ai déprimé pendant trois mois. Ma famille d'accueil et mes amis américains me manquaient terriblement. Et puis, j'avais beaucoup mûri et je retournais vivre dans ma vie française d'avant, où rien n'avait changé. Il y avait un grand décalage. Et puis, quand on quitte la France, on sait qu'on va revenir dans un an, alors que quand on quitte les Etats-Unis, on ne sait pas quand on y retournera... »

Et après ?

Elsa peut sécher ses larmes, puisque la probabilité qu'elle étudie à l'université ou trouve un travail aux Etats-Unis est multipliée par deux. Effectivement, ces jeunes lycéens ont, pendant cette année américaine, cultivé leur anglais, mais aussi leur soif de découvrir d'autres horizons, anglophones ou non. Repartir vivre plus loin et plus longtemps ne leur fait plus peur. A l'heure de la mondialisation, c'est un sacré avantage !

<p>1 Selon ce texte, pourquoi les jeunes Français vont-ils étudier aux Etats-Unis ?</p> <p>A Pour éviter l'échec scolaire en France.
Parce qu'ils sont attirés par ce pays et cette culture.</p> <p>B culture.</p> <p>C Afin de surmonter leurs difficultés en anglais.</p> <p>Si les résultats dans le lycée américain sont</p> <p>2 insuffisants, le lycéen est</p> <p>A convoqué par ses profs.</p> <p>B condamné à redoubler.</p> <p>C renvoyé en France.</p> <p>3 Pour Elsa, étudier aux Etats-Unis,</p> <p>A c'est beaucoup plus difficile qu'en France.</p> <p>B ce n'est pas si difficile que ça.</p> <p>C c'est vraiment très facile.</p> | <p>4 Pour Elsa, l'enseignement américain est</p> <p>A pragmatique</p> <p>B scientifique.</p> <p>C synthétique.</p> <p>5 À son retour des Etats-Unis, Elsa</p> <p>A a eu des moments de tristesse.
était soulagée de retrouver sa famille.</p> <p>B famille.</p> <p>C s'est facilement réadaptée.</p> <p>L'auteur de cet article pense qu'étudier</p> <p>6 aux Etats-Unis est</p> <p>A une nécessité pour réussir.</p> <p>B un passeport pour l'avenir.</p> <p>C un bon souvenir pour la vie.</p> |
|---|---|

8.2.3.1.9. Njemački jezik – vrsta Čitanje 2, ciljana razina A1

Du liest eine Anzeige. Sophie sucht ihre Katze. Wähle bei den folgenden 4 Aufgaben die richtige Lösung A, B oder C.

Wer hat Leonie gesehen?

Leonie ist meine kleine Katze. Sie ist weiß mit schwarzen Punkten. Sie ist noch klein und sehr süß, hat braune Augen und trägt ein graues Halsband. Sie geht gern auf den Häusern zwischen der Bäckerei Hansmann und der Plauenerstraße spazieren. Seit Montag ist sie weg und heute ist schon Donnerstag. Für eine kleine Katze ist das schon eine lange Zeit!

Haben Sie Leonie in Ihrem Garten oder unter Ihrem Auto gesehen? Dann rufen Sie mich bitte an! Achtung: Leonie darf man nicht tragen und sie trinkt keine Milch.

Vielen Dank für Ihre Hilfe!

Sophie Mann 08808 484349

1 Welche Farbe hat Leonie?
A schwarz und grau
B braun und grau
C schwarz und weiß	3 Wie lange ist Leonie schon weg?
A einen Tag
B mehrere Tage
C eine Woche
2 Wo ist Leonie gern?
A in Gärten
B unter Autos
C auf Häusern	4 Ich finde Leonie. Ich soll ...
A zur Bäckerei gehen.
B Leonie Milch geben.
C Sophie anrufen.

8.2.3.1.10. Njemački jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2

Du liest einen Artikel in einer Zeitschrift. Wähle bei den folgenden 5 Aufgaben die richtige Lösung A, B oder C.

Deutscholympiade in Dresden

In diesem Sommer treffen sich über 130 junge Leute aus der ganzen Welt, die eines gemeinsam haben: Sie können gut Deutsch. In ihrem Land hat man sie ausgesucht, damit sie in Dresden bei einer Olympiade der Sprachen teilnehmen.

Ai Nakishima, 17, besucht in Kyoto ein Gymnasium. Sie lernt seit vier Jahren Deutsch. Zusammen mit zwei anderen Schülern aus Japan macht sie für ihr Land bei der Deutscholympiade mit.

Ai erzählt: „Wir sind 132 Jugendliche, immer drei aus einem Land. Wir wohnen in einer Internatsschule in einem Dorf in der Nähe von Dresden. Morgens fahren wir mit dem Bus ins Goethe-Institut. Vormittags arbeiten wir für die Projekte in der Olympiade. Ich bin dazu in einer Gruppe mit vier anderen Jugendlichen aus verschiedenen Ländern. Zusammen bereiten wir ein Theaterstück vor, das wir am Ende der Woche vor einer Jury zeigen sollen. In der Jury sind Lehrer, es sind alles Deutsche. Für die besten Teams gibt es Preise zu gewinnen. Der erste Preis ist ein Sprachkurs in Berlin im nächsten Jahr. Nachmittags machen wir Ausflüge oder besichtigen die Altstadt von Dresden. Sogar eine Schiffsreise auf der Elbe haben wir gemacht. Wir haben in Deutschland viele schöne Sachen besichtigt. Aber bald ist es Zeit, nach Hause zu fahren. Ich freue mich schon auf meine Familie, aber ich habe mich hier nie allein gefühlt. Wir sind hier alle so gute Freunde geworden – es ist sehr schade, wenn wir nur noch über Internet Kontakt haben!“

<p>1 Was macht Ai in Dresden? Sie ...</p> <p>A studiert Deutsch an der Universität.</p> <p>B ist zu Besuch bei ihren Freunden.
nimmt an einem internationalen Wettbewerb teil.</p> <p>2 Wo schlafen die Jugendlichen?</p> <p>A außerhalb von Dresden</p> <p>B im Goethe-Institut</p> <p>C im Stadtzentrum</p> <p>3 Was tun die Jugendlichen am Vormittag? Sie ..</p> <p>A treffen sich mit deutschen Jugendlichen.</p> <p>B besuchen verschiedene Theater.</p> <p>C machen Gruppenarbeit.</p>	4 Was kann man gewinnen? A eine Reise nach Dresden B einen Deutschkurs C eine Schiffsreise 5 Was findet Ai traurig? Sie hat zu wenig von Deutschland gesehen. A Ihre Familie hat sie nicht besucht. C Sie trifft ihre neuen Freunde nicht mehr.

8.2.3.1.11. Njemački jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1

Du liest eine E-Mail von Frank an seine neue Freundin Martina.

Wähle bei den folgenden 5 Aufgaben die richtige Lösung A, B oder C.

Von: Frank

An: Martina

Betreff: Marathon

Hallo Martina,

wie geht's dir denn so? War die Radtour noch schön? Bist du gut wieder nach Hause gekommen?

Ich bin hier schon wieder voll in meinem Schulalltag drin: Manchmal hab ich Stress mit meinen Mitschülern, und die Lehrer sind wie immer ... Zurzeit ist eigentlich Sport das einzige Fach, das ich so richtig gut finde. Ich habe ja früher immer mit den Nachbarskindern Fußball gespielt, und wie du weißt, mache ich auch gern lange Radtouren – sonst hätten wir uns ja in diesen Sommerferien nicht auf dem Donau-Radweg anfreunden können ;-)

Seit Neuestem entdecke ich das Laufen für mich. Nächstes Frühjahr möchte ich hier in Berlin beim Halbmarathon mitlaufen! Da muss ich noch ganz schön viel trainieren!

Manchmal läuft jetzt mein Vater mit mir. Er wird allerdings dann im Frühjahr nicht dabei sein, weil er nicht so viel Zeit zum Trainieren hat wie ich...

Hast du nicht Lust, mich zu diesem großen Tag hier in Berlin zu besuchen – dann könntest du den Halbmarathon miterleben, und natürlich würde ich dir auch die Stadt zeigen! Natur hast du ja bei dir zuhause im Schwarzwald genug.

Mein Vater wäre damit einverstanden, und meine Mutter freut sich sowieso immer über Besuch.

Überleg's dir mal – würde mich freuen, wenn du kommst!

Für heute erstmal beste Grüße aus Berlin

Dein Frank

- 1 Was gefällt Frank an der Schule?
- A Der Sportunterricht macht ihm Spaß.
 - B Er findet die meisten Lehrer nett.
 - C Er freut sich, seine Mitschüler zu sehen.
- 2 Frank und Martina kennen sich, weil sie ...
- A sich in den Ferien getroffen haben.
 - B zusammen zur Schule gehen.
 - C zusammen für den Marathon trainieren.
- 3 Welchen Sport treibt Frank zurzeit am intensivsten und warum?
- A Fußball, weil er da seine Freunde trifft.
Laufen, weil er beim Halbmarathon mitmachen will.
 - B will.
 - C Radfahren, weil man da in der Natur ist.
- 4 Frank wünscht sich von Martina, dass sie ...
- A ihm beim Halbmarathon zuschaut.
 - B ihn in den Schwarzwald einlädt.
 - C mit ihm eine Radtour macht.
- 5 Franks Vater ...
- A hat erlaubt, dass Martina Frank besucht.
 - B kann immer mit ihm zusammen laufen.
 - C wird auch am Halbmarathon teilnehmen.

8.2.3.1.12. Njemački jezik – vrsta Čitanje 7, ciljana razina B2

Du liest einen Artikel über den Star der Berliner Techno-Szene, Paul van Dyk. Wähle bei den folgenden 6 Aufgaben die richtige Lösung A, B oder C.

Deutscher DJ mit internationalem Erfolg

Paul van Dyk ist nicht nur DJ, sondern macht elektronische Musik, ist Produzent und Gründer eines Labels und eines Internetradios.

Seit über 15 Jahren ist Paul van Dyk DJ und seine Popularität ist ungebrochen. Schon mehrmals wurde er zum beliebtesten DJ der Welt gewählt und internationale Künstler arbeiten mit ihm zusammen. Sein Metier ist die Techno-Musik, die heute eine der größten Jugendkulturen der Welt ist. Angefangen hat alles Anfang der neunziger Jahre, als er nach Berlin kam. Die ganze Stadt war in Aufbruchsstimmung und es gab tolle Clubs. Die Techno-Kultur hat sich bis heute erhalten, aber auch sehr verändert. Paul van Dyk begrüßt diesen Wandel, denn wenn alles bliebe, wie es war, sei es doch langweilig – meinte er in einem Interview.

Den Erfolg der Techno-Musik sieht Van Dyk in ihrem spezifischen Charakter begründet: Sie fordert auf mitzumachen und grenzt niemanden durch Sprachbarrieren aus. Durch seine Auftritte auf der ganzen Welt erlebt er das fast täglich selbst – und ist immer noch davon begeistert.

Zwar muss er für diese Auftritte ständig unterwegs sein – er sitzt mehr im Flugzeug als ein professioneller Pilot – aber weder das noch sein Alter können ihn von seinen Touren abhalten. Mittlerweile liegt er nämlich schon deutlich über dem Altersdurchschnitt seiner Konzertbesucher, aber er sieht das gelassen. Für ihn liegt der Hauptakzent nicht auf dem Alter, sondern auf der Kommunikation. Solange diese zwischen dem Publikum und ihm funktioniert, solange fühlt er sich fast zu Auftritten verpflichtet.

Dennoch weiß er trotz seines internationalen Erfolgs, was für ihn persönlich von Bedeutung ist: „Ich messe mich nicht daran, wie hoch ich in irgendwelchen Verkaufscharts stehe, sondern an der Akzeptanz der Menschen, die mir wichtig sind.“ Durch seine Kindheit in der DDR lernte er ein Leben ohne Demokratie kennen – und ist sich deswegen heutzutage ihrer Bedeutung bewusst. Aber Demokratie könne eben nur funktionieren, wenn Menschen sich dafür einsetzen. Deswegen

ist er neben seiner kreativen Arbeit in verschiedenen Organisationen aktiv, so z. B. für „Pro Asyl“ und die „Deutsche Kinderhilfe“. Dies widerspricht zwar auf den ersten Blick der typischen Vorstellung von einem unpolitischen Techno-Künstler, ist jedoch für Paul van Dyk ein zentrales Anliegen.

Berlin ist seine Wahlheimat, auch wenn er des Öfteren mit dem Gedanken spielt wegzuziehen. Aber ihn beschäftigen die politischen Zusammenhänge und Entwicklungen in Deutschland, die er vor Ort mitverfolgen möchte. Würde er im Ausland leben, könnte er sich zwar mehr seiner künstlerischen Tätigkeit widmen, aber das widerspräche seinem engagierten Naturell. So bleibt er einfach ein facettenreicher DJ.

1 Wie findet Paul van Dyk die Veränderungen in der Techno-Kultur?   Er wünscht sich die Euphorie der   A Anfangszeit zurück.   Die neuen Entwicklungen findet er weniger   B interessant.   Diese machen die Techno-Kultur weiterhin   C reizvoll.
<p>... und erlebt das fast täglich selbst (Zeile 12) bezieht sich auf...</p> <p>A den verbindenden Charakter der Musik.</p> <p>B die weltweite Beliebtheit der Musik.</p> <p>C seinen Erfolg als DJ auf der Bühne.</p>
<p>3 Paul möchte so lange als DJ arbeiten, wie ...</p> <p>A ihm das Reisen noch Spaß macht.</p> <p>B der Altersabstand noch nicht zu groß ist.</p> <p>C er sich mit dem Publikum versteht.</p> | <p>4 Für Paul van Dyk ist es wichtig, ...</p> <p>A als Künstler Erfolg zu haben.</p> <p>sich politisch und sozial zu</p> <p>B engagieren.</p> <p>ein richtiges Bild von sich zu</p> <p>C vermitteln.</p>
<p>Warum zieht Paul van Dyk nicht ins Ausland?</p> <p>A Er kann in Berlin kreativer arbeiten.</p> <p>Er fühlt sich Deutschland stark</p> <p>B verbunden.</p> <p>Er hat in Deutschland als DJ bessere</p> <p>C Chancen.</p>
<p>Paul van Dyk wird im Text dargestellt als Mensch, der ...</p> <p>A selbstbewusst und egoistisch ist.</p> <p>B aggressiv und rebellisch ist.</p> <p>C vielseitig und bescheiden ist.</p> |
|--|--|

8.2.3.1.13. Talijanski jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2 (Č4 – A2)

Leggerai un articolo. Per le 5 domande seguenti scegli la risposta A, B o C.

Olimpiadi dell' italiano a Napoli

Quest'estate si incontreranno più di 130 ragazzi di tutto il mondo e con qualcosa in comune tra loro: sanno bene l'italiano. Hanno superato una selezione nel loro Paese e ora parteciperanno alle olimpiadi della lingua italiana a Napoli.

Ai Nakishima, 17 anni, frequenta il liceo a Kyoto. Studia l'italiano da quattro anni. Insieme ad altri due studenti giapponesi partecipa per il suo Paese a queste olimpiadi. Ai racconta: "Siamo 132 ragazzi, tre per ogni Paese. Abitiamo in una casa per studenti vicino a Napoli. Ogni giorno andiamo in autobus all'Istituto In Italiano. Di mattina lavoriamo per i progetti delle olimpiadi. Io sono in un gruppo con altri quattro ragazzi di diversi Paesi. Insieme prepariamo uno spettacolo teatrale, che rappresenteremo alla fine di questa settimana di fronte ad una giuria composta da insegnanti italiani. Per la migliore squadra ci saranno dei premi: il primo premio è un corso di italiano a Roma per il prossimo anno.

Di pomeriggio facciamo delle gite o visitiamo il centro storico di Napoli e una volta siamo andati anche in barca al mare.

In Italia abbiamo visitato tante cose interessanti. Ora è arrivato il momento di tornare a casa. Sono contenta di rivedere la mia famiglia, ma qui non mi sono sentita mai sola. Siamo diventati tutti amici e mi dispiace che in futuro avremo contatti solo in Internet."

1 Che cosa fa Ai a Napoli?	4 Che cosa si può vincere?
A Studia italiano all'università.	A un viaggio a Napoli
B Fa una visita ai suoi amici.	B un corso di lingua
C Partecipa ad una gara internazionale.	C una gita in barca
2 Dove dormono i ragazzi?	5 Ai è triste perché
A fuori Napoli	A non ha visitato abbastanza l'Italia.
B all'Istituto "In Italiano"	B la sua famiglia non le ha fatto visita.
C in centro	C non incontrerà più i suoi nuovi amici.
3 Che cosa fanno i ragazzi di mattina?	
A Incontrano ragazzi italiani.	
B Vanno in diversi teatri.	
C Fanno lavori di gruppo.	

8.2.3.1.14. Talijanski jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1

Leggerai un'email che una ragazza, Lilly, scrive a sua sorella. Per le 5 domande seguenti scegli la risposta A, B o C.

Cara sorellina,

che bello sentirti! Mi dispiace però sapere che hai qualche problema a scuola! Qualche volta è complicato capire il rapporto tra insegnanti e studenti, lo so... anch' io l'ho vissuto, ma ora che frequento il primo anno di università, lontano da casa, guardo tutto con occhi diversi. Vedrai succederà anche a te quando avrai passato questo periodo ... in fondo ti manca poco, sei quasi alla fine, quindi coraggio!!

Ti ricordi il mio professore di matematica? Quello che era severo? Beh, quando entrava in classe io e i miei compagni tremavamo tutti e quando mi guardava diventavo rossa anche se ero sempre ben preparata. Però, ora mi rendo conto di quanto ho ricevuto da lui e dagli altri miei prof.

Ho capito che lui era un po' severo solo perché amava il suo lavoro e i suoi studenti ed era per il nostro bene. Ora ne vedo i risultati e sono contenta di averlo avuto per un po' di anni.

Al posto tuo, però, parlerei direttamente con la tua prof e le spiegherei meglio, penso che tra di voi ci sia poca comunicazione.

Beh, ora devo tornare a studiare. Ti chiamo questo fine-settimana, va bene? Non vedo l'ora di sentirti, così approfondiamo l'argomento!

Un grosso abbraccio e un bacio,
la tua Lilly

1 Secondo Lilly, lei e sua sorella	4 Adesso a Lilly
A hanno una relazione difficile.	A piace andare all'università.
B vivono momenti di vita differenti.	B manca il periodo di scuola.
C devono risolvere un problema comune.	C serve quello che ha imparato.
2 Lilly capisce la situazione perché	5 Lilly consiglia a sua sorella di
A è più coraggiosa.	A parlare dei suoi problemi.
B vuole bene a sua sorella.	B studiare di più a scuola.
C è già andata a scuola.	C telefonarle prima possibile.
3 A scuola Lilly	
A aveva dei professori simpatici.	
B era una brava studentessa.	
C adorava i suoi compagni.	

8.2.3.1.15. Španjolski jezik – vrsta Čitanje 2, ciljana razina A1

Vas a leer un texto sobre un gato. Para las siguientes 4 preguntas, selecciona A, B o C.

Busco a mi gato Leo. Ha desaparecido. Es blanco con las patas negras. Es pequeño, tiene 7 meses y es muy bonito. Tiene los ojos marrones. Lleva un collar gris. Le gusta sentarse en los tejados de las casas que están entre la panadería García y la calle de la Victoria. No veo a Leo desde el lunes y hoy es jueves. Es mucho tiempo para un gato tan pequeño. Leo no bebe leche y no come pan.

Si lo ves cerca de tu casa o debajo de un coche, llámame.

Gracias por tu ayuda.

Sofía Alonso 626 537 548

1 ¿De qué color es Leo?	3 Leo lleva fuera de casa
A Blanco y gris	A un día.
B Marrón y gris	B varios días.
C Blanco y negro	C una semana.
2 A Leo le gusta sentarse	4 Si ves a Leo debes
A en los jardines.	A ir a la panadería.
B debajo de los coches.	B darle leche.
C en los tejados.	C llamar a Sofía.

8.2.3.1.16. Španjolski jezik – vrsta Čitanje 4, ciljana razina A2

Vas a leer un artículo de un periódico sobre unos jóvenes estudiantes de español.

Para las siguientes 5 preguntas, selecciona A, B o C.

La olimpiada del español

Más de 130 jóvenes de todo el mundo se encuentran este verano en Salamanca (España). Todos tienen algo en común: hablan bien español. Han sido elegidos en sus países para participar en una olimpiada de idiomas que se celebra en esta ciudad.

Ai Nakishima tiene 17 años, es estudiante de un colegio de Kyoto. Desde hace cuatro años estudia español. Junto con otros dos estudiantes de Japón ella representa a su país en la olimpiada del español.

Somos 132 jóvenes, venimos tres representantes de cada país, comenta Ai. Vivimos en un colegio que está cerca de la ciudad. Por las mañanas vamos a la escuela de lenguas en autobús y nos preparamos para el proyecto de la olimpiada. Yo estoy en un grupo con cuatro jóvenes de países diferentes. Estamos escribiendo una obra de teatro para representarla delante de un grupo de profesores españoles. Los mejores grupos recibirán un regalo fantástico y los ganadores podrán estudiar español en la Universidad de esta ciudad durante un año completamente gratis.

Por la tarde tenemos tiempo libre, por eso normalmente vamos de excursión o visitamos el centro de la ciudad. Ya hemos visto un museo de arte y el teatro municipal. Lo mejor, para mí, ha sido la excursión que hicimos en barco por el río porque la naturaleza era fantástica. Ese día hacía un poco de frío, pero me lo pasé muy bien.

1 ¿Qué hace Ai en Salamanca?	4 ¿Qué puede ganar Ai?
A Estudia español en la Universidad	A Una entrada de teatro
B Visita a sus amigos españoles	B Un curso de español
C Participa en una competición internacional	C Un viaje a una ciudad española
2 ¿Dónde duermen los jóvenes?	5 ¿Qué actividad de la tarde le ha gustado más a Ai?
A En una escuela fuera de la ciudad	A La obra del teatro municipal
B En el centro de lenguas	B La visita al museo de arte
C En un hotel del centro de la ciudad	C El viaje por el río
3 Por la mañana, Ai	
A aprende otras lenguas.	
B actúa en una obra de teatro.	
C trabaja en un grupo.	

8.2.3.1.17. Španjolski jezik – vrsta Čitanje 5, ciljana razina B1

Vas a leer un e-mail que le ha escrito Marian a su amigo Ricardo. Para las siguientes 5 preguntas, selecciona A, B o C.

De: marian@telfon.es Para: ricardo@telfon.es

Asunto: Noticias

Hola Ricardo:

¡Por fin tengo tiempo para escribirte!

Quería decirte que ya he vuelto de mis vacaciones de Navidad. Como sabes, cuando me las dieron me fui a casa de mis padres. Estas fiestas no son lo mismo si no estoy con mi familia y amigos. Allí hemos tenido mucha nieve y mucho frío, ¿a que te parece raro? Normalmente hace muy bueno; otras veces, incluso cuando llueve, la temperatura es agradable. ¡El tiempo está loco!

Todavía no tengo clases pero este mes estoy muy nerviosa con los exámenes. Tú también los tienes ahora, ¿verdad? Todos los días me levanto muy pronto para ir a la biblioteca. En mi casa hay demasiado ruido, están construyendo un edificio exactamente enfrente. Estoy muy enfadada, es que no me puedo concentrar. Afortunadamente, durante los exámenes, las bibliotecas abren las 24 horas del día y toda la semana completa, ¡es genial! Yo voy a diario excepto los domingos, los necesito para hacer las tareas de mi casa.

¿Y tú? ¿Qué tal por Madrid? ¿Tienes mucho que estudiar? Espero que el próximo mes nos podamos ver. Me encantaría ir a pasármelo bien contigo y, además, hacer algunas visitas turísticas; la verdad es que no conozco muchas cosas de Madrid.

Bueno chico, que tengas mucha suerte con las notas, no te pongas demasiado nervioso.

Un beso, Marian

1 Cuando Marian escribe este e-mail A ha hecho ya todos los exámenes. B se han acabado sus vacaciones. C va a visitar a su familia.	4 En época de exámenes Marian va a la biblioteca A todos los días de la semana. B 24 horas a la semana. C seis días a la semana.
2 En la ciudad de Marian, estas Navidades A ha llovido bastante. B ha hecho buen tiempo. C ha nevado mucho.	5 Marian quiere ir a Madrid para A disfrutar de la ciudad. B conocer nuevas personas. C estudiar con su amigo.
3 Marian se siente mal porque A su casa está sucia por las obras. B no puede estudiar en casa. C el ruido no le deja dormir.	

8.2.3.1.18. Španjolski jezik – vrsta Čitanje 7, ciljana razina B2

Vas a leer un artículo sobre los orígenes del portal español Tuenti. Para las siguientes 6 preguntas, selecciona A, B o C.

O ESTÁS EN TUENTI O PERDISTE EL TREN

Tuenti es una herramienta de comunicación que está causando furor entre adolescentes y universitarios españoles. Con ella es muy sencillo introducirte en un “grupo de amigos” con los que compartir mensajes, información y fotografías.

Se trata de una red local de Internet que está rivalizando con Facebook, lo que da una idea de su crecimiento. Yo creo que el éxito de Tuenti se debe a que ha aparecido en un momento en que las redes sociales son un complemento indispensable de la vida social de los jóvenes y a

que sus creadores han tenido el acierto de centrarse en un solo país y en una franja de edad muy determinada: entre catorce y veintitantos años.

Mi relación con Tuenti comenzó hace un año y desde el primer momento me llamó tanto la atención que, además de hacerme usuaria de inmediato, me puse a investigar sobre sus orígenes. Tuenti empezó en una sucia oficina, con restos de comida por todas partes y un sofá rojo. Averigüé que los creadores de esta gran red de amigos eran cinco veinteañeros (tres españoles y dos norteamericanos) que habían pasado entre aquellas paredes muchos días y muchas noches enchufados al ordenador para crear el sueño de una gran red de amigos.

Cuando por fin conseguí entrevistarme con varios de ellos, tuve la impresión de que los grandes ejecutivos actuales poco tienen que ver con los de antes. Kenny, el genio del equipo, programador creativo, me confesó que ha heredado la vocación de crear de sus padres, que son artistas. Cree que su resistencia a abrir Tuenti a los formatos publicitarios más invasivos ha sido una de las claves del éxito del proyecto hasta la fecha.

Zaryn Dentzel, californiano, consejero delegado de Tuenti, me contó que antes de crear Tuenti había tenido en Estados Unidos una experiencia en el campo de las redes sociales que le había salido mal pero que le había enseñado a no intentar hacer lo que hacen otros.

Y aquel modesto proyecto de cinco chavales se convirtió, en apenas dos años, en la red social más importante de Internet en España. Para hacernos una idea exacta de su crecimiento voy a dar varios datos: actualmente la plantilla de Tuenti está compuesta por cuarenta y tres personas y los usuarios suben un millón de fotos al día.

De aquella sucia oficina con su sofá rojo tampoco queda nada porque el éxito ha sido tan espectacular que han tenido que trasladarse de oficina tres veces en los últimos dos años, ya que todo se les queda pequeño rápidamente.

- La autora del artículo dice que la red social Tuenti
- 1** sustituye a los grupos de amigos tradicionales.
- A** triunfa entre los jóvenes españoles.
- B** de momento no tiene competidores.
- C**

- La autora confiesa que se hizo usuaria de Tuenti
- 2** al investigar cómo se creó.
- A** cuando conoció a sus creadores.
- B** en cuanto lo descubrió.
- C**

- La autora cuenta que los creadores de esta red social
- 3** han visto cómo se ha cumplido un deseo.
- A** creen que el proyecto culminará en breve.
- B** eran amigos antes de crear la idea.
- C**

- El programador creativo de Tuenti confiesa que
- 4** sus padres le ayudaron a crear el proyecto.
- A** los logros se deben al control de la publicidad.
- B** cuentan con el apoyo de muchas marcas.
- C**

- El consejero delegado de Tuenti asegura que
- 5** conocía de primera mano el tema de las redes sociales.
- A** antes había montado una empresa online.
- B** en este campo es importante imitar a los mejores.
- C**

- Según la autora del artículo, una prueba del éxito de Tuenti es que
- 6** las oficinas se han reformado en varias ocasiones.
- A** el número de visitas ha saturado la red.
- B** su desarrollo está siendo imparable.
- C**

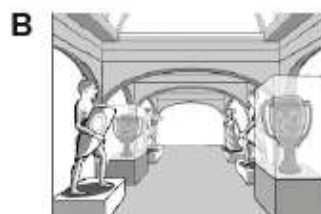
8.2.3.1.19. Engleski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1

You will hear people talking in different situations. For each question, answer A, B or C.

6 What does the boy want in his sandwich?

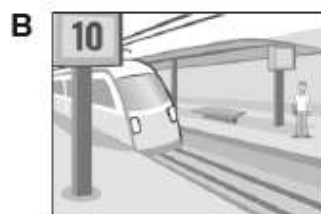
7 What will the students visit on the school trip?

8 What has the girl got in her bedroom?

9 Where does the train to London leave from?

Prijepis

1	M: Hi there. Can I get a sandwich, please?
F: Sure. We've got cheese, egg or chicken.
M: Oh, I'll have egg, please.
F: Anything to drink?
M: No thanks
2	F: Are we going to visit the museum tomorrow?
M: No, it's closed tomorrow.
F: So are we staying at school then?
M: No, we're going to visit a church instead.
F: Where are we meeting?
M: In the square. Outside the café.
3	In my bedroom I haven't got a cupboard to put things in, but there's a big bed and a nice chair, where I can sit and read. There isn't a desk. I don't need one because my computer's in the living room.
4	The ten o'clock train to London is running 15 minutes late. Passengers for London should wait on platform 6 until the train arrives. We are sorry for this delay

8.2.3.1.20. Engleski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2

You will hear a boy and girl talking about what they did at the weekend with their friends.
What did each friend do at the weekend?

For the next 5 questions, choose the answer (A–G). Use each letter once only.

People	Answers	Activities
10 Sue	10 ☐	A
11 Laura	11 ☐	B
12 Jamie	12 ☐	C
13 Charlie	13 ☐	D
14 Ricky	14 ☐	E
		F
		G

Prijepis

Andrew: Hi Cathy, how are you?

Cathy: Fine.

Andrew: What did you do on Saturday?

Cathy: Well, first, I met Sue. We went shopping in town together. We bought some jeans and some shoes. And, later, about seven o'clock, we met Laura.

Andrew: Didn't Laura go shopping with you?

Cathy: No – on Saturday afternoons she always goes to the gym. After that she waits for her boyfriend Jamie, who plays volleyball. We always see each other later. And what did you do yesterday? Did you go out on your mountain bike?

Andrew: No – actually my friend Charlie wanted to go to a disco, but when we got there, we found it closed on Sunday evening.

Cathy: So, what happened?

Andrew: Well, Charlie had some tickets to see a new band. I really enjoyed it - the music was great!

Cathy: And didn't Ricky go with you all?

Andrew: No, he went skiing in the mountains with his parents this weekend.

Cathy: Lucky thing!

8.2.3.1.21. Engleski jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1

You will hear an interview with a young singer-songwriter called Lottie Carling.

For the next 6 questions, answer A, B or C.

1 What does Lottie say about her success?
A She's surprised by it.
B She's happy about it.
C She prefers not to think about it.	4 Lottie sometimes gets ideas for songs from
A poets.
B other songwriters.
C her dreams.
2 What does Lottie say about her voice?
A It's changed a lot.
B It's too soft.
C It's right for her songs.	5 Who did Lottie enjoy meeting in the USA?
A some of her fans
B the other musicians on the tour
C one of her favourite singers
3 What does Lottie do when she feels anxious on stage?
A She avoids looking at the audience.
B She thinks about the songs.
C She does breathing exercises.	6 What decision has Lottie made about the future?
A to write happier songs
B to work with people she likes
C to do fewer concerts

Prijepis

Interviewer: So Lottie, it's been quite a year for you. How does it feel to have so much success?

Lottie: Well, I've been writing songs since I was 14 so it's been quite a long process, even though I'm only 18 now. I didn't write songs to become famous – that's not important to me – so I just keep focused on the music and try not to worry about it.

Interviewer: You've got your own style of singing. Has your voice developed over the years?

Lottie: Well, when I started, I didn't like the way I sounded. My voice is powerful but I wanted to sound a bit sweeter. I realised after a while that my songs need a strong voice and anyway you can't change the way you are.

Interviewer: I know you get very anxious on stage. Is that a problem for you?

Lottie: I used to just imagine I was somewhere else and look at the floor. But now what helps me is to remember how I was feeling when I wrote the song and why it's important to me. A friend has suggested I do some exercises to help me relax, so I might try that too. It might help.

Interviewer: The words to your songs are really beautiful. Where do you get your ideas?

Lottie: Well, the words are the starting point for me. Other songwriters start with the music and the words follow. I can spend days and days just writing a few lines. It's like writing poetry. I always keep a pen and notebook by my bed because some of the best lines come to me when I'm dreaming.

Interviewer: I hear your tour of the USA went well. Did you meet any interesting people?

Lottie: It was incredible. They were playing my songs on the radio and at every concert fans bought all the CDs. What was really special though was travelling around with two other bands. There were 12 of us living together on this bus for three weeks. We all became such good friends. My only regret is that Tyler Flynn had to cancel the tour. He's one of my biggest heroes.

Interviewer: And what plans have you got for the future?

Lottie: To do what makes me happy. From now on I'll write depressing songs if I want to, play to smaller audiences in smaller venues if I want to and work with musicians I trust and who understand me and my music.

Interviewer: That sounds like a good plan (fade)

8.2.3.1.22 Engleski jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2

You will hear a presentation in which a former scout leader called Frank Johnson is telling a group of students about the scouting organisation.

For the next 6 questions, answer A, B or C.

1 Why does Frank mention some famous ex-scouts at the start of his talk? A to indicate the type of people the scouts are looking for B to emphasise that scouting is becoming a more fashionable thing C to suggest that being a scout appeals to a wide range of people	4 When he visited the Scouts' Wilderness Workshop, Frank was surprised that A the teenagers were learning business skills. B complex techniques were being used to build a hut. C the roles of instructor and learner had been reversed.
2 Frank says that the activities scouts do together A are more suitable for younger teenagers. B may prove an advantage in finding employment. C ensure a good level of physical fitness.	5 Frank thinks that the most important reason for getting more adults involved in scouting is A to improve relationships between different age groups. B to increase the number of activities on offer. C to provide much needed administrative support.
3 What is Frank's opinion of scouts raising money for charities? A He feels they should focus on local causes. B He believes it can be a rewarding experience. C He thinks it is a good way to make friends.	6 What point is Frank making at the end of his talk? A Everyone should try joining a scout group. B There is more to scouting than most people think. C International scouting projects are on the increase.

Prijepis

Good afternoon everyone. I'm here to tell you about scouting, the international youth movement. It may surprise you to know that there are over 30 million scouts worldwide. Former scouts include famous names, like the footballer David Beckham, the Harry Potter actor Daniel Radcliffe, the cyclist Fausto Coppi and the singer Elio. So what does that tell you about the scouting movement?

Well, you'd be wrong to think that there's such a thing as a typical scout. For example, you may think of scouts as little kids doing activities like sitting round a camp fire singing songs and so you may imagine there's nothing to interest teenagers like you. Actually, scouting involves all sorts of activities. For instance, scouts learn new skills, such as climbing or sailing, get used to working in teams and lead projects, which often stands them in good stead when they have to make their first job application look more interesting.

Scouting isn't only about doing things for your own group. The focus also includes helping local people in need and raising money for international charities, those supporting wildlife for instance. There are lots of ways, though, of collecting funds, such as organising a concert with local bands, which can give you a real thrill, although it might be hard work getting your friends to help initially. It's also possible to find new angles on traditional activities. Recently, I visited a scouts group's 'Wilderness Workshop'. I'd expected to see adult leaders showing teenage scouts how to build a basic shelter, light fires and other survival techniques. So I was quite taken aback to see the young scouts showing a group of business people how these tasks are done.

Talking of adults, one of the things the scouting movement tries to do is persuade more adults to lend a hand. We can always do with help from parents with organising events and booking accommodation for trips. Also it's great if they're specialists in new skills which can be added to the list. And above all, it's a way to encourage the generations to spend quality time together in different ways.

Finally, scouting isn't only about outdoor activities. An international scouting orchestra has been performing in different countries for years. Scouts have also been involved in cultural exchanges and conservation projects. I realise all this may not necessarily be your thing, but I hope you've found this brief presentation informative.

8.2.3.1.23. Francuski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1

Ilustracije korištene u ovom zadatku vidi u ulomku 8.1.3.1.19. Engleski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1.

Prijepis

Quel type de sandwich veut le garçon ?

M Bonjour, vous avez des sandwiches s'il vous plaît?

F Au fromage, à l'oeuf ou au poulet?

M Un sandwich à l'oeuf, s'il vous plaît.

F Vous voulez boire quelque chose ?

M Non, merci.

Qu'est-ce que les élèves vont visiter?

F Monsieur, demain on va au musée ?

M Non, demain c'est fermé.

F Alors on reste à l'école ?

M Non, on va visiter une église. Le rendez-vous est à 9 heures, sur la place Victor Hugo devant le café.

J'ai une nouvelle chambre. Elle est petite mais très jolie. Il n'y a pas d'armoire mais un grand lit. Il y a aussi une table avec un ordinateur et une chaise. Je m'assieds souvent dessus pour étudier.

Le train de 10 heures à destination de Marseille partira du quai 6 avec 15 minutes de retard. Il s'arrêtera en gare d'Avignon et d'Aix-en-Provence.

8.2.3.1.24 Francuski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2

Ilustracije korištene u ovom zadatku vidi u ulomku 8.1.3.1.19. Engleski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1.

Prijepis

Garçon : Bonjour Marie. Tu as passé un bon week-end? Tu as fait quoi?

Fille: D'abord, je suis allée faire les magasins avec Suzanne dans l'après-midi. On a acheté un pantalon et des chaussures. Puis, vers huit heures, on a rejoint Laure et son copain Antoine.

Garçon : Laure n'a pas fait les boutiques avec vous?

Fille: Non, non. Le samedi après-midi elle va à la gym, puis elle attend Antoine qui fait du volley-ball. On se voit toujours après.

Garçon : Je ne le savais pas.

Fille: Et toi, tu as fait quoi?

Garçon : Ben d'abord, avec mes amis on voulait aller en discothèque, mais il y avait trop de monde.

Fille: Alors, vous avez décidé quoi?

Garçon : Ben, finalement on a profité des places que Christophe avait pour écouter un nouveau groupe de musique. C'était génial. On s'est bien amusés!

Fille: Et ton copain Pierre était là?

Garçon : Non, il est parti skier à la montagne avec ses parents.

8.2.3.1.25. Francuski jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1

Voici une interview d'Antoine de Maximy, le présentateur de l'émission "J'irai dormir chez vous". Pour les 6 questions suivantes, répondez A, B ou C.

1 Antoine de Maximy choisit ses destinations en fonction A de ses propres désirs. B des conditions climatiques. C de décisions de la production.	4 Que faut-il à Antoine de Maximy pour se faire ouvrir les portes ? A De la chance. B Du courage. C De l'imagination.
2 La préparation de ses voyages est A minimale. B précise. C technique.	5 Comment réagit-il face au danger ? A Il l'accepte. B Il le craint. C Il le recherche.
3 Pour lui, se faire inviter chez des gens qui ne sont pas accueillants est A moins intéressant. B plus stimulant. C assez rare.	6 Qu'est-ce qui importe le plus pour Antoine de Maximy lors de ses voyages ? A La destination B L'expérience humaine C La diversité des pays

Prijepis

- Bonjour Antoine de Maximy. Tout le monde connaît votre émission « J'irai dormir chez vous », une émission dans laquelle vous faites découvrir le monde entier d'une façon inattendue, en allant dormir chez les gens que vous rencontrez. Est-ce que vous pouvez nous expliquer comment vous choisissez les destinations que vous présentez dans l'émission ?

- D'une part je suis mes envies, j'aime tourner dans les pays où je ne suis jamais allé. Et puis je tente de réunir un ensemble de destinations le plus large et le plus varié possible. Donc j'alterne entre pays froids, pays chauds, grands espaces, petits espaces... Quand je vais au Japon, je prends un hôtel pour le soir et je ne sais pas trop où je vais aller...

- Comment préparez-vous vos voyages ?

- Pour tout vous dire, il n'y a pas de grande préparation. Le plus souvent j'essaie simplement de déterminer trois destinations qui sont complémentaires. En général, j'aime bien tourner dans une ville, un lieu emblématique, et un coin perdu parce que ça donne une bonne vision du pays. Mais ma préparation reste vraiment très limitée.

- Prenez vous plus de plaisir quand il est difficile de se faire héberger, ou quand les gens vous accueillent facilement ?

- Je préfère quand c'est plus difficile pour deux raisons. Déjà, le défi est plus grand et c'est plus intéressant pour le film....

- Et la deuxième raison ?

- C'est très amusant lorsque les gens sont indécis car je suis obligé de toujours chercher de nouvelles idées pour me faire accepter. D'une certaine manière, je dois surprendre les gens afin de leur donner envie de m'héberger.

- Avez-vous déjà eu peur lors d'une rencontre ?

- ça m'est arrivé. On m'a déjà cassé ma caméra. Une fois, on a même essayé de m'enlever. Mais cela fait partie du jeu. S'il n'y a plus aucun risque, cela devient répétitif et ennuyeux ! Et puis, c'est quand même très très rare...

- Quelles sont vos prochaines destinations ?

- Prochainement, je vais passer deux semaines en Finlande, en Afrique du Sud, au Népal, en Russie, aux États-Unis... La destination n'est finalement pas très importante. Ce qui compte vraiment : les rencontres que l'on peut faire en route... Le seul point commun entre toutes les destinations ce sont quand même les êtres humains. J'aime surtout les rencontres.

8.2.3.1.26. Francuski jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2

Voici le témoignage de Caroline. Pour les 6 questions suivantes, répons A, B ou C.

1 Caroline parle de son métier. Elle A a toujours voulu être clown. B a travaillé comme infirmière. C a fait du théâtre.	4 Comment Caroline a-t-elle connu les clowns de l'hôpital ? A Pendant une visite dans un hôpital B Pendant une soirée costumée C Pendant une de ses tournées
2 Son professeur de théâtre a été impressionné par son talent A dramatique. lui a conseillé de faire autre B chose. a été déçu qu'elle devienne C clown.	5 Son travail à l'hôpital A a été une vraie révélation. B a rendu sa vie plus stable. C lui a permis de revenir en France.
3 Où Caroline a-t-elle commencé à jouer ? A Dans un théâtre B Dans la rue C Dans un hôpital	6 Pour Caroline, les clowns ont du mal à se faire accepter par les A médecins. B font du bien aux enfants malades. ont des difficultés à prouver leur C efficacité.

Prijepis

Je m'appelle Caroline. J'ai 58 ans, je mesure 1 mètre 84 et on m'appelle « la girafe ».

Je voulais faire des études très sérieuses, comme mon grand-père, comme mes parents. Alors j'ai commencé des études de médecine. Mais je n'arrêtais pas de pleurer le soir sur le sort de mes patients alors je me suis dit que je n'étais pas faite pour ça. J'ai donc dit adieu à la médecine, et j'ai commencé le théâtre.

J'ai pris des cours très sérieusement mais mon professeur a fini par me convaincre d'arrêter. Lui, il me voyait plutôt clown, ce comédien qu'on voit dans les cirques, portant un nez rouge. Parce que je faisais rire, bien malgré moi. Je suis un grand spaghetti, maladroit, qui se cogne tout naturellement dans les meubles et ce naturel, je pense, m'a amené vers le clown. Me voilà donc devenue clown de profession.

A 20 ans, j'ai tenté ma chance en France. Je suis allée à une audition, avec mon déguisement et j'ai été engagée. Et puis, j'ai commencé une vie de saltimbanque, à jouer partout, sur les places des villes, à la rencontre du public. J'ai voyagé partout en France dans un camion. Je vivais sur les places publiques, je jouais avec les enfants dans le quotidien.

10 ans après, je suis rentrée à New-York, ma ville natale, pour monter ma propre compagnie. Je vivais de mes tournées dans le monde. Jusqu'au jour où j'ai fait une rencontre, pendant un spectacle. J'étais en train de mettre mon costume de scène quand une jeune femme déguisée en fée m'a parlé d'un travail auprès d'enfants malades à l'hôpital.

Je n'ai pas hésité une seconde. C'était plus important pour moi que de faire des tournées. Cela donnait un sens à mon métier. Et cette rencontre avec les enfants de l'hôpital a été magique et profonde. C'est comme ça que mon personnage du Docteur Girafe est né. Pendant 3 ans, j'ai travaillé dans le Bronx, à New-York, avant de revenir encore en France parce que j'adore ce pays.

J'ai fondé avec une autre comédienne le « Rire Médecin », une association qui est présente aujourd'hui dans 13 hôpitaux en France. Faire rire, c'est du sérieux, surtout dans un lieu où on ne s'attend pas à rire. Et c'est ce que font les 70 clowns de l'association aujourd'hui, en travaillant avec le personnel médical. C'est plus facile de soigner un enfant heureux, alors on est apprécié par le personnel soignant et par les parents.

8.2.3.1.27. Njemački jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1

Ilustracije korištene u ovom zadatku vidi u ulomku 8.1.3.1.19. Engleski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1.

Prijepis

J: Guten Tag, haben Sie Brötchen?

V: Ja, natürlich. Wir haben Brötchen mit Käse, mit Ei oder mit Hühnchen.

J: Dann nehme ich ein Brötchen mit Ei.

V: Möchtest du auch etwas zu trinken?

J: Nein danke.

S: Herr Wilke, gehen wir morgen ins Schwimmbad?

L: Nein, morgen ist das Schwimmbad geschlossen.

S: Dann bleiben wir also in der Schule?

L: Nein, wir gehen in den Park. Wir treffen uns um neun Uhr.

S: Wo?

L: Hier vor der Schule.

Ich habe ein neues Zimmer. Es ist klein, aber schön. Ich habe keinen Schrank, aber ein schönes großes Bett. Ich habe auch einen Tisch mit einem Computer und einem Stuhl. Da lerne ich jeden Tag.

Der ICE nach Frankfurt, Abfahrt 10 Uhr von Gleis 6, mit Halt in Hannover und Kassel, kommt heute 15 Minuten später.

8.2.3.1.28. Njemački jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2

Ilustracije korištene u ovom zadatku vidi u ulomku 8.1.3.1.20. Engleski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2.

Prijepis

J1: Hallo Anna.

MÄ1: Hallo Konrad.

J1: Wie war dein Wochenende? Was hast du gemacht?

MÄ1: Am Samstag habe ich Susanne getroffen. Wir sind um halb fünf ins Einkaufszentrum gegangen. Susanne wollte sich eine Hose und ein Paar Schuhe kaufen. Und um acht haben wir dann Barbara und ihren Freund Max getroffen.

J1: Ist Barbara nicht mit einkaufen gegangen?

MÄ1: Nein, samstags geht sie doch immer ins Fitness Studio. Dann wartet sie auf Max. Er spielt Volleyball. Danach treffen wir uns dann immer alle zusammen.

J1: Ach so.

MÄ1: Und du? Wie war's bei dir? Warst du Fahrrad fahren?

J1: Nein, wir wollten eigentlich in eine Disco, aber die war geschlossen.

MÄ1: Und was habt ihr dann gemacht?

J1: Hmm ... Leon hatte Karten für ein Konzert. Das war echt toll. Die Musik war super.

MÄ1: Und war dein Freund Gregor auch dabei?

J1: Nein, Gregor ist an diesem Wochenende mit seinen Eltern beim Skifahren in den Bergen.

8.2.3.1.29. Njemački jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1

Du hörst zwei junge Leute. Susanne und Tim machen Pläne für das Wochenende.

Wähle bei den folgenden sechs Aufgaben die richtige Lösung A, B oder C.

- Welchen Vorschlag macht Susanne
- 1 zuerst? Sie will ...
 - A einen Ausflug in die Natur machen.
 - B mit dem Rad zu Freunden fahren.
 - C zum Badensee wandern.
 - 2 Wofür interessiert sich Tim besonders?
 - A für Zeichnungen und Fotografien
 - B für den modernen Städtebau
 - C für Menschen und ihre Probleme
 - 3 Woher weiß Tim etwas über Münster?
 - A Er hat in einem Buch über den Hafen gelesen.
 - B Er hat in einer Zeitschrift Bilder gesehen.
 - C Er hat sich Fotos von Münster gekauft.
 - 4 Warum will Susanne in die Altstadt gehen?
 - A Sie hat dort eine Freundin.
 - B Sie möchte die alten Häuser ansehen.
 - C Sie will einkaufen gehen.
 - 5 Warum findet die Party der Freundin in der Disco statt?
 - A Die Freundin hat zu Hause keinen Platz.
 - B Es ist ein besonders wichtiger Geburtstag.
 - C Es ist eine besonders interessante Disco.
 - 6 Tim kann Susanne am Sonntag nicht treffen, weil er am Sonntag ...
 - A Fußball spielen will.
 - B lange schlafen will.
 - C etwas anderes vorhat.

Prijepis

S: Hast du schon den Wetterbericht gehört, Tim? Am Wochenende wird es noch heißer, über 30 Grad, haben sie gesagt. Sollen wir mit dem Rad zum See fahren, was meinst du? Vielleicht kommen noch ein paar Freunde mit.

T: Oh nein, Susanne, bloß nicht! Du weißt doch, wie voll es dort immer ist. Warum gehen wir nicht lieber ins Museum und sehen uns schöne Sachen an? Im Humboldthaus ist eine Ausstellung über moderne Stadtarchitektur, das finde ich spannend. Da sind bestimmt nicht so viele Menschen.

S: Also das kenne ich: Du redest stundenlang über Häuser und ich langweile mich. Am Wochenende sollten wir etwas unternehmen, das beiden Spaß macht. Wenn du nicht Rad fahren willst, könnten wir ja mit dem Zug nach Münster fahren, das wollen wir doch schon so lange mal machen.

T: Ja, ich möchte gern sehen, was sie da aus dem alten Hafen in Münster gemacht haben. Ich habe in einer Architekturzeitung tolle Fotos davon gesehen. Im Hafen gibt es jetzt einen „Kreativquai“, das muss sehr interessant sein.

S: Ein „Kreativquai“? Was soll denn das sein?

T: Sie haben die alten Hafenanlagen am Kanal umgebaut. Da gibt es jetzt kleine Läden und Werkstätten. Dazwischen natürlich Straßencafés und Biergärten. Ich glaube, das gefällt dir bestimmt.

S: Ich möchte aber auch gern durch die Altstadt bummeln, Schaufenster ansehen, ein bisschen shoppen. Lass uns am Samstag fahren, dann sind die Geschäfte geöffnet. Vielleicht finden wir ein schönes Geschenk für Silvia.

T: Richtig, die Party bei Silvia ist am Samstagabend. Da müssten wir ziemlich früh zurückkommen.

S: Silvia will etwas Besonderes machen, weil sie demnächst 18 wird. Sie feiert nicht zu Hause, sondern im „Riverside“, das ist die neue Disco an der Brücke. Da fängt es erst später an, so gegen elf Uhr, wir haben Zeit genug.

Aber sag mal, weißt du schon, was du am Sonntag machen willst? Vielleicht können wir etwas zusammen unternehmen?

T: Am Sonntag gehe ich mit Mathias und Frank ins Stadion, das weißt du doch, Blau-Weiß gegen Dynamo, das wird ein Superspiel. Wir werden unsere Mannschaft unterstützen. Du willst bestimmt ausschlafen, wie immer am Sonntag.

Und wir sind ja auch den ganzen Samstag zusammen, wenn wir nach Münster fahren. Wann müssen wir da eigentlich losfahren?

8.2.3.1.30. Njemački jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2

Du hörst einen jungen Mann, der über sein Hobby spricht.

Wähle bei den folgenden sechs Aufgaben die richtige Lösung A, B oder C.

<p>1 Oliver hat ein Hobby, ...</p> <p>A über das manche Leute lachen.
das manche Leute ungewöhnlich finden.</p> <p>B finden.</p> <p>C um das ihn manche Leute beneiden.</p>	<p>4 Nachdem Oliver einen kaputten Doppeldeckerbus gekauft hatte, ...</p> <p>A begann er mit der Reparatur.
bekam er Unterstützung von seinem Vater.</p> <p>B verbot ihm sein Chef, den Bus wiederherzustellen.</p>
2 Als Oliver ein Kind war, ... A fuhr er mit Bussen in Berlin und London. B hat er mit Bussen gespielt. C wusste er schon viel über Busse.	<p>5 Oliver wandte sich an einen Busproduzenten in Essen, ...</p> <p>A um Informationen für sein Projekt zu bekommen.
weil diese Firma noch Doppeldeckerbusse baut.
weil der Enkel des Busproduzenten freundlich zu ihm war.</p>
<p>3 Nach seinem Schulabschluss ...</p> <p>A ging er bei einer Reisebusfirma in die Lehre.
machte er eine Ausbildung bei einer Kraftfahrzeugfirma.</p> <p>B verkaufte er einen alten Bus.</p>	<p>6 Einen Bus zu fahren ist für Oliver wichtig, weil er ...</p> <p>A einen Verein für Busliebhaber gegründet hat.
so die Aufmerksamkeit anderer Leute bekommt.
sich dabei gut fühlt.</p>

Prijepis

Ich bin der Oliver Bruhns. Manche Leute finden mein Hobby komisch und einige haben zu mir auch schon gesagt: „Du spinnst“ ((lacht)). Aber für mich ist es ein Super-Hobby: mein Doppeldeckerbus.

Als ich noch zur Schule ging, interessierte ich mich für Busse. Ich habe Fotos, alte Fahrscheine und hatte ein Bus-Quartett-Spiel – also Spielkarten mit Busfotos und den wichtigsten Informationen wie Geschwindigkeit, Motorstärke und so weiter gesammelt.

Besonders die Doppeldeckerbusse hatten es mir angetan. Heute fahren die ja fast nur noch in London oder in Berlin, früher fuhren die in vielen deutschen Großstädten.

Also: Nach der Schule habe ich dann eine Lehre als Automechaniker in einer Reparaturfirma für Lastwagen und – natürlich – Busse gemacht. Eines Tages entdeckte ich auf dem Abstellplatz eines Reisebusunternehmens einen alten Doppeldecker. Der fuhr früher mal in Frankfurt. Für dreihundert Mark – das war damals mein Lehrlingsgehalt für einen Monat – hat mir der Busunternehmer das alte Fahrzeug verkauft. Und ich war glücklich.

Nicht ganz so glücklich war allerdings mein Vater, als der Bus schließlich auf dem Hof meines Elternhauses stand. „Was willst du mit 12 Tonnen Schrott?“, waren seine ersten Worte, als er meinen Bus sah ((lacht)). Nur mein Chef war sofort begeistert und hat mich von da an ermuntert und unterstützt, aus dem Schrotthaufen wieder einen wirklich fahrenden Bus zu machen.

Nun: Drei Jahre hat die Arbeit gedauert, den Bus wieder fahrtüchtig zu machen. Zwei Freunde haben mir geholfen. Ich habe sogar Kontakt zu der Familie aufgenommen, deren Firma den Bus einmal gebaut hat und die sich auf Doppeldecker spezialisiert hatte. Die Firma war in Essen, aber leider gibt es die heute nicht mehr. Der Enkel des früheren Firmenchefs war aber so nett und gab mir alte Konstruktionspläne und viele Tipps, die ich gut gebrauchen konnte.

Ja, und meine beiden Freunde und ich haben sogar einen Verein gegründet, in dem sich busbegeisterte Leute aus ganz Europa treffen und ihre Erfahrungen austauschen.

OK. Ein bisschen musste ich mich am Anfang daran gewöhnen, dass alle Leute stehen bleiben und gucken, wenn ich mit meinem Vehikel an ihnen vorbeifahre. Aber es macht einen Riesenspaß, mit meinem wiederaufgebauten Riesen durch die Lande zu kutschieren ((lacht)).

8.2.3.1.31. Talijanski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2

Ilustracije korištene u ovom zadatku vidi u ulomku 8.1.3.1.20. Engleski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2.

Prijepis

Ragazzo: Ciao Maria!

Ragazza: Ciao Roberto!

Ragazzo: Che hai fatto di bello questo fine-settimana?

Ragazza: Prima, alle quattro e mezza, sono andata al centro commerciale con Susanna. Abbiamo comprato un paio di pantaloni e le scarpe. Poi alle otto abbiamo incontrato Laura e il suo ragazzo Antonio.

Ragazzo: Laura non è venuta con voi a fare spese?

Ragazza: No no, lei il sabato pomeriggio va sempre in palestra e poi aspetta Antonio che gioca a pallavolo. Di solito ci vediamo sempre dopo.

Ragazzo: Ah, sì?

Ragazza: E tu invece, che hai fatto ieri? Sei andato in bicicletta in montagna?

Ragazzo: No, prima io e i miei amici volevamo andare in discoteca, ma la domenica pomeriggio è chiusa.

Ragazza: E allora, che avete fatto?

Ragazzo: Beh... Carlo aveva i biglietti per andare a vedere un nuovo gruppo musicale. È stato fantastico! Ci siamo divertiti molto.

Ragazza: E il tuo amico Riccardo non è venuto con voi?

Ragazzo: No, questo fine settimana è andato in montagna a sciare con i suoi genitori.

8.2.3.1.32. Talijanski jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1

Ascolterai un'intervista a Cristina Masci, giovane ballerina professionista italiana di Hip Hop.

Per le 6 domande seguenti scegli la risposta A, B o C.

1 Che cosa dice Cristina della danza? È il lavoro che ha sempre A sognato di fare. Ha iniziato presto a ballare per la B televisione. Era il passatempo che amava di C più da piccola.	4 Il periodo passato in Francia per Cristina è stato A un momento molto faticoso. B un'occasione per vivere da sola. C un'esperienza fondamentale.
2 All'inizio della carriera che cosa ha ispirato Cristina? Frequentare le scuole di danza A hip hop. I programmi televisivi dedicati alla B musica. Le diverse persone che ha C conosciuto.	5 In Italia Cristina A ha guadagnato i soldi per ripartire. B ha lasciato il suo lavoro di ballerina. C ha potuto indossare bei vestiti.
3 Che cosa apprezza Cristina degli artisti con cui ha lavorato? Sono stati tutti molto gentili con A lei. Erano conosciuti in tutto il B mondo. C Avevano senso dell'umorismo.	6 A chi vuole fare la sua carriera Cristina consiglia di A scegliere un'altra professione. B ricordare i momenti difficili. C dedicare molto tempo allo studio.

Prijepis

Intervistatore: Cristina, una carriera da ballerina di Hip Hop. Com'è nata la tua passione per la danza?

Cristina: Ho iniziato a studiare Hip Hop a Verona quando avevo 15 anni, mi è sempre piaciuto ballare. Ricordo quando io e mia cugina da bambine cercavamo di ballare guardando la Tv, era il nostro gioco preferito, ma non immaginavo assolutamente di diventare una ballerina professionista.

Intervistatore: Ci sono personaggi che ti hanno ispirato e che hai preso come esempio?

Cristina: Non mi sono ispirata ad un solo personaggio in particolare ... ma a molti! Nello stesso periodo in cui ho iniziato a studiare danza ho iniziato a guardare in Tv il canale di MTV. Ogni giorno vedevo molti nuovi artisti, video musicali e diversi ballerini che hanno fatto crescere la mia passione per la danza.

Intervistatore: Quali sono gli artisti con cui hai ballato e che cosa ti è piaciuto di loro?

Cristina: A livello internazionale di sicuro ho ballato con cantanti famosissimi. In Italia sono stata anche invitata a ballare per un programma di comici molto popolari in Tv. Tutti mi hanno trattato con grandissimo rispetto anche se erano più famosi di me e questo mi fa molto piacere.

Intervistatore: Quali sono stati i momenti principali della tua carriera?

Cristina: Sicuramente andare a Parigi. È stato molto importante per me perché ha veramente cambiato la mia vita, ho imparato molto sia per la danza che per la mia vita in generale. Vivevo in una piccola stanza all'ultimo piano di un palazzo e

avevo in comune il bagno con tutti i coinquilini di quel piano!!!. Ma ero felicissima perché ogni giorno facevo quello che più amavo: passare tutta la giornata a ballare Hip Hop!

Intervistatore: E poi sei tornata in Italia?

Cristina: Sì ho avuto un contratto con una ditta italiana che produce tute da danza. Grazie a questo lavoro ho continuato a ballare in tutta Italia, ma soprattutto ho avuto un buono stipendio che mi ha permesso poi di andare in America dove ho continuato la mia carriera.

Intervistatore: Cosa consigli a chi oggi decide di iniziare questa carriera?

8.2.3.1.33. Talijanski jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2

Ascolterai la testimonianza di Giovanna, una studentessa che ha svolto uno stage estivo presso un'azienda.

Per le 6 domande seguenti scegli la risposta A, B o C.

1 Giovanna considera lo stipendio ricevuto A adeguato alle capacità di chi è senza esperienza. B sufficiente per comprarsi uno scooter nuovo. C una bella sorpresa perché non se l'aspettava.	4 Giovanna ringrazia la signora Teresa perché le ha A dato grande fiducia. B permesso un giorno di ferie. C regalato il suo libro di contabilità.
2 Giovanna, dell'esperienza fatta, apprezza A il fatto di aver superato l'esame alla fine dello stage. B la possibilità di conoscere l'ambiente del lavoro. C la pazienza dei colleghi se si commette un errore.	5 Giovanna aiuta la signora Teresa con il computer perché A rientra nei compiti che deve svolgere. B nell'azienda è lei la maggiore esperta. C si sente in debito nei suoi confronti.
3 Parlando in concreto del lavoro che faceva, Giovanna A si lamenta perché doveva lavorare sotto pressione. B mette in evidenza la differenza tra teoria e pratica. C dice di avere avuto difficoltà a restare concentrata.	6 Il titolare dell'azienda vorrebbe che Giovanna A continuasse i suoi studi all'università. B tornasse a lavorare nella sua azienda. C si comportasse di più da persona adulta.

Prijepis

Sono contenta di potervi parlare della mia esperienza dell'estate scorsa, di quando ho partecipato al progetto scuola-lavoro. Sapete, credo, come funziona: dopo il terzo anno è possibile essere ospitati da un'azienda locale per uno stage di sei settimane. Io ho lavorato nell'amministrazione di una piccola azienda che produce mobili.

I benefici di quest'esperienza sono davvero tanti. Non dovete pensare che siano di natura economica, però. Sì, è vero, che si prende anche uno stipendio, ma alla fine diventa una specie di rimborso e basta perché, credetemi, oltre alla benzina per lo scooter con quei soldi non si riesce a fare di più. Ma è quello che ci si può aspettare, dopo tutto, non si può pretendere molto quando si è all'inizio.

La cosa più importante da un punto di vista della nostra formazione è che si tocca veramente con mano la realtà del lavoro. Non si è più a scuola, dove quello che impariamo viene verificato attraverso esami e interrogazioni. Quando si lavora tutto quello che sai lo devi mettere in pratica. Insomma non c'è il rischio di un brutto voto, c'è magari il rischio di commettere un errore che può compromettere il lavoro tuo e degli altri colleghi.

Quello che dovevo fare era aiutare l'addetta alla contabilità nell'emissione delle fatture. Sapete bene che nelle nostre lezioni di gestione aziendale ci insegnano a riempire tutti i campi: importo, imposte, eccetera. Ma rimane tutto un po' a livello teorico. Quando vedi il modello sul libro sembra tutto semplice. Quando ti trovi di fronte ad un computer e hai un minuto di tempo per compilarne una perché il cliente ha fretta. Beh... è tutta un'altra storia. La concentrazione deve essere al massimo.

Ma tutte le persone che avevo intorno erano favolose, tutti pronti ad aiutarmi. L'addetta alla contabilità, la signora Teresa, mi ha insegnato dall'inizio tutto quello che dovevo fare. L'ultima settimana mi ha detto: "senti, Giovanna, domani mi prendo un giorno di ferie. Lascio l'ufficio a te, so che puoi farcela". Mi ha fatto sentire veramente importante e non saprò mai come ringraziarla per questo.

Per ricambiare anche io mi rendevo utile, comunque. Dal momento che con il computer, diciamo così, la signora Teresa era un po' un disastro, quando ci installavano un'applicazione nuova ero la prima tra tutti a darle una mano.

L'ultimo giorno il titolare mi ha stretto la mano, così come si fa tra persone adulte, e mi ha anche detto che, in caso non me la sentissi di proseguire gli studi all'università sarei sempre la benvenuta nella sua azienda.

Un invito che terrò sicuramente presente.

8.2.3.1.34. Španjolski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1

Ilustracije korištene u ovom zadatku vidi u ulomku 8.1.3.1.19. Engleski jezik – vrsta Slušanje 2, ciljana razina A1.

Prijepis

CHICO: ¡Buenos días! Quería una ensalada.

CHICA: ¿Cómo la quieres? ¿con queso, con huevo o con pollo?

CHICO: Con huevo, por favor.

CHICA: ¿Quieres algo para beber?

CHICO: No gracias.

CHICA: ¿Mañana vamos al museo arqueológico?

HOMBRE: No, mañana el museo está cerrado.

CHICA: Entonces... ¿tenemos clase en el colegio?

HOMBRE: No, vamos a visitar una iglesia.

CHICA: Y ¿Dónde nos vemos?

HOMBRE: A las nueve en la plaza; en la puerta de la cafetería.

CHICA: Tengo una habitación nueva. Es pequeña, pero muy bonita. Hay una cama muy grande, una mesa para el ordenador y una silla pero necesito un armario. Todos los días estudio en mi habitación.

HOMBRE: El tren directo a Madrid de las diez de la mañana está situado en la vía seis. El tren a Toledo y a Córdoba hoy tiene un retraso de quince minutos. Disculpen las molestias.

8.2.3.1.35. Španjolski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2

Ilustracije korištene u ovom zadatku vidi u ulomku 8.2.3.1.20 Engleski jezik – vrsta Slušanje 1, ciljana razina A2.

Prijepis

CHICO: Hola, Ana.
 CHICA: Hola, Gonzalo.
 CHICO: ¿Qué tal el fin de semana?, ¿qué hiciste?
 CHICA: Primero, estuve con Susana. A las cuatro fuimos al centro comercial a comprarnos unos pantalones y unos zapatos. Y, a las ocho, estuvimos con Laura y su novio Antonio.
 CHICO: ¿Laura fue con vosotras de compras?
 CHICA: No, no, los sábados por la tarde siempre va al gimnasio y, luego espera a Antonio, que juega al Voleibol. Siempre nos vemos después.
 CHICO: No lo sabía.
 CHICA: Y tú, ¿qué tal ayer?, ¿fuiste en bici a la montaña?
 CHICO: No, al final no, primero mis amigos y yo queríamos ir a una discoteca, pero cierran los domingos por la tarde.
 CHICA: Entonces, ¿qué hicisteis?
 CHICO: Pues... es que Carlos tenía entradas para ver un nuevo grupo de música. ¡Fue genial! El grupo era muy bueno. Nos divertimos mucho.
 CHICA: ¿Y tu amigo Ricardo no fue con vosotros?
 CHICO: No, este fin de semana Ricardo ha ido a la montaña a esquiar, con sus padres

8.2.3.1.36. Španjolski jezik – vrsta Slušanje 4, ciljana razina B1

Vas a escuchar una entrevista a Antonio Agudo, aficionado a los aviones en miniatura.

Para las siguientes 6 preguntas, contesta A, B o C.

1 Antonio afirma que su afición nació cuando empezó a trabajar en un taller A mecánico. B le regalaron su primer avión. C fue con sus amigos a volar.	4 Con respecto a su profesión el actor dice que A su trabajo es muy duro. B se siente feliz en su trabajo. C le gustaría cambiar de trabajo.
2 A Antonio le gusta esta afición porque A le hace sentirse libre. B quiere ser piloto. C puede salir al campo.	5 Volar aviones es para Antonio una forma de A relajarse física y mentalmente. B olvidar la monotonía del trabajo. C recuperar su antigua afición a la naturaleza.
3 Según Antonio, en estos momentos no puede compaginar su trabajo A con sus aficiones. B le ocupa más tiempo el teatro que la televisión. C dedica cada vez más tiempo a su trabajo.	6 En esta entrevista Antonio afirma que A ha perdido el contacto con sus antiguos amigos. B ha seguido varios cursos de perfeccionamiento. C ha gastado mucho dinero en esta afición.

Prijepis

MUJER: Al actor Antonio Agudo le encanta hacer volar pequeños aviones. Antonio, háganos, por favor, de esta afición. ¿De dónde te viene?

HOMBRE: Mi afición nació por influencia de mi padre, que tenía un taller mecánico. Ya de niño me gustaba arreglar todo tipo de cosas, pero mi pasión por los aviones surgió el día en que mi novia me compró uno en miniatura. A partir de ese momento empecé a ir con algunos amigos a volar aviones y así poco a poco formamos un grupo de aficionados. Es fácil aprender porque no son muy difíciles de manejar.

MUJER: ¿Por qué haces esto?

HOMBRE: Por la sensación de libertad que me produce. De pequeño soñé en más de una ocasión con ser piloto. Sales al campo a volar aviones y a jugar con los elementos como el sol, el aire, la humedad... Cuando controlas todo esto y consigues manejar el aparato, la sensación que te produce es única.

MUJER: ¿Cuánto tiempo le dedicas a tu afición?

HOMBRE: Tengo poco tiempo porque suelo compaginarla con mis trabajos en el teatro y en la televisión. Ahora cada vez estoy más ocupado profesionalmente, pero siempre intento sacar tiempo para lo que me gusta.

MUJER: ¿Es difícil entonces hacer compatible la profesión de actor y la vida privada?

HOMBRE: Bueno, supongo que como en cualquier trabajo. Lo bueno es que cuando se trata de un trabajo que te gusta, como es mi caso, disfrutas de verdad haciéndolo. Creo, que no cambiaría nunca de profesión. He trabajado muy duro, y en muchas cosas, para poder llegar hasta aquí.

MUJER: Y con tu afición, ¿también disfrutas?

HOMBRE: Claro, me encanta y además me ayuda a cambiar de ambiente, a desconectar de la ciudad. Me da mucha paz, despeja mi mente y tranquiliza mi cuerpo. Es verdad que yo nunca he sido un hombre de campo. Siempre me ha gustado el ruido, el tráfico, la gente...

MUJER: ¿Compartes la afición con alguien?

HOMBRE: Claro, algunos de mis amigos de siempre son también ahora aficionados, pero es curioso cómo conoces a mucha gente nueva a la que le gusta este mundo. Hablando con otros aficionados siempre aprendes cosas nuevas, descubres nuevos modelos de aviones, las técnicas más avanzadas... Es verdad que tienes que gastarte bastante dinero, al final te sale un poco caro pero... ¡es un mundo apasionante!

HOMBRE: Pues, muchas gracias, Antonio, nos ha encantado tenerte con nosotros.

8.2.3.1.37. Španjolski jezik – vrsta Slušanje 5, ciljana razina B2

Vas a escuchar a Mauricio Delgado hablando con un grupo de jóvenes sobre cómo llegó a ser pintor.

Para las siguientes 6 preguntas, contesta A, B o C.

1 Mauricio Delgado recuerda que antes de terminar el colegio le daba miedo A enseñar sus dibujos. B no valer para el arte. C estudiar arte.	4 La gente le decía a Mauricio que los estudios de Arte A tenían pocas salidas profesionales. debía compatibilizarlos con otra B carrera. C eran sólo un hobby para ricos.
2 Mauricio Delgado decidió dedicarse al arte cuando estaba estudiando una carrera A universitaria. B realizó su primera obra. C sintió que se le daba bien.	5 Mauricio Delgado opina que crear una obra de arte A desarrolla la fantasía. B ayuda a enfrentarse a los problemas. debería ser obligatorio en las C escuelas.
3 Mauricio Delgado cuenta que la decisión de dejar la universidad A fue difícil de tomar. B enfadó mucho a sus padres. C mereció la pena.	6 Según Mauricio Delgado sus obras A son una crítica del arte tradicional. B muestran su personalidad. C buscan una reacción del espectador.

Prijepis

CHICO: Me llamo Mauricio Delgado y voy a hablaros de cómo me abrí camino en este difícil campo del arte y los retos que pasé para conseguir mi sueño: ser pintor.

Bueno, primero debo deciros que las ganas de ser pintor las tenía desde antes de terminar el colegio, pero tenía miedo de no saber si servía para el arte. Sólo había estudiado algún curso relacionado con la pintura de muy niño, y aunque recuerdo haber dibujado mucho, jamás había pintado nada en serio.

Después decidí estudiar Comunicación en la universidad. Mientras estudiaba tomé un curso libre de dibujo; me pareció fabuloso, así que continué con uno de pintura y cada vez me fui metiendo más. Al cabo de año y medio, ya no me importaba si era bueno o malo para el arte, simplemente tenía la certeza de que eso era lo que quería hacer toda mi vida. Así que un día me decidí y dejé la carrera de Comunicación.

Decírselo a mis padres no fue fácil, sobre todo cuando me faltaba muy poco para terminar una carrera. Pero mis padres son muy tolerantes y sabían que no podían obligarme, y aunque me aconsejaron que no abandonara Comunicación, respetaron mi decisión. No me arrepiento en lo más mínimo de haber dejado la carrera; creo que es la decisión más importante, y la mejor, que he tomado en mi vida.

Todo el mundo me decía que estudiar arte era absurdo y arriesgado, sobre todo por la dificultad para encontrar trabajo. Pero los artistas trabajamos también en diseño gráfico, en ilustración, escenografía, animación, o en gestión cultural, o enseñando. No estoy de acuerdo con la idea de que del arte no se puede vivir porque es un hobby y no una profesión: yo vivo del arte: no vivo como un millonario, pero vivo.

Por otro lado, me parece que el proceso creativo en sí mismo te entrena en la resolución de problemas. Está comprobado que el arte estimula el lado derecho del cerebro. Por eso para mí es tan importante la enseñanza artística en las escuelas, no para que los niños se conviertan en Picassos, sino para que desarrollen todas esas capacidades que el arte les permite.

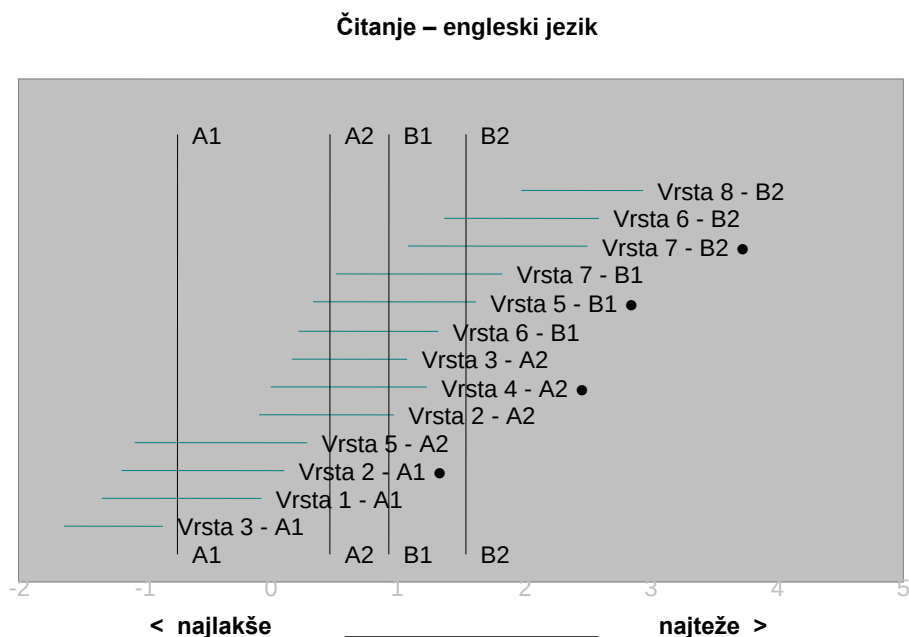
¿Por qué pinto? Bueno... pues... todo mi trabajo es una postura crítica. Concibo el arte como una imagen que puede generar en el espectador un cambio en su modo de pensar, hacer y

sentir. El arte puede ser un elemento de cambio. De ahí que casi el setenta por ciento de mi trabajo esté dedicado a los derechos humanos

8.2.3.2. Razine postignuća

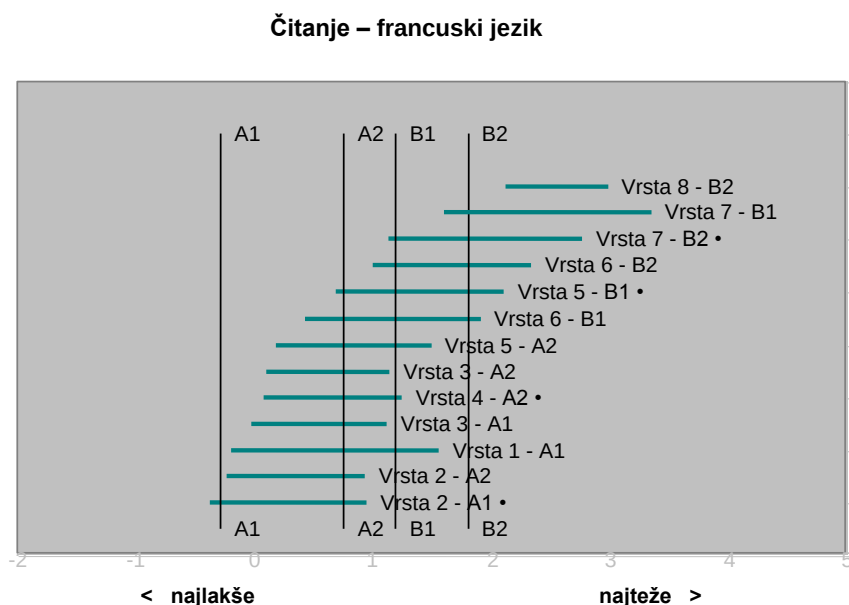
Vidi ulomke od 8.2.3.1.1. do 8.2.3.1.4. (str. 111-114) za ogledne primjere zadataka iz čitanja na engleskom jeziku.

Slika 37. Razine postignuća za čitanje na engleskom jeziku (● = ogledni primjeri zadataka)

Vidi ulomke od 8.2.3.1.5. do 8.2.3.1.8. (str. 114-117) za ogledne primjere zadataka iz čitanja na francuskom jeziku.

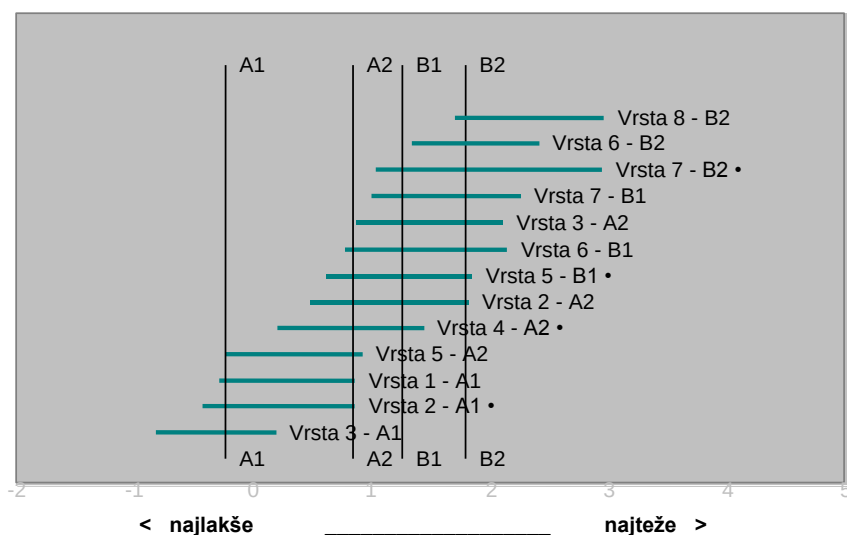
Slika 38. Razine postignuća za čitanje na francuskom jeziku (● = ogledni primjerci zadataka)

Vidi ulomke od 8.2.3.1.9. do 8.2.3.1.12. (str. 118-121) za ogledne primjere zadataka iz čitanja na njemačkom jeziku.

Slika 39. Razine postignuća za čitanje na njemačkom jeziku (● = ogledni primjeri zadataka)

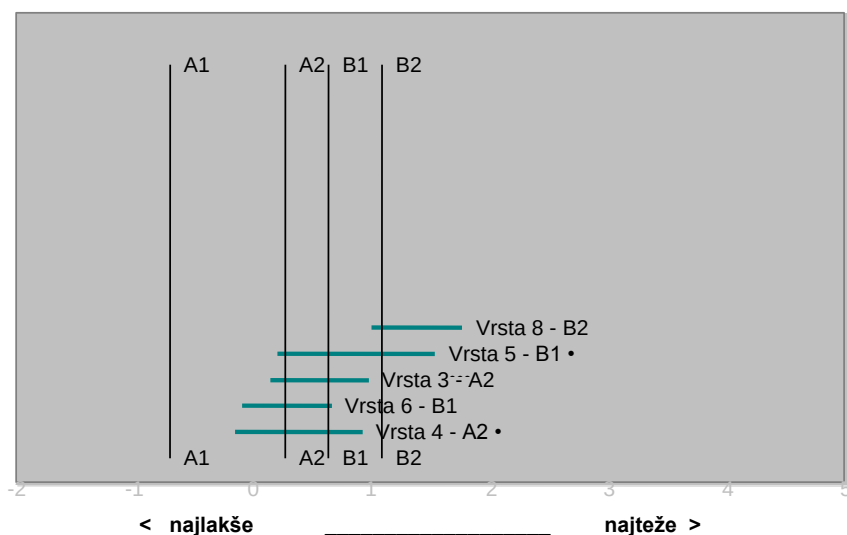
Čitanje – njemački jezik

Vidi ulomke od 8.2.3.1.13. do 8.2.3.1.14. (str. 122-123) za ogledne primjere zadataka iz čitanja na talijanskom jeziku.

Slika 40. Razine postignuća za čitanje na talijanskom jeziku (● = ogledni primjeri zadataka)

Čitanje – talijanski jezik

Slika 41. Razine postignuća za čitanje na španjolskom jeziku (● = ogledni primjeri zadataka)

Horizontal bar chart showing the distribution of 12 plant species across four soil types (A1, A2, B1, B2). The x-axis represents a scale from -2 (najlakše) to 5 (najteže). Species are listed on the y-axis, and teal bars indicate their distribution range. Vertical lines mark the boundaries between soil types.

Species	Approximate Range (X-axis)
Vrsta 8 - B2	1.8 - 2.5
Vrsta 7 - B2 •	1.7 - 4.8
Vrsta 6 - B2	1.6 - 3.0
Vrsta 5 - B1 •	0.8 - 2.0
Vrsta 7 - B1	0.7 - 1.9
Vrsta 3 - A2	0.6 - 1.8
Vrsta 6 - B1	0.5 - 1.7
Vrsta 4 - A2 •	0.4 - 1.6
Vrsta 2 - A2	0.3 - 1.5
Vrsta 5 - A2	0.2 - 1.4
Type 1 - A1	0.1 - 1.3
Vrsta 3 - A1	-0.2 - 1.2
Vrsta 2 - A1 •	-0.3 - 1.1

Slika 42. Razine postignuća za slušanje na engleskom jeziku (● = ogledni primjeri zadataka)

Diagram illustrating the distribution of 10 layers (Vrsta 1-5) across four categories (A1, A2, B1, B2). The layers are represented by horizontal bars of varying lengths and positions. The diagram is labeled "najlakše" (easiest) on the left and "najteže" (hardest) on the right.

Layer	Category	Position (Left to Right)
Vrsta 1 - A1	A1	Far left
Vrsta 2 - A2	A2	Left
Vrsta 1 - A2	A2	Left
Vrsta 3 - A2	A2	Left
Vrsta 1 - A2	A2	Left
Vrsta 2 - B1	B1	Left
Vrsta 4 - B1	B1	Left
Vrsta 5 - B1	B1	Left
Vrsta 2 - B2	B2	Left
Vrsta 4 - B2	B2	Left
Vrsta 5 - B2	B2	Far right

Slika 43. Razine postignuća za slušanje na francuskom jeziku (● = ogledni primjeri zadataka)

The chart displays the relative difficulty of tasks for two groups, A1 and A2, across five difficulty levels (Vrsta 1 to Vrsta 5). The x-axis represents difficulty from 'najlakše' (easiest) to 'najteže' (hardest). The y-axis lists the tasks for each group. The tasks are color-coded: blue for A1 and orange for A2.

Task	Group	Relative Difficulty (approximate position on scale)
Vrsta 4 - B2	A2	Very High
Vrsta 2 - B2	A2	High
Vrsta 5 - B2 •	A2	High
Vrsta 4 - B1 •	A2	High
Vrsta 5 - B1	A2	High
Vrsta 1 - A1	A1	Low
Vrsta 1 - A2 •	A2	Low
Vrsta 2 - B1	A2	Low
Vrsta 3 - A2	A2	Low
Vrsta 2 - A2	A1	Low
Vrsta 2 - A1 •	A1	Low

Slika 44. Razine postignuća za slušanje na njemačkom jeziku (● = ogledni primjeri zadataka)

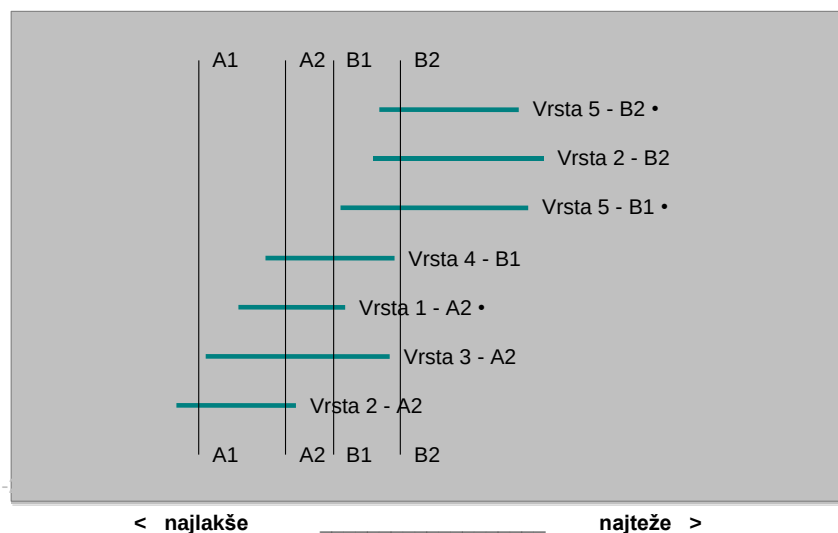
A horizontal bar chart illustrating the relative difficulty of various tasks for four groups: A1, A2, B1, and B2. The x-axis represents difficulty, ranging from 'najlakše' (easiest) on the left to 'najteže' (hardest) on the right. The y-axis lists the tasks, which are combinations of a task type (Vrsta) and a group (A1, A2, B1, B2). The bars are colored teal. The tasks are ordered from top to bottom as they appear in the chart.

Task	Group	Relative Difficulty (from left to right)
Vrsta 5 - B2 •	B2	Hardest
Vrsta 2 - B2	B2	Very Hard
Vrsta 4 - B1 •	B1	Very Hard
Vrsta 4 - B2	B2	Very Hard
Vrsta 2 - B1	B1	Hard
Vrsta 5 - B1	B1	Hard
Vrsta 2 - A2	A2	Medium-Hard
Vrsta 3 - A2	A2	Medium
Vrsta 1 - A1	A1	Medium
Vrsta 1 - A2 •	A2	Medium-Easy
Vrsta 2 - A1 •	A1	Easiest

Vidi ulomke od 8.2.3.1.31. do 8.2.3.1.33. (str. 140-143) za ogledne primjere zadataka iz slušanja na talijanskom jeziku.

Slika 45. Razine postignuća za slušanje na talijanskom jeziku (●= ogledni primjeri zadataka)

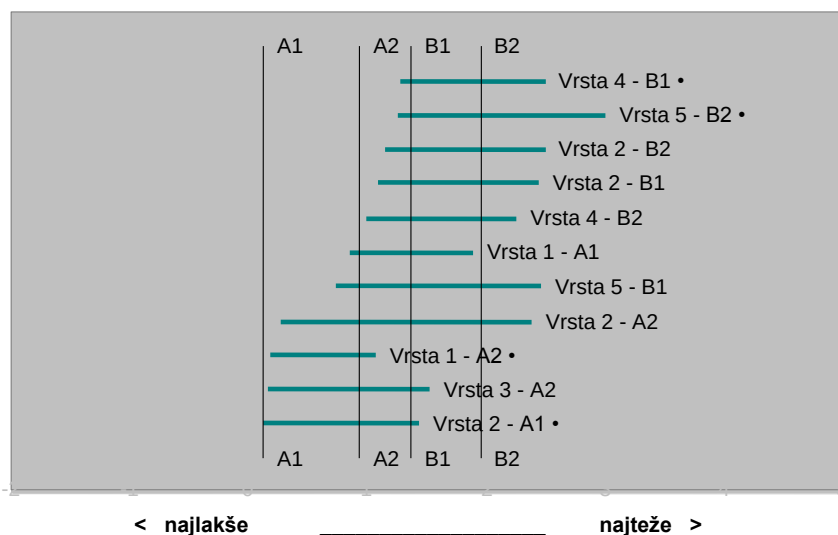
Slušanje - talijanski jezik

Vidi ulomke od 8.2.3.1.34. do 8.2.3.1.37. (str. 143-147) za ogledne primjere zadataka iz slušanja na španjolskom jeziku.

Slika 46. Razine postignuća za slušanje na španjolskom jeziku (• = ogledni primjeri zadataka)

Slušanje – španjolski jezik

8.3. Kontekst poučavanja stranih jezika

8.3.1. Uvod

U ovom se poglavlju nalazi detaljan opis rezultata analiza popratnih upitnika (vidi peto poglavlje), kao i grafički prikazi za svako od 13 općenitih pitanja javne politike koja su utvrđena u svrhu ESLC-a, a odnose se na organizaciju poučavanja stranih jezika. Rezultati su opisani za sve administrativne jedinice koje sudjeluju u istraživanju ESLC odvojeno za prvi i drugi ispitivani jezik.

Odgovori učenika koji su ispitivani iz prvog i drugog stranog jezika unutar administrativne jedinice na pitanja koja se ne odnose na specifičan ispitivani jezik, tj. na pitanja koja se općenito odnose na učenja stranih jezika ne moraju biti isti. Potrebno je imati na umu da populacija učenika koja je ispitana iz prvog stranog jezika nije nužno jednaka populaciji učenika koja je ispitana iz drugog stranog jezika. Primjerice, određeni strani jezik može biti ponuđen u jednoj vrsti škole unutar administrativne jedinice, a u drugoj ne. Osim toga, potrebno je imati na umu da su prvi i drugi ispitivani jezik na francuskom govornom području Belgije zapravo drugi i treći najzastupljeniji poučavani jezik u toj administrativnoj jedinici, a u Bugarskoj i Estoniji drugi ispitivani jezik zapravo je treći najzastupljeniji poučavani jezik u toj administrativnoj jedinici. U drugom poglavlju opisane su različite populacije u istraživanju ESLC.

Točne formulacije čestica na kojima se temelje indeksi možete naći u Dodatku 2. *Tehničkog izvješća ESLC-a* koji sadrži upitnik za učenike (UČ), upitnik za učitelje (UU) i upitnik za ravnatelje (UR). Konstrukcija indeksa opisana je u desetom poglavlju *Tehničkog izvješća ESLC-a*, a razvoj upitnika u trećem poglavlju *Tehničkog izvješća ESLC-a*. Podatci koji se odnose na grafove u ovom ulomku, kao i standardne pogreške, nalaze se u dokumentu Excel na mrežnim stranicama Centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja.¹⁴

8.3.2. Temelj za cjeloživotno učenje stranih jezika

8.3.2.1. Rano učenje jezika

Čestica „Rano učenje jezika” sastoji se od dviju tema koje sadrže šest indeksa upitnika:

I. početak učenja stranoga jezika

- početak učenja stranog jezika za učenike (UČ)
- početak učenja ispitivanog jezika za učenike (UČ)

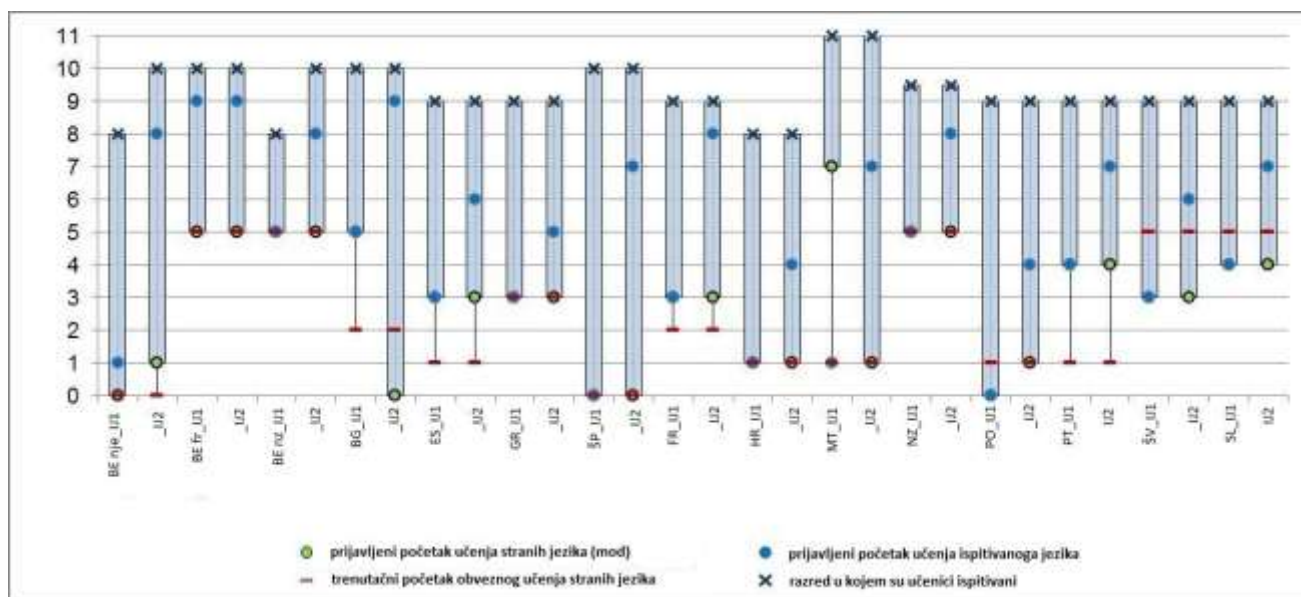
II. trenutačna satnica predviđena za učenje stranih jezika (za nastavu i pisanje domaćih zadaća)

- tjedna satnica stranih jezika (UČ)
- tjedna satnica ispitivanog jezika (UČ).

Slika 47. prikazuje početak učenja stranog i ispitivanog jezika na temelju odgovora učenika, trenutačni početak obveznog učenja stranog jezika naveden u nacionalnom upitniku te razred u kojem se provodi ispitivanje. Točke predstavljaju mod kojim se označava dominantna vrijednost, odnosno najčešće izabrani odgovor za međunarodni razred u kojem su učenici počeli prvi put učiti strani i ispitivani jezik, a stupci prikazuju trajanje učenja stranog jezika od početka do razreda u kojem su učenici ispitani prema administrativnoj jedinici i ispitivanom jeziku. Međunarodni razred uveden je kako bi se mogle uspoređivati administrativne jedinice. Prvi međunarodni razred prvi je razred obveznoga osnovnog obrazovanja.

¹⁴ http://dokumenti.ncvvo.hr/ESLC/Dodatak_Excel.xls

Slika 47. Početak učenja stranoga i ispitivanoga jezika (NU/UČ)

Čini se da u dosta administrativnih jedinica postoje razlike u početku učenja stranog jezika između učenika koji su uzorkovani za prvi ispitivani jezik i učenika koji su uzorkovani za drugi ispitivani jezik iako se tema općenito odnosila na strane jezike. U slučaju Malte, ta razlika postoji zbog toga što neki učenici s Malte smatraju engleski stranim jezikom, a drugi ne. Distribucija odgovora na Malti pokazuje dva vrhunca, jedan u sedmom, a jedan u prvom razredu. Osim toga, odgovori na česticu o „početku učenja ispitivanog jezika” pokazuju da se na Malti engleski jezik uči od prvog razreda nadalje, a talijanski od sedmog razreda nadalje. Očita razlika između dvaju uzoraka rezultat je nestabilnosti moda za distribuciju u ovim populacijama.

Sličan obrazac odgovora (dva vrhunca u distribuciji mogućnosti za odgovore) vidljiv je u Bugarskoj (za mogućnosti odgovora „prije prvog razreda” i „peti razred”) iako vjerojatno za navedeni obrazac ne vrijedi isto objašnjenje kao za Maltu. Ako se spoje obrasci odgovora za ispitivane jezike, najčešće izabrani odgovor je peti razred.

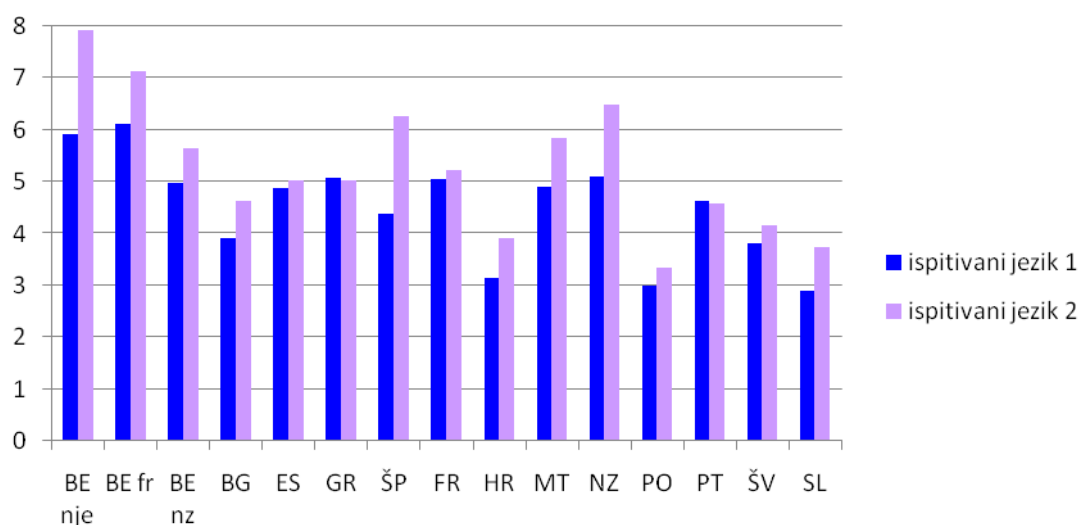
U pet administrativnih jedinica učenici počinju učiti strane jezike od prvoga ili prije prvog razreda (na njemačkom govornom području Belgije, u Hrvatskoj, na Malti, u Poljskoj i Španjolskoj), u četirima administrativnim jedinicama učenici počinju učiti strane jezike od trećeg razreda (u Estoniji, Francuskoj, Grčkoj i Švedskoj), u dvjema administrativnim jedinicama učenici počinju učiti strane jezike od četvrtog razreda (u Portugalu i Sloveniji), a u preostalim četirima administrativnim jedinicama učenici počinju učiti strane jezike od petog razreda (u Bugarskoj, Nizozemskoj te na flamanskom i francuskom govornom području Belgije).

Kao što je i očekivano, mod za početak učenja ispitivanog jezika značajno se razlikuje između ispitivanih jezika nego mod za početak učenja stranih jezika. Općenito, drugi ispitivani jezik počinje se učiti kasnije nego prvi ispitivani jezik, osim na francuskom govornom području Belgije.

Tjedna satnica stranih jezika prikazana je na slici 48. Stupci prikazuju odgovore učenika na česticu koliko trenutačno imaju sati stranih jezika u tjednu. U tjednu satnicu za učenje stranih jezika uključeni su ispitivani jezik, drugi strani jezici koje učenici možda uče i klasični jezici.

Slika 48. pokazuje da prosječna satnica stranih jezika iznosi najmanje 3 sata tjedno i to za obje učeničke populacije u svim administrativnim jedinicama. Na francuskom i njemačkom govornom području Belgije, u Španjolskoj i Nizozemskoj prosjek je od 6 do 8 sati za populacije u kojima je ispitivan drugi jezik. U većini administrativnih jedinica učenici koji uče drugi ispitivani jezik izjavljuju da imaju više nastavnih sati nego učenici koji uče prvi ispitivani jezik. U većini ovih jedinica razlike između dviju populacija su umjerene, tj. prosječno manje od jednog sata. U nekim administrativnim jedinicama razlika je prilična, tj. od jednog do tri nastavna sata više za učenike drugog ispitivanog jezika. Neke administrativne jedinice predstavljaju iznimku u ovom obrascu. Naime, u Estoniji, Francuskoj, Grčkoj i Portugalu gotovo da i ne postoji razlika između nastavnih sati koje je prijavila svaka populacija.

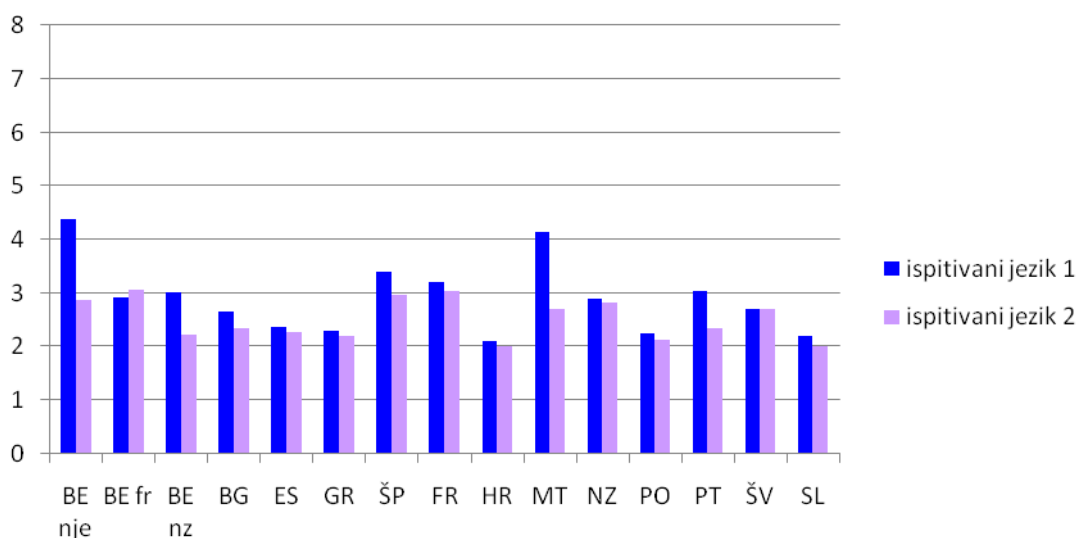
Slika 48. Tjedna satnica stranih jezika (UČ)

Treba napomenuti da, kod odgovora na česticu o ukupnoj satnici za učenje stranih jezika veći prosjek za učenike koji uče drugi ispitivani jezik ne znači nužno da je više nastavnih sati utrošeno na taj ispitivani jezik. Kao što će biti prikazano u indeksu „Tjedna satnica ispitivanog jezika”, općenito je predviđeno manje nastavnih sati za drugi ispitivani jezik. Međutim, veći prosjek znači da učenici u populaciji u kojoj je ispitan drugi jezik često također uče još jedan strani (ili klasični) jezik.

Tjedna satnica ispitivanog jezika prikazana je na slici 49. Stupci prikazuju odgovore učenika na česticu koliko trenutačno imaju sati ispitivanog jezika na tjedan. Sat se računa kao 60 minuta.

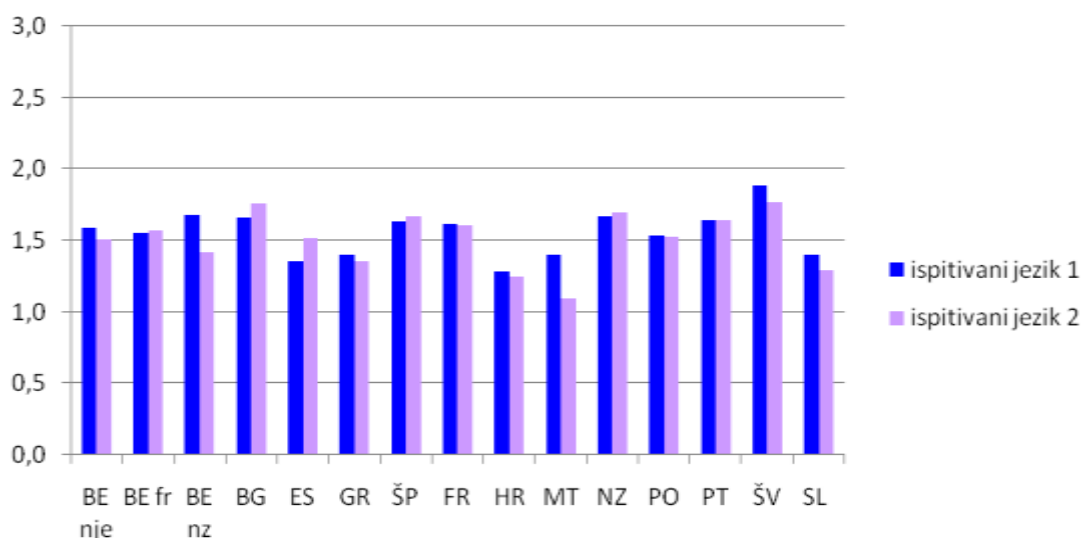
Slika 49. Tjedna satnica ispitivanog jezika (UČ)

Slika 49. pokazuje da prosječna satnica obaju ispitivanih jezika obično iznosi između dva i tri sata tjedno. Više od tri nastavna sata tjedno utvrđeno je na francuskom govornom području Belgije (za drugi ispitivani jezik), u Španjolskoj (za prvi ispitivani jezik), u Francuskoj (za oba ispitivana jezika) i Portugalu (za prvi ispitivani jezik). Učenici na Malti i na njemačkom govornom području Belgije prijavljuju više od četiri sata, ali samo za prvi ispitivani jezik. U administrativnim jedinicama postoji jasna tendencija dodjeljivanja više nastavnih sati prvom ispitivanom jeziku u odnosu na drugi ispitivani jezik. Iznimke su francusko govorno područje Belgije (neznatno više nastavnih sati za drugi ispitivani jezik, njemački) i Švedska (nema razlike između ispitivanih jezika, engleskog i španjolskog).

Indeks „Tjedni broj sati za učenje za ispite iz ispitivanog jezika” prikazan je na slici 50. Stupci prikazuju odgovore učenike o prosječnom vremenu koje troše na pripremanje za ispite iz ispitivanog jezika.

Slika 50. Tjedni broj sati za učenje za ispite iz ispitivanog jezika

Slika 50. pokazuje da nema velikih razlika između ispitivanih jezika što se tiče vremena koje se troši na pripremanje za ispite i zadatke iz ispitivanog jezika. Učenici u Švedskoj troše najviše vremena na pripremanje za ispite i zadatke, a slijede ih učenici iz Bugarske i Nizozemske. Učenici na Malti (drugi ispitivani jezik) na to troše najmanje vremena.

Tjedni broj sati za pisanje domaćih zadaća na ispitivanom jeziku prikazan je u tablici 20. Redci prikazuju udjel odgovora za svaku mogućnost koja se odnosi na vrijeme koje učenici troše na domaću zadaću iz ispitivanog jezika.

Tablica 20. Tjedni broj sati za pisanje domaćih zadaća iz ispitivanoga jezika (UČ)

Prvi ispitivani jezik					
Administrativna jedinica	Ništa	Manje od sata tjedno	Od sata do dva tjedno	Do tri sata tjedno	Više od tri sata tjedno
Belgija flamanska	5%	23%	35%	22%	15%
Belgija francuska	8%	30%	38%	17%	7%
Belgija njemačka	7%	25%	31%	23%	15%
Bugarska	14%	25%	28%	18%	15%
Estonija	10%	35%	29%	18%	8%
Francuska	8%	27%	36%	19%	9%
Grčka	14%	18%	26%	19%	23%
Hrvatska	11%	42%	30%	11%	5%
Malta	7%	24%	35%	20%	15%
Nizozemska	9%	39%	35%	14%	3%
Poljska	11%	32%	31%	18%	8%
Portugal	8%	46%	32%	11%	3%
Slovenija	10%	49%	29%	9%	4%
Španjolska	8%	27%	38%	18%	8%
Švedska	10%	47%	25%	13%	4%
Drugi ispitivani jezik					
Belgija flamanska	10%	52%	30%	6%	1%
Belgija francuska	10%	28%	38%	18%	7%
Belgija njemačka	8%	36%	34%	15%	6%
Bugarska	15%	21%	30%	18%	16%
Estonija	8%	31%	32%	20%	9%
Francuska	9%	31%	36%	19%	5%
Grčka	15%	21%	23%	22%	19%
Hrvatska	14%	48%	27%	7%	4%
Malta	25%	37%	26%	8%	3%
Nizozemska	4%	40%	40%	13%	3%
Poljska	13%	35%	31%	15%	6%
Portugal	9%	55%	28%	5%	2%
Slovenija	18%	58%	18%	4%	1%
Španjolska	11%	37%	33%	15%	3%
Švedska	14%	55%	23%	6%	2%

Tablica 20 pokazuje da učenici u Sloveniji troše najmanje vremena na domaće zadaće iz ispitivanog jezika, a učenici u Grčkoj najviše. Najveća razlika između ispitivanih jezika je na flamanskom govornom području Belgije. Na pisanje domaćih zadaća iz prvog ispitivanog jezika (francuskog) učenici troše jednako vremena kao učenici u Grčkoj, ali na pisanje domaćih zadaća iz drugog ispitivanog jezika (engleskog) troše jednako malo vremena kao učenici u Sloveniji. Općenito, u 11 od 15 administrativnih jedinica učenici troše više vremena na domaće zadaće iz prvog nego iz drugog ispitivanog jezika. Iznimke su Bugarska, Grčka, Nizozemska i francusko govorno područje Belgije.

Indeksi upitnika koji se odnose na broj sati za nastavu i učenje pokazuju neke trendove širom administrativnih jedinica, ali uglavnom pokazuju razlike među njima. U većini administrativnih jedinica satnica ispitivanog jezika iznosi od dva do tri sata tjedno. Općenito, postoje znatne razlike između administrativnih jedinica što se tiče satnice predviđene za strane jezike i broja sati koji učenici troše na domaću zadaću iz ispitivanog jezika. Utvrđeno je da se unutar administrativnih jedinica više vremena troši na nastavu i pisanje domaćih zadaća iz prvog ispitivanog jezika nego iz drugog ispitivanog jezika. Međutim, razlike unutar administrativnih jedinica manje su nego razlike među administrativnim jedinicama.

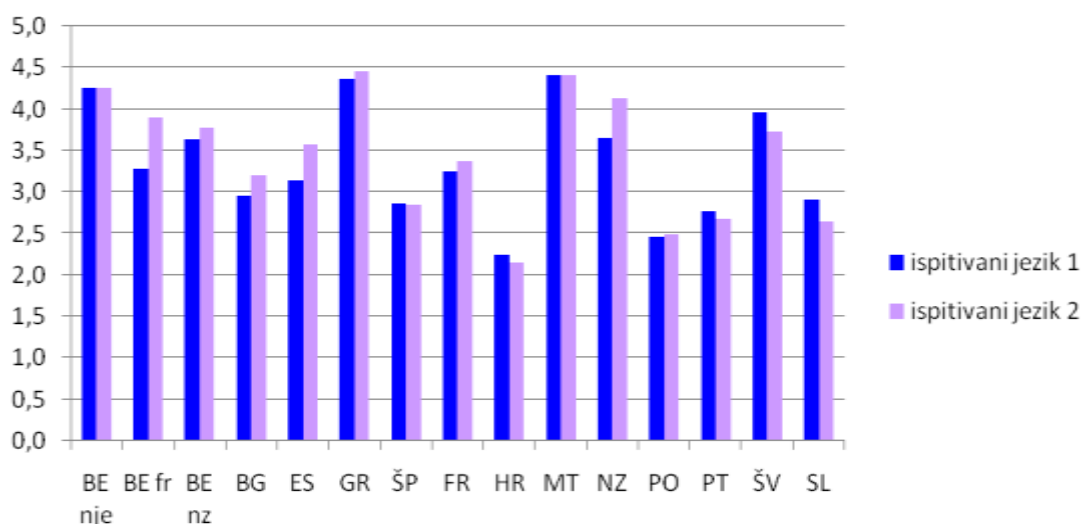
8.3.2.2. Raznolikost i redoslijed ponuđenih stranih jezika

Indeks koji se odnosi na smjernice „Raznolikost i redoslijed učenja ponuđenih stranih jezika” sastoji se od četiriju čestica u upitniku:

- I. broj stranih i klasičnih jezika u ponudi škole (UR)
- II. broj modernih stranih jezika koje učenici uče (UČ)
- III. broj klasičnih jezika koje učenici uče (UČ)
- IV. broj jezika koje su učenici učili prije ispitivanog jezika (UČ).

Slika 51. prikazuje prosjek broja stranih i klasičnih jezika u ponudi škole prema odgovorima ravnatelja.

Slika 51. Broj stranih i klasičnih jezika u ponudi škole (UR)

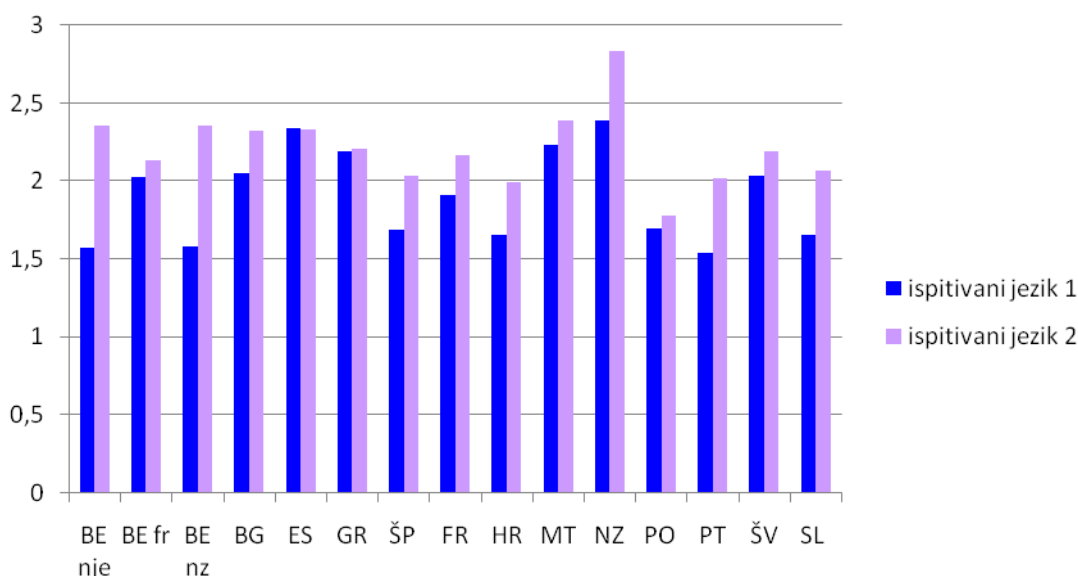

Nema postojanih razlika u broju stranih i klasičnih jezika u ponudi škole među školama u dvama uzorcima ispitanih jezika. Administrativne jedinice u kojima škole u prosjeku nude četiri ili više jezika su njemačko govorno područje Belgije, Grčka, Malta i Nizozemska (drugi

ispitivani jezik). Hrvatska i Poljska imaju prosjek od manje od 2,5 stranih i klasičnih jezika u ponudi škola.

Broj modernih stranih jezika koje učenici uče prikazan je na slici 52. Stupci prikazuju prosječni broj stranih jezika koje su učenici učili ili ih uče u osnovnom i/ili srednjem obrazovanju uključujući i ispitivani jezik.

Slika 52. Broj modernih stranih jezika koje učenici uče (UČ)

Prosječni broj modernih stranih jezika koje učenici uče kreće se od 1,5 za učenike u Portugalu koji uče prvi ispitivani jezik do 2,8 za učenike u Nizozemskoj koji uče drugi ispitivani jezik. Utvrđeno je da su u gotovo svim administrativnim jedinicama učenici koji uče drugi ispitivani jezik učili ili uče više stranih jezika nego učenici koji uče prvi ispitivani jezik. Iznimke su Estonija i Grčka, gdje je razlika između dviju grupa učenika vrlo mala. U gotovo svim administrativnim jedinicama te za obje populacije učenika mod iznosi dva. To znači da se u svim administrativnim jedinicama obično uče dva strana jezika. Nizozemska je jedina iznimka jer u toj državi učenici najčešće uče ili su učili tri strana jezika.

Broj klasičnih jezika koje učenici uče prikazan je u tablici 21. Redci predstavljaju udjele za broj klasičnih jezika koje učenici uče u osnovnom/srednjem obrazovanju. Navedeni udjeli odnose se na sve ispitivane jezike i sve administrativne jedinice.

Tablica 21. Broj klasičnih jezika koje učenici uče (UČ)

Prvoispitivani jezik			
Administrativna jedinica	Nijedan klasični jezik	Jedan klasični jezik	Dva klasična jezika
Belgija flamanska	81%	13%	6%
Belgija francuska	66%	29%	5%
Belgija njemačka	71%	29%	0%
Bugarska	100%	0%	0%
Engleska	84%	16%	0%
Estonija	100%	0%	0%
Francuska	82%	15%	3%
Grčka	20%	76%	4%
Hrvatska	100%	0%	0%
Malta	99%	1%	0%
Nizozemska	87%	6%	7%
Poljska	100%	0%	0%
Portugal	100%	0%	0%
Slovenija	100%	0%	0%
Španjolska	83%	17%	0%
Švedska	100%	0%	0%
Drugoispitivani jezik			
Belgija flamanska	77%	17%	6%
Belgija francuska	64%	32%	4%
Belgija njemačka	71%	29%	0%
Bugarska	100%	0%	0%
Engleska	85%	15%	0%
Estonija	100%	0%	0%
Francuska	82%	16%	2%
Grčka	19%	75%	6%
Hrvatska	100%	0%	0%
Malta	99%	1%	0%
Nizozemska	87%	3%	10%
Poljska	99%	1%	0%
Portugal	100%	0%	0%
Slovenija	100%	0%	0%
Španjolska	77%	22%	1%
Švedska	100%	0%	0%

Tablica 21. prikazuje zemlje u kojima se ne uči nijedan klasični jezik (u Bugarskoj, Hrvatskoj, Portugalu, Sloveniji i Švedskoj) ili gotovo nijedan klasični jezik (u Estoniji, na Malti i u Poljskoj). Također, utvrđene su administrativne jedinice u kojima znatan udjel učenika uči barem jedan klasični jezik. U Grčkoj 80% učenika izjavljuje da uči i/ili je učilo najmanje jedan klasični jezik. To je odraz činjenice da je većina učenika iz Grčke učila ili uči starogrčki u školi. Postoji

nezatna tendencija širom administrativnih jedinica prema kojoj su učenici koji uče drugi ispitivani jezik učili više klasičnih jezika nego učenici koji uče prvi ispitivani jezik.

„Broj jezika koje su učenici učili prije ispitivanog jezika” jest četvrti i posljednji indeks pitanja koji se odnosi na smjernice „Raznolikost i redoslijed ponuđenih stranih jezika”. Učenici su odgovarali na česticu o broju stranih jezika koje su učili prije nego što su počeli učiti ispitivani jezik. Redci u tablici 22. predstavljaju udjel po mogućnosti odgovora.

Tablica 22. Broj jezika koje su učenici učili prije ispitivanog jezika (UČ)

Prvi ispitivani jezik				
Administrativna jedinica	Nijedan strani jezik	Jedan strani jezik	Dva strana jezika	Tri ili više stranih jezika
Belgija flamanska	84%	11%	3%	1%
Belgija francuska	28%	51%	19%	3%
Belgija njemačka	75%	19%	5%	1%
Bugarska	69%	24%	6%	1%
Estonija	73%	23%	4%	0%
Francuska	75%	20%	4%	1%
Grčka	80%	16%	3%	0%
Hrvatska	74%	23%	3%	0%
Malta	80%	15%	4%	1%
Nizozemska	81%	15%	2%	1%
Poljska	79%	19%	2%	0%
Poljska	88%	10%	1%	0%
Slovenija	72%	25%	3%	0%
Španjolska	84%	14%	3%	0%
Švedska	88%	9%	2%	0%
Drugi ispitivani jezik				
Belgija flamanska	5%	78%	15%	2%
Belgija francuska	25%	50%	20%	5%
Belgija njemačka	8%	69%	21%	2%
Bugarska	6%	67%	25%	2%
Estonija	19%	72%	8%	0%
Francuska	3%	71%	24%	2%
Grčka	56%	37%	5%	1%
Hrvatska	35%	61%	4%	0%
Malta	22%	66%	11%	2%
Nizozemska	2%	32%	53%	13%
Poljska	45%	51%	4%	0%
Poljska	4%	91%	4%	1%
Slovenija	20%	74%	6%	0%
Španjolska	4%	92%	4%	1%
Švedska	9%	81%	9%	1%

Tablica 22. prikazuje velike razlike među administrativnim jedinicama te osobito među učenicima koji uče prvi ili drugi ispitivani jezik. Od svih administrativnih jedinica, u Grčkoj su učenici učili najmanje jezika prije nego što su počeli učiti drugi ispitivani jezik. Nizozemska predstavlja drugu krajnost jer se tamo u prosjeku uči najveći broj jezika prije drugog ispitivanog jezika. Također, u Nizozemskoj postoji najveća razlika između broja jezika koje učenici uče prije prvog i drugog ispitivanog jezika. U svim administrativnim jedinicama učenici koji uče drugi ispitivani jezik učili su mnogo više jezika nego učenici koji uče prvi ispitivani jezik. Iznimka kod ovog pravila je francusko govorno područje Belgije na kojem su i učenici koji uče prvi ispitivani jezik i učenici koji uče drugi ispitivani jezik prije obično učili jedan strani jezik.

8.3.3. Životno okruženje koje potiče učenje stranih jezika

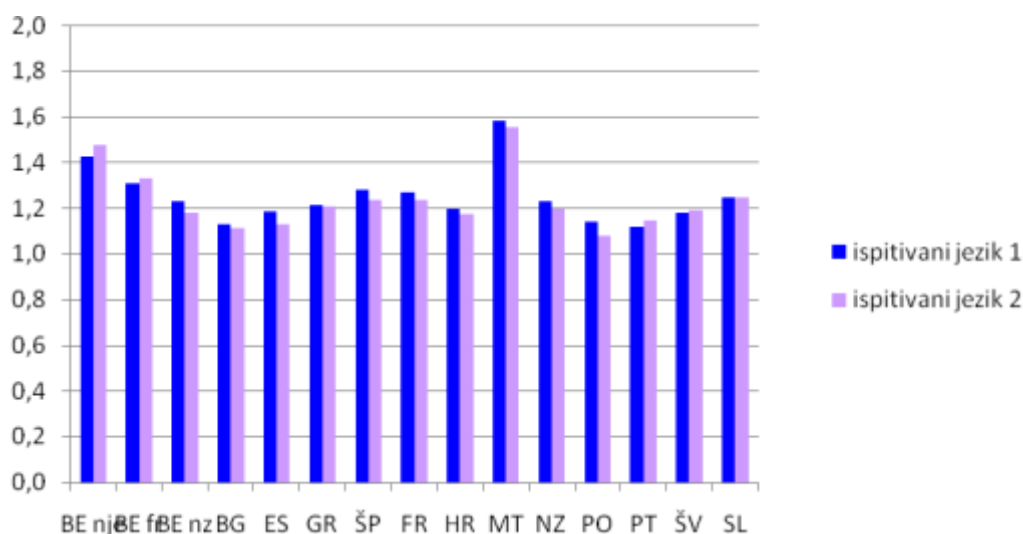
8.3.3.1. Mogućnosti za neformalno učenje jezika

Čestica koja se odnosi na smjernice „Mogućnosti za neformalno učenje jezika” sastoji se od šest tema koje sadrže sedam indeksa upitnika:

- I. jezici koji se govore u kućnom okruženju učenika
 - broj materinskih jezika (UČ)
 - roditelji i znanje ispitivanog jezika (UČ)
- II. učenici i korištenje ispitivanog jezika kod kuće (UČ)
- III. izloženost učenika ispitivanom jeziku u životnom okruženju (UČ)
- IV. izloženost učenika ispitivanom jeziku te upotreba tog jezika prilikom posjeta inozemstvu (UČ)
- V. izloženost učenika ispitivanom jeziku te upotreba tog jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija (UČ)
- VI. korištenje titlova u televizijskim programima i filmovima (NU).

Slika 53. prikazuje prosječni broj materinskih jezika učenika. Materinskim jezikom smatra se jezik koji je učenik govorio kod kuće prije pete godine života. Ovaj indeks, zajedno s podatcima o roditeljskom znanju ispitivanog jezika, predstavlja koncept „Jezik koji se govori u kućnom okruženju učenika”.

Slika 53. Broj materinskih jezika učenika (UČ)

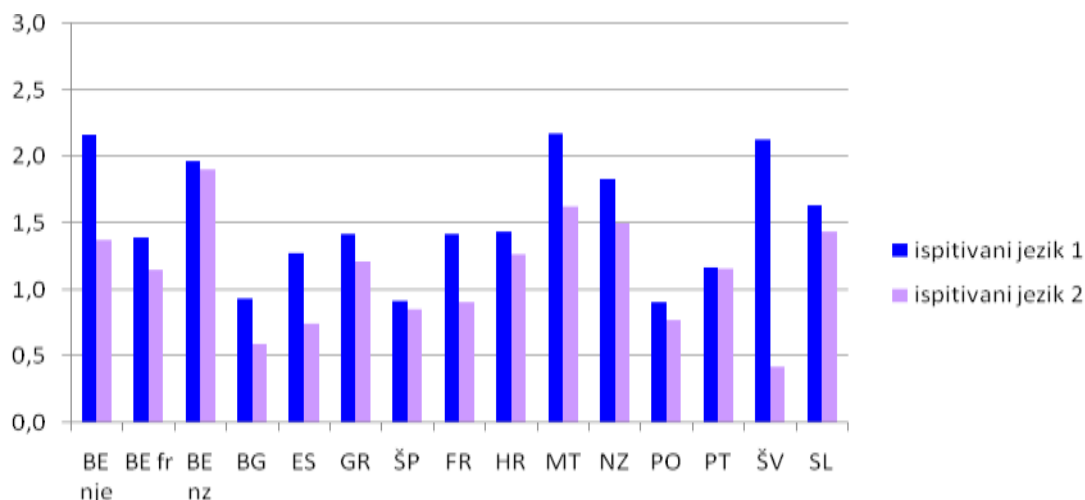

Velika većina svih učenika ima jedan materinski jezik. Iznimku čine žive na Malti i na francus-

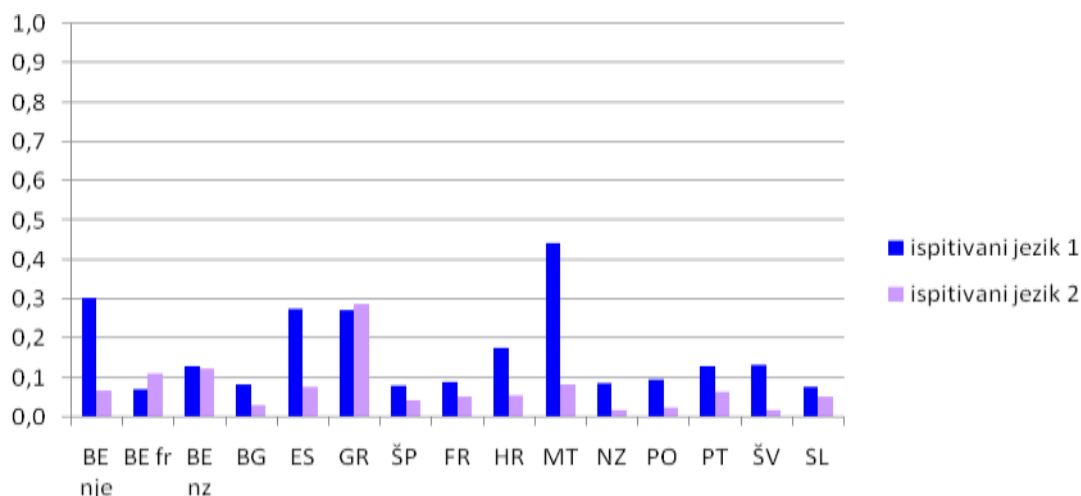
kom i njemačkom govornom području Belgije, gdje znatan postotak učenika ima više od jednoga materinskog jezika.

Slika 54. prikazuje prosječno roditeljsko znanje ispitivanog jezika, što je dio koncepta „Jezik koji se govori u kućnom okruženju”. Ovaj se indeks temelji na česticama o znanju ispitivanog jezika na koja su odgovarali učenikov otac i majka, od „0 = uopće ne” do „3 = vrlo dobro”.

Slika 54. Roditelji i znanje ispitivanoga jezika (prosjeak)

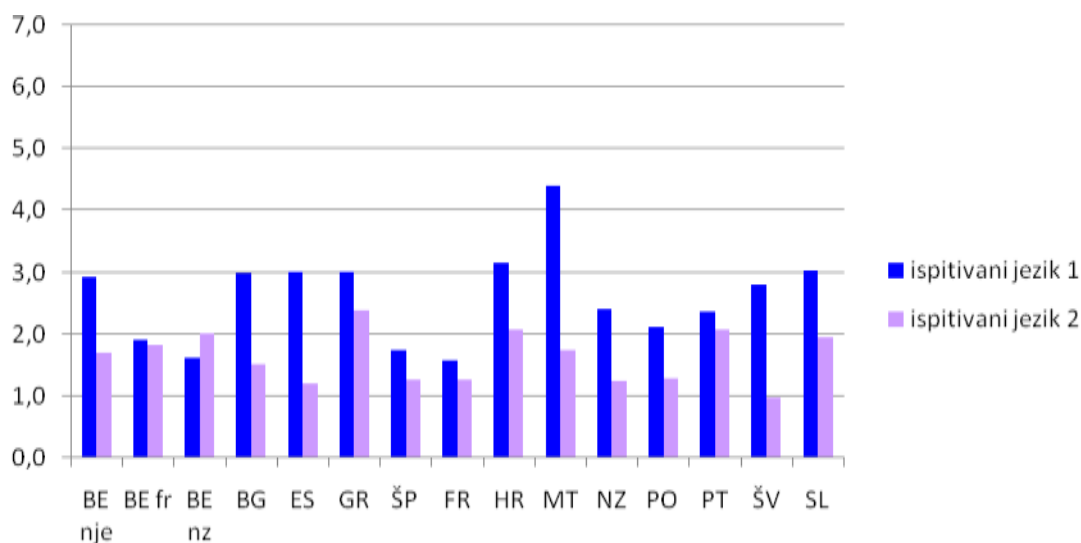
Kao što je vidljivo iz slike 54., postoje prilično velike razlike između ispitivanih jezika unutar i među administrativnim jedinicama. Zanimljivo je da su roditelji učenika u Švedskoj među najboljima u znanju određenog ispitivanog jezika (prvi ispitivani jezik je u ovom slučaju engleski) te među najlošijima u znanju određenog ispitivanog jezika (drugi ispitivani jezik je u ovom slučaju španjolski). Roditelji u Bugarskoj, Španjolskoj i Poljskoj imaju ispodprosječno znanje ispitivanih jezika kao i roditelji u Estoniji, gdje je drugi ispitivani jezik njemački, zapravo treći najzastupljeniji jezik u poučavanju u toj administrativnoj jedinici. Ponovno, administrativne jedinice u kojima je jedan od ispitivanih jezika ujedno i jedan od službenih jezika (Belgija i Malta) pokazuju iznadprosječne rezultate, ali isto se odnosi na Nizozemsku te u manjoj mjeri i na Sloveniju. Unutar Belgije je zanimljiva činjenica da je znanje ispitivanih jezika među roditeljima na francuskom govornom području Belgije nešto lošije u usporedbi s ostalim dvama govornim područjima u toj administrativnoj jedinici. Međutim, to može biti posljedica činjenice da su engleski i njemački zapravo drugi i treći najzastupljeniji jezici u poučavanju na francuskom govornom području. Slika 55. prikazuje prosjek upotreba ispitivanog jezika kod kuće.

Slika 55. Učenici i upotreba ispitivanoga jezika kod kuće (UČ)

Najzanimljiviji su podatci za populaciju prvog ispitivanog jezika na Malti, u Estoniji i na njemačkom govornom području Belgije te za obje populacije ispitane u Grčkoj. U Grčkoj približno jedna trećina učenika kod kuće upotrebljava i prvi i drugi ispitivani jezik, odnosno engleski i francuski jezik.

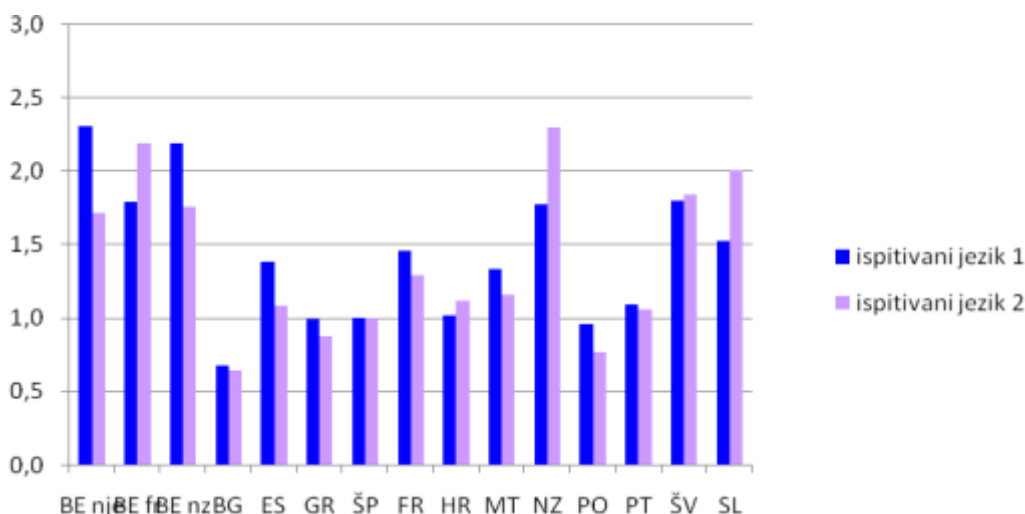
Slika 56. prikazuje indeks „Izloženost ispitivanom jeziku u životnom okruženju”. Ovaj se indeks zasniva na čestici iz upitnika za učenike: „Dolaziš li osobno u doticaj s [ispitivanim jezikom] izvan škole na sljedeće načine?”. Od učenika se tražio odgovor na sedam podčestica, primjerice, „Preko prijatelja koji žive u zemlji u kojoj se govori [ispitivani jezik]”. Indeks je kodiran od „0 = nikakva izloženost” do „7 = izloženost u svim situacijama”.

Slika 56. pokazuje da učenici izjavljuju da su više izloženi prvom nego drugom ispitivanom jeziku, osim na flamanskom govornom području Belgije. Relativno nizak prosjek utvrđen je za druge ispitivane jezike u Španjolskoj, Estoniji, Francuskoj, Nizozemskoj, Poljskoj i Švedskoj. Prosjek od 3,0 ili više utvrđen je za prve ispitivane jezike u Estoniji, Grčkoj, Hrvatskoj, Malti i Sloveniji.

Slika 56. Izloženost ispitivanome jeziku u životnom okruženju (UČ)

Slika 57. prikazuje prosječnu izloženost učenika ispitivanom jeziku te upotrebu tog jezika prilikom posjeta inozemstvu. Ovaj se indeks temelji na sljedećoj čestici iz upitnika za učenike: „Koliko si često putovao u inozemstvo ili primao posjetitelje iz inozemstva u posljednjim trima godinama?” Od učenika se tražio odgovor na skali od „0 = nikada” do „3 = tri puta ili više” za šest podčestica, primjerice „Koliko si često sa svojom obitelji putovao u zemlju u kojoj se govori [ispitivani jezik]?”. Indeks predstavlja prosjek od šest odgovora.

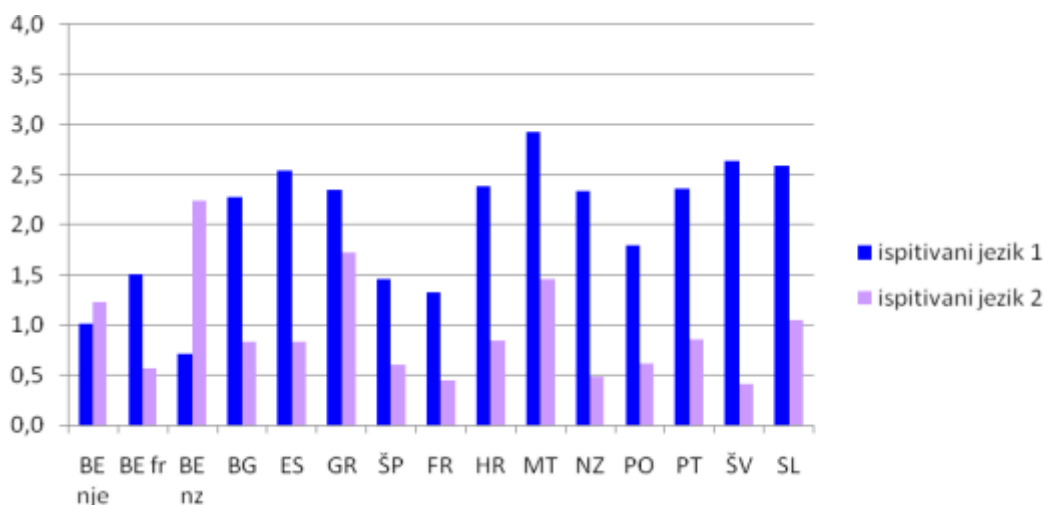
Slika 57. Izloženost učenika ispitivanome jeziku te upotreba toga jezika prilikom posjeta inozemstvu (UČ)

Najviši prosjeci utvrđeni su među učenicima na trima govornim područjima Belgije, u Nizozemskoj, Švedskoj i Sloveniji. U Bugarskoj, Grčkoj i Poljskoj prosjeci su znatno niži.

Slika 58 prikazuje prosječnu izloženost učenika ispitivanom jeziku te upotrebu tog jezika preko tradicionalnih i novih medija. Ovaj se indeks zasniva na čestici iz upitnika za učenike: „Koliko često dolaziš u doticaj s [ispitivanim jezikom] preko medija?”. Učenici su trebali odgovoriti na skali od „0 = nikada” do „4 = nekoliko puta tjedno” za devet podčestica, primjerice, „Koliko često igraš računalne igre na [ispitivanom jeziku]?”. Indeks je prosjek devet odgovora.

Slika 58. Izloženost učenika ispitivanome jeziku te upotreba toga jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija (UČ)

U svim administrativnim jedinicama utvrđene su velike razlike između ispitivanih jezika. Općenito, izloženost jeziku i upotreba jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija veći su za prvi ispitivani jezik, s iznimkom flamanskog i njemačkog govornog područja Belgije. Na tim dvama govornim područjima engleski je drugi ispitivani jezik. Na Malti, u Estoniji, Sloveniji i Švedskoj rezultati su iznadprosječni za prvi ispitivani jezik što se tiče izloženosti učenika ispitivanom jeziku te upotrebe tog jezika posredstvom tradicionalnih i novih medija.

Indeks „Korištenje titlova kod gledanja televizije i filmova” prikazan je u tablici 23. Ovaj se indeks temelji na čestici iz nacionalnog upitnika „Je li uobičajeno titlovanje ili sinkroniziranje?” Ova se čestica odnosi na strane televizijske programe i filmove u kinima te na televizijske programe i filmove u kinima na prvom ili na drugom ispitivanom jeziku. Tablica prikazuje samo odgovore na čestice o ispitivanim jezicima.

Tablica 23. Sinkroniziranje ili titlovanje stranih programa i filmova (NU)

Administrativna jedinica	Televizijski programi na IJ1	Filmovi u kinima na IJ1	Televizijski programi na IJ2	Filmovi u kinima na IJ2
Belgija flamanska	2	2	2	2
Belgija francuska	1	1	1	1
Belgija njemačka	0	0	1	1
Bugarska	1	2	1	2
Engleska	2	2	2	2
Estonija	2	2	2	2
Francuska	1	1	1	1
Grčka	2	2	2	2
Hrvatska	2	2	2	2
Malta	0	0	0	0
Nizozemska	2	2	2	2
Poljska	0	2	0	2
Portugal	2	2	2	2
Slovenija	2	2	2	2
Španjolska	1	1	1	1
Švedska	2	2	2	2

0 = nijedno; 1 = obično se sinkroniziraju; 2 = obično se titluju.

Tablica 23. pokazuje da su za sve administrativne jedinice odgovori isti za televizijske programe i filmove u kinima te za oba ispitana jezika. U devet administrativnih jedinica obično su titlovani (na flamanskom govornom području Belgije, u Engleskoj, Estoniji, Grčkoj, Hrvatskoj, Nizozemskoj, Portugalu, Sloveniji i Švedskoj), u trima administrativnim jedinama obično su sinkronizirani (na francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj i Francuskoj), a u jednoj administrativnoj jedinici nisu ni sinkronizirani niti titlovani (na Malti). Razlike između ispitivanih jezika utvrđene su samo na njemačkom govornom području Belgije, gdje je prvi ispitivani jezik francuski ujedno i službeni jezik te bi to mogao biti razlog zašto ne sinkroniziraju niti titluju francuski jezik. Televizijski programi i filmovi u kinima na drugom ispitivanom jeziku (engleskom) obično se sinkroniziraju. Razlike između televizijskih programa i filmova u kinima na obama ispitivanim jezicima utvrđene su u Bugarskoj i Poljskoj. U Bugarskoj se televizijski programi na obama ispitivanim jezicima obično sinkroniziraju, a filmovi u kinima na

obama ispitivanim jezicima obično se titlaju. U Poljskoj se televizijski programi na obama ispitivanim jezicima ne sinkroniziraju niti titlaju, a filmovi u kinima na obama ispitivanim jezicima obično se titlaju.

8.3.4. Škole koje potiču učenje stranih jezika

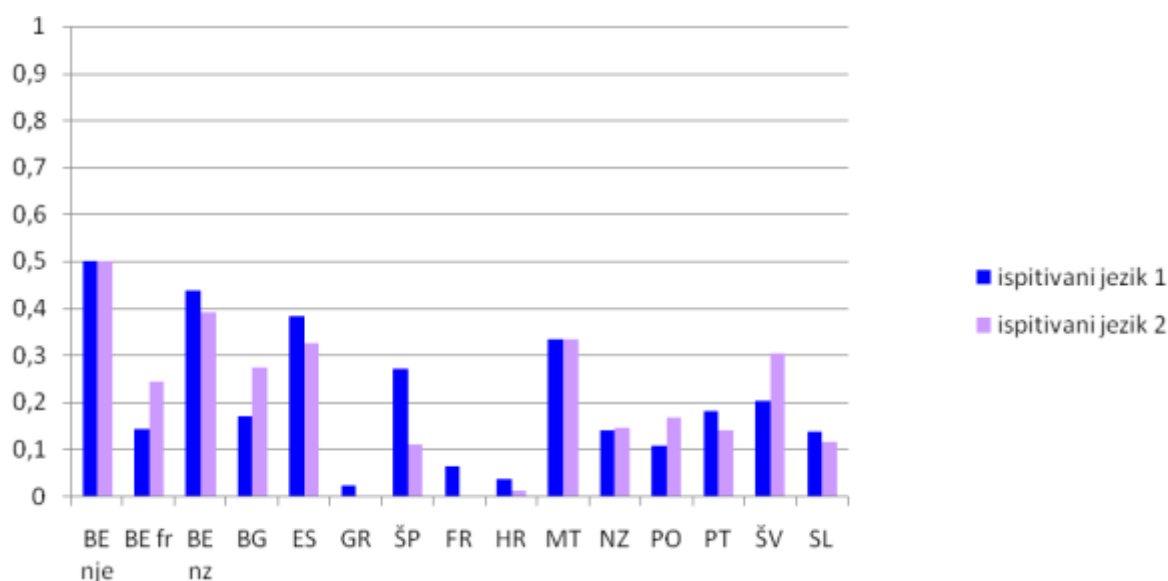
8.3.4.1. Specijalizacija škole za strane jezike

Pitanje javne politike „Specijalizacija škole za strane jezike” sastoji se od triju tema:

- I. integrirano učenje sadržaja i jezika (CLIL) (UR)
- II. specijalistički jezični profil škole (UR)
- III. dodatna i dopunska nastava ispitivanog jezika u školi
 - pružanje dodatne i dopunske nastave ispitivanog jezika (UR)
 - sudjelovanje u dodatnoj/dopunskoj nastavi ispitivanog jezika (UČ).

Slika 59. prikazuje indeks „Integrirano učenje sadržaja i jezika”. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Nudi li Vaša škola CLIL kako bi potakla učenje jezika?” Udjeli potvrdnih odgovora na česticu „Integrirano učenje sadržaja i jezika (CLIL)” prikazani su u stupcima.

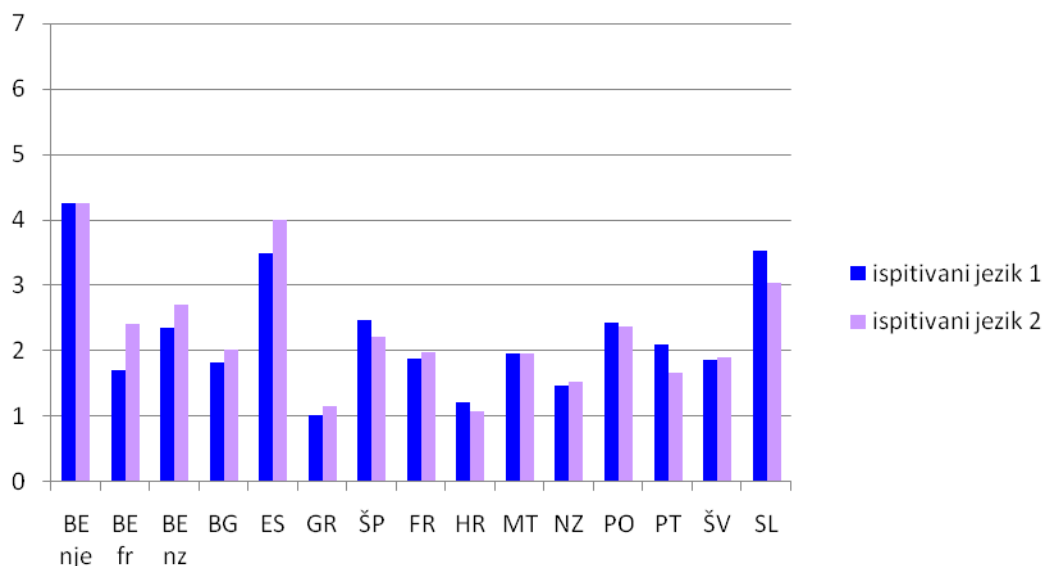
Slika 59. Integrirano učenje sadržaja i jezika (UR)

CLIL se najčešće nudi na njemačkom govornom području Belgije, a slijede flamansko govorno područje Belgije, Estonija i Malta. Administrativne jedinice u kojima škole najrjeđe nude CLIL (manje od 10% škola) su Francuska, Grčka i Hrvatska.

Slika 60. prikazuje indeks „Specijalistički jezični profil”. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Nudi li Vaša škola sljedeće kako bi potakla učenje jezika?”. Od ravnatelja se tražio potvrdni ili niječni odgovor na sedam čestica, primjerice, „Ponudjen je veći izbor jezika nego što je uobičajeno ili propisano”. Indeks predstavlja zbroj čestica na koje su ravnatelji dali potvrdni odgovor. Prosjeci su prikazani u stupcima.

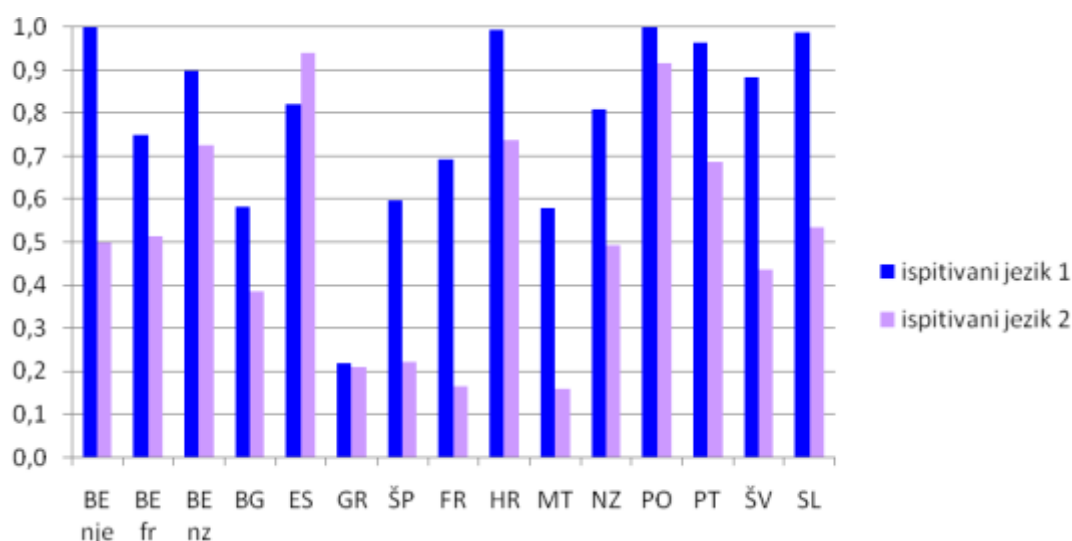
Slika 60. Specijalistički jezični profil (UR)

Specijalistički jezični profil škole najčešće je uočen u Estoniji, Sloveniji i na njemačkom govornom području Belgije. Škole u Grčkoj, Hrvatskoj i u manjoj mjeri u Nizozemskoj u prosjeku pokazuju slabije specijalističke jezične profile.

„Pružanje dodatne i dopunske nastave ispitivanog jezika” prikazano je na slici 61. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Koju vrstu dodatne ili dopunske nastave Vaša škola nudi učenicima?” s obzirom na podčestice „{Dodatna nastava} [ispitivanoga jezika]” i „{Dopunska nastava} [ispitivanoga jezika]”. Indeks iznosi 1 kada je dan potvrdni odgovor na barem jednu od tih dviju čestica, a u suprotnom iznosi 0.

Slika 61. Pružanje dodatne i dopunske nastave ispitivanoga jezika (UR)

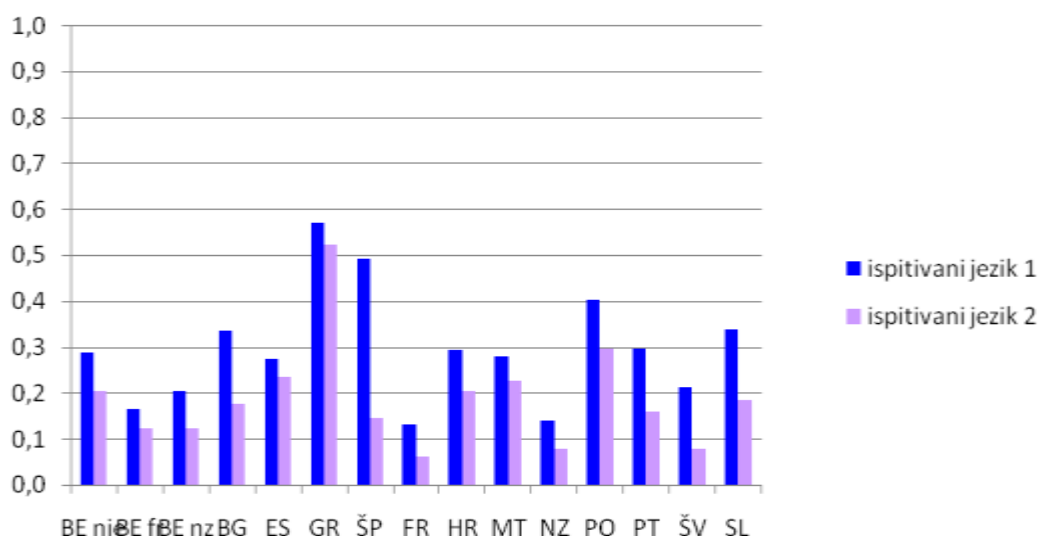

Slika 61. pokazuje da u Poljskoj i na njemačkom govornom području Belgije sve škole nude dodatnu ili dopunsku nastavu prvog ispitivanog jezika. U navedenim administrativnim jedinicama, na flamanskom govornom području Belgije, u Hrvatskoj, Portugalu i Sloveniji 90% ili više škola nudi dodatnu ili dopunsku nastavu prvog ispitivanog jezika. U Bugarskoj, Grčkoj i na Malti manje od 60% škola nudi dodatnu ili dopunsku nastavu prvoga ispitivanog jezika. U

svim administrativnim jedinicama mnogo manje škola nudi dodatnu ili dopunsku nastavu drugog ispitivanog jezika, osim u Estoniji.

Slika 62. prikazuje sudjelovanje učenika u dodatnoj ili dopunskoj nastavi ispitivanih jezika. Stupci prikazuju udjel učenika koji izjavljuju da pohađaju ili su pohađali dodatnu ili dopunsku nastavu.

Slika 62. Sudjelovanje u dodatnoj/dopunskoj nastavi ispitivanoga jezika (UČ)

U svim administrativnim jedinicama učenici koji su ispitani iz prvog jezika češće izjavljuju da su imali dodatnu ili dopunsku nastavu tog jezika nego učenici koji su ispitani iz drugog jezika. To bi mogla biti posljedica činjenice da je prvi ispitivani jezik često obavezan u administrativnim jedinicama, a drugi ispitivani jezik često nije obavezan. Ako predmet nije obavezan, izabrat će ga bolji učenici. U Grčkoj je udjel učenika koji izjavljuju da imaju dodatnu ili dopunsku nastavu veći od 50% za oba ispitivana jezika. U Španjolskoj 50% učenika koji su ispitani iz engleskog (prvog ispitivanog jezika) izjavljuje da ima dodatnu ili dopunsku nastavu tog jezika. Od učenika u Španjolskoj koji su ispitani iz drugog jezika (francuskog), samo oko 15% izjavljuje da ima dodatnu ili dopunsku nastavu tog jezika. U Francuskoj i Nizozemskoj te na francuskom govornom području Belgije 20% ili manje svih ispitanih učenika izjavljuje da ima dodatnu ili dopunsku nastavu ispitivanih jezika.

8.3.4.2. Informacijske i komunikacijske tehnologije u službi poboljšanja učenja i poučavanja stranih jezika

Pitanje „IKT koje se upotrebljavaju u svrhu poboljšanja učenja i poučavanja stranih jezika” sastoji se od triju tema s osam indeksa:

I. Resursi za IKT u školi

- Dostupnost multimedijskog (jezičnog) laboratorija (UR)
- Postojanje virtualnog okruženja za učenje (UR)
- Dostupnost softvera za procjenu znanja jezika ili poučavanje jezika (UR)

Dostupnost softvera za procjenu znanja jezika ili poučavanje jezika (UR)

II. Učestalost i svrha učiteljeva upotreba IKT-a u poučavanju ispitivanoga jezika

- Upotreba IKT-a izvan nastave u svrhu poučavanja (UU)
- Upotreba IKT-a uređaja tijekom poučavanja (UU)

- Korištenje internetskih sadržaja za poučavanje (UU)
- II. Učestalost i svrha učenikova upotreba IKT-a u poučavanju ispitivanoga jezika
- Upotreba IKT-a za učenje stranog jezika (UČ)
 - Upotreba IKT-a izvan škole (UČ)

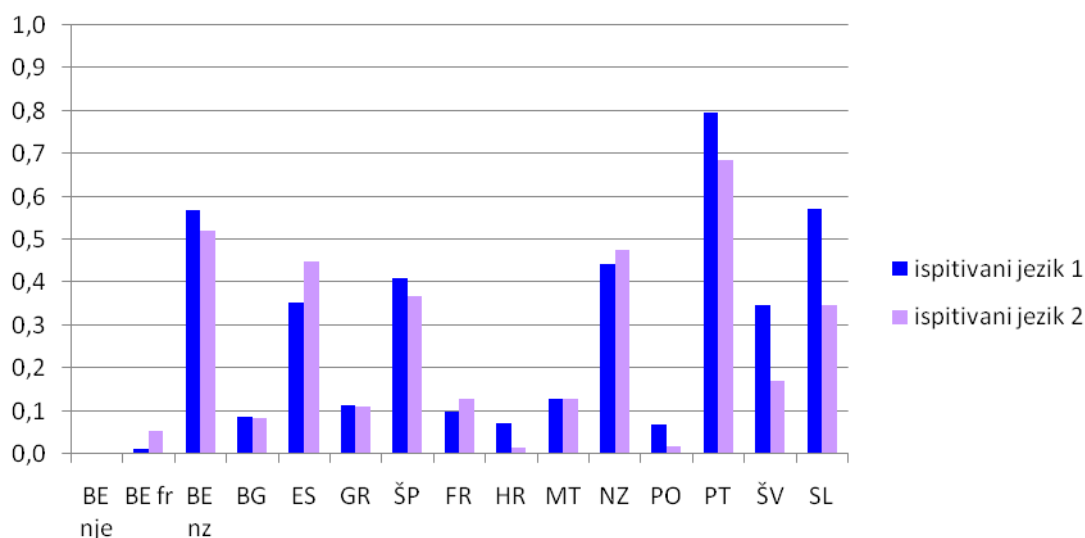
Indeks „Dostupnost multimedijuskog (jezičnog) laboratorija prikazan je u tablici 24. Indeks se temelji na odgovorima ravnatelja na dvije podčestice čestice „Ima li Vaša škola sljedeće resurse IKT-a?” koje se odnose na multimedijски laboratorij. Odgovori su kodirani s „0 = Ne”, „1 = Da, ali ne i specifični softver za učenje jezika” i „2 = Da, uz specifični softver za učenje jezika”.

Tablica 24. pokazuje da škole u Sloveniji, Nizozemskoj, Španjolskoj (prvi ispitivani jezik) i Švedskoj (drugi ispitivani jezik) najčešće imaju multimedijски laboratorij. Škole na njemačkom govornom području Belgije, u Estoniji (prvi ispitivani jezik) i Francuskoj (prvi ispitivani jezik) te na francuskom i flamanskom govornom području Belgije (drugi ispitivani jezik i u Poljskoj (drugi ispitivani jezik) najčešće nemaju multimedijalni laboratorij – 25% ili manje škola ima resurs te vrste. Polovina škola na Malti ima multimedijalni laboratorij, ali ne posebno za jezike.

Tablica 24. Dostupnost multimedijuskoga (jezičnog) laboratorija (UR)

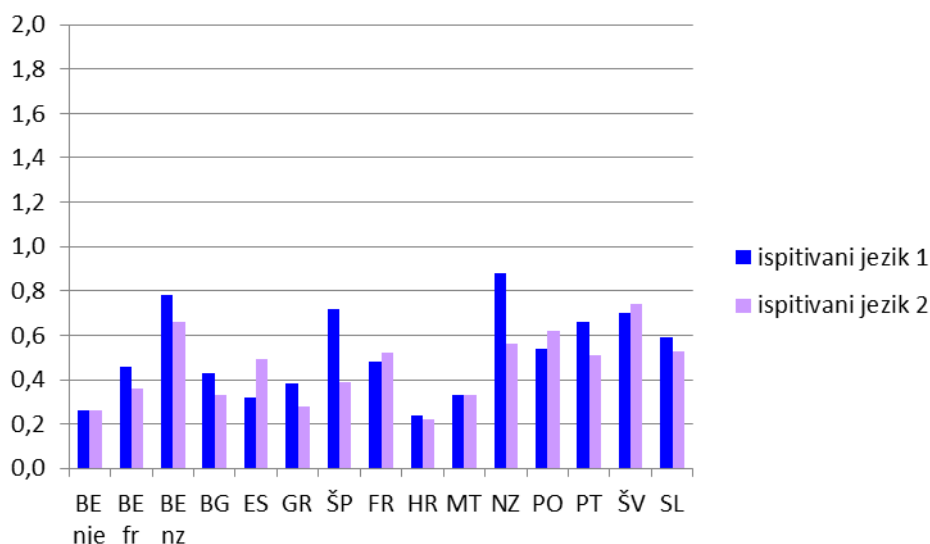
Promatrana cjelina	Prvoispitivani jezik			Drugoispitivani jezik		
	Ne	Nije prilagođen za različite jezike	Da	Ne	Nije prilagođen za različite jezike	Da
Belgija flamanska	0,68	0,14	0,18	0,76	0,17	0,07
Belgija francuska	0,71	0,07	0,22	0,78	0,14	0,08
Belgija njemačka	0,75	0,25	0	0,75	0,25	0
Bugarska	0,47	0,41	0,12	0,51	0,35	0,14
Estonija	0,8	0,16	0,05	0,73	0,2	0,07
Francuska	0,89	0,04	0,07	0,58	0,3	0,12
Grčka	0,72	0,18	0,1	0,74	0,11	0,15
Hrvatska	0,56	0,42	0,01	0,59	0,36	0,05
Malta	0,41	0,51	0,08	0,41	0,51	0,08
Nizozemska	0,48	0,25	0,26	0,67	0,09	0,24
Poljska	0,71	0,04	0,25	0,84	0,07	0,09
Portugal	0,58	0,35	0,07	0,61	0,36	0,03
Slovenija	0,52	0,15	0,33	0,54	0,15	0,31
Španjolska	0,37	0,34	0,29	0,6	0,21	0,18
Švedska	0,71	0,13	0,16	0,74	0	0,26

Indeks „Postojanje virtualnog okruženja za učenje” prikazan je na slici 63. Indeks se temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Ima li Vaša škola sljedeće resurse za IKT?” Stupci prikazuju udjel potvrdnih odgovora za podčesticu „Okruženje za virtualno učenje u svrhu podrške poučavanju i učenju, primjerice, Moodle, WebCT, Blackboard, Fronter i Sakai”.

Slika 63. Postojanje virtualnoga okruženja za učenje (UR)

Slika 63. pokazuje da škole u Portugalu najčešće imaju virtualno okruženje za učenje, a slijede škole u Nizozemskoj, Sloveniji i na flamanskom govornom području Belgije. Virtualno okruženje za učenje dostupno je u manje od 10% škola u Bugarskoj, Hrvatskoj i Poljskoj te na njemačkom i francuskom govornom području Belgije.

Indeks „Dostupnost softvera za procjenu znanja jezika ili poučavanje jezika” prikazan je na slici 64. Indeks predstavlja razinu dostupnosti na temelju odgovora ravnatelja o dostupnosti sljedećih podčestica: (1) Softver ili alati za učenje i poučavanje jezika razvijeni unutar škole, (2) Digitalni portfelj učenika i (3) Softver za procjenu znanja jezika.

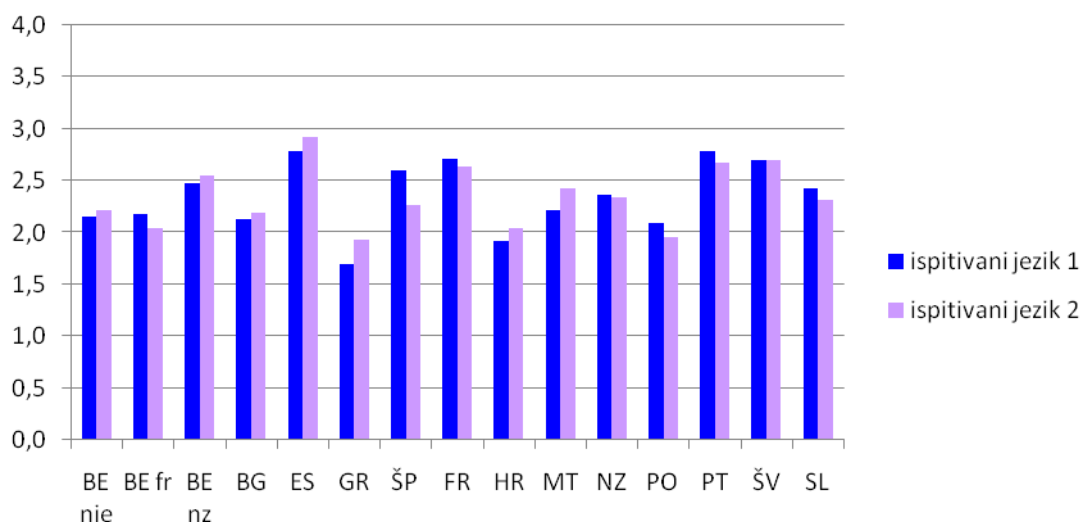
Slika 64. Dostupnost softvera za procjenu jezika ili poučavanje jezika (UR)

Slika 64. pokazuje da je u četirima administrativnim jedinicama školama u nešto većoj mjeri dostupan softver za procjenu znanja jezika ili poučavanje jezika – prosjek im iznosi više od 0,7 na skali od 0 do 2. Navedene su jedinice: flamansko govorno područje Belgije, Španjolska i Nizozemska za prvi ispitivani jezik te Švedska za drugi ispitivani jezik. Na njemačkom govornom području Belgije te u Grčkoj (drugi ispitivani jezik) i Hrvatskoj razina dostupnosti

softvera za procjenu znanja jezika ili poučavanje jezika vrlo je niska – prosjek iznosi manje od 0,3.

Slika 65. prikazuje koliko često učitelji upotrebljavaju računala izvan nastave za aktivnosti vezane uz poučavanje. Ovaj se indeks temelji na čestici: „Koliko često upotrebljavaju računalo izvan nastave (kod kuće ili drugdje) u sljedeće svrhe?”. Učitelji su morali odgovoriti na ovo pitanje s obzirom na pet aktivnosti, primjerice, provjeravanje učeničkih domaćih zadaća ili zadataka vezanih za nastavu ispitivanog jezika ili za pripremanje za sat iz [ispitivanog jezika]. Na podčestice su morali odgovoriti na skali od „0 = nikada ili gotovo nikada” do „4 = gotovo svaki dan”. Indeks predstavlja prosjek za pet podčestica.

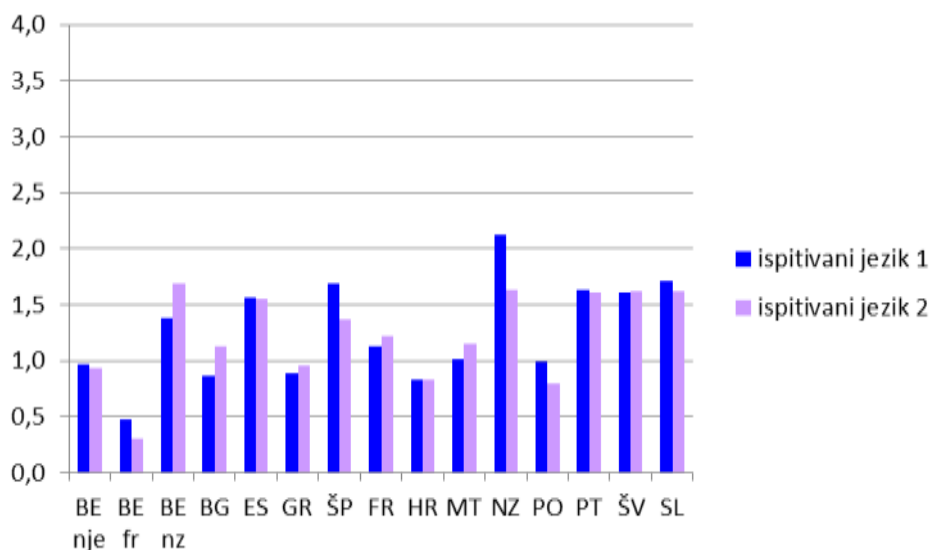
Slika 65. Učitelji i upotreba IKT-a za poučavanje izvan nastave (UU)

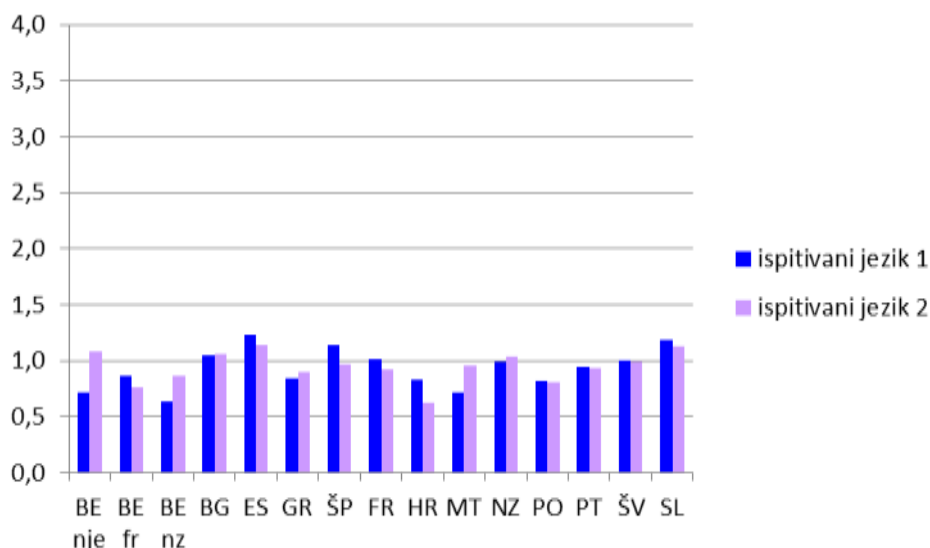
Prosječni rezultat manji je od 2 u Grčkoj (za oba ispitivana jezika), Hrvatskoj (za prvi ispitivani jezik) i Poljskoj (za drugi ispitivani jezik). Svi ostali prosječni rezultati kreću se između 2 i 3, a rezultat većine administrativnih jedinica bliži je 2 nego 3. Estonija ima najviši prosjek, a slijede Francuska, Portugal i Švedska.

Učestalost učiteljeva korištenja uređaja za IKT prilikom poučavanja ispitivanog jezika prikazana je na slici 66. Ovaj se indeks temelji na čestici „Koliko često upotrebljavate sljedeće uređaje u školi prilikom poučavanja ispitivanog jezika? Učitelji su odgovarali na ovo pitanje odvojeno za sedam različitih resursa za IKT, primjerice, osobno ili prijenosno računalo koje učitelj koristi u učionici ili interaktivnu ploču u učionici. Na podčestice su morali odgovoriti na skali od „0 = nikada jer nije dostupno” do „4 = gotovo svaki tjedan”. Indeks predstavlja prosjek za sedam podčestica.

Slika 66. pokazuje da francusko govorno područje Belgije ima najmanji prosječni rezultat za ovaj indeks (manji od 0,5). Rezultati flamanskog govornog područja Belgije (za drugi ispitivani jezik), Španjolske (za prvi ispitivani jezik), Estonije, Nizozemske, Portugala, Slovenije i Švedske iznose 1,5 ili više.

Slika 66. Učitelji i upotreba uređaja za IKT tijekom poučavanja (UU)

Učiteljevo korištenje internetskih sadržaja u nastavi ispitivanog jezika prikazano je na slici 67. Ovaj se indeks temelji na čestici „Općenito govoreći, koliko često Vi ili Vaši učenici koristite sljedeće resurse za IKT u nastavi ispitivanog jezika koji poučavate?“ Učitelji su morali odgovoriti na ovu česticu za devet oblika internetskih sadržaja, primjerice, za softver ili internetske stranice posebno osmišljene za učenje jezika ili internetske medije koji prenose vijesti (TV, radio, novine) na ispitivanom jeziku. Na podčestice su morali odgovoriti na skali od „0 = nikada ili gotovo nikada“ do „4 = na gotovo svakom satu“. Indeks predstavlja prosjek za sedam podčestica.

Slika 67. Učitelji i korištenje internetskih sadržaja za poučavanje (UU)

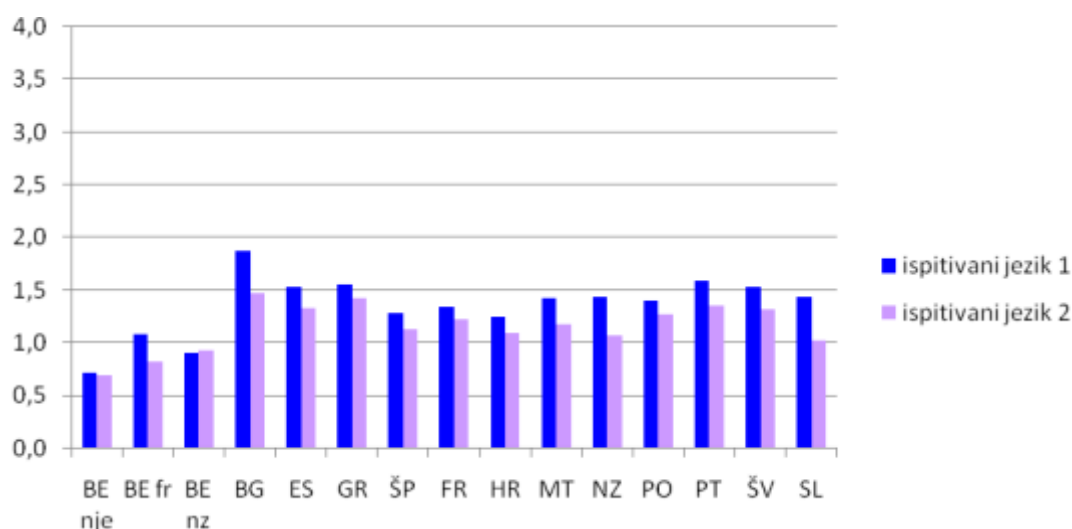
Slika 67. odražava činjenicu da se prosjeci kreću od 0,5 do 1 za ovaj indeks u većini administrativnih jedinica. Na njemačkom govornom području Belgije (drugi ispitivani jezik) te u Bugarskoj, Španjolskoj (prvi ispitivani jezik), Estoniji, Nizozemskoj (drugi ispitivani jezik) i Sloveniji prosjek je neznatno viši od 1.

Prosjeck varijable „Upotreba IKT-a kod kuće za učenje stranog jezika“ prikazan je na slici 68. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za učenike: „Kada učiš ili pišeš domaću zadaću iz [ispitivanog jezika], koliko često koristiš računalo za sljedeće aktivnosti?“. Na ovu su česticu učenici morali odgovoriti odvojeno za devet aktivnosti, primjerice, pronalaženje informacija za

domaću zadaću ili zadatke iz [ispitivanog jezika] ili za učenje gramatike [ispitivanog jezika]. Učenici su mogli odgovoriti na skali od „0 = nikada ili gotovo nikada” do „4 = (gotovo) svaki dan”. Indeks predstavlja prosjek odgovora za devet aktivnosti.

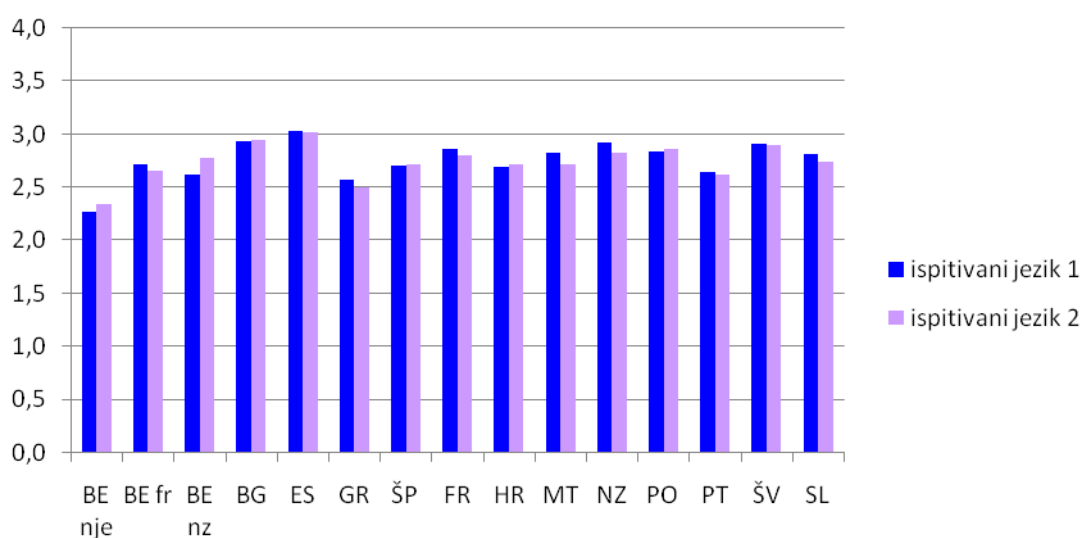
Slika 68. pokazuje da se u svim administrativnim jedinicama, osim jedne (flamansko govorno područje Belgije), računalo češće koristi kao pomagalo za učenje prvog ispitivanog jezika nego drugog ispitivanog jezika. Čini se da su prosječni rezultati na trima belgijskim govornim područjima nešto lošiji nego prosječni rezultati u drugim administrativnim jedinicama. U Bugarskoj učenici najčešće upotrebljavaju IKT za učenje stranog jezika.

Slika 68. Upotreba IKT-a kod kuće za učenje stranoga jezika (UČ)

Prosjeck varijable „Upotreba IKT-a izvan škole” prikazan je na slici 69. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za učenike: „Koliko često koristiš računalo izvan nastave za sljedeću aktivnost?” Na ovu su česticu učenici morali odgovoriti odvojeno za šest aktivnosti IKT-a, primjerice, igre ili kontaktiranje drugih (npr. e-pošta, *chat*, blog, MySpace, Skype). Mogli su odgovoriti na skali od „0 = nikada ili gotovo nikada” do „4 = (gotovo) svaki dan”. Indeks predstavlja prosjek odgovora za šest resursa IKT-a.

Slika 69. Upotreba IKT-a izvan škole (UČ)

Slika 69. pokazuje da su prosječni rezultati za upotrebu IKT-a izvan škole nešto lošiji u Grčkoj i na njemačkom govornom području Belgije nego u ostalim administrativnim jedinicama. Estonija ima najviši prosjek, a slijede Bugarska, Nizozemska (prosjeck za prvi ispitani jezik) i Švedska.

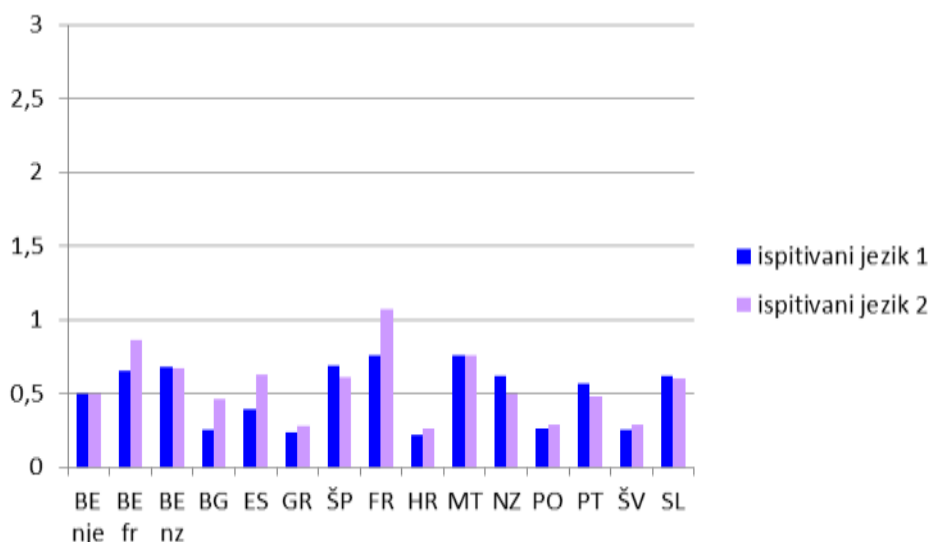
8.3.4.3. Međukulturalne razmjene

Pitanje javne politike „Međukulturalne razmjene“ sastoji se od triju tema sa šest indeksa:

- I. Financiranje međukulturalnih razmjena
 - financiranje učeničkih razmjena (UR)
 - financiranje učeničkih razmjena (NU)
- II. Mogućnosti za razmjene
 - školska putovanja u inozemstvo i posjeti škola iz inozemstva (UČ)
 - stvorene mogućnosti za razmjene (UU)
- III. Mogućnosti za školske jezične projekte
 - dobivene mogućnosti za školske jezične projekte (UČ)
 - stvorene mogućnosti za školske jezične projekte (UU).

Indeks „Financiranje učeničkih razmjena“ prikazan je na slici 70. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Do koje mjere se međukulturalne razmjene (kao što su razmjenski posjeti) financiraju na sljedeće načine?“ Indeks je rekodiran u kategorije na skali od „0= nimalo“ do „3=potpuno“.

Slika 70. Financiranje učeničkih razmjena (UR)

Slika 70 pokazuje da su prosjeci financiranja učeničkih razmjena za sve administrativne jedinice prilično niski. Administrativne jedinice koje imaju najmanje prosjeke financiranja učeničkih razmjena su Bugarska (prvi ispitivani jezik), Grčka, Hrvatska, Poljska i Švedska. Relativno najveće prosjeke ima Francuska, a slijede flamansko i francusko govorno područje Belgije, Španjolska i Malta.

Tablica 25. predstavlja indeks koji se temelji na nacionalnom upitniku, a odražava odgovor na česticu financira li državna vlast (uključujući lokalnu, regionalnu, saveznu i državnu vlast) međukulturalne razmjene učenika.

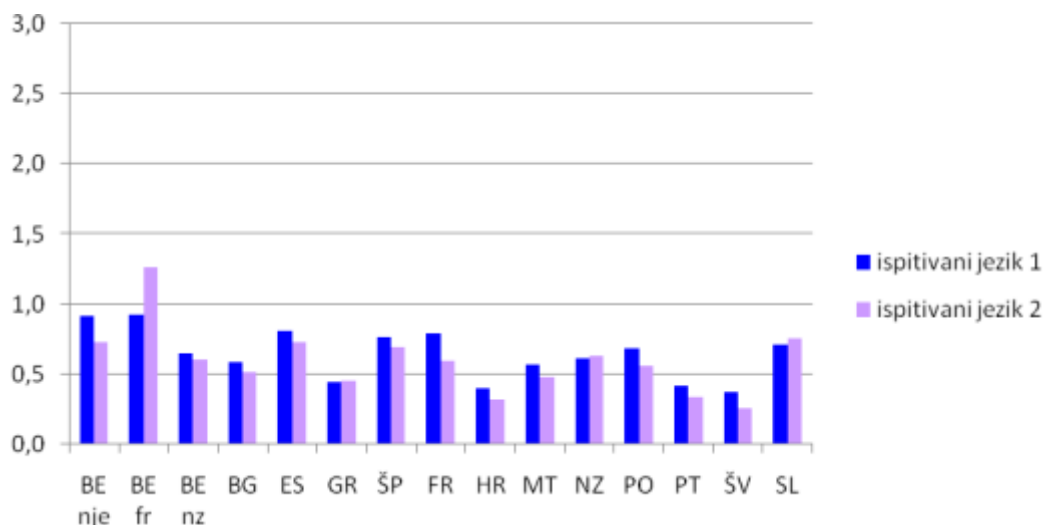
Tablica 25. Financiranje međukulturalnih razmjena (NU)

Administrativna jedinica	ISCED1	Opći ISED2	Strukovni ISCED2	Opći ISCED3	Strukovni ISCED3
Belgija flamanska	Da	Da	NP	Da	Da
Belgija francuska	Da	Da	NP	Ne	Ne
Belgija njemačka	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Bugarska	Ne	Ne	NP	Da	Da
Engleska	Da	Da	NP	Da	Da
Estonija	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Francuska	Da	Da	NP	Da	Da
Grčka	Da	Da	NP	Da	Da
Hrvatska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Malta	Da	Da	NP	Da	Da
Nizozemska	Da	Da	Da	Da	Da
Poljska	Da	Da	NP	Da	Da
Portugal	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Slovenija	Da	Da	NP	Da	Da
Španjolska	Da	Da	NP	Da	Da
Švedska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne

NP = Nije primjenjivo

Tablica 25. pokazuje da u većini administrativnih jedinica vlast financira međukulturalne razmjene učenika ili za 1. i 2. razinu ISCED-a, za 3. razinu ISCED-a ili oboje. Administrativne jedinice u kojima vlast ne financira međukulturalne razmjene učenika su njemačko govorno područje Belgije, Estonija, Hrvatska, Portugal i Švedska. Međutim, neke administrativne jedinice imaju sredstva iz drugih izvora, kao što su Comenius i Leonardo Da Vinci.

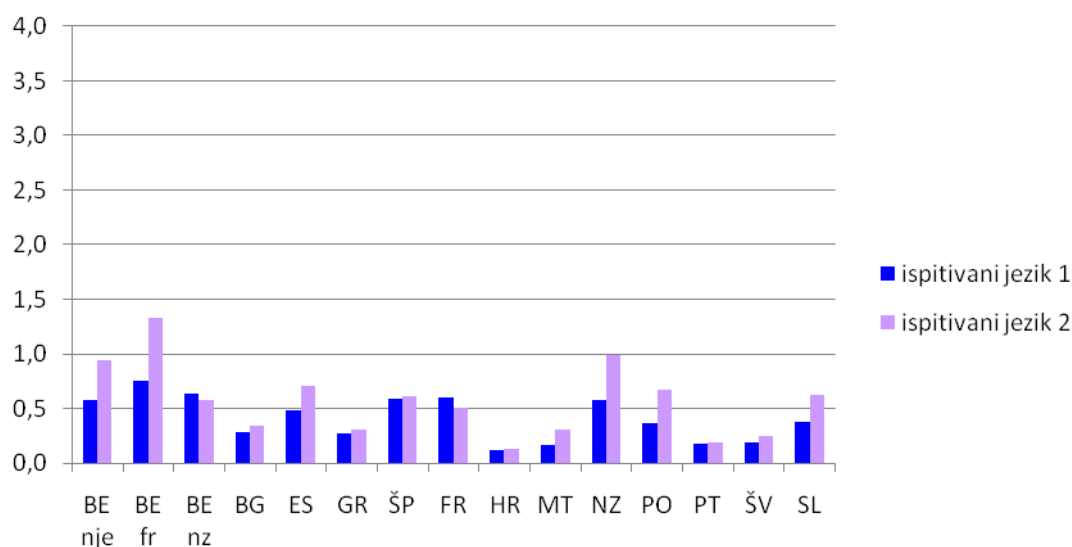
Prosjek varijable „Školska putovanja u inozemstvo i posjeti škola iz inozemstva” prikazan je na slici 71. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za učenike: „Koliko si često putovao u inozemstvo ili primao posjetitelje iz inozemstva u posljednjim trima godinama?” Na česticu su morali odgovoriti s obzirom na četiri podčestice o školskim putovanjima u administrativnu jedinicu u kojoj se govori ili ne govori [ispitivani jezik] te o razrednim odjelima iz zemlje u kojoj se govori ili ne govori [ispitivani jezik], a koji su došli posjetiti njihovu školu. Učenici su mogli odgovoriti na podčestice na skali od „0 = nikada” do „3 = tri puta ili više”. Indeks predstavlja prosjek tih četiriju podčestica.

Slika 71. Školska putovanja u inozemstvo i posjete škola iz inozemstva (UČ)

Prosječni rezultat za sve administrativne jedinice nalazi se na donjem dijelu skale, a samo jedna administrativna jedinica ima prosjek veći od 1 (francusko govorno područje Belgije, za drugi ispitivani jezik). Čini se da Grčka, Hrvatska, Portugal i Švedska imaju nešto lošije rezultate nego ostale administrativne jedinice.

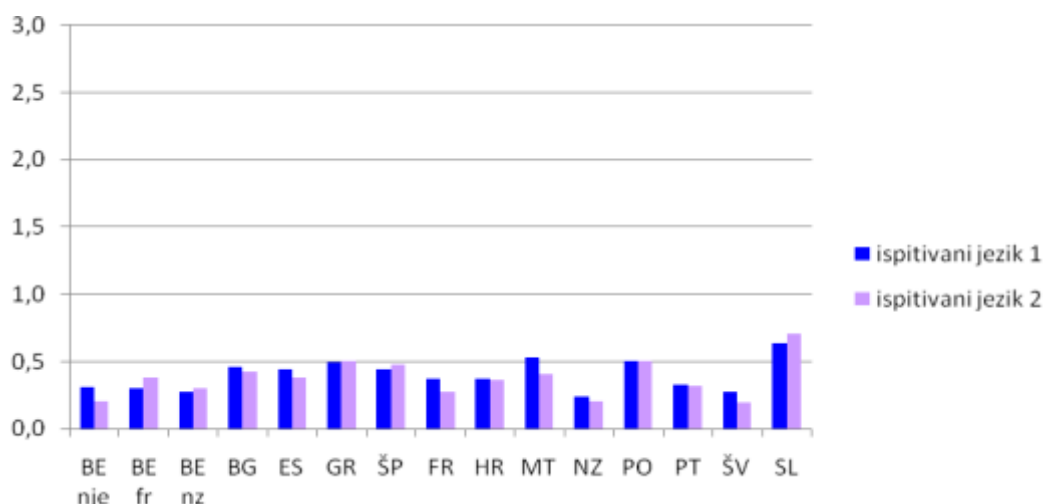
Prosjek varijable „Stvorene mogućnosti za razmjene” prikazan je na slici 72. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za učitelje: „Koliko ste često bili uključeni u organizaciju sljedećih aktivnosti tijekom posljednjih triju godina?” Nakon ove čestice slijedile su iste četiri podčestice kao i u ekvivalentnom pitanju iz upitnika za učenike. Učenici su mogli odgovoriti na četiri podčestice koristeći skalu od „0 = uopće ne” do „4 = četiri puta ili više”. Indeks predstavlja prosjek za navedene četiri podčestice.

Slika 72. pokazuje da se razmjene organiziraju rijetko. Administrativne jedinice koje imaju prosjek niži od 0,25 su Hrvatska, Malta (prvi ispitivani jezik), Portugal i Švedska. Administrativne jedinice s prosjekom od 0,75 ili više su francusko govorno područje Belgije, njemačko govorno područje Belgije (drugi ispitivani jezik) i Nizozemska (drugi ispitivani jezik).

Slika 72: Stvorene mogućnosti za razmjene (UU)

Prosjeak varijable „Dobivene mogućnosti za školske jezične projekte” prikazan je na slici 73. Ovaj se indeks temelji na čestici: „Koliko ste često u posljednjim trima godinama sudjelovali u sljedećim aktivnostima vezanim uz strane jezike u školi?” Na ovu česticu morali su odgovoriti odvojeno za sedam aktivnosti, primjerice, projekt suradnje s inozemnim školama ili Europski dan jezika. Učenici su mogli odgovoriti na skali od „0 = nikada” do „3 = tri ili više puta”. Indeks predstavlja prosjek odgovora za sedam aktivnosti.

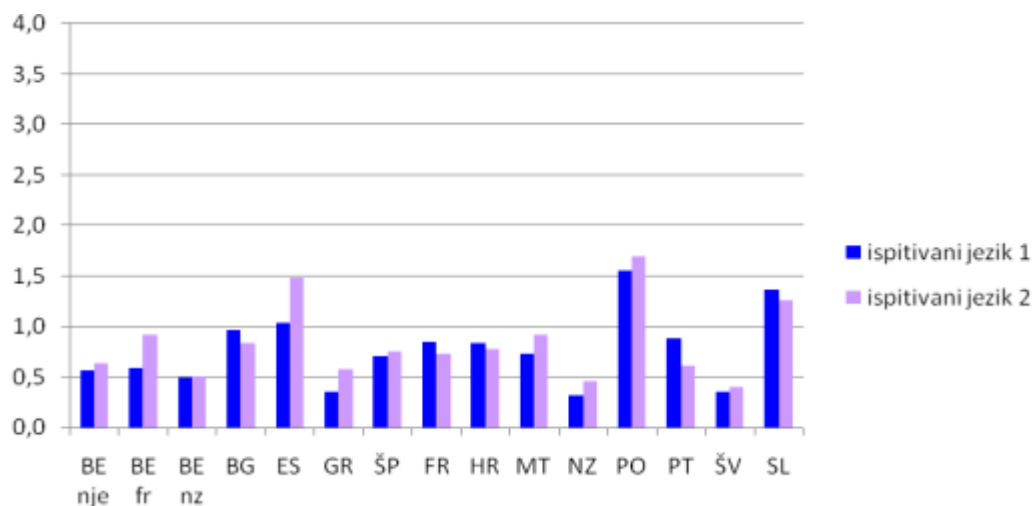
Slika 73. Dobivene mogućnosti za školske jezične projekte (UČ)

Prosječni rezultat nalazi se na donjem dijelu skale za sve administrativne jedinice, a samo Slovenija ima prosjek viši od 0,6. Flamansko govorno područje Belgije, njemačko govorno područje Belgije (drugi ispitivani jezik), Francuska (drugi ispitivani jezik), Nizozemska i Švedska imaju nešto niže rezultate od ostalih administrativnih jedinica.

Prosjeak varijable „Stvorene mogućnosti za školske jezične projekte” predstavljen je na slici 74. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za učitelje: „Koliko ste često u posljednjim tri-ma godinama bili uključeni u organizaciju sljedećih aktivnosti u školi?” Nakon ove čestice slijedilo je sedam podčestica, primjerice, jezični klubovi i izvannastavni jezični projekti. Učitelji su mogli odgovoriti na ova pitanja na skali od „0 = uopće ne” do „4 = četiri puta ili više”. Indeks predstavlja prosjek za tih sedam podčestica.

Slika 74. Stvorene mogućnosti za školske jezične projekte (UU)

Slika 74. pokazuje da za ovaj indeks neke administrativne jedinice imaju vidljivo više prosjeke. Administrativne jedinice s prosjecima višima od 1,0 su Estonija, Poljska i Slovenija. U Grčkoj, Nizozemskoj i Švedskoj prosjeci su nešto niži.

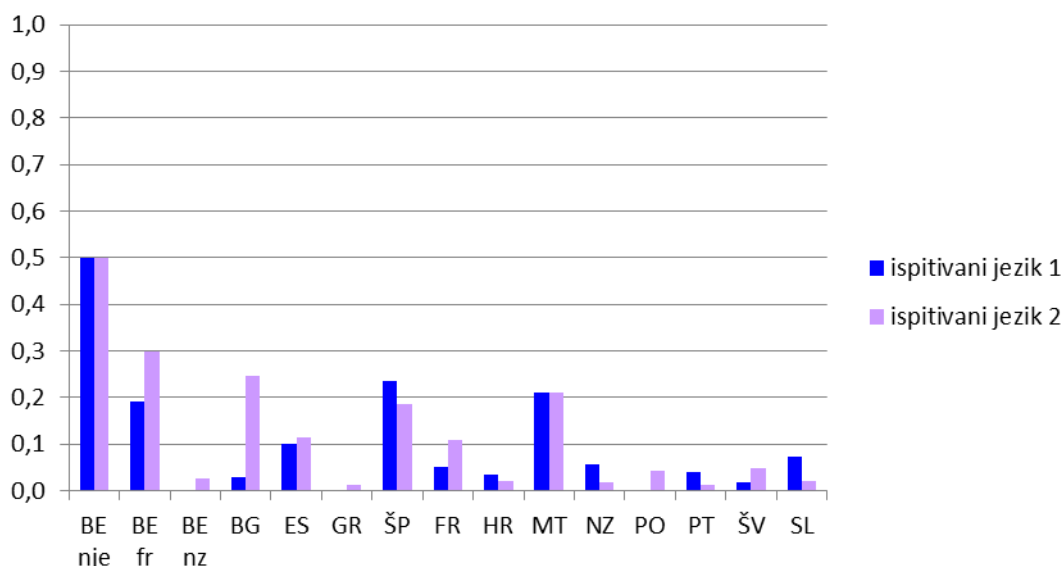
8.3.4.4. Osoblje iz drugih jezičnih zajednica

Pitanje javne politike „Osoblje iz drugih jezičnih zajednica” sastoji se od triju indeksa upitnika:

- I. gostujući učitelji iz inozemstva (UR)
- II. ispitivani jezik kao materinski jezik (UU)
- III. osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika (UU).

Indeks „Gostujući učitelji iz inozemstva” prikazab je na slici 75. Indeks se temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Koliko je učitelja iz inozemstva prošle školske godine došlo raditi u Vašu školu na dulje od mjesec dana?” Stupci prikazuju udjel ravnatelja koji su izjavili da je najmanje jedan gostujući učitelj iz inozemstva došao raditi u njihovu školu tijekom prošle školske godine.

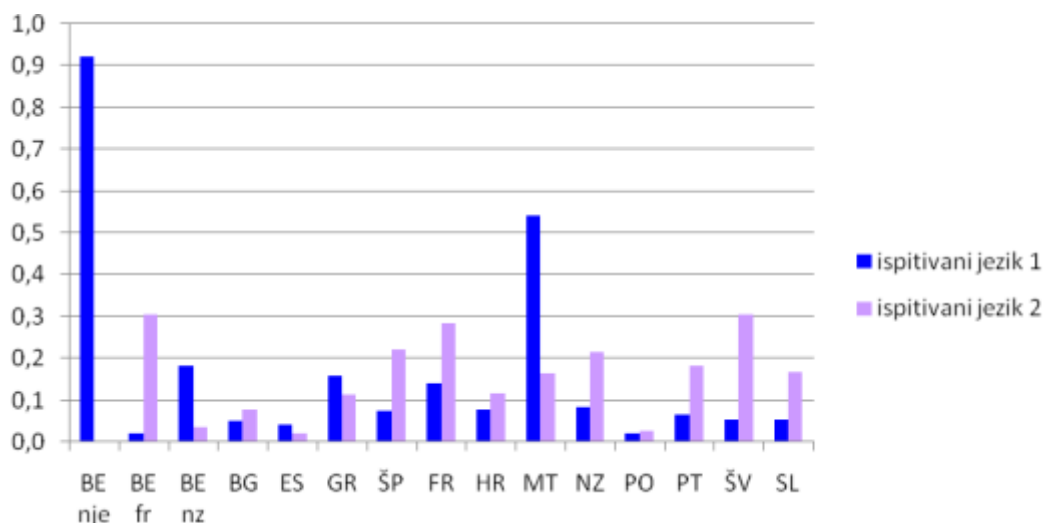
Slika 75. Gostujući učitelji iz inozemstva (UR)

Slika 75. pokazuje da njemačko govorno područje Belgije ima najveći udjel škola koje imaju barem jednog gostujućeg učitelja iz inozemstva. Međutim, treba uzeti u obzir da je „inozemstvo” definirano kao „druge zemlje ili jezične zajednice”, a belgijska govorna područja dobila su uputu da prema tome prilagode česticu. Dakle, može se pretpostaviti da je većina gostujućih učitelja došla s drugih belgijskih govornih područja. Ostale administrativne jedinice u kojima 20% ili više škola ima gostujuće učitelje iz inozemstva su francusko govorno područje Belgije (za koje vjerojatno vrijedi isto objašnjenje kao i za njemačko govorno područje Belgije), Bugarska (drugi ispitivani jezik), Španjolska i Malta.

Udjel učitelja kojima je ispitivani jezik materinski jezik prikazan je na slici 76. Ispitanikov „materinski jezik” definiran je kao jezik kojeg je govorio kod kuće prije pete godine života.

Slika 76. Učitelji kojima je ispitivani jezik materinski (UU)

Slika 76. pokazuje da postoje prilične razlike između administrativnih jedinica i ispitivanih jezika s obzirom na česticu je li ispitivani jezik ujedno i učiteljev materinski jezik. Najmanji udjel ima njemačko govorno područje Belgije za drugi ispitivani jezik. U toj administrativnoj jedinici nijedan učitelj drugog ispitivanog jezika nije izjavio da mu je engleski materinski jezik. S druge strane, približno 90% učitelja prvog ispitivanog jezika na njemačkom govornom području Belgije odgovorilo je da im je francuski materinski jezik. Ovaj se rezultat ističe među ostalima, a moglo bi ga se objasniti činjenicom da je njemačko govorno područje Belgije površinom malo i da ima mnogo stanovnika koji govore francuski. Na Malti je približno 50% učitelja prvog ispitivanog jezika izjavilo da im je engleski materinski jezik. Mnogo je manji udjel učitelja drugog ispitivanog jezika koji su izjavili da im je talijanski materinski jezik.

Općenito, čini se da postoje razlike između prvog i drugog ispitivanog jezika unutar različitih administrativnih jedinica. Samo u nekoliko administrativnih jedinica razlika je mala između prvoga i drugog ispitivanog jezika. To su Bugarska, Estonija, Grčka, Hrvatska i Poljska, gdje je udjel učitelja kojima je ispitivani jezik materinski jezik mali za oba ispitivana jezika.

Slika 77. prikazuje udjel učitelja koji su završili osposobljavanje za poučavanje ispitivanoga jezika kao stranog jezika tijekom studija ili u sklopu osposobljavanja tijekom rada u školi.

Slika 77. Završeno osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika (UU)

Iz slike 77. može se zaključiti da je većina učitelja završila osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika, čak i u administrativnim jedinicama u kojima postoji veliki udjel učitelja kojima je ispitivani jezik materinski. Udjeli se kreću od približno 0,75 do 1. Dvije administrativne jedinice s najmanjim brojem učitelja koji su osposobljeni za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika su Francuska i Švedska.

Administrativne jedinice u kojima su gotovo svi učitelji završili osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika su Estonija, Grčka, Hrvatska i Slovenija. Općenito, razlike između odgovora za prvi i drugi ispitivani jezik relativno su male unutar administrativnih jedinica. Iznimke su Malta i Švedska. Na Malti je ta razlika posljedica činjenice da su mnogi učitelji prvog ispitivanog jezika, engleskog, izjavili da im je engleski jezik materinski. Razlike u Švedskoj mogle bi se objasniti činjenicom da je veliki udjel učitelja drugoga ispitivanog jezika, španjolskog, izjavio da im je ispitivani jezik materinski.

Većini učitelja u gotovo svim administrativnim jedinicama ispitivani jezik nije materinski te je, prema tome, većina učitelja završila osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika. U nekim administrativnim jedinicama velikom udjelu učitelja bilo prvoga ili drugog ispitivanog jezika ispitivani je jezik materinski. U nekim, ali ne svim, od tih administrativnih jedinica znatno je manji udjel učitelja koji su završili osposobljavanje za poučavanje ispitivanog jezika kao stranog jezika.

8.3.4.5. Učenje jezika dostupno svima

Pitanje javne politike „Učenje jezika dostupno svima” sastoji se od dvaju indeksa koji se zasnivaju na upitniku za ravnatelje i dvaju indeksa koji se odnose samo na učenike useljeničkog podrijetla:

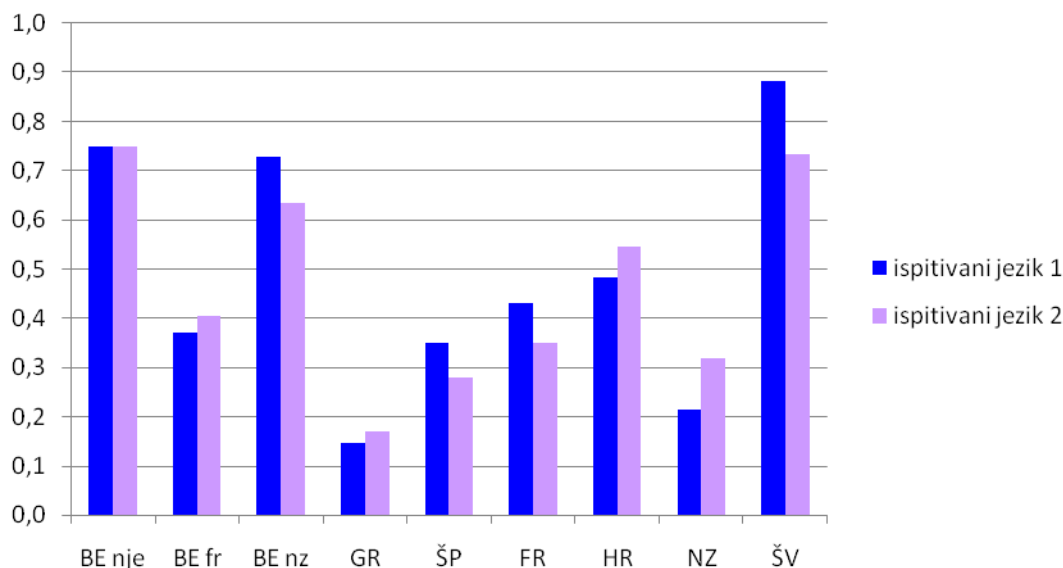
- I. omogućena i primljena pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom
 - mogućnosti za pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom (UR)
 - primljena pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom za učenike prvoga i drugoga naraštaja (UČ)
- II. omogućeno i dobiveno formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima u školi
 - mogućnost formalnog obrazovanja na materinskom jeziku/jezicima (UR)
 - dobiveno formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima za učenike prvoga i drugoga naraštaja (UČ).

Indeks „Useljeničko podrijetlo” sastoji se od triju kategorija: (1.) domaći učenik kojemu je barem jedan od roditelja rođen u zemlji gdje se provodi ispitivanje, (2.) učenik „prvoga naraštaja” rođen u drugoj zemlji kao i njegovi roditelji i (3.) učenik „drugoga naraštaja” rođen u zemlji gdje se provodi ispitivanje, ali oba su mu roditelja rođena u drugoj zemlji. Četiri indeksa čestice „Učenje jezika dostupno svima” bit će opisana samo za administrativne jedinice u kojima je više od 10% učenika useljeničkog podrijetla, i to učenika prvoga ili drugog naraštaja: flamsko, francusko i njemačko govorno područje Belgije, Španjolska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Nizozemska i Švedska.

Udjel škola u pojedinoj administrativnoj jedinici, koje pružaju dodatnu pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom, prikazan je na slici 78. Ovaj se indeks temelji na čestici „Koju vrstu dodatnih sati Vaša škola nudi učenicima?” koja se odnosi na podčesticu „Dodatni sati domicilnog jezika za učenike koji kod kuće govore jezikom različitim od domicilnog jezika”. Ravnatelji su morali odgovoriti s „ne” ili „da”.

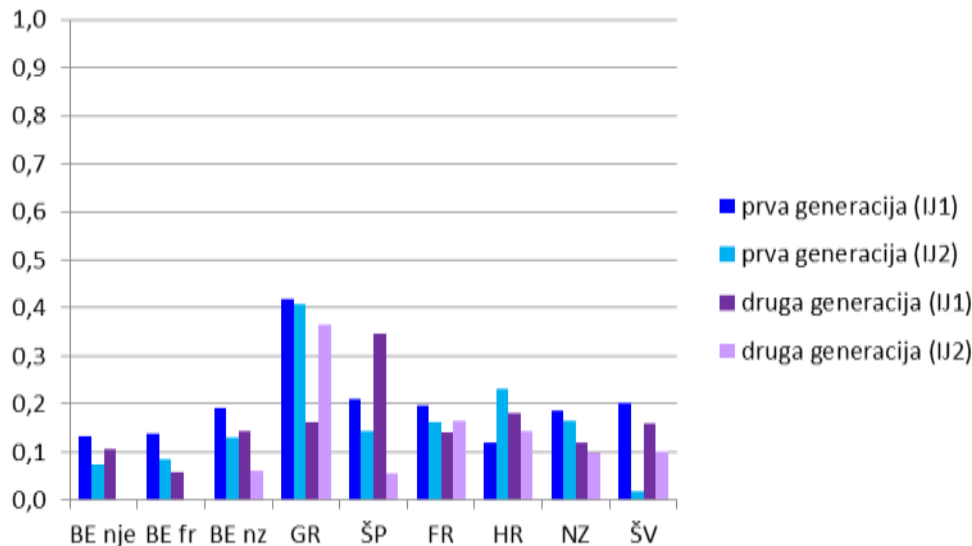
Slika 78. pokazuje da postoje razlike među administrativnim jedinicama. Udjel škola koje pružaju dodatnu pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom relativno je velik u Švedskoj i na flamskom i njemačkom govornom području Belgije, a relativno mali na francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj, Francuskoj, Grčkoj i Nizozemskoj. Što se tiče Hrvatske, udjel se nalazi negdje na sredini.

Slika 78. Omogućena pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom (UR)

Slika 79. pokazuje udjele učenika prvoga i drugog naraštaja koji su primili dodatnu pomoć u ovladavanju domicilnog jezika. Ovaj se indeks temelji na čestici „Koji si vrstu dodatnih sati pohađao ili pohađaš?” koja se odnosi na podčesticu „Dodatni sati iz domicilnog jezika”. Učenici su morali odgovoriti s „ne” ili „da”.

Slika 79. Primljena pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom za učenike prve i drugog naraštaja

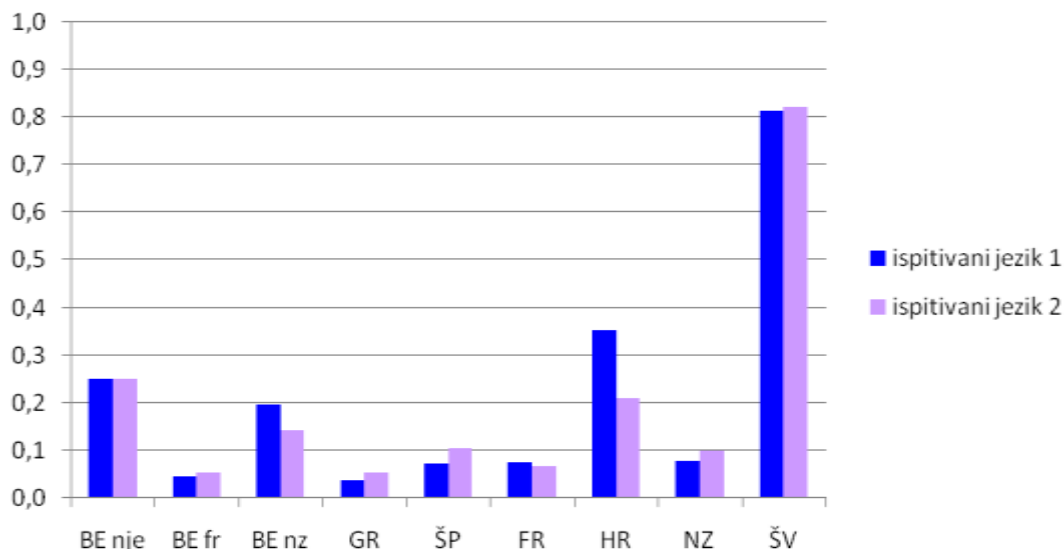

Čini se da rezultati prikazani na slici 79. sugeriraju da odgovori učenika za različite administrativne jedinice odstupaju od odgovora ravnatelja. Udjel učenika useljeničkog podrijetla koji su primili dodatnu pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom relativno je mali na trima govornim područjima Belgije, a udjel škola koje pružaju dodatnu pomoć je velik, osim na francuskom govornom području Belgije. Udjel učenika useljenika koji su primili dodatnu pomoć u ovladavanju domicilnim jezikom relativno je velik u Španjolskoj (osobito u populaciji prvoga ispitivanog jezika) i Grčkoj, a udjel škola koje pružaju dodatnu pomoć je relativno mali.

Slika 80. prikazuje udjel škola u pojedinoj administrativnoj jedinici koje pružaju formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima. Ovaj se indeks temelji na čestici „Koji vrstu dodatne nastave Vaša škola nudi učenicima?” koja se odnosi na podčesticu „Dodatna na-

stava materinskog jezika za učenike čiji je materinski jezik različit od domicilnog jezika". Ravnatelji su mogli odgovoriti s „ne” ili „da”.

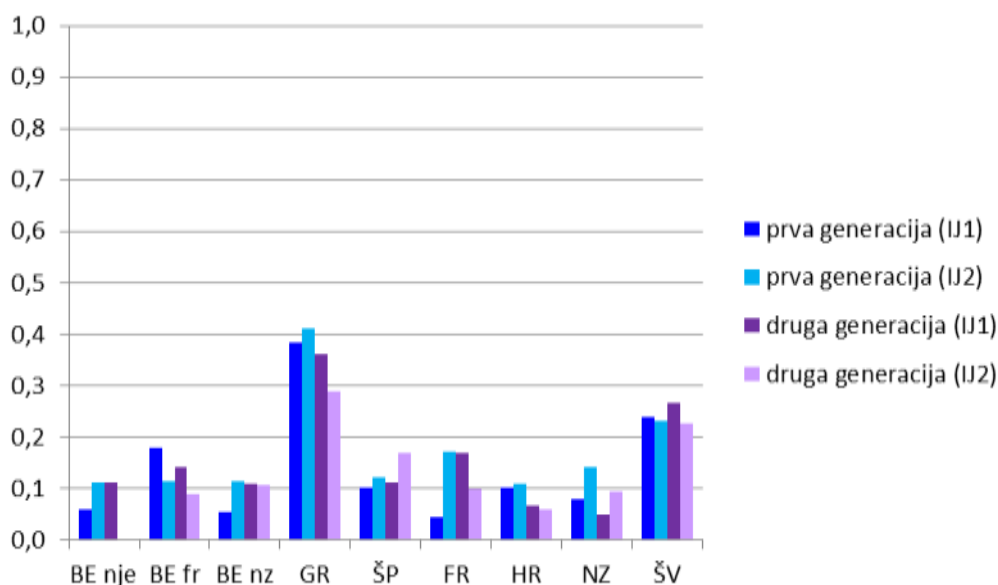
Slika 80. Omogućeno formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima (UR)

Udjel škola koje pružaju formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima iznosi 20% ili manje, osim na njemačkom govornom području Belgije, u Hrvatskoj (prvi ispitivani jezik) i Švedskoj. U Švedskoj je udjel škola koje pružaju formalno obrazovanje na materinskom jeziku/jezicima mnogo veći nego u bilo kojoj drugoj administrativnoj jedinici – približno 80%.

Slika 81. prikazuje primljeno formalno obrazovanje na materinskom jeziku za učenike prvoga i drugog naraštaja. Ovaj se indeks temelji na pitanju „Koju si vrstu dodatne nastave pohađao ili pohađaš?” koje se odnosi na česticu „Dodatna nastava na jeziku različitom od domicilnog jezika, a koji se redovito govori u tvom domu”. Učenici su mogli odgovoriti s „ne” ili „da”.

Slika 81. Primljeno formalno obrazovanje na materinskom jeziku za učenike prvoga i drugog naraštaja (UČ)

Slika 81. pokazuje da se udjeli kreću od 5 do 15 za obje ispitane populacije te za prvi i za drugi naraštaj useljenika u većini administrativnih jedinica. U Švedskoj i Grčkoj udjeli su vidljivo veći. Što se tiče Švedske, to je u skladu s odgovorima ravnatelja za razliku od Grčke.

Razlike u udjelima škola koje pružaju pomoć učenicima useljenicima i u udjelima učenika useljenika koji izjavljuju da su primili pomoć mogle bi se objasniti činjenicom da su učenici useljenici u nekim administrativnim jedinicama grupirani unutar određenih škola, tj. u glavnom gradu ili u nekoliko većih gradova.

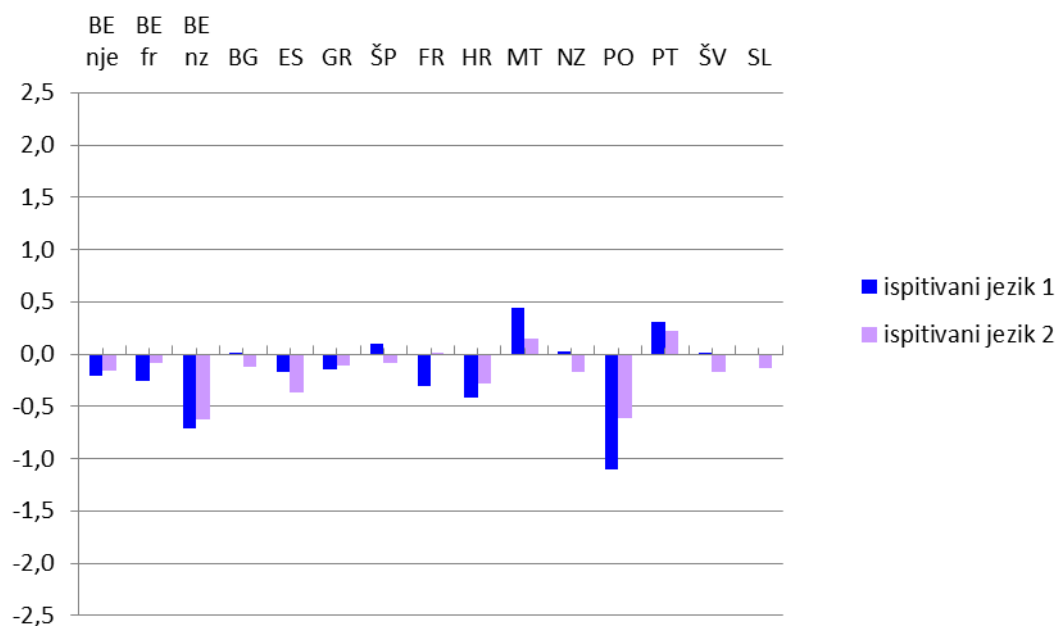
8.3.4.6. Pristup poučavanju stranih jezika

Pitanje javne politike „Pristup poučavanju stranih jezika” sastoji se od pet tema:

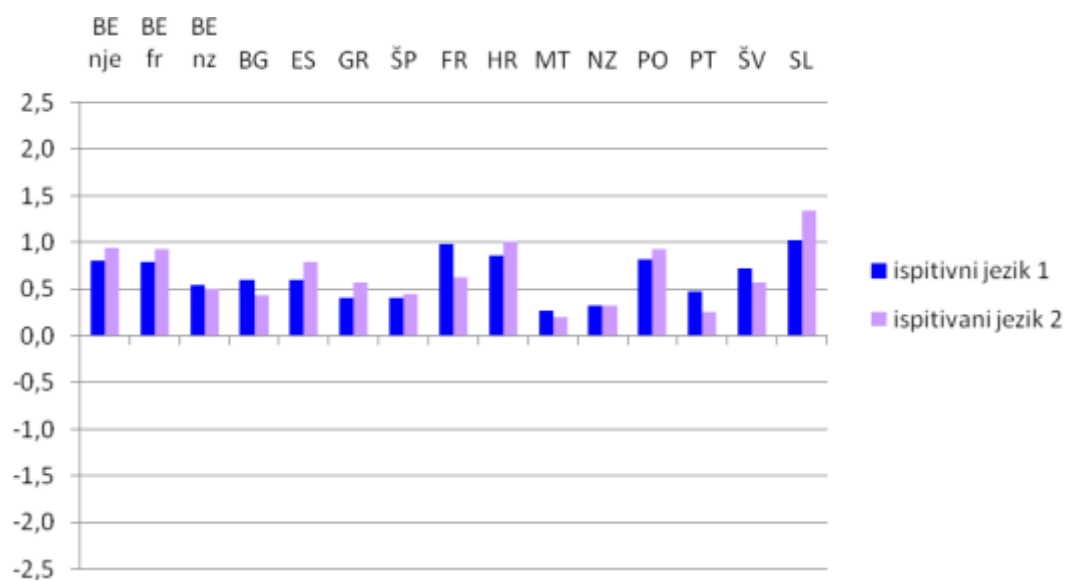
- I. Isticanje četiriju komunikacijskih vještina i jezičnoga sadržaja unutar aktivnosti poučavanja te korištenih izvora. Sastoji se od osam indeksa koji pokrivaju četiri jezične vještine (pisanje, govorenje, slušanje i čitanje), tri jezične kompetencije (gramatika, izgovor i vokabular) i aspekt „kultura i književnost” (UU).
- II. Isticanje sličnosti između ispitivanoga jezika i drugih jezika u nastavi ispitivanoga jezika (UČ).
- III. Upotreba ispitivanoga jezika u nastavi, što se sastoji od četiriju indeksa:
 - učitelji i upotreba ispitivanog jezika u nastavi ispitivanog jezika prema odgovorima učitelja (UU)
 - učenici i upotreba ispitivanog jezika u nastavi ispitivanog jezika prema odgovorima učitelja (UU)
 - učitelji i upotreba ispitivanog jezika u nastavi ispitivanog jezika prema odgovorima učenika (UČ)
 - učenici i upotreba ispitivanog jezika u nastavi ispitivanog jezika prema odgovorima učenika (UČ).
- IV. Učenička percepcija (odnos) prema ispitivanom jeziku, učenju ispitivanog jezika i nastavi ispitivanog jezika, što se sastoji od triju indeksa:
 - važnost ispitivanog jezika i učenja ispitivanog jezika (UČ)
 - zahtjevnost učenja ispitivanog jezika (UČ)
 - percepcija nastave, učitelja i udžbenika ispitivanog jezika (UČ).
- IV. Obvezno učenje stranoga jezika (UČ).

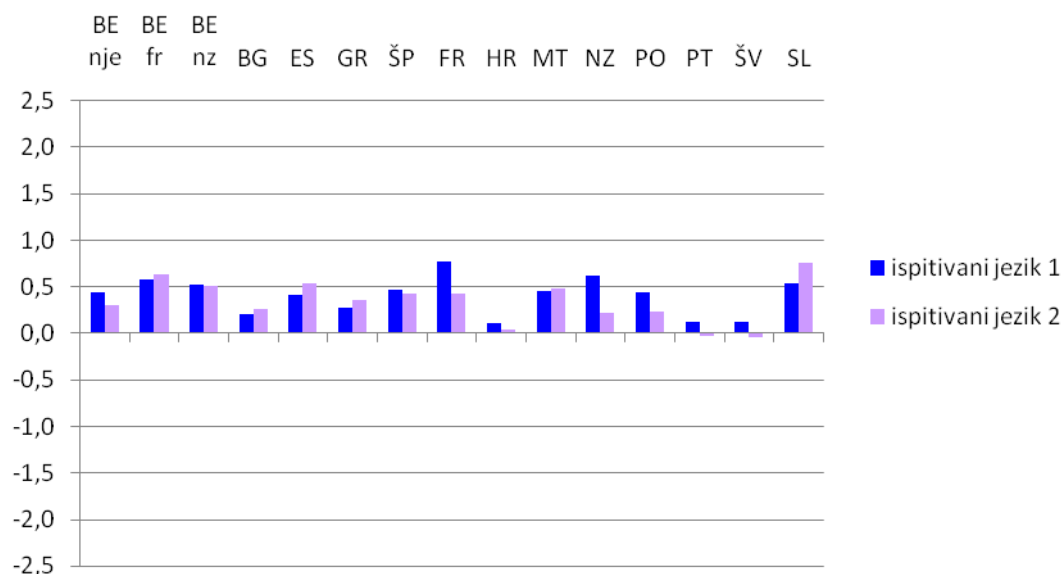
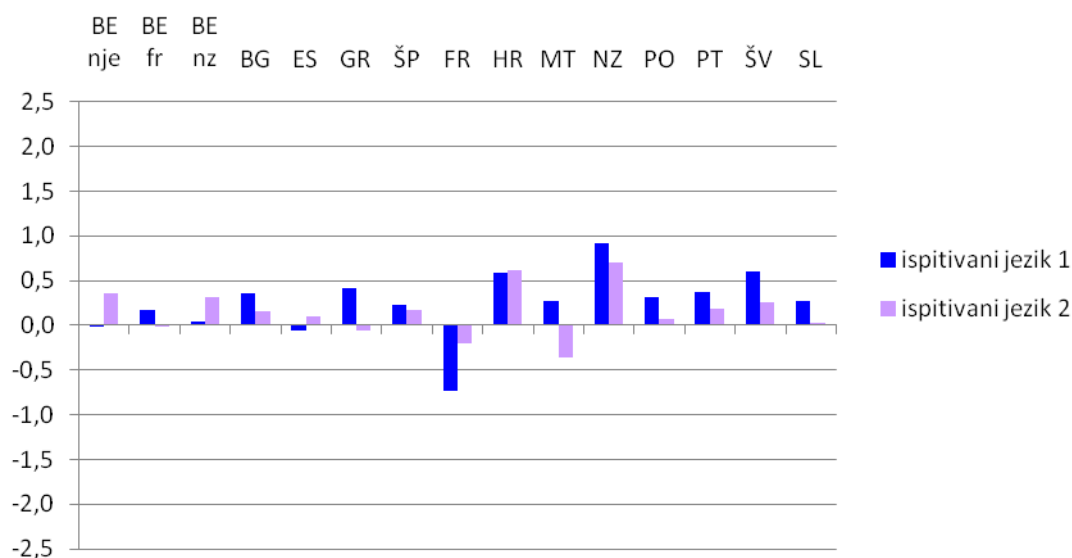
Slike od 82 do 85. prikazuju relativni naglasak koji učitelji ispitivanog jezika u prosjeku stavljaju na različite komunikacijske vještine. Stupci prikazuju srednju devijaciju od prosječnog naglaska kojeg učitelji stavljaju na različite aspekte učenja jezika. Različiti aspekti učenja jezika su četiri komunikacijske vještine (pisanje, govorenje, slušanje i čitanje), tri jezične kompetencije (gramatika, vokabular, izgovor) te kultura i književnost.

Slika 82. Relativni naglasak koji učitelji stavljaju na pisanje (UU)

Slika 83. Relativni naglasak koji učitelji stavljaju na govorenje (UU)

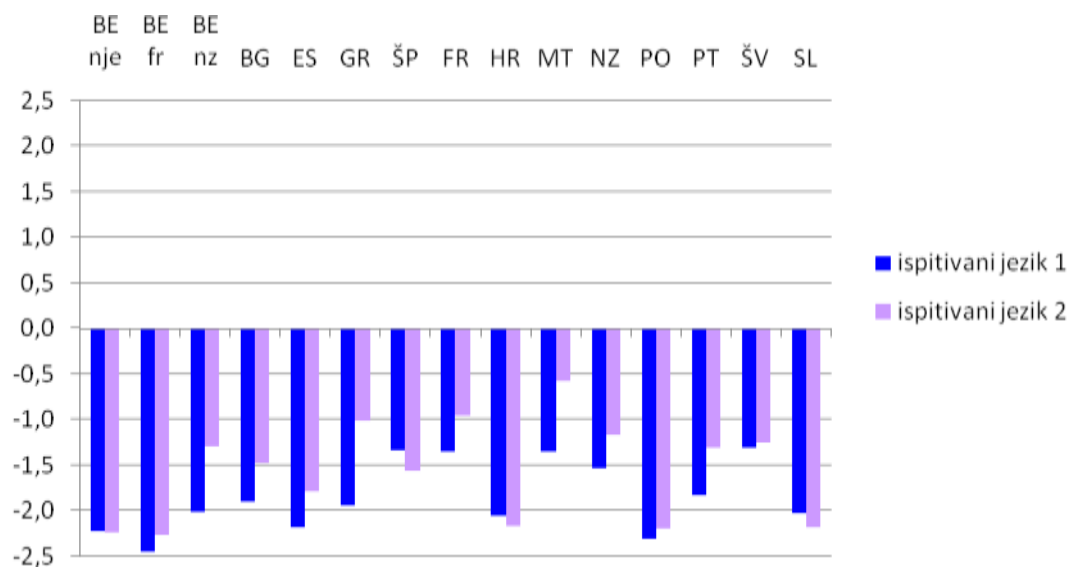
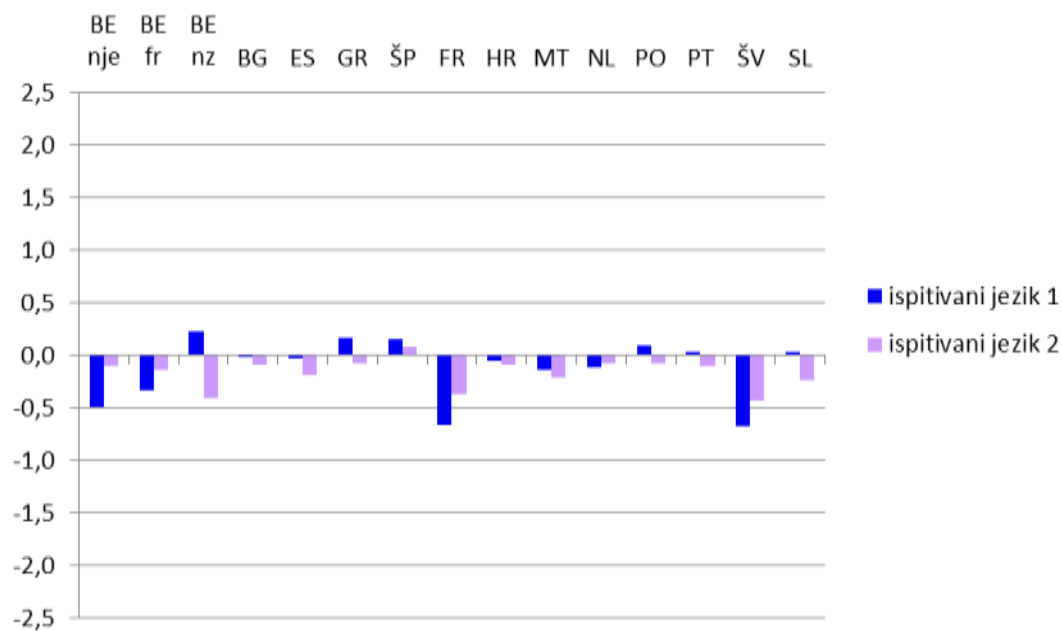

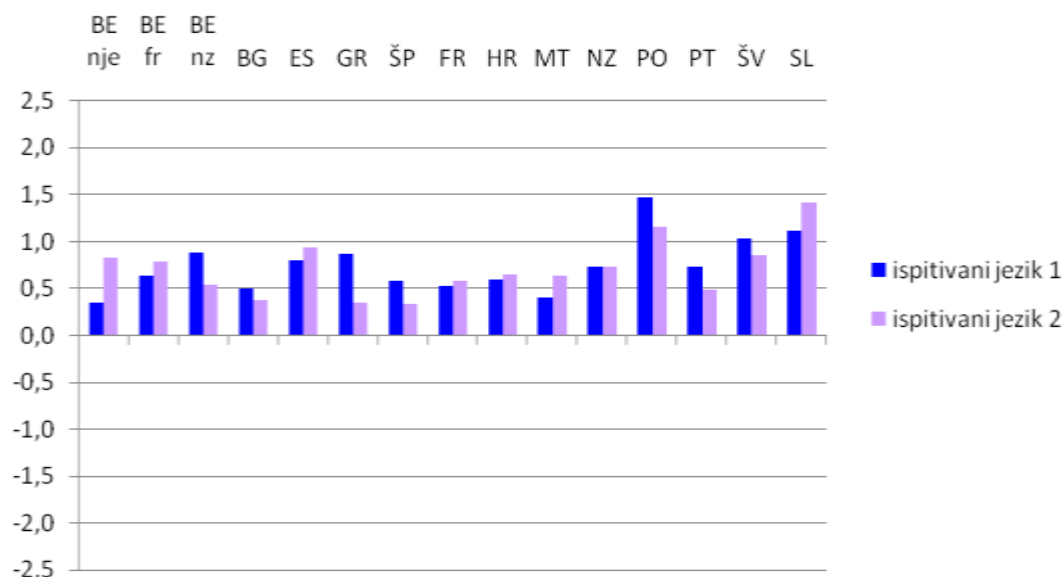
Slika 84. Relativni naglasak koji učitelji stave na slušanje (UU)**Slika 85. Relativni naglasak koji učitelji stave na čitanje (UU)**

Promatrajući relativni naglasak na četirima komunikacijskim kompetencijama, vidi se da se u većini administrativnih jedinica najmanji naglasak stavlja na pisanje, osobito u Poljskoj, a najveći na govorenje, osobito u Sloveniji. Za razliku od ove općenite slike, u Francuskoj se najmanji naglasak stavlja na čitanje, a u Nizozemskoj se najveći naglasak stavlja na čitanje.

Općenito, u svim administrativnim jedinicama razlike u naglasku na četirima komunikacijskim vještinama su relativno male. To osobito vrijedi za Maltu (prvi ispitivani jezik), Portugal i Španjolsku. U Poljskoj su razlike malo veće, kao i u Francuskoj za prvi ispitivani jezik i u Švedskoj za drugi ispitivani jezik.

Slike od 86. do 89. prikazuju relativni naglasak koji učenici ispitivanih jezika u prosjeku stave na kulturu i književnost i na različite jezične kompetencije, točnije gramatiku, izgovor i vokabular.

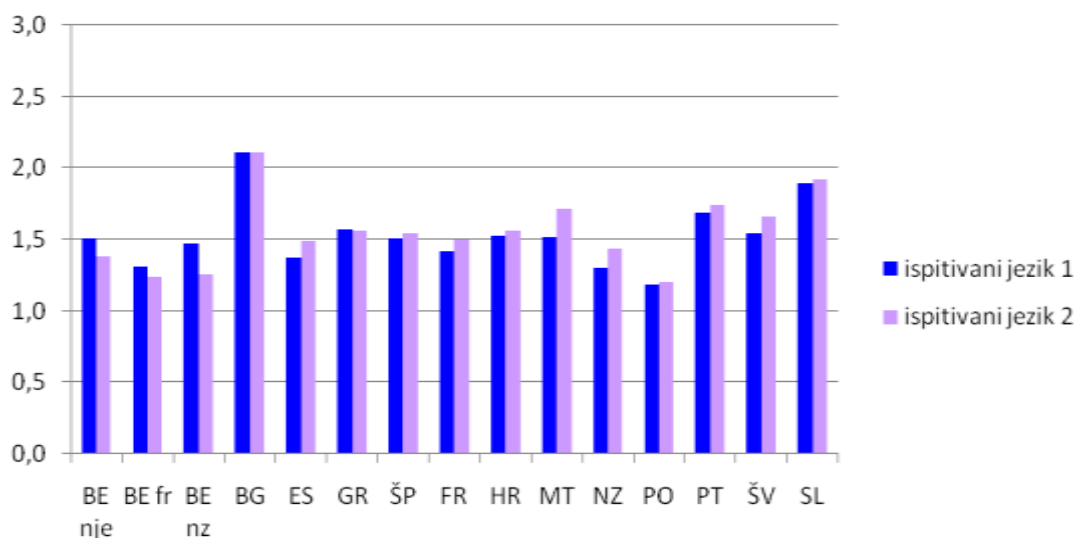
Slika 86. Relativni naglasak koji učitelji stavljaju na kulturu i književnost (UU)**Slika 87. Relativni naglasak koji učitelji stavljaju na gramatiku (UU)**

Slika 88. Relativni naglasak koji učitelji stave na izgovor (UU)**Slika 89. Relativni naglasak koji učitelji stave na vokabular (UU)**

U usporedbi s ostalim aspektima učenja jezika (pisanje, govorenje, slušanje, čitanje, gramatika, vokabular i izgovor), u svim administrativnim jedinicama najmanji naglasak stavlja se na kulturu i književnost.

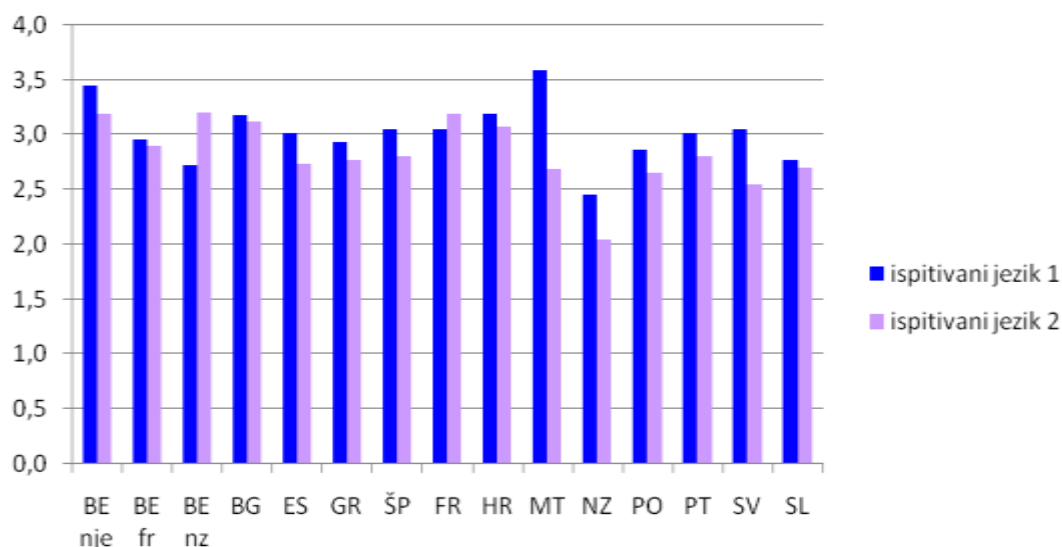
Od triju jezičnih kompetencija u svim administrativnim jedinicama relativno najveći naglasak stavlja se na vokabular, osobito u Poljskoj i Sloveniji. Razlika u naglasku na gramatiku i izgovoru unutar administrativnih jedinica općenito je vrlo mala. U većini administrativnih jedinica najmanji naglasak stavlja se na gramatiku, osobito u Francuskoj i Švedskoj. Iznimke su Bugarska za drugi ispitivani jezik te Malta i Slovenija za prvi ispitivani jezik. U tim administrativnim jedinicama najmanji naglasak stavlja se na izgovor, a ne na gramatiku.

Slika 90. pokazuje koliko često učenici izjavljuju da njihovi učitelji tijekom poučavanja različitih vještina ističu sličnosti između ispitivanog jezika i jezika koji su im poznati. Stupci prikazuju prosječnu učestalost potvrdnih odgovora učenika.

Slika 90. Naglasak na sličnostima između ispitivanog jezika i drugih jezika (UČ)

U Bugarskoj učenici iz obaju ispitanih populacija najčešće izjavljuju da njihovi učitelji ističu sličnosti između ispitivanog jezika i jezika koji su im poznati, a nakon Bugarske slijedi Slovenija. Učenici ovo najrjeđe izjavljuju u Poljskoj.

Slika 91. pokazuje koliko često učitelji upotrebljavaju ispitivani jezik u nastavi tog jezika prema odgovorima učitelja. Stupci prikazuju prosječnu učestalost potvrdnih odgovora učitelja na skali od „0 = nikada” do „4 = uvijek”.

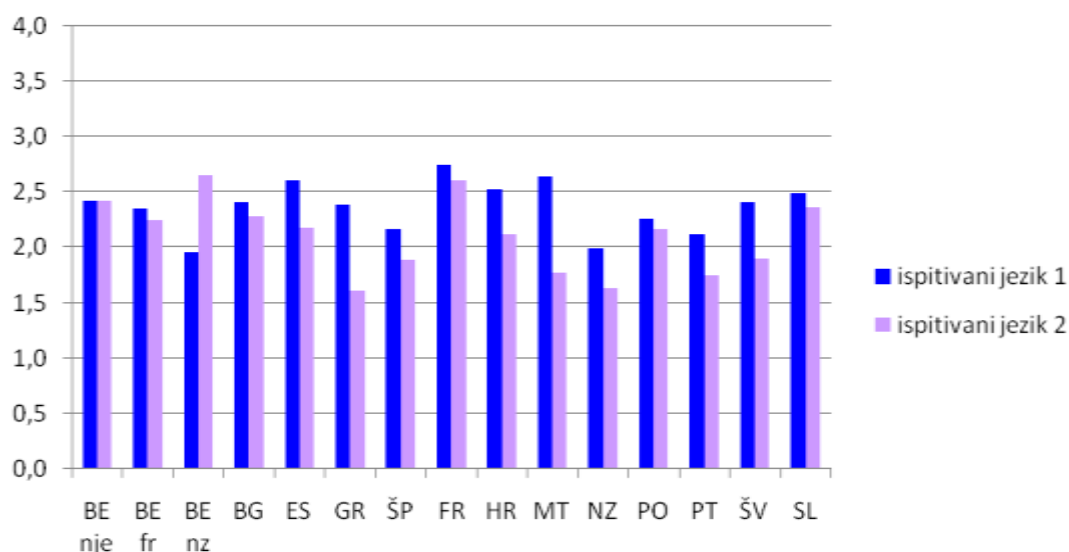
Slika 91. Učitelji i upotreba ispitivanog jezika u nastavi ispitivanog jezika (UU)

U Nizozemskoj učitelji u objema ispitanim populacijama u prosjeku najrjeđe izjavljuju da govore ispitivani jezik u nastavi ispitivanog jezika. Na Malti učitelji u populaciji u kojoj je ispitan prvi jezik (engleski) u prosjeku najčešće izjavljuju da govore navedeni jezik u nastavi ispitivana jezika. Na njemačkom govornom području Belgije, u Bugarskoj, Francuskoj i Hrvatskoj učitelji u objema ispitanim populacijama u iznadprosječnom postotku izjavljuju da govore ispitivani jezik na satu.

Slika 92. prikazuje koliko često učenici rabe ispitivani jezik na nastavi ispitivanog jezika prema odgovorima učitelja. Stupci prikazuju prosječnu učestalost odgovora učitelja na skali od „0 = nikada” do „4 = uvijek”.

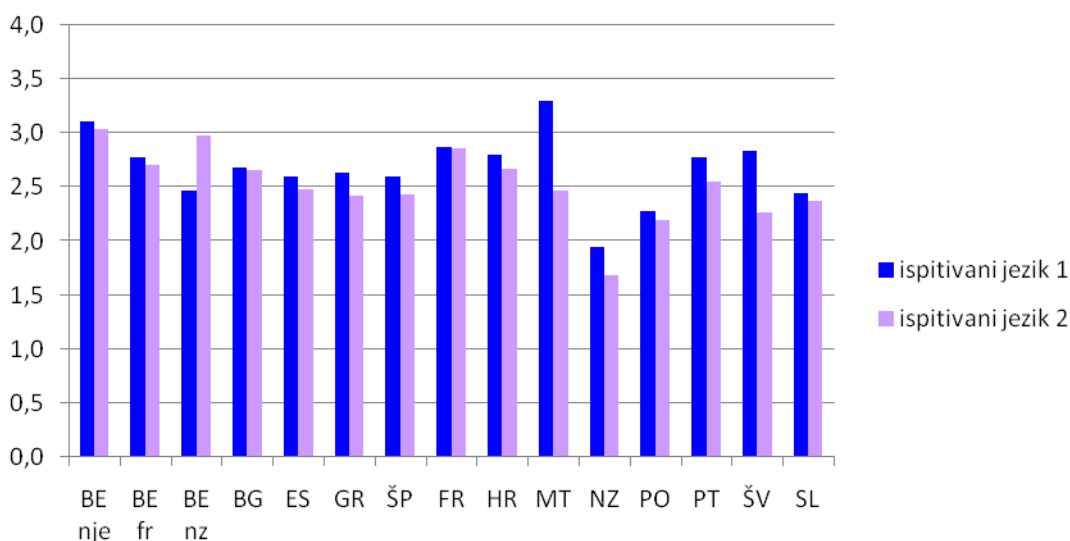
Slika 92. pokazuje da učitelji u populaciji u kojoj je ispitan drugi jezik u prosjeku rjeđe izjavljuju da učenici govore ispitivani jezik na nastavi nego učitelji u populaciji u kojoj je ispitan prvi jezik. Jedine su iznimke flamansko govorno područje Belgije, gdje učitelji u populaciji u kojoj je ispitan prvi jezik u prosjeku češće izjavljuju da učenici govore ispitivani jezik na nastavi nego učitelji u populaciji u kojoj je ispitan drugi jezik te njemačko govorno područje Belgije gdje su prosjeci jednaki. Učitelji drugog ispitivanog jezika u Grčkoj, Malti, Nizozemskoj i Portugalu najrjeđe izjavljuju da učenici govore ispitivani jezik na nastavi.

Slika 92. Učenici i upotreba ispitivanog jezika na nastavi ispitivanog jezika (UU)

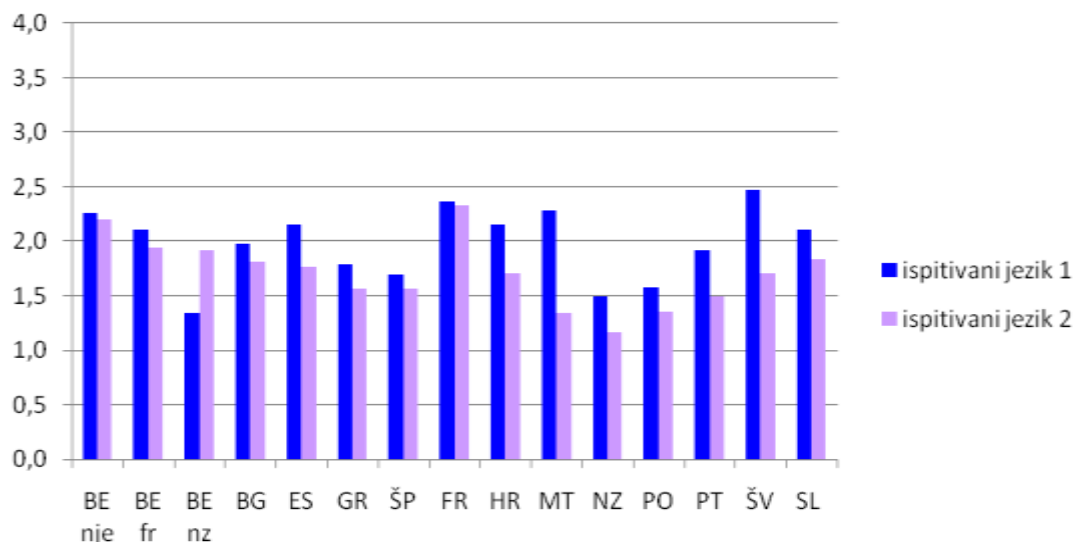
Slika 92. pokazuje koliko često učitelji upotrebljavaju ispitivani jezik na nastavi ispitivanoga jezika prema odgovorima učenika. Stupci prikazuju prosječnu učestalost odgovora učenika na ovu česticu na skali od „0 = nikada” do „4 = uvijek”.

Slika 93. Učitelji i upotreba ispitivanog jezika na nastavi ispitivanog jezika (UČ)

Slika 93. pokazuje da učitelji uglavnom redovito govore jezik na nastavi ispitivanog jezika prema odgovorima učenika. Na Malti učenici koji uče prvi ispitivani jezik (engleski) kažu da njihovi učitelji govore ispitivani jezik češće nego učenici u ostalim administrativnim jedinicama. U Nizozemskoj učenici kažu da učitelji to rade najrjeđe. Prema odgovorima učenika u Nizozemskoj, na nastavi drugog ispitivanog jezika taj se jezik rabi još rjeđe nego na nastavi prvog ispitivanog jezika. U Poljskoj se ispitivani jezik također rabi rjeđe nego u drugim administrativnim jedinicama. Prvi ispitivani jezik (engleski) upotrebljava se neznatno češće nego drugi (njemački).

Slika 94. Učenici i upotreba ispitivanoga jezika na nastavi ispitivanog jezika (UČ)

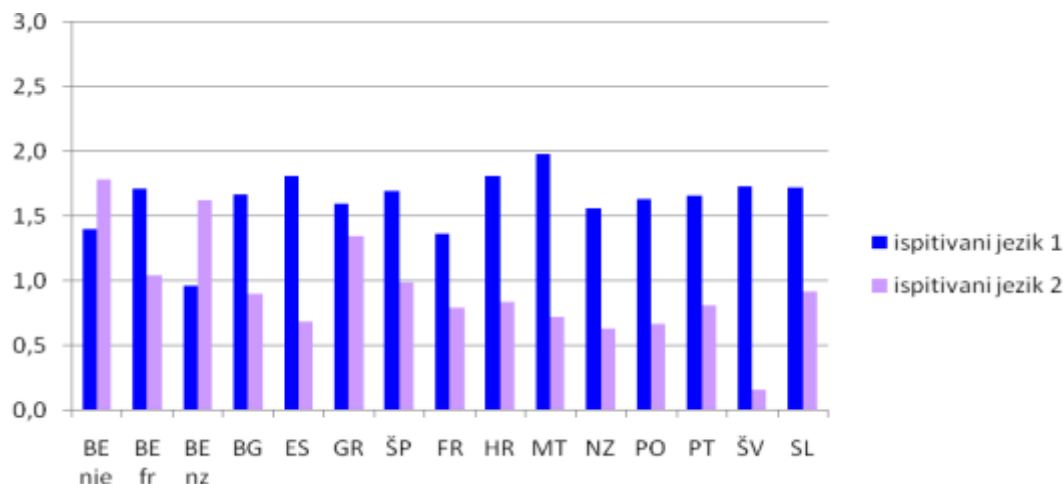
U većini administrativnih jedinica učenici koji su ispitani iz prvog jezika kažu da na nastavi češće govore ispitivani jezik nego učenici koji su ispitani iz drugog jezika. Jedina je iznimka flamansko govorno područje Belgije. Učenici koji su ispitani iz drugog jezika (engleskog) kažu da govore češće jezik na nastavi ispitivanog jezika nego učenici koji su ispitivani iz prvoga jezika (francuskog). Osobito na Malti, ali i u Švedskoj učenici koji su ispitani iz prvoga jezika mnogo češće izjavljuju da govore ispitivani jezik (u obama slučajevima engleski) nego učenici koji su ispitani iz drugoga jezika (talijanskog na Malti i španjolskog u Švedskoj).

U Nizozemskoj i Poljskoj učenici najrjeđe izjavljuju da govore ispitivani jezik na nastavi ispitivanog jezika. To vrijedi za Nizozemsku čak i više nego za Poljsku. U objema administrativnim jedinicama učenici koji su ispitani iz prvog jezika (u obama slučajevima engleskog) izjavljuju da su više rabili jezik nego učenici koji su ispitani iz drugog jezika (u obama slučajevima njemačkog).

Slika 95. prikazuje učeničku percepciju važnosti jezika na temelju odgovora na česticu:

- koliko važnim smatraju ispitivani jezik za različite svrhe: putovanja, daljnje obrazovanje i zabavu (filmovi, televizijski programi, glazba, igre)
- koliko vole predmet ispitivanog jezika
- koliko važnim općenito smatraju predmet ispitivanog jezika.

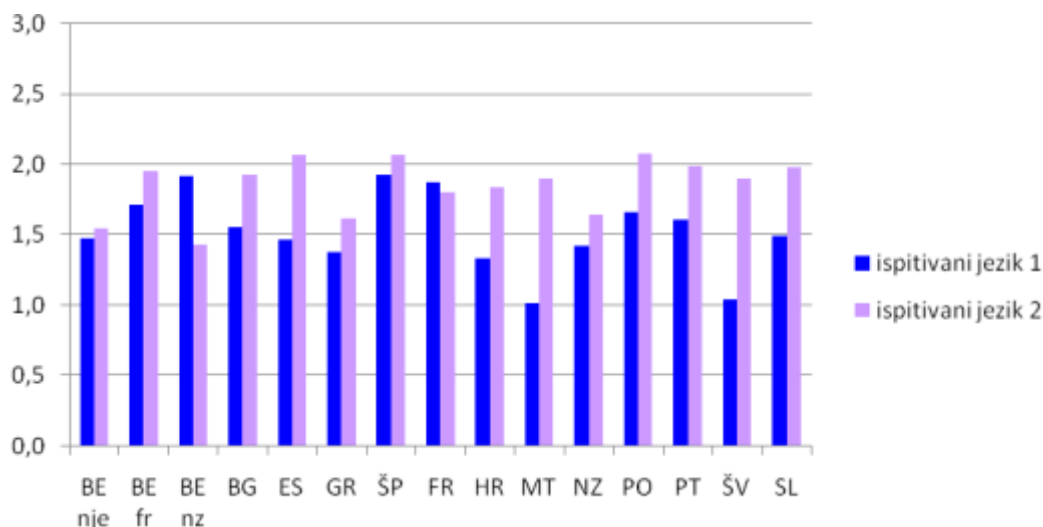
Stupci prikazuju prosjek ovog indeksa.

Slika 95. Percepcija važnosti ispitivanoga jezika i učenja ispitivanog jezika

U većini administrativnih jedinica učenici koji su ispitani iz prvoga jezika kažu da je učenje ispitivanog jezika važnije nego učenici koji su ispitani iz drugog jezika. Jedine su iznimke flamansko i njemačko govorno područje Belgije, gdje učenici koji su ispitani iz drugog jezika kažu da je učenje ispitivanog jezika važnije nego učenici koji su ispitani iz prvog jezika. Međutim, učenici koji su ispitani iz prvoga jezika (francuskog) na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije smatraju da je učenje ispitivanog jezika važno u jednakoj mjeri kao i učenici koji uče drugi ispitivani jezik u većini drugih administrativnih jedinica. I na flamanskom i na njemačkom govornom području Belgije drugi ispitivani jezik je engleski. Može se zaključiti da učenici općenito smatraju da je najvažnije učiti engleski jezik.

U Grčkoj učenici ispitani iz obaju ispitivanih jezika kažu da smatraju učenje ispitivanog jezika vrlo važnim iako se u Grčkoj engleski jezik smatra neznatno važnijim nego francuski (drugi ispitivani jezik). Zanimljivo je primijetiti da u Švedskoj učenici ispitani iz drugoga ispitivanoga jezika (španjolskog) kažu da taj jezik baš i nije upotrebljiv.

Slika 96. prikazuje koliko zahtjevnim učenici smatraju učenje raznih vještina u ispitivanom jeziku. Vještine uključuju pisanje, govorenje, slušanje, gramatiku, čitanje, izgovor i vokabular ispitivanoga jezika. Stupci prikazuju prosjek percepcije zahtjevnosti koju učenici prijavljuju.

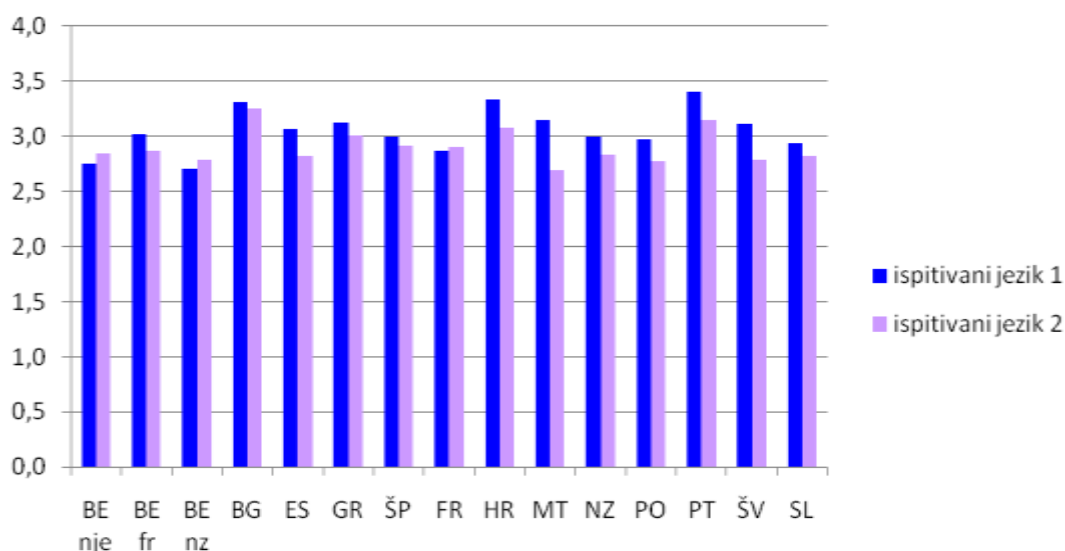
Slika 96. Percepcija zahtjevnosti učenja ispitivanoga jezika (UČ)

U većini administrativnih jedinica više učenika ispitanih iz drugog jezika nego učenika ispitanih iz prvog jezika kaže da smatra učenje ispitivanog jezika zahtjevnim. Iznimke su flamansko govorno područje Belgije i Francuska, gdje više učenika ispitanih iz prvog jezika nego učenika ispitanih iz drugog jezika kaže da smatra učenje ispitivanog jezika zahtjevnim. Što se tiče flamanskog govornog područja Belgije, govori se o francuskom jeziku u odnosu na engleski jezik, a što se tiče Francuske, govori se o engleskom jeziku u odnosu na španjolski jezik. I na Malti i u Švedskoj učenici ispitani iz prvog jezika (u oba slučaja engleskog) u prosjeku kažu da smatraju da učenje vještina ispitivanog jezika nije zahtjevno.

Slika 97. prikazuje kako učenici percipiraju nastavu, učitelja i udžbenik/udžbenike što se tiče učenja svih aspekata ispitivanog jezika. Stupci prikazuju prosjek ovog indeksa.

Slika 97. pokazuje da u većini administrativnih jedinica učenici ispitani iz prvog jezika imaju neznatno pozitivnije stavove o nastavi ispitivanog jezika, učitelju i udžbeniku/udžbenicima) nego učenici ispitani iz drugog jezika. To ne vrijedi za flamansko i njemačko govorno područje Belgije i Francusku, ali tamo su razlike vrlo male.

Slika 97. Percepcija nastave ispitivanoga jezika, učitelja i udžbenika (UČ)

Tablica 26. prikazuje udjele za svaki razlog iz kojeg učenici uče ispitivani jezik. Ovaj se indeks zasniva na čestici „Zašto učiš [ispitivani jezik]?”.

Općenito, prvi ispitivani jezik češće je učenicima obavezan nego drugi ispitivani jezik, osim na flamanskom govornom području Belgije gdje su oba ispitivana jezika jednako često obavezna i u Poljskoj gdje je drugi ispitivani jezik (njemački) češće obavezan nego prvi (engleski). Drugi ispitivani jezici na francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj, Francuskoj, na Malti i u Švedskoj najrjeđe su obavezni za učenike. U Španjolskoj, Hrvatskoj i Sloveniji većina učenika koji uče drugi ispitivani jezik naznačila je da im je to izborni predmet. U ostalih sedam administrativnih jedinica većina učenika koji uče drugi ispitivani jezik naznačila je da je učenje stranog jezika obavezno te da su izabrali ispitivani jezik kao strani jezik.

Tablica 26. Obvezno učenje stranoga jezika (UČ)

Administrativna jedinica	Prvi ispitivani jezik			Drugi ispitivani jezik		
	Jer je IJ obvezan	Jer je učenje obvezno i izabrao sam IJ	Jer sam izabrao IJ kao izborni predmet	Jer je IJ obvezan	Jer je učenje obvezno i izabrao sam IJ	Jer sam izabrao IJ kao izborni predmet
Belgija flamanska	0,9	0,08	0,02	0,91	0,07	0,02
Belgija francuska	0,3	0,4	0,3	0,11	0,47	0,42
Belgija njemačka	0,88	0,05	0,07	0,5	0,07	0,43
Bugarska	0,5	0,37	0,13	0,34	0,52	0,14
Engleska	0,26	0,31	0,43	0,19	0,42	0,39
Estonija	0,74	0,22	0,04	0,26	0,57	0,17
Francuska	0,62	0,28	0,1	0,15	0,59	0,26
Grčka	0,43	0,38	0,19	0,34	0,39	0,27
Hrvatska	0,66	0,21	0,13	0,33	0,1	0,57
Malta	0,83	0,12	0,05	0,17	0,44	0,39
Nizozemska	0,9	0,08	0,02	0,66	0,13	0,21
Poljska	0,67	0,3	0,03	0,79	0,16	0,05
Portugal	0,67	0,22	0,11	0,57	0,25	0,18
Slovenija	0,77	0,18	0,05	0,36	0,09	0,55
Španjolska	0,78	0,2	0,02	0,19	0,06	0,75
Švedska	0,88	0,1	0,02	0,05	0,72	0,23

8.3.5. Osposobljavanje učitelja na studiju i na radnom mjestu

8.3.5.1. Pristup učitelja visokokvalitetnom visokoškolskom obrazovanju i trajnom osposobljavanju

Pitanje javne politike „Pristup učitelja visokokvalitetnom visokoškolskom obrazovanju i trajnom osposobljavanju” sastoji se od sedam tema za upitnike i ukupno 11 indeksa:

- I. najviša razina obrazovanja učitelja (UU);
- II. certifikat za poučavanje ispitivanoga jezika (UU);
- III. specijalizacija učitelja (UU);
- IV. manjak učitelja ispitivanoga jezika (UR);
- V. poticaji za osposobljavanje na radnome mjestu:
 - broj različitih financijskih poticaja škole za osposobljavanje na radnom mjestu (UR),
 - broj različitih financijskih poticaja za osposobljavanje na radnom mjestu (UU),
 - sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu obvezno je za učitelje (UU),
 - sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu uvjet je za promaknuće (UU),
 - organizacija osposobljavanja na radnom mjestu (UU);
- VI. broj sudjelovanja u osposobljavanju na radnom mjestu kroz različite vidove (UU);
- VII. naglasak na jezicima ili predmetima vezanim uz poučavanje tijekom osposobljavanja na radnome mjestu (UU).

Udjeli različitih razina obrazovanja učitelja (ISCED 6, ISCED 5B, ISCED 5A te ISCED 3 ili 4) prikazani su u tablici 27: većina učitelja ispitivanog jezika naznačila je razinu obrazovanja ISCED 5A ili više. Samo u Nizozemskoj (za oba ispitivana jezika) i na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije (za prvi ispitivani jezik) većini je razina ISCED 5B.

Tablica 27. Najviša razina obrazovanja učitelja ispitivanoga jezika (UU)

Administrativna jedinica	Prvi ispitivani jezik				Drugi ispitivani jezik			
	ISCED 3 ili 4	ISCED 5B	ISCED 5A	ISCED 6	ISCED 3 ili 4	ISCED 5B	ISCED 5A	ISCED 6
Belgija flamanska	1%	94%	5%	0%	0%	39%	61%	0%
Belgija francuska	0%	30%	54%	16%	0%	21%	63%	16%
Belgija njemačka	0%	71%	25%	5%	9%	2%	73%	16%
Bugarska	2%	4%	93%	1%	0%	2%	96%	2%
Estonija	3%	8%	89%	0%	1%	7%	92%	0%
Francuska	1%	1%	87%	12%	4%	0%	86%	10%
Grčka	2%	0%	66%	32%	0%	0%	63%	37%
Hrvatska	1%	12%	87%	0%	3%	18%	80%	0%
Malta	8%	17%	74%	0%	6%	29%	65%	0%
Nizozemska	2%	79%	18%	0%	1%	55%	44%	0%
Poljska	1%	11%	88%	0%	2%	4%	92%	1%
Portugal	1%	0%	99%	0%	0%	0%	100%	0%
Slovenija	5%	10%	85%	0%	2%	15%	82%	1%
Španjolska	0%	0%	92%	7%	0%	0%	90%	10%
Švedska	1%	1%	97%	1%	2%	6%	92%	0%

Udjeli za svaku vrstu učiteljskih ovjera prikazani su u tablici 28.

Tablica 28: Ovjera za poučavanje jezika kao predmeta (UU)

Promatrana cjelina	Prvi ispitivani jezik					Drugi ispitivani jezik				
	Bez ovjere	Povremena ovjera ili u nuždi	Privremena ovjera	Potpuna ovjera	Druga potvrda	Bez ovjere	Povremena ovjera ili u nuždi	Privremena ovjera	Potpuna ovjera	Druga potvrda
Belgija flam.	1%	0%	8%	87%	4%	2%	0%	7%	86%	6%
Belgija fran.	0%	27%	0%	72%	1%	1%	22%	0%	75%	2%
Belgija njem.	0%	26%	0%	60%	14%	3%	4%	0%	73%	20%
Bugarska	2%	1%	2%	82%	13%	0%	0%	0%	98%	2%
Estonija	6%	25%	0%	57%	12%	1%	9%	0%	85%	4%
Francuska	2%	4%	1%	87%	7%	3%	6%	0%	88%	2%
Grčka	0%	0%	2%	90%	8%	0%	0%	0%	100%	0%
Hrvatska	0%	0%	8%	87%	5%	1%	2%	6%	80%	12%
Malta	3%	12%	3%	81%	1%	1%	6%	7%	86%	0%
Nizozemska	11%	2%	0%	83%	4%	6%	3%	0%	91%	0%
Poljska	3%	0%	0%	92%	5%	1%	0%	0%	95%	4%
Portugal	0%	0%	0%	96%	4%	0%	0%	0%	99%	0%
Slovenija	20%	0%	2%	65%	13%	21%	0%	1%	69%	10%
Španjolska	0%	0%	0%	97%	3%	0%	0%	0%	98%	2%
Švedska	6%	0%	0%	85%	9%	15%	0%	0%	65%	20%

Većina učitelja u svim administrativnim jedinicama i za oba ispitivana jezika ima potpunu ovjeru. Na francuskom i njemačkom govornom području Belgije (za prvi ispitivani jezik) i u Estoniji (za prvi ispitivani jezik) postoji primjetan udjel učitelja koji imaju povremenu ili privremenu (izvanrednu) ovjeru. U Nizozemskoj, Sloveniji i Švedskoj 5% ili više učitelja obaju ispitivanih jezika nema ovjeru.

Udjeli za različite kvalifikacije učitelja jezika prikazani u tablici 29. Ovaj se indeks temelji na trima česticama: „Za poučavanje kojih školskih predmeta ste kvalificirani?“, „Za poučavanje koliko jezika ste kvalificirani?“ i „Za poučavanje kojeg/kojih jezika ste kvalificirani?“. Ove su čestice kombinirane u analizi kako bi se izradio kategorijski indeks koji opisuje različite razine specijalizacije.

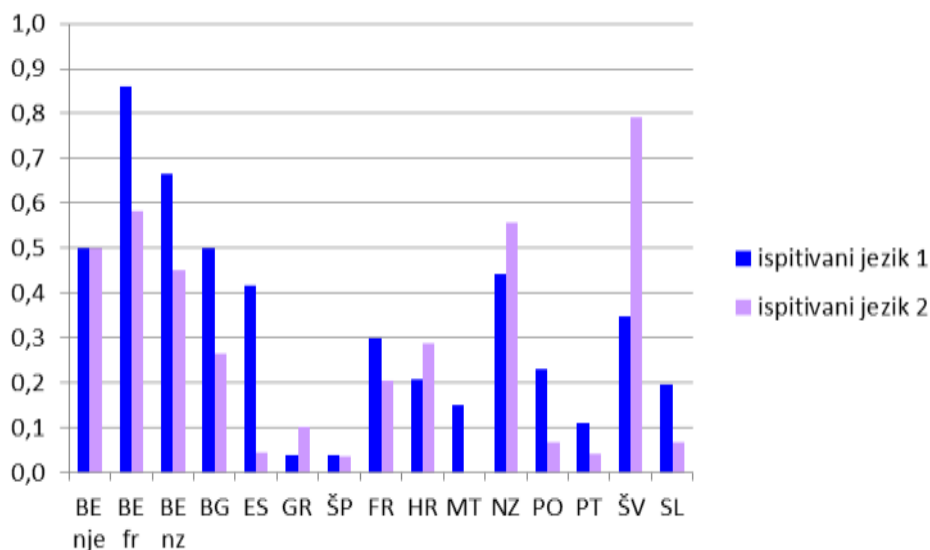
Tablica 29. Usavršenost učitelja ispitivanoga jezika (UU)

Promatrana cjelina	Neosposobljen	Neosposobljen za jezike	Općeg profila	Polustručan za jezike	Stručnjak za jezike	Pravi stručnjak za jezike	Potpuno usavršen za taj jezik
Prvi ispitivani jezik							
Belgija flam.	0%	1%	0%	12%	70%	16%	1%
Belgija fran.	0%	0%	2%	4%	16%	78%	0%
Belgija njem.	0%	13%	3%	6%	38%	37%	3%
Bugarska	0%	0%	1%	3%	24%	45%	27%
Engleska	1%	0%	1%	8%	12%	65%	13%
Estonija	3%	0%	13%	2%	17%	33%	32%
Francuska	0%	0%	1%	2%	2%	8%	87%
Grčka	0%	0%	3%	2%	32%	13%	50%
Hrvatska	0%	0%	14%	1%	28%	35%	22%
Malta	0%	0%	1%	6%	29%	19%	45%
Nizozemska	9%	0%	0%	0%	3%	30%	58%
Poljska	1%	0%	0%	1%	18%	16%	64%
Portugal	0%	0%	1%	0%	5%	91%	3%
Slovenija	3%	0%	0%	1%	22%	54%	20%
Španjolska	0%	0%	3%	19%	23%	29%	26%
Švedska	4%	1%	4%	6%	25%	58%	2%
Drugi ispitivani jezik							
Belgija flam.	0%	1%	3%	13%	33%	49%	1%
Belgija fran.	0%	0%	0%	4%	15%	81%	0%
Belgija njem.	0%	0%	0%	29%	22%	49%	0%
Bugarska	0%	0%	0%	2%	20%	52%	26%
Engleska	0%	0%	4%	3%	24%	68%	1%
Estonija	0%	0%	3%	1%	6%	44%	46%
Francuska	0%	0%	0%	1%	13%	17%	69%
Grčka	0%	0%	1%	4%	43%	24%	28%
Hrvatska	1%	0%	10%	0%	24%	28%	37%
Malta	1%	0%	0%	3%	24%	24%	48%
Nizozemska	1%	0%	0%	0%	17%	10%	72%
Poljska	0%	0%	0%	0%	20%	12%	68%
Portugal	0%	0%	0%	0%	11%	87%	2%
Slovenija	0%	0%	0%	0%	19%	57%	24%
Španjolska	0%	0%	8%	26%	14%	35%	17%
Švedska	9%	0%	0%	7%	22%	46%	16%

Postoje neke razlike između prvog i drugog ispitivanog jezika koje se odnose na specijalizacije učitelja. Španjolska, Francuska i Grčka imaju relativno više stručnjaka za prvi ispitivani jezik, a Estonija, Hrvatska, Nizozemska i Švedska za drugi ispitivani jezik. Na trima govornim područjima Belgije i u Portugalu jedva da postoje učitelji kojima je ispitivani jezik jedini predmet koji poučavaju. Za usporedbu, Portugal ima relativno najviše učitelja koji su se specijalizirali za jezike. Francuska ima relativno najviše učitelja koji su se specijalizirali za prvi ispitivani jezik. Što se tiče drugog ispitivanog jezika, Nizozemska ima nešto više stručnjaka nego Francuska (73% u odnosu na 69%).

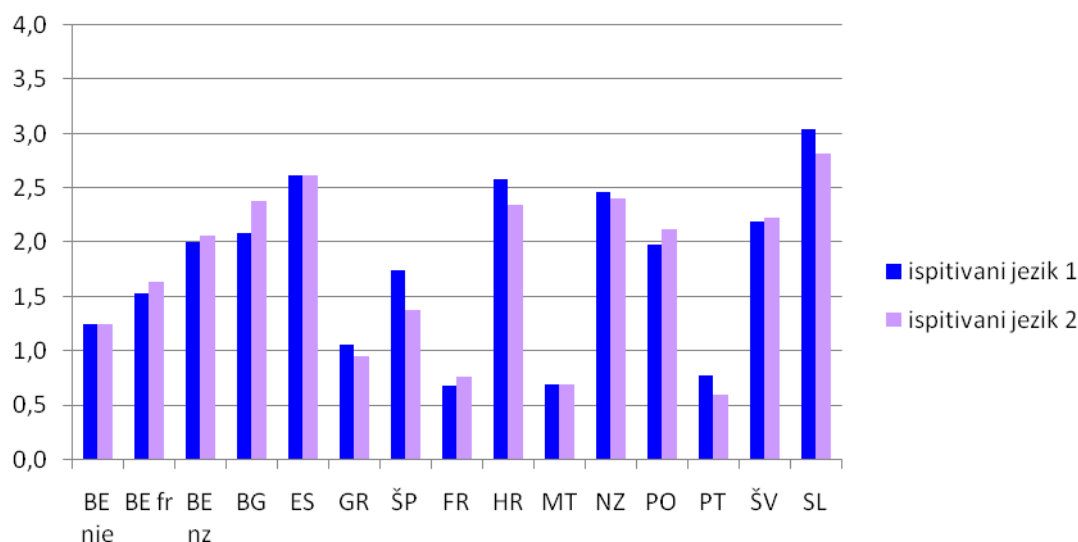
Indeks „Manjak učitelja ispitivanog jezika” prikazan je na slici 98. Ovaj se indeks zasniva na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Jeste li tijekom posljednjih pet godina imali teškoća u popunjavanju radnih mjesta učitelja ili omogućavanja zamjena za odsutne učitelje sljedećih predmeta?”. Navedena se čestica odnosi na podčesticu „Za [ispitivani jezik]”. Stupci prikazuju udjel škola za koje je odgovor na podčesticu glasilo „da”.

Slika 98. Manjak učitelja ispitivanoga jezika (UR)

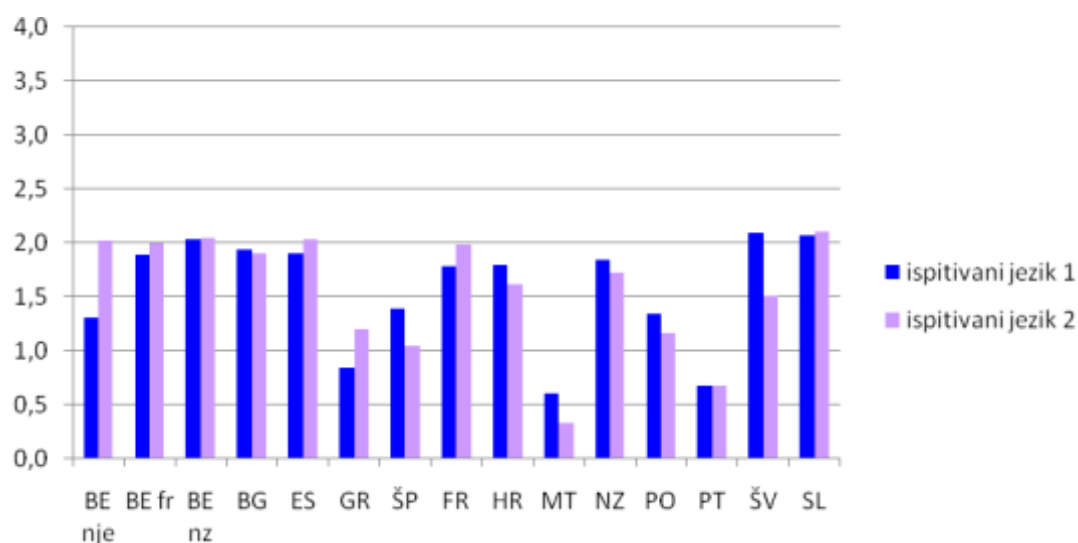
Postoje velike razlike u udjelima što se tiče manjka učitelja ispitivanog jezika. Najveći udjeli za manjak učitelja ispitivanog jezika tijekom posljednjih pet godina utvrđeni su na francuskom govornom području Belgije (osobito za prvi ispitivani jezik). Slijedi Švedska (osobito za drugi ispitivani jezik), flamansko govorno područje Belgije (za prvi ispitivani jezik) i Nizozemska (za drugi ispitivani jezik). Najmanji udjeli za manjak učitelja ispitivanog jezika utvrđeni su u Španjolskoj, Grčkoj i Portugalu. Na Malti uopće nije bilo manjka učitelja drugog ispitivanog jezika (talijanskog).

Indeks „Broj različitih financijskih poticaja škole za osposobljavanje na radnom mjestu” prikazan je na slici 99. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Koje od sljedećih financijskih naknada učitelji u Vašoj školi mogu dobiti za sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu?” Ravnatelji su mogli odabrati jednu ili više od četiriju vrsta financijskih naknada, primjerice „Plaćeni slobodni dani tijekom osposobljavanja bez smanjenja plaće” (UR).

Slika 99. Broj različitih financijskih poticaja škole za osposobljavanje na radnom mjestu

Slika 99. pokazuje da Slovenija ima najveći prosječni broj različitih financijskih poticaja škole za osposobljavanje na radnom mjestu. U Estoniji i Hrvatskoj prosjeci su također viši od 2,5 za prvi ispitivani jezik. U Francuskoj, na Malti i u Portugalu u prosjeku je malo manji broj financijskih poticaja škole za osposobljavanje na radnom mjestu.

Prosječni broj različitih financijskih poticaja koje učitelji primaju za osposobljavanje na radnom mjestu prikazan je na slici 100. Ovaj se indeks temelji na čestici: „Koje od sljedećih financijskih naknada možete dobiti za sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu?” Učitelji su od četiriju mogućnosti mogli odabrati nijednu ili više njih, primjerice, povišenje plaće po završetku osposobljavanja. Indeks predstavlja broj različitih poticaja koje je učitelj odabrao u upitniku.

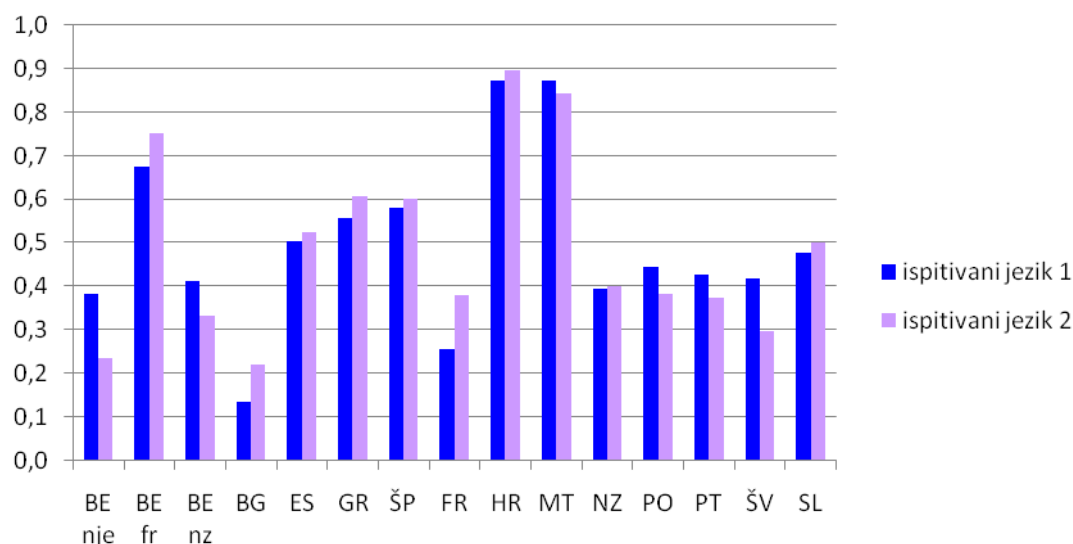
Slika 100. Broj različitih financijskih poticaja za osposobljavanje na radnom mjestu (UU)

U većini administrativnih jedinica prosječni broj poticaja kreće se od 1,5 do neznatno više od 2,0. Najviše prosjeke za oba ispitivana jezika imaju flamansko govorno područje Belgije i Slo-

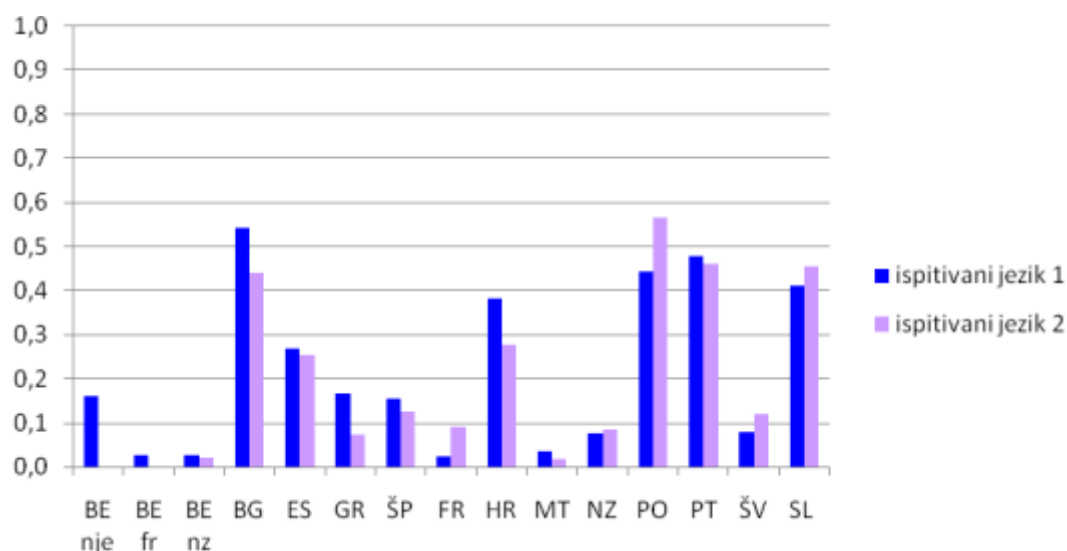
venija, za drugi ispitivani jezik francusko i njemačko govorno područje Belgije, a za prvi ispitivani jezik Švedska, Malta, Grčka (za drugi ispitivani jezik) i Portugal imaju prosjek niži od 1.

Slika 101. prikazuje udjele učitelja koji su odgovorili da je sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu obvezno, odnosno da je uvjet za promaknuće. Ova dva indeksa temelje se na čestici: „Je li Vam sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu obveza, pravo ili mogućnost?”

Slika 101. Sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu obvezno je za učitelje (UU)

Slika 102. Sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu uvjet je za promaknuće (UU)

U Hrvatskoj i na Malti sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu obvezno je za više od 80% učitelja. Na francuskom govornom području Belgije oko 70% učitelja obvezno je sudjelovati u osposobljavanju na radnom mjestu. U Španjolskoj, Estoniji i Grčkoj više od 50% učitelja mora sudjelovati u osposobljavanju na radnom mjestu. U ostalim administrativnim jedinicama udjel se tipično kreće između 30% i 50%. Ne postoji primjetna razlika između prvoga i drugog ispitivanog jezika.

U Bugarskoj, Poljskoj, Portugalu i Sloveniji više od 40% učitelja odgovara da je osposobljavanje na radnom mjestu uvijek za promaknuće. Ovo u manjoj mjeri vrijedi za Estoniju i Hrvatsku (20% – 40%), a još manje za ostale administrativne jedinice (manje od 20%). Ne postoji jasna razlika između učitelja prvog i drugog ispitivanog jezika.

U tablici 30. prikazani su udjeli za svaku mogućnost odgovora koji se odnose na situacije u kojima je učiteljima dopušteno sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu. Ovaj se indeks temelji na čestici: „Kada Vam je obično dopušteno sudjelovanje u osposobljavanju na radnom mjestu?”

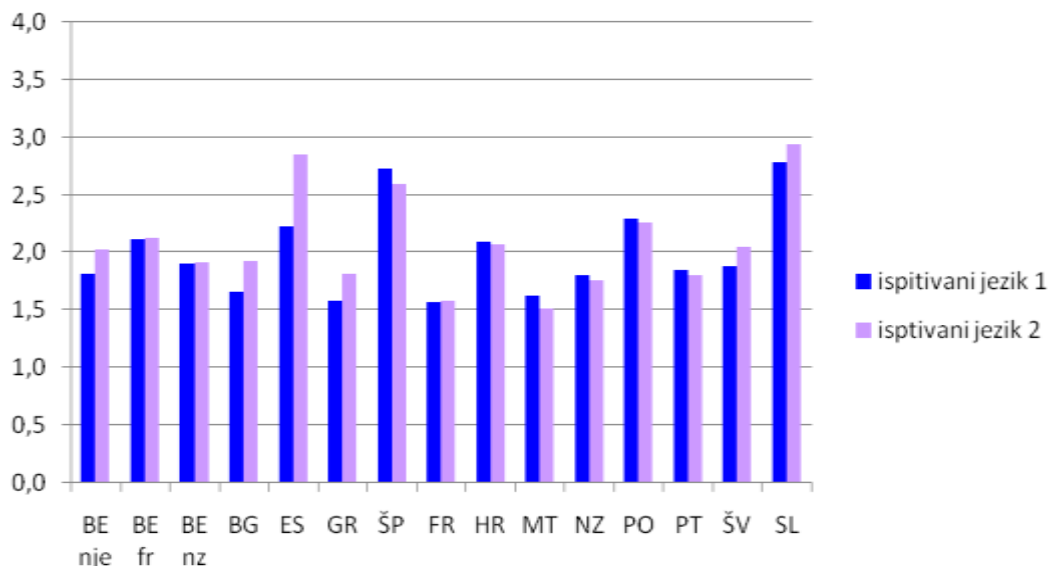
U Španjolskoj, na Malti i u Portugalu više od 50% učitelja smije sudjelovati u osposobljavanju na radnom mjestu samo izvan radnog vremena. Za razliku od njih, na trima govornim područjima Belgije, u Bugarskoj (drugi ispitivani jezik), Estoniji, Francuskoj (prvi ispitivani jezik), Hrvatskoj, Nizozemskoj (drugi ispitivani jezik), Sloveniji i Švedskoj (prvi ispitivani jezik) više od 50% učitelja može sudjelovati u osposobljavanju na radnom mjestu tijekom radnog vremena, a zamjenski učitelj preuzima njihove razredne odjele.

Tablica 30. Učitelji ispitivanog jezika i organizacija osposobljavanja na radnome mjestu (UU)

Promatrana cjelina	Prvoispitivani jezik			Drugoispitivani jezik		
	Tijekom radnoga vremena, a za nastavu imam zamjenu.	Tijekom radnoga vremena, ali ne tijekom nastave.	Samo izvan radnoga vremena.	Tijekom radnoga vremena, a za nastavu imam zamjenu.	Tijekom radnoga vremena, ali ne tijekom nastave.	Samo izvan radnoga vremena.
Belgija flam.	70%	16%	14%	56%	22%	22%
Belgija fran.	58%	24%	18%	58%	29%	12%
Belgija njem.	70%	26%	5%	85%	13%	2%
Bugarska	45%	14%	42%	59%	7%	34%
Estonija	65%	25%	9%	83%	13%	4%
Grčka	26%	35%	39%	22%	48%	30%
Francuska	57%	32%	11%	44%	38%	18%
Hrvatska	55%	19%	26%	58%	27%	15%
Malta	10%	36%	54%	5%	27%	68%
Nizozemska	63%	24%	12%	40%	40%	20%
Poljska	47%	14%	39%	37%	16%	46%
Portugal	2%	1%	97%	5%	1%	94%
Slovenija	55%	13%	32%	53%	13%	33%
Španjolska	15%	9%	77%	8%	10%	82%
Švedska	55%	23%	22%	38%	32%	31%

Slika 103. prikazuje prosječni broj različitih vidova kroz koje su učitelji sudjelovali u osposobljavanju na radnom mjestu u posljednjih pet godina.

Slika 103. Broj sudjelovanja u osposobljavanju na radnom mjestu kroz različite vidove (UU)

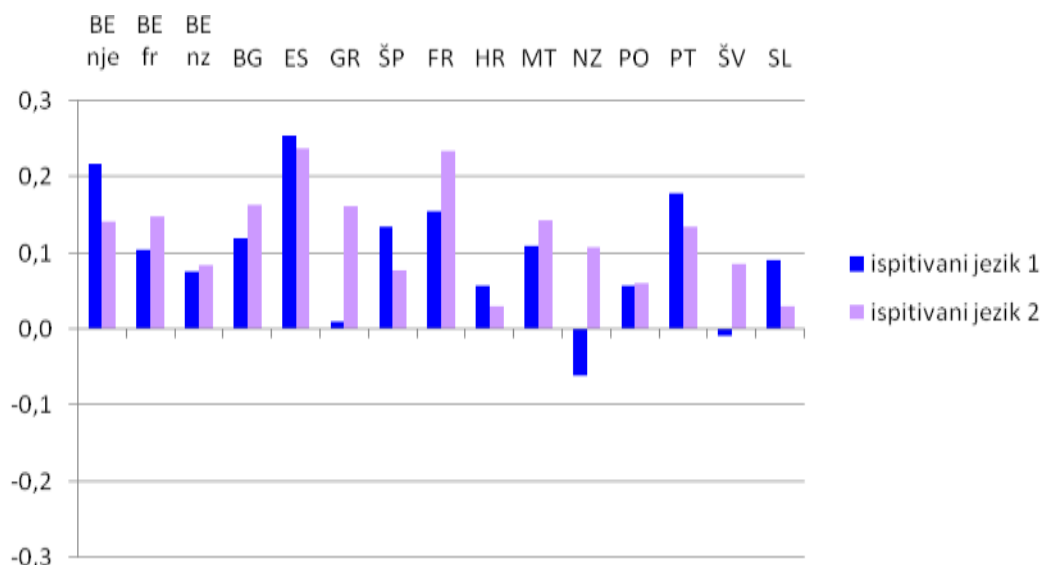

Slika 103. pokazuje da je na francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj, Estoniji, Hrvatskoj, Poljskoj i Sloveniji prosječni broj različitih vidova sudjelovanja u osposobljavanju na radnom mjestu veći od 2. U svim ostalim administrativnim jedinicama prosjek se kreće između 1,5 i 2.

Naglasak na jezicima ili predmetima vezanima za poučavanje tijekom osposobljavanja na radnom mjestu prikazan je na slici 104. Ovaj se indeks temelji na dvjema česticama. Učitelji su mogli odgovoriti s „da” ili „ne” na 10 mogućnosti koje se odnose općenito na poučavanje i na 12 mogućnosti koje se odnose na teme vezane uz jezike. Indeks predstavlja udjel potvrdnih odgovora na pitanje o temama vezanim uz jezike, umanjeno za udjel potvrdnih odgovora na pitanja općenito o poučavanju. Krajnji indeks ima skalu od minus 1 do plus 1. Potvrdni odgovori na sve mogućnosti koje se tiču poučavanja općenito i niječni odgovori na sve mogućnosti koje se tiču tema vezanih za jezike daju vrijednost od minus 1. Niječni odgovori na sve mogućnosti koje se tiču poučavanja općenito i potvrdni odgovori na sve mogućnosti koje se tiču tema vezanih za jezike daju vrijednost od plus 1.

Slika 104. pokazuje da su svi učitelji (osim učitelja prvog ispitivanog jezika u Nizozemskoj i Švedskoj) više odabirali osposobljavanje na radnom mjestu koje naglašava teme vezane uz jezike nego osposobljavanje koje naglašava poučavanje općenito. Najjači naglasak na temama vezanim uz jezike u sklopu osposobljavanja na radnom mjestu utvrđen je na njemačkom govornom području Belgije (za prvi ispitivani jezik), u Estoniji (za oba ispitivana jezika) i Francuskoj (za drugi ispitivani jezik).

Slika 104. Naglasak na jezicima ili predmetima vezanim uz poučavanje tijekom osposobljavanja na radnom mjestu (UU)

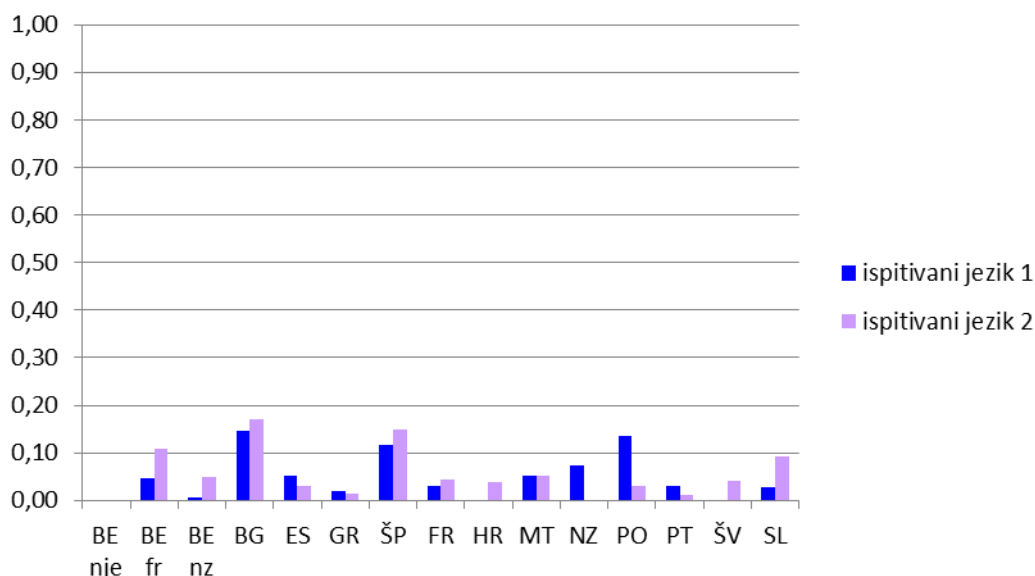

8.3.5.2 Boravak učitelja u inozemstvu koji uključuje rad ili studij

Pitanje javne politike „boravak učitelja u inozemstvu koji uključuje rad ili studij” sastoji se od dviju tema s četirima indeksima upitnika:

- I. Boravci učitelja u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik:
 - učitelji ispitivanog jezika koji sudjeluju u razmjenama (UR),
 - broj boravaka u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik iz različitih razloga (UU);
- II. Financijski poticaji (financiranje) za boravke u inozemstvu:
 - vladini financijski poticaji za razmjene ili boravke u inozemstvu tijekom osposobljavanja učitelja (NU),
 - osposobljavanje na studiju,
 - osposobljavanje na radnome mjestu,
 - financiranje razmjena (UR).

Indeks „Učitelji ispitivanog jezika i sudjelovanje u razmjenama” prikazan je na slici 105. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Koliko je učitelja ispitivanog jezika u prošloj školskoj godini išlo na učiteljske razmjene koje su trajale više od mjesec dana, a uključivale su rad ili studij?” Stupci prikazuju udjele škola u kojima je jedan ili više učitelja sudjelovao u razmjenama.

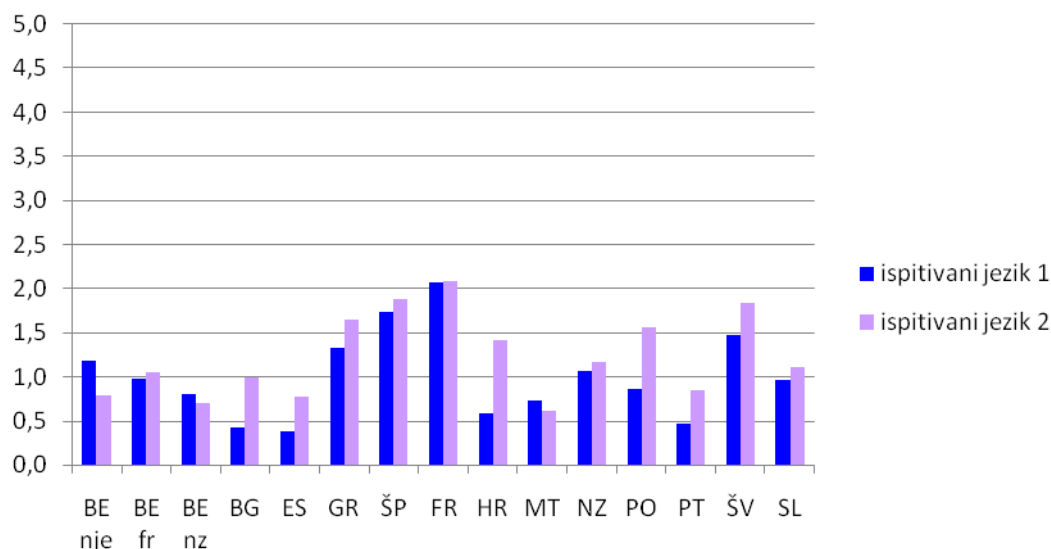
Slika 105. Učitelji ispitivanog jezika i sudjelovanje u razmjenama (UR)

Slika 105. pokazuje da u svim administrativnim jedinicama vrlo malo škola ima učitelje ispitivanog jezika koji su sudjelovali u razmjenama. Administrativne jedinice u kojima više od 10% škola ima učitelje koji su sudjelovali u razmjenama su francusko govorno područje Belgije (drugi ispitivani jezik, njemački), Bugarska, Španjolska i Poljska (prvi ispitivani jezik, engleski). Na njemačkom govornom području Belgije nijedna škola nema učitelje i ispitivanog jezika koji su sudjelovali u razmjenama.

Učiteljima je postavljeno pitanje koliko su često boravili u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik, a da je taj boravak trajao više od mjesec dana. Mogući razlozi boravka bili su studij ili pohađanje tečajeva, poučavanje, drugi poslovi osim poučavanja ili boravak s obitelji. Učitelji su za svaki razlog mogli naznačiti koliko su puta boravili u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik, a da je taj boravak trajao više od mjesec dana. Slika 106. prikazuje broj boravaka iz različitih razloga. Maksimum je pet različitih razloga.

Slika 106. pokazuje da učitelji u prosjeku izjavljuju da su iz više različitih razloga dulje od mjesec dana boravili u zemlji u kojoj se govori drugi ispitivani jezik nego u zemlji u kojoj se govori prvi ispitivani jezik. Situacija je obrnuta na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije. Razlike su relativno velike u Bugarskoj, Hrvatskoj i Poljskoj.

Slika 106. Broj boravaka učitelja u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik iz različitih razloga (UU)

Učitelji u Grčkoj, Poljskoj i Švedskoj (za drugi ispitivani jezik) i učitelji u Španjolskoj i Francuskoj (za oba ispitivana jezika) naveli su prosječno najviše različitih razloga za boravak dulji od mjesec dana u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik. Učitelji u Bugarskoj, Estoniji i Portugalu (za prvi ispitivani jezik: engleski) naveli su najmanje različitih razloga za boravak dulji od mjesec dana u zemlji u kojoj se govori ispitivani jezik.

Nacionalnim koordinadorima projekta postavljeno je pitanje nudi li vlast u njihovoj zemlji (uključujući lokalnu, regionalnu, saveznu i nacionalnu vlast) financijske poticaje učiteljima stranih jezika za razmjene ili boravak u inozemstvu. Odgovori nacionalnih koordinadora projekta prikazani su u tablicama 31. i 32. Tablica 31. odnosi se na razmjene ili boravak u inozemstvu tijekom osposobljavanja na studiju, a tablica 32. na razmjene ili boravak u inozemstvu tijekom osposobljavanja na radnom mjestu.

Tablica 31. Financijski poticaji za razmjene ili boravke u inozemstvu tijekom osposobljavanja na studiju (NU)

Administrativna jedinica	ISCED1	Opći ISCED 2	Strukovni ISCED2	Opći ISCED 3	Strukovni ISCED3
Belgija flamanska	Da	Da	NP	Da	Da
Belgija francuska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Belgija njemačka	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Bugarska	Da	Da	NP	Da	Da
Engleska	Da	Ne	NP	Ne	Ne
Estonija	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Francuska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Grčka	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Hrvatska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Malta	Da	Da	NP	Da	Da
Nizozemska	Da	Da	Da	Da	Da
Poljska	Da	Da	NP	Da	Da
Portugal	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Slovenija	Da	Da	NP	Da	Da
Španjolska	Da	Da	NP	Da	Da
Švedska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne

NP – Nije primjenjivo

Tablica 32. Financijski poticaji za razmjene ili boravke u inozemstvu tijekom osposobljavanja na radnom mjestu (NU)

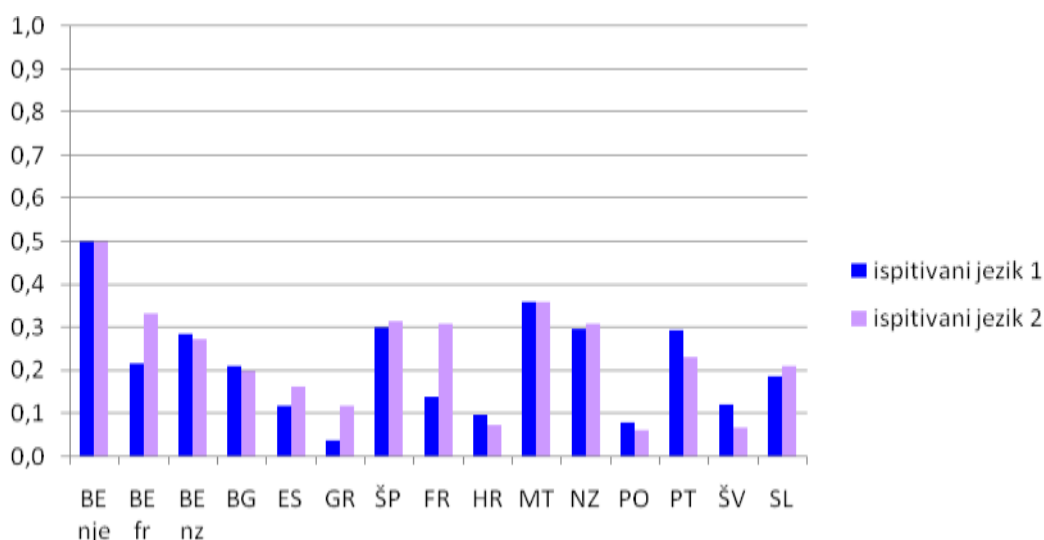
Administrativna jedinica	ISCED1	Opći ISCED2	Strukovni ISCED2	Opći ISCED3	Strukovni ISCED3
Belgija flamanska	Da	Da	NP	Da	Da
Belgija francuska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Belgija njemačka	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Bugarska	Da	Da	NP	Da	Da
Engleska	Da	Ne	NP	Ne	Ne
Estonija	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Francuska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Grčka	Da	Da	NP	Da	Da
Hrvatska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne
Malta	Da	Da	NP	Da	Da
Nizozemska	Da	Da	Da	Da	Da
Poljska	Da	Da	NP	Da	Da
Portugal	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Slovenija	Da	Da	NP	Da	Da
Španjolska	Da	Da	NP	Da	Da
Švedska	Ne	Ne	NP	Ne	Ne

NP – Nije primjenjivo

Tablice 31. i 32. pokazuju da u sedam administrativnih jedinica vlast nudi financijske poticaje učiteljima (stranih jezika) za razmjene ili boravak u inozemstvu i to na svim razinama ISCED-a. Te su jedinice flamansko govorno područje Belgije, Bugarska, Španjolska, Malta, Nizozemska, Poljska i Slovenija. U ostalih sedam administrativnih jedinica vlast ne nudi financijske poticaje učiteljima ni na jednoj razini ISCED-a. Te su jedinice: njemačko i francusko govorno područje Belgije, Estonija, Francuska, Hrvatska, Portugal i Švedska. U Grčkoj vlast, doduše, nudi financijske poticaje učiteljima za razmjene ili boravak u inozemstvu tijekom osposobljavanja na radnom mjestu i to na svim razinama ISCED-a, ali ne nudi navedeno tijekom osposobljavanja na studiju. U Engleskoj vlast nudi financijske poticaje za razmjene ili boravak u inozemstvu samo učiteljima na razini ISCED 1 tijekom osposobljavanja na studiju i tijekom osposobljavanja na radnom mjestu.

Indeks „Financiranje razmjena” prikazan je na slici 107. Ovaj se indeks temelji na čestici iz upitnika za ravnatelje: „Je li u prošloj školskoj godini itko od učitelja ili gostujućih učitelja na sljedeće načine primio financijski poticaj za razmjene?” Ravnatelji su mogli odgovoriti jesu li učitelji primili poticaj od Europske unije, vlasti i/ili dobrotvora, iz donacija itd.

Slika 107. Financiranje razmjena (UR)

Slika 107. pokazuje da na njemačkom govornom području Belgije polovina škola ima učitelje koji su u prošloj školskoj godini primili financijski poticaj za razmjene. U svim ostalim administrativnim jedinicama manje od 40% škola ima učitelje koji su primili poticaj. U Grčkoj, Hrvatskoj, Poljskoj i Švedskoj škola koje imaju učitelje koji su primili poticaj je 10% ili manje.

8.3.5.3. Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika

Pitanje javne politike „Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika” sastoji se od triju tema s pet indeksa:

- I. nacionalne preporuke za korištenje ZEROJ-a (NU);
- II. učitelji i korištenje ZEROJ-a te osposobljenost za korištenje ZEROJ-a:
 - završeno osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a (UU),
 - korištenje ZEROJ-a (UU)

III. učitelji i korištenje Jezičnog portfelja te osposobljenost za korištenje Jezičnoga portfelja:

- završeno osposobljavanje za korištenje Jezičnoga portfelja (UU),
- korištenje Jezičnoga portfelja (UU).

Tablica 33. prikazuje status korištenja Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (ZEROJ), odnosno je li korištenje ZEROJ-a za pet različitih svrha obvezno (2) ili preporučeno (1) od središnje (ili najviše razine) vlasti u svakoj administrativnoj jedinici.

Korištenje ZEROJ-a obvezno je za razvoj kurikulumu ili silabusa i osposobljavanje učitelja na njemačkom govornom području Belgije te za razvoj kurikulumu ili silabusa u Francuskoj i Nizozemskoj. Općenito, središnja (ili najviša razina) vlasti preporučuje korištenje ZEROJ-a za svih pet svrha (razvoj kurikulumu ili silabusa, osposobljavanje učitelja, razvoj ili odabir nastavnih materijala i komunikaciju s nositeljima interesa) u deset administrativnih jedinica. Na francuskom govornom području Belgije i u Engleskoj korištenje ZEROJ-a nije preporučeno ni za jednu svrhu. U Nizozemskoj i Poljskoj korištenje ZEROJ-a nije obvezno niti preporučeno, osim za razvoj kurikulumu ili silabusa. U Španjolskoj i Hrvatskoj korištenje ZEROJ-a preporučeno je za sve svrhe, osim za komunikaciju s nositeljima interesa.

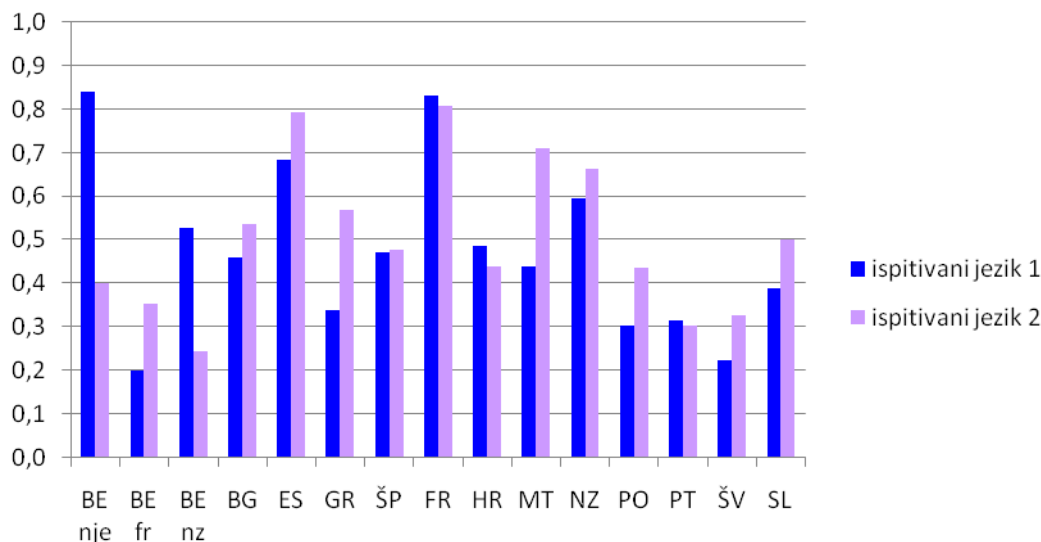
Tablica 33. Korištenje ZEROJ-a obvezno je ili preporučeno za pet različitih svrha (NU)

Administrativna jedinica	Razvoj kurikulumu ili silabusa	Osposobljavanje učitelja	Ispitivanje ili vrednovanje	Razvoj ili odabir nastavnih materijala	Komunikacija s nositeljima interesa
Belgija flamanska	1	1	1	1	1
Belgija francuska	0	0	0	0	0
Belgija njemačka	2	2	1	1	1
Bugarska	1	1	1	1	1
Engleska	0	0	0	0	0
Estonija	1	1	1	1	1
Francuska	2	1	1	1	1
Grčka	1	1	1	1	1
Hrvatska	1	1	1	1	0
Malta	1	1	1	1	1
Nizozemska	2	0	0	0	0
Poljska	1	0	0	0	0
Portugal	1	1	1	1	1
Slovenija	1	1	1	1	1
Španjolska	1	1	1	1	0
Švedska	0	0	0	0	0

0 = Nije obvezno ili preporučeno; 1 = Preporučeno; 2 = Obvezno

Slika 108. prikazuje udjel učitelja koji izjavljuju da su završili osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a. Stupci prikazuju udjel učitelja koji izjavljuju da su završili osposobljavanje te vrste.

Slika 108. Učitelji koji su završili osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a (UU)

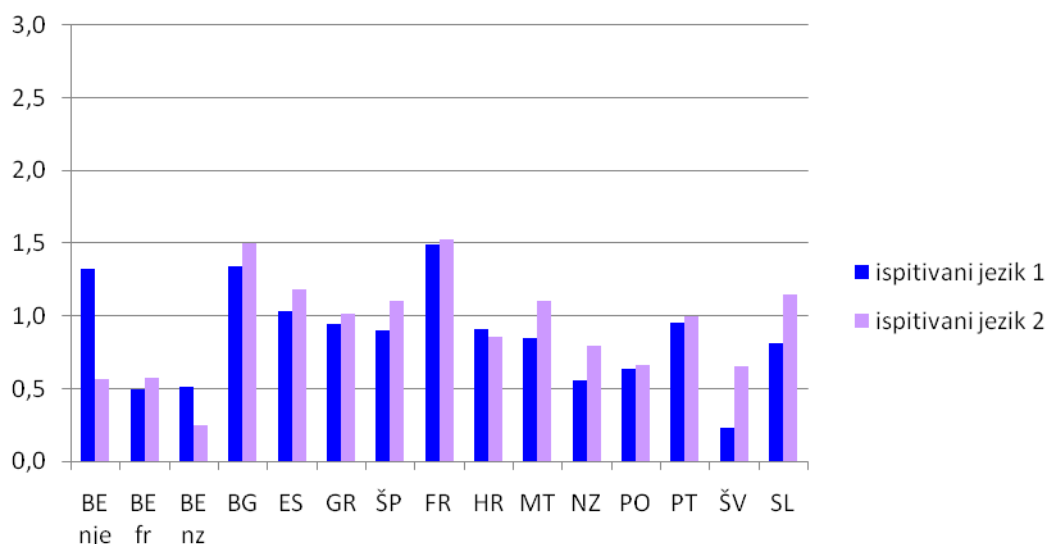

Slika 108. pokazuje da se postotci razlikuju među administrativnim jedinicama. Kreću se od oko 20% za prvi ispitivani jezik na francuskom govornom području Belgije i u Švedskoj do 80-ak % za učitelje prvog ispitivanog jezika na njemačkom govornom području Belgije, za učitelje drugog ispitivanog jezika u Estoniji i za učitelje obaju ispitivanih jezika u Francuskoj. Postotci se također razlikuju između ispitivanih jezika, ali uglavnom ne u velikoj mjeri, osim za njemačko govorno područje Belgije.

Drugi indeks pitanja „Korištenje postojećih alata za vrjednovanje znanja europskih jezika” odnosi se na korištenje ZEROJ-a koje prijavljuju učitelji, a predstavljen je na slici 109. Od učitelja se tražilo da naznače koliko su često koristili mogućnosti koje nudi ZEROJ na skali od „0 = nikada” do „3 = vrlo često”. Mogućnosti za korištenje ZEROJ-a uključuju razvoj kurikula ili silabusa, osposobljavanje učitelja, ispitivanje ili vrjednovanje, razvoj ili odabir nastavnih materijala te komunikaciju s nositeljima interesa. Stupci označavaju točku na skali koja se odnosi na razinu korištenja ZEROJ-a.

Slika 109. pokazuje da je korištenje ZEROJ-a ograničeno. Samo dvije administrativne jedinice prijavile su prosjek blizu 1,5: Bugarska za prvi ispitivani jezik i Francuska za oba ispitivana jezika.

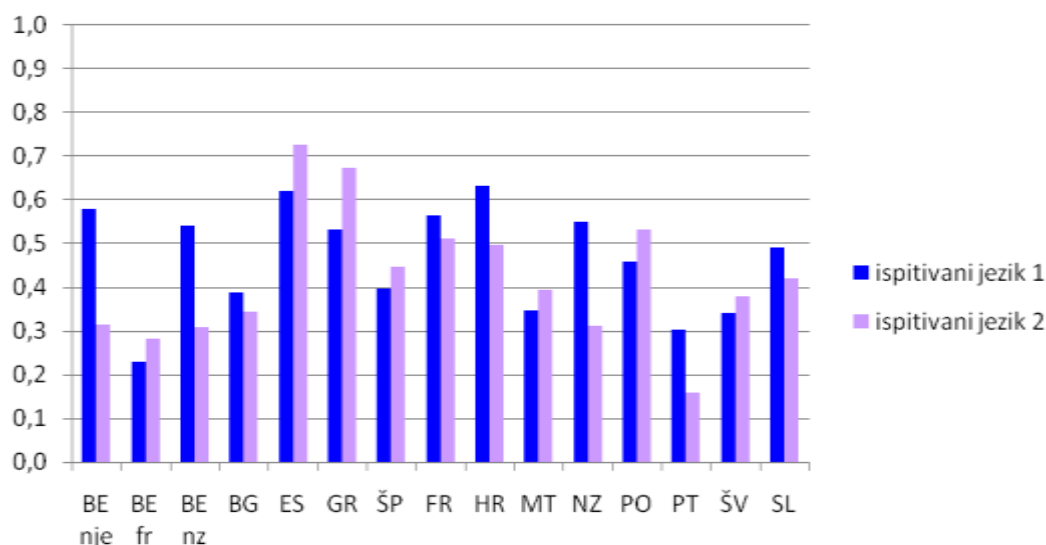
Slika 109. Korištenje ZEROJ-a (UU)

Slika 110. prikazuje udjel učitelja koji su završili osposobljavanje za korištenje portfelja, bilo Europskog jezičnog portfelja, bilo nekog drugog portfelja. Stupci prikazuju udjele učitelja koji izjavljuju da su završili takvo osposobljavanje.

Slika 110. pokazuje da se udjeli učitelja koji su završili osposobljavanje za korištenje neke vrste portfelja razlikuju širom administrativnih jedinica. Udjeli su općenito manji nego udjeli učitelja koji su naznačili da su završili osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a (vidi sliku 108.). Postoje razlike između ispitivanih jezika, ali uglavnom nisu velike niti se kreću u određenom smjeru.

Slika 110. Učitelji koji su završili osposobljavanje za korištenje portfelja (UU)

Za indeks „Korištenje jezičnog portfelja” učiteljima je postavljeno pitanje koliko su često oni ili njihovi učenici koristili internetski portfelj u nastavi ispitivanog jezika. Mogućnosti odgovora kretale su se od „0 = nikada ili gotovo nikada” do „4 = tijekom (gotovo) svakog sata”. Korištenje internetskih jezičnih portfelja vrlo je ograničeno u svim administrativnim jedinicama i za sve ispitivane jezike, a maksimalni je prosjek 0,2 za oba ispitivana jezika u Grčkoj. Za ovaj indeks nije prikazana slika jer su razlike između administrativnih jedinica i jezika male.

Sve u svemu, zaključak je da postoje prilično velike razlike između administrativnih jedinica i ispitivanih jezika što se tiče učitelja koji su završili osposobljavanje za korištenje ZEROJ-a. Međutim, većina učitelja izjavljuje da je završila osposobljavanje. Malo manje od polovine učitelja izjavljuje da su završili neku razinu osposobljavanja za korištenje elektroničkog jezičnog portfelja. Međutim, u stvarnosti se ZEROJ i portfelj koriste u vrlo maloj mjeri.

8.3.5.4. Praktično iskustvo

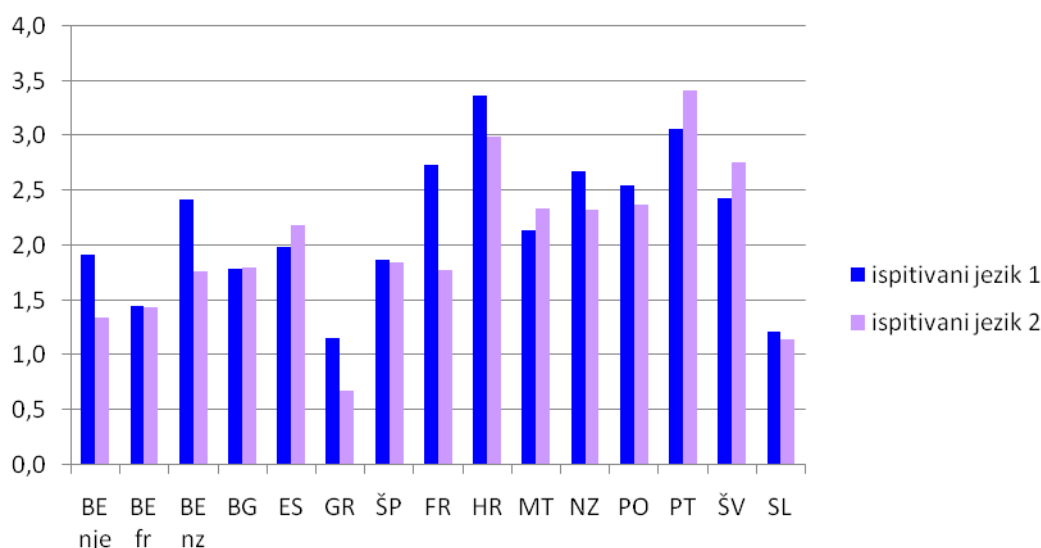
Pitanje javne politike „Praktično iskustvo” sastoji se od četiriju indeksa koji su sastavljeni od odgovora učitelja:

- I. trajanje pripravničkog staža u školi (UU);
- II. iskustvo u poučavanju:
 - iskustvo u poučavanju ispitivanog jezika (UU),
 - iskustvo u poučavanju drugih jezika koji nisu ispitivani (UU).

Prosijek varijable „Trajanje pripravničkog staža u školi” u mjesecima prikazan je na slici 111. Ovaj se indeks temelji na čestici: „Koliko su trajala sljedeća razdoblja tijekom Vašega početnog osposobljavanja za poučavanje?” s obzirom na podčesticu „Razdoblja poučavanja na radnom mjestu u školi”.

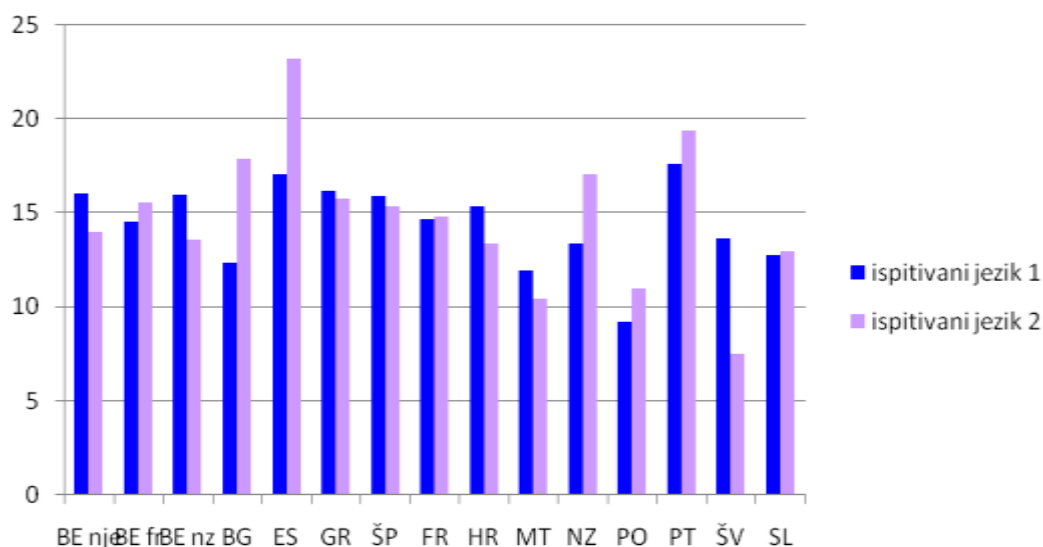
Slika 111. pokazuje da pripravnički staž u školi u prosjeku najkraće traje u Grčkoj i Sloveniji (oko mjesec dana), a u Hrvatskoj i Portugalu prosjek iznosi oko 3 mjeseca. Ostale administrativne jedinice nalaze se negdje u sredini. Postoji primjetna razlika između učitelja prvog i drugog ispitivanog jezika na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije te u Francuskoj i Grčkoj. U navedenim administrativnim jedinicama pripravnički staž u školi bio je dulji za učitelje prvog ispitivanog jezika nego za učitelje drugog ispitivanog jezika.

Slika 111. Trajanje pripravničkog staža u mjesecima (UU)

Prosjeak godina iskustva u poučavanju ispitivanog jezika prikazan je na slici 112. Ovaj se indeks temelji na čestici: „Koliko ćete godina iskustva u poučavanju ispitivanog jezika imati završetkom ove školske godine?”

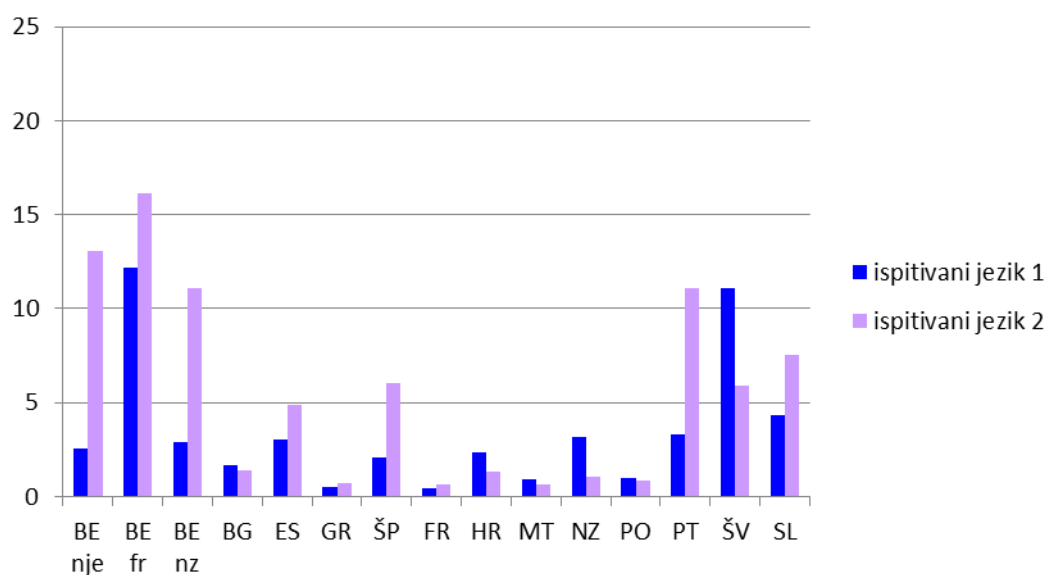
Slika 112. Iskustvo u poučavanju ispitivanog jezika (u godinama) (UU)

Većina prosjeka administrativnih jedinica kreće se između 10 i 20 godina, a najviši prosjek ima Estonija za drugi ispitivani jezik. Slijede Bugarska (drugi ispitivani jezik), Nizozemska (drugi ispitivani jezik) i Portugal (oba ispitivana jezika). Na Malti (drugi ispitivani jezik), u Poljskoj (oba ispitivana jezika) i u Švedskoj (drugi ispitivani jezik) učitelji imaju nešto manje iskustva.

Prosjeak godina iskustva u poučavanju drugih jezika koji nisu ispitivani prikazan je na slici 113. Ovaj se indeks temelji na čestici: „Koliko ćete godina iskustva imati u poučavanju drugih jezika koji nisu ispitivani završetkom ove školske godine?”

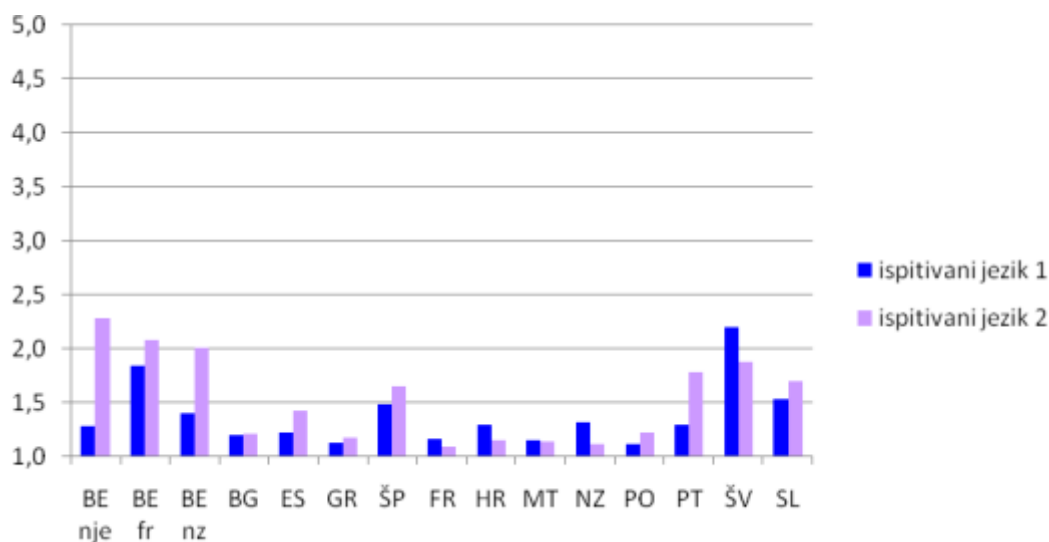
Slika 113. Iskustvo u poučavanju drugih jezika osim ispitivanog jezika (u godinama) (UU)

U Bugarskoj, Francuskoj, Hrvatskoj (drugi ispitivani jezik), Grčkoj, na Malti, u Nizozemskoj (drugi ispitivani jezik) i Poljskoj učitelji imaju nešto manje iskustva u poučavanju drugih jezika nego učitelji u ostalim administrativnim jedinicama. Na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije (drugi ispitivani jezik), na francuskom govornom području Belgije (oba ispitivana jezika), u Portugalu (drugi ispitivani jezik) i Švedskoj (prvi ispitivani jezik) učitelji u prosjeku imaju više od 10 godina iskustva u poučavanju drugih jezika. Ostale administrativne jedinice nalaze se negdje u sredini.

Prosječni broj jezika koje su učitelji poučavali tijekom posljednjih pet godina prikazan je na slici 114. Ovaj se indeks temelji na čestici: „Koje ste od sljedećih jezika poučavali tijekom posljednjih pet godina?” Učitelji su mogli odabrati različite jezike s popisa koji je sadržavao do pet autohtonih jezika koje govori najveći broj ljudi i pet stranih jezika koji su najzastupljeniji u poučavanju u administrativnoj jedinici te mogućnost „ostali jezici”. Indeks predstavlja broj mogućnosti koje su učitelji odabrali.

Slika 114. Broj poučavanih jezika tijekom posljednjih pet godina (UU)

Slika 114. pokazuje da u većini administrativnih jedinica većina učitelja poučava samo ispitivani jezik. Iznimku čine učitelji koji su u prosjeku poučavali 1,5 jezika, a to su učitelji drugog ispitivanog jezika na flamanskom i njemačkom govornom području Belgije i u Portugalu te učitelji obaju ispitivanih jezika na francuskom govornom području Belgije, u Španjolskoj, Sloveniji i Švedskoj. Ovaj se obrazac slaže s obrascem iz slike 113. koji prikazuje iskustvo u poučavanju jezika koji nisu ispitivani.

8.4. Vođenja i provedba istraživanja ESLC

Za nacrt i provedbu Europskoga istraživanja jezičnih kompetencija (ESLC) odgovoran je bio međunarodni konzorcij, SurveyLang, pod vodstvom Cambridge ESOL-a. Partneri i ključne osobe u konzorciju navedeni su u sljedećoj tablici.

Partneri SurveyLanga

Ustanova	Područje rada	Internetska stranica
Međunarodni centar pedagoških studija (Centre international d'études pédagogiques – CIEP)	Ispitivanje znanja jezika (francuski)	www.ciep.fr
Gallup Europe	Uzorkovanje, uključujući bazno razdoblje pondera, razvoj alata za testiranje, prijevod	www.gallup-europe.be
Goethe Institut	Ispitivanje znanja jezika (njemački)	www.goethe.de
Instituto Cervantes	Ispitivanje znanja jezika (španjolski)	www.cervantes.es
(Nizozemski) Nacionalni institut za mjerenja u obrazovanju (National Institute for Educational Measurement – Cito)	Psihometrijska analiza, upitnici, ponderiranje kod uzorkovanja, setovi podataka	www.cito.nl
Ispiti ESOL Sveučilišta u Cambridgeu	Ispitivanje znanja jezika (engleski), vođenje projekta, terenske operacije	www.cambridgeesol.org

Članovi tima SurveyLang

SurveyLang iskazuje zahvalnost mnogim ljudima koji su bili uključeni u istraživanje ESLC, a ima ih toliko da ih se ovdje ne može sve spomenuti. Sljedeća tablica prikazuje ključne osobe SurveyLanga koje su pridonijele projektu te njihove uloge.

Član SurveyLanga	Ustanova	Položaj
Michael Milanovic	ESOL	Predsjednik izvršnoga odbora (od veljače 2008. do prosinca 2010.), potpredsjednik izvršnoga odbora (od prosinca 2010. do danas)
Jan Wiegers	Cito	Potpredsjednik izvršnoga odbora (od veljače 2008. do prosinca 2010.), Predsjednik izvršnoga odbora (od prosinca 2010. do danas)
Neil Jones	ESOL	Direktor projekta (od prosinca 2010. do danas), zamjenik direktora projekta (od veljače 2008. do prosinca 2010.)
Norman Verhelst	Cito	Direktor projekta (od veljače 2008. do prosinca 2010.), voditelj nacrtu ispitivanja, određivanje standarda, ispit slušanja i čitanja
Erna Gille	Cito	Zamjenik direktora projekta (od prosinca 2010. do danas)
Johanna Kordes	Cito	Pomoćnik zamjenika direktora (od prosinca 2010. do danas), voditelj izvješćivanja o rezultatima upitnika, koordinator verifikacije upitnika
Karen Ashton	ESOL	Voditelj projekta, voditelj terenskih operacija
Rebecca Stevens	ESOL	Pomoćnik na projektu, pomoćnik za terenske operacije
Robert Manchin	Gallup	Predstavnik programskoga odbora
Michaela Perlmann-Balme	Goethe	Predstavnik programskoga odbora, voditelj ispitivanja znanja njemačkoga jezika
Inma Borrego	USAL	Predstavnik programskoga odbora, voditelj ispitivanja znanja španjolskoga jezika
Guiliana Bolli	CVLC	Predstavnik programskoga odbora
Sylvie Lepage	CIEP	Predstavnik programskoga odbora, voditelj ispitivanja znanja francuskoga jezika
Victoria Rubini	Cervantes	Predstavnik programskoga odbora
Sanneke Schouwstra	Cito	Voditelj razvoja upitnika, uključujući okvir i indekse; voditelj analize upitnika u sklopu probnoga ispitivanja
Gunter Maris	Cito	Voditelj analize podataka

Član SurveyLanga	Ustanova	Položaj
Ivailo Partchev	Cito	Voditelj ponderiranja kod uzorkovanja, voditelj upravljanja podacima
Remco Feskens	Cito	Podrška u analizi upitnika
Jesse Koops	Cito	Suvoditelj analize podataka
Joost Schotten	Cito	Stručnjak za sustave unosa podataka
Roselyne Marty	CIEP	Voditelj ispitivanja znanja francuskoga jezika
Francesca Pelliccia	CVLC	Stručnjak za ispitivanje znanja talijanskoga jezika (od ožujka 2009. do listopada 2009.)
Danilo Rini	CVLC	Stručnjak za ispitivanje znanja talijanskoga jezika (od listopada 2009. do danas)
Francesca Parizzi	CVLC	Stručnjak za ispitivanje znanja talijanskoga jezika (od veljače 2008. do ožujka 2009.)
Barbara Spinelli	CVLC	Voditelj ispitivanja znanja talijanskoga jezika
Martin Robinson	ESOL	Voditelj tima za ispitivanje znanja jezika
Glyn Hughes	ESOL	Voditelj tima za ispitivanje znanja engleskoga jezika (od srpnja 2009. do travnja 2010.)
Heidi Endres	ESOL	Voditelj tima za ispitivanje znanja engleskoga jezika (od travnja 2010. do danas)
Andrew Balch	ESOL	Voditelj tima za ispitivanje znanja engleskoga jezika (od veljače 2008. do srpnja 2009.)
Agnes Illyes	Gallup	Voditelj prijevoda
Peter Husztik	Gallup	Stručnjak za softverske sustave (WebTrans, portal za uzorkovanje, alati za testiranje); Voditelj prijevoda
Jostein Ryssevik	Gallup	Voditelj softverskih sustava
Anna Chan	Gallup	Stručnjak za uzorkovanje
Gergely Hideg	Gallup	Voditelj uzorkovanja
Manas Chattopadhyay	Gallup	Voditelj uzorkovanja
Claudia Schulze	Goethe	Stručnjak za ispitivanje znanja njemačkoga jezika
Julia Guess	Goethe	Stručnjak za ispitivanje znanja njemačkoga jezika
Marian Villoria	USAL	Stručnjak za ispitivanje znanja španjolskoga jezika

